

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Οδηγός Σπουδών

Ακαδημαϊκού έτους 2025-2026

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ/ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Λεωφόρος Συγγρού 136, 17671 Αθήνα

Σύνταξη-Επιμέλεια Έκδοσης

Ζαγούρα Παρασκευή, Επίκουρη Καθηγήτρια

Κοτέα Μαριάνθη, Καθηγήτρια

Ντάφλου Αικατερίνη, Ε.ΔΙ.Π.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ 5

Χαιρετισμός Προέδρου 6

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

1. Το Τμήμα Κοινωνιολογίας

1.1 Ιστορικό 7

1.2 Η Διοίκηση του Τμήματος 7

1.3 Το Διδακτικό και Διοικητικό Προσωπικό 8

1.3.A Τα μέλη Δ.Ε.Π. 8

1.3.B Τα μέλη Ε.ΔΙ.Π./Ε.ΤΕ.Π./Ε.Ε.Π. 9

1.3.Γ Ομότιμες Καθηγήτριες/Ομότιμοι Καθηγητές 10

1.3.Δ Το Διοικητικό Προσωπικό 10

2. Συνοπτική παρουσίαση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

2.1 Εισαγωγή 10

2.2 Τα Εκπαιδευτικά Συστατικά Στοιχεία του Προπτυχιακού Προγράμματος 10

3. Το αναλυτικό Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

3.A Η Δομή του Π.Π.Σ. 12

3.B Η Πρακτική Άσκηση 13

3.Γ Η Ξένη Γλώσσα 14

3.Δ Το Πρόγραμμα Erasmus+ 14

3. Ε Το Πρόγραμμα Εσωτερικής Κινητικότητας Φοιτητριών/φοιτητών (Εσωτερικό ERASMUS) 18

3.ΣΤ Οι παράμετροι λήψης πτυχίου σύμφωνα με το ακαδημαϊκό έτος εγγραφής 18

4. Διδακτικές Μέθοδοι 19

5. Μαθησιακά Αποτελέσματα 19

6. Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών 2025-2026 ανά Εξάμηνο 22

7. Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών 2025-2026 ανά Θεματική Ενότητα 38

8. Έρευνα και Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών

8. Α Εργαστήρια και Ερευνητικά Κέντρα 42

8. Β Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών 42

8.B.1 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κοινωνιολογία» 42

8.B.2 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εγκληματολογία» 43

8.B.3 Διατμηματικό Πρόγραμμα Σπουδών «Φύλο, Κοινωνία, Πολιτική» 43

9. Διδακτορικές Σπουδές 44

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

10. Περιγράμματα Μαθημάτων Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

A' Εξάμηνο 45

B' Εξάμηνο 50

Γ' Εξάμηνο 55

Δ' Εξάμηνο 65

Ε' Εξάμηνο 75

ΣΤ' Εξάμηνο 95

Z' Εξάμηνο 112

H' Εξάμηνο 126

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ

Δ.Ε.Π.	Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό
Δ.Π.Μ.Σ.	Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
Ε.ΔΙ.Π.	Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό
Ε.Ε.Π.	Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό
Ε.ΤΕ.Π.	Ειδικό Τεχνικό Προσωπικό
ECTS	European Credit Transfer System (Πιστωτικές Μονάδες)
Θ.Ε.	Θεματική Ενότητα
Κ.Μ.	Κωδικός Μαθήματος
Μ.Ε.Τ.	Μαθήματα εκτός Τμήματος
Π.Α.	Πρακτική Άσκηση
Π.Μ.Σ.	Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
Π.Π.Σ.	Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
Σ.	Σεμινάριο
Υ.	Υποχρεωτικό μάθημα
Υ.Ε.	Υποχρεωτικό Επιλογής μάθημα

Χαιρετισμός Προέδρου

Αγαπητές φοιτήτριες και αγαπητοί φοιτητές, εκ μέρους του Διδακτικού και Διοικητικού Προσωπικού, σάς καλωσορίζω στο Τμήμα Κοινωνιολογίας, του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Η επιστήμη της Κοινωνιολογίας θέτει στο επίκεντρο της μελέτης το κοινωνικό άτομο και τις κοινωνικές ομάδες και ενδιαφέρεται τόσο για την κοινωνική αναπαραγωγή, όσο και για την κοινωνική μεταβολή. Χαρακτηρίζεται για το εύρος της θεματολογίας της, την ανάπτυξη και τη χρήση ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων κοινωνικής έρευνας και τη διατύπωση θεωριών, θέτοντας διλήμματα που αφορούν: α) σε ποιο βαθμό τα κοινωνικά άτομα και οι κοινωνικές ομάδες διαμορφώνουν και αλλάζουν τις κοινωνίες με τη δράση τους και σε ποιο βαθμό οι κοινωνικές δομές καθορίζουν τη δράση των κοινωνικών ατόμων και των κοινωνικών ομάδων, β) στο συναινετικό ή το συγκρουσιακό χαρακτήρα των κοινωνικών σχέσεων, γ) στην ανάδειξη της έμφυλης διαφοράς και δ) στους οικονομικούς ή άλλους παράγοντες (κοινωνικούς, πολιτικούς, πολιτιστικούς) που καθόρισαν και καθορίζουν τη μορφή και την εξέλιξη του σύγχρονου κόσμου.

Στην Ελλάδα η πρώτη έδρα Κοινωνιολογίας δημιουργήθηκε στο τμήμα της Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το 1926, όπου δίδαξε ο Αβροτέλης Ελευθερόπουλος μέχρι την κατάργηση της έδρας και την καταδίωξή του από το δικτατορικό καθεστώς του Ιωάννη Μεταξά. Η Κοινωνιολογία εισάχθηκε μετά τη μεταπολίτευση ως αυτοτελής επιστήμη από την Πάντειο Ανωτάτη Σχολή Πολιτικών Επιστημών και αποτέλεσε ξεχωριστό Τμήμα στον ακαδημαϊκό χάρτη της χώρας το 1984 με πρωτοβουλία του Βασίλη Φίλια, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα η Πάντειος Σχολή να μετεξελιχθεί σε Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών το 1989.

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος υιοθετεί τη φοιτητοκεντρική προσέγγιση και προσπαθεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες θεωρητικές αναζητήσεις, στις σύγχρονες κατευθύνσεις διεπιστημονικής διαχείρισης των κοινωνικών προβλημάτων και να επεξεργασθεί τις πρακτικές αντιμετώπισής τους. Προσπαθεί επίσης να ανταποκριθεί στις ανάγκες που δημιουργούν και στα ερωτήματα που θέτουν οι ταχύρρυθμες μεταβολές και ανακατατάξεις, που χαρακτηρίζουν την παγκόσμια κοινωνία στις μέρες μας. Για το λόγο αυτό, σε Προπτυχιακό επίπεδο προσφέρει 5 Θεματικές Ενότητες επιλογής μαθημάτων, 14 γνωστικά Πεδία, 3 επιλογές εξατομίκευσης των Σπουδών και τη δυνατότητα οι φοιτήτριες και οι φοιτητές του Τμήματος Κοινωνιολογίας να συμμετάσχουν προαιρετικά στα προγράμματα Πρακτικής Άσκησης και Erasmus+, ώστε να πραγματοποιήσουν περίοδο των Σπουδών τους στο εξωτερικό σε συνεργαζόμενο Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η περίοδος Σπουδών στο εξωτερικό μπορεί να περιλαμβάνει και την Πρακτική Άσκηση.

Σε επίπεδο Μεταπτυχιακών Σπουδών, το Τμήμα Κοινωνιολογίας προσφέρει τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κοινωνιολογία» και «Εγκληματολογία» και επίσης συμμετέχει στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου «Φύλο, Κοινωνία, Πολιτική». Τέλος το Τμήμα προσφέρει τη δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικών διατριβών σε θέματα σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα των μελών του Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού του.

Εύχομαι σε όλες και σε όλους σας **Πρόοδο** και **Επιτυχία** στην ατέρμονη πορεία προς την κατάκτηση της **Επιστημονικής Γνώσης** και την καλλιέργεια της **Αυτογνωσίας** και της **Κοινωνικής Συνείδησης**.

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Καθηγήτρια, Μαριάνθη Γ.Α. Κοτέα

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

1. Το Τμήμα Κοινωνιολογίας

1.1 Ιστορικό

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών είναι το πρώτο Τμήμα Κοινωνιολογίας της χώρας. Ιδρύθηκε το 1984 και λειτουργεί έκτοτε καλλιεργώντας τους επιμέρους κλάδους της επιστήμης της Κοινωνιολογίας. Το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου στοχεύει στη συστηματική μελέτη της κοινωνίας, της κοινωνικής συμπεριφοράς στις ατομικές και συλλογικές της μορφές, των κοινωνικών θεσμών, της διαδικασίας συγκρότησης και μεταβολής της δομής της ανθρώπινης κοινωνίας, των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο σημερινός άνθρωπος. Προς τούτο καλλιεργεί τη μελέτη των θεωρητικών επεξεργασιών που πραγματεύονται την κοινωνική ύπαρξη του ανθρώπου, των θεωριών που επεξεργάζονται τις κοινωνικές διαδικασίες και επιχειρούν την κατανόηση της ιστορικής ποικιλίας της κοινωνικής μορφολογίας, της ποικιλίας των πολιτισμικών πρακτικών, των μορφών συνείδησης, σκέψης και ιδεολογίας. Καλλιεργεί επίσης τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται σήμερα για τη διερεύνηση των κοινωνικών φαινομένων. Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος προσπαθεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες θεωρητικές αναζητήσεις, τις σύγχρονες κατευθύνσεις διεπιστημονικής διαχείρισης των κοινωνικών προβλημάτων και να επεξεργασθεί τις πρακτικές αντιμετώπισής της. Προσπαθεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες που δημιουργούν και στα ερωτήματα που θέτουν οι ταχύρυθμες μεταβολές και ανακατατάξεις που χαρακτηρίζουν την παγκόσμια κοινωνία στις μέρες μας.

1.2 Η Διοίκηση του Τμήματος

Τα όργανα διοίκησης του Τμήματος Κοινωνιολογίας είναι η/ο Πρόεδρος, η/ο Αντιπρόεδρος, η Συνέλευση και οι Διευθύντριες/ντές των Τομέων.

Πρόεδρος του Τμήματος είναι η Καθηγήτρια Μαριάνθη Κοτέα.

Αντιπρόεδρος είναι ο Αναπληρωτής Καθηγητής Φώτιος Μηλιένος.

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος αποτελείται από: α) την Πρόεδρο, β) τον Αντιπρόεδρο, γ) τις/τους Διευθύντριες/ντές των τριών τομέων, δ) όλα τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), ε) τους εκπροσώπους του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.ΤΕ.Π.) και στ) τους εκπροσώπους των φοιτητριών και φοιτητών, που αντιστοιχούν σε ποσοστό 15% του συνόλου των μελών της Συνέλευσης του Τμήματος.

Οι Τομείς και οι Διευθύντριες/ντές τους είναι:

1. Τομέας «Θεωρία και Εφαρμογές της Κοινωνιολογίας» με Διευθύντρια την Καθηγήτρια Αλεξάνδρα Χαλκιά,
2. Τομέας «Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία» με Διευθυντή τον Αναπληρωτή Καθηγητή Εμμανουήλ Χουμεριανό και
3. Τομέας «Εγκληματολογία» με Διευθυντή τον Καθηγητή Γεώργιο Νικολόπουλο.

1.3 Το Διδακτικό και Διοικητικό Προσωπικό

1.3.Α Τα μέλη Δ.Ε.Π.

Ονοματεπώνυμο	Γνωστικό Αντικείμενο	Βαθμίδα	Γραφείο*	Τηλέφωνο	Email
Αρτινοπούλου Βασιλική	Εγκληματολογία με έμφαση στην Οικογενειακή Βία	Καθηγήτρια	Z15	2109201856	vasiliki.artinopoulou@panteion.gr
Βλάχου Βασιλική	Ιστορία των Εγκληματολογικών Θεωριών	Αναπλ. Καθηγήτρια	Δ2	2109201764	vlachou2009@yahoo.gr
Γαλατά Παρασκευή Βίβιαν	Κοινωνιολογικές Θεωρίες των Ανισοτήτων και της Αποστέρησης	Επικ. Καθηγήτρια	E4	2109201799	v.galata@panteion.gr
Γεωργοπούλου Παναγιώτα	Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία και Τεχνολογία	Αναπλ. Καθηγήτρια	E11	2109201776	pangeorgop@gmail.com
Γκολφινόπουλος Ιωάννης	Μετανάστευση: Διάλογοι στην Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία	Επικ. Καθηγητής	Z20	2109201029	y_golfin@panteion.gr
Δουκέλλης Παναγιώτης	Κοινωνικές Δομές στην Αρχαιότητα: Εξουσία και Χώρος	Καθηγητής	Z20	2109201029	pdoukellis@panteion.gr
Ζαγούρα Παρασκευή	Ηλικία και Εγκληματικές Σταδιοδρομίες	Επικ. Καθηγήτρια	Z15	2109201030	p.zagoura@panteion.gr
Ζαραφώνιτου Χριστίνα	Εμπειρική Εγκληματολογία	Καθηγήτρια	E7	2109201795	chrizara@panteion.gr
Ζιούβας Δημήτριος	Ποινικό Δίκαιο	Επικ. Καθηγητής	E19	2109201790	ziouvas@panteion.gr
Καντζάρα Βασιλική	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	Καθηγήτρια	Z5	2109201801	vkantz@panteion.gr
Καραμπελιάς Γεράσιμος	Κοινωνία και Θεσμοί στην Ελλάδα και τα Βαλκάνια με έμφαση στο ρόλο των Ενόπλων Δυνάμεων	Καθηγητής	Z17	2109201794	gkarabelias@yahoo.gr gkarabelias@panteion.gr
Κήπας Μιλτιάδης	Οικονομικός και Κοινωνικός Σχηματισμός και Μετασχηματισμός στην Ευρώπη και στην Ελλάδα	Καθηγητής	E17	2109201892	kipasmilt@yahoo.gr
Κοτέα Μαριάνθη	Εκσυγχρονισμός και Κοινωνική Ιστορία της Ελλάδας στον 19ο αιώνα. Η Συγκρότηση των Πόλεων	Καθηγήτρια	E17	2109201783	koteamarianthi@gmail.com
Λαμπροπούλου Ευσταθία	Κοινωνικός Έλεγχος του Εγκλήματος	Καθηγήτρια	E2	2109201804	elambro@panteion.gr
Λύτρας Ανδρέας	Θεωρία των Κοινωνικών Τάξεων	Καθηγητής	Z20	2109201773	anlytras@gmail.com
Μηλιένος Φώτιος	Εφαρμοσμένη Κοινωνική Στατιστική και Μεθοδολογία Ποσοτικής Έρευνας	Αναπλ. Καθηγητής	E4	2109201798	milienos@panteion.gr

Νικολόπουλος Γεώργιος	Διεθνείς όψεις του Κοινωνικού Ελέγχου του Εγκλήματος με έμφαση στον Ευρωπαϊκό Χώρο	Καθηγητής	E6	2109201796	genik59@panteion.gr
Οικονόμου Χαράλαμπος	Κοινωνιολογία και Πολιτικές Υγείας	Καθηγητής	A8	2109201728	economou@panteion.gr
Πανταζόπουλος Σταύρος	Κοινωνικός Μετασχηματισμός και Κοινωνική Πολιτική στη Σύγχρονη Ελλάδα	Επικ. Καθηγητής	E11		st.pantazopoulos@panteion.gr
Πασσάς Κωνσταντίνος	Οικονομία και Κοινωνία στη Σύγχρονη Ελλάδα	Επικ. Καθηγητής	ΣΤ1	2109231814	k.passas@panteion.gr
Πρόντζας Δημήτριος	Διαφθορά και Κοινωνία	Επικ. Καθηγητής	Z17	2109201890	d.prontzas@panteion.gr dimnave@yahoo.gr
Τζουρμανά Ιωάννα	Ιστορική Κοινωνιολογία από την Εποχή των Επανάστασεων στο Σύγχρονο Κόσμο	Επικ. Καθηγήτρια	E16	2109201781	tzourmana@panteion.gr tzourmana@gmail.com
Τσίρος Νικόλαος	Πολιτική Κοινωνιολογία	Καθηγητής	A7	2109201898	tsirosnikos@hotmail.com
Χαλκιά Αλεξάνδρα	Φύλο και Κοινωνική Θεωρία	Καθηγήτρια	E18	2109201787	halkiasal@outlook.com
Χουμεριανός Εμμανουήλ	Ιστορία και Κοινωνιολογία του Αθλητισμού στην Ελλάδα	Αναπλ. Καθηγητής	E16	2109201781	mhoumer@yahoo.com
Χρύσης Αλέξανδρος	Φιλοσοφία της Ιστορίας και Ιστορία των Ιδεών	Καθηγητής	Z12	2109201858	alex.xrisis@panteion.gr
Ψημμένος Ιορδάνης	Κοινωνιολογία της Εργασίας και της Μετανάστευσης	Καθηγητής	E4	2109201799	ipsimmenos@yahoo.co.uk

* Τα γραφεία των μελών ΔΕΠ στεγάζονται στο Νέο Κτήριο ή Επταώροφο

1.3.B Τα μέλη Ε.ΔΙ.Π./Ε.ΤΕ.Π./Ε.Ε.Π.

Δανέζης Νεκτάριος	Ε.Ε.Π.	ndanezis@panteion.gr
Κανάκη Χριστίνα	Ε.ΔΙ.Π.	kkanaki@panteion.gr
Καραμπίνης Ιωάννης	Ε.ΤΕ.Π.	i.karampinis@panteion.gr
Λειβανά Γεωργία	Ε.ΔΙ.Π.	g.leivana@panteion.gr
Ντάφλου Αικατερίνη	Ε.ΔΙ.Π.	katentaf@panteion.gr
Παπαμελέτη Αικατερίνη	Ε.Ε.Π.	aik.papameleth@panteion.gr
Συντιχάκη Μαρία	Ε.Ε.Π.	mar.sintixaki@panteion.gr
Τσακανίκα Ελισσάβετ-Ευαγγελία	Ε.ΔΙ.Π.	elissavet.tsakanika@panteion.gr

1.3.Γ Ομότιμες Καθηγήτριες/Ομότιμοι Καθηγητές

Αντωνοπούλου Μαρία

Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου Αλίκη (1917-2018)

Καλαματιανού Αγλαΐα

Λάζος Γρηγόριος-Παρασκευάς

Λυδάκη Άννα

Μαγγανάς Αντώνιος

Παπανεοφύτου Αγάπιος

Παπαρίζος Αντώνιος

Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος

Σαρρής Νεοκλής (1940-2011)

Τσίρης Παναγιώτης

Τσοτσόρος Ευστάθιος

Φαρσεδάκης Ιάκωβος (1940-2024)

Φίλιας Βασίλης (1927-2018)

1.3.Δ Το Διοικητικό Προσωπικό

Βουκελάτου Αντιγόνη	Προϊσταμένη Γραμματείας	Κτήριο Διοίκησης	2109201459	sociology@panteion.gr
		Λεωφ. Συγγρού 136		
Ζώη Αούρια	Υπάλληλος		2109201456	

2. Συνοπτική παρουσίαση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

2.1 Εισαγωγή

Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος τα τελευταία χρόνια ανανεώθηκε με την ένταξη μαθημάτων και την εκλογή μελών Δ.Ε.Π. σε γνωστικά αντικείμενα που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες εξελίξεις των Κοινωνικών Επιστημών.

2.2. Τα Εκπαιδευτικά Συστατικά Στοιχεία του Προπτυχιακού Προγράμματος

Τα μαθήματα κατανέμονται σε εξάμηνα, σύμφωνα με το ενδεικτικό Πρόγραμμα Σπουδών, το οποίο καθορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος κάθε χρόνο για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει μαθήματα/εκπαιδευτικές δραστηριότητες, που αντιστοιχούν σε τουλάχιστον 30 πιστωτικές μονάδες (ECTS) και σε δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας.

Η πλήρης υιοθέτηση του ενδεικτικού Προγράμματος Σπουδών είναι σκόπιμη και ενδεδειγμένη. Όμως, το Π.Π.Σ. δεν δεσμεύει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές ως προς τα μαθήματα που θα παρακολουθήσουν σε κάθε εξάμηνο και, κατά συνέπεια, κάθε φοιτήτρια και κάθε φοιτητής μπορεί

να καταρτίσει κατά την κρίση της/του το ατομικό της/του πρόγραμμα μαθημάτων, με τους περιορισμούς που απορρέουν από την κείμενη Νομοθεσία, ή από τον Κανονισμό Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος ή από συναφείς αποφάσεις της Συγκλήτου ή της Συνέλευσης του Τμήματος.

Τα μαθήματα του Τμήματος Κοινωνιολογίας είναι τριώρης διάρκειας και ταξινομούνται σε α) Υποχρεωτικά (Υ), β) Υποχρεωτικά Επιλογής (Υ.Ε.), γ) Σεμινάρια (Σ), δ) Πρακτική Άσκηση (Π.Α.), ε) Μαθήματα εκτός Τμήματος (Μ.Ε.Τ.), στ) Ξένη Γλώσσα ειδικότητας, ζ) Μαθήματα Erasmus+Studies και η) Πρακτική Άσκηση Erasmus+Placement. Επιπλέον των τριών (3) ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα, κάθε διδάσκουσα/διδάσκων μπορεί να οργανώσει και φροντιστηριακά μαθήματα.

Τα **Υποχρεωτικά** μαθήματα είναι είκοσι δύο (22) και διδάσκονται κατά τα τέσσερα πρώτα εξάμηνα ως εξής: έξι (6) στο πρώτο και το δεύτερο εξάμηνο και πέντε (5) στο τρίτο και τέταρτο εξάμηνο.

Όλα τα υπόλοιπα μαθήματα, δηλαδή τα Υποχρεωτικά Επιλογής, τα Σεμινάρια, η Πρακτική Άσκηση, τα Μαθήματα εκτός Τμήματος, η Ξένη γλώσσα ειδικότητας, τα μαθήματα Erasmus+Studies και η Πρακτική Άσκηση Erasmus+Placement είναι μαθήματα **Επιλογής** και προσφέρονται στις φοιτήτριες και τους φοιτητές από το τρίτο μέχρι το όγδοο εξάμηνο.

Τα **Επιλογής** μαθήματα κατανέμονται σε πέντε (5) Θεματικές Ενότητες: Κοινωνιολογία-Γενικό Πλαίσιο, Κοινωνιολογία-Θεωρία και Εφαρμογές, Εγκληματολογία, Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία και Σεμινάρια-Ξένες Γλώσσες-Μ.Ε.Τ.

Τα **Σεμινάρια** προσφέρονται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητριών/τών, γιατί σκοπός τους είναι η παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων, που ενισχύει την ερευνητική ικανότητα των συμμετεχουσών και συμμετεχόντων και επιτρέπει την πολυεπίπεδη διερεύνηση και ανάλυση προβλημάτων ιδιαίτερου ενδιαφέροντος. Στα Σεμινάρια συμμετέχουν έως είκοσι πέντε (25) φοιτήτριες/τές, η παρακολούθησή τους είναι υποχρεωτική και διαπιστώνεται με την τήρηση εβδομαδιαίου παρουσιολογίου. Επιτρέπονται έως τρεις (3) απουσίες. Σε περίπτωση που η/ο φοιτήτρια/τής δεν εξεταστεί με επιτυχία σε καμία από τις εξεταστικές περιόδους του ακαδημαϊκού έτους (κανονική και επαναληπτική), που δήλωσε το Σεμινάριο, δεν επιτρέπεται να το δηλώσει ξανά.

Η **Πρακτική Άσκηση** των φοιτητριών και φοιτητών του Τμήματος Κοινωνιολογίας είναι μάθημα υποχρεωτικό επιλογής το οποίο ισοδυναμεί με 5,5 Πιστωτικές Μονάδες (ECTS), οι οποίες προσμετρώνται στη λήψη του πτυχίου, αλλά δεν βαθμολογείται κι επομένως δεν προσμετράται στο μέσο όρο του πτυχίου. Πραγματοποιείται, μετά από πρόσκληση για συμμετοχή, κατά το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς. Διάρκει τρεις (3) συνεχείς και αδιάλειπτους μήνες και είναι πλήρους απασχόλησης.

Τα **Μαθήματα εκτός Τμήματος (Μ.Ε.Τ.)** που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Σπουδών είναι επίσης μαθήματα επιλογής, τα οποία διδάσκονται σε άλλα τμήματα του Παντείου Πανεπιστημίου. Κάθε ακαδημαϊκό έτος η Συνέλευση επιλέγει τρία (3) μαθήματα. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές πιστώνονται τα ECTS που ορίζονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, στο οποίο περιλαμβάνεται το μάθημα.

Η **Ξένη Γλώσσα** επιλέγεται από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές και τα μαθήματα για την εκμάθησή της προσφέρονται από το Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου. Η γνώση μίας ξένης γλώσσας είναι υποχρεωτική για τη λήψη πτυχίου. Επιπλέον, το Τμήμα Κοινωνιολογίας προσφέρει ως υποχρεωτικό επιλογής μάθημα **Ξένη γλώσσα ειδικότητας** (Γαλλικά και Ιταλικά).

Τα μαθήματα **Erasmus+Studies** προσφέρουν τη δυνατότητα στις φοιτήτριες και τους φοιτητές να πραγματοποιήσουν περίοδο των Σπουδών τους στο εξωτερικό σε συνεργαζόμενο Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης. Τα μαθήματα Erasmus+Studies χαρακτηρίζονται ως Μ.Ε.Τ.

Επίσης, μέσω του προγράμματος **Erasmus+Placement**, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν να πραγματοποιήσουν την Πρακτική Άσκηση τους στο εξωτερικό από το πέμπτο μέχρι το

όγδοο εξάμηνο Σπουδών. Η Πρακτική Άσκηση εξωτερικού αντιστοιχεί σε 2 ECTS ανά μήνα και διαρκεί δύο (2) ή τρεις (3) μήνες. Οι Πιστωτικές Μονάδες προσμετρώνται στη λήψη του πτυχίου, αλλά η Πρακτική Άσκηση εξωτερικού δεν βαθμολογείται κι επομένως δεν προσμετράται στο μέσο όρο του πτυχίου.

Τέλος οι φοιτήτριες/τές μπορούν να συμμετάσχουν στο **Πρόγραμμα Εσωτερικής Κινητικότητας (Εσωτερικό ERASMUS)**. Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί καινοτομία, καθώς για πρώτη φορά δίνεται η δυνατότητα σε προπτυχιακές/κούς φοιτήτριες/τές να παρακολουθήσουν για ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο μαθήματα άλλων σχολών του ίδιου ή διαφορετικού επιστημονικού πεδίου σπουδών από αυτό που έχει επιλέξει και εισαχθεί η/ο φοιτήτρια/τής. Το πρόγραμμα τούς δίνει τη δυνατότητα να εξερευνήσουν νέες γνωστικές περιοχές, να αποκτήσουν διεπιστημονική αντίληψη, να διευρύνουν τις γνώσεις και δεξιότητές τους και να αναπτύξουν νέες εμπειρίες σε ένα διαφορετικό ακαδημαϊκό περιβάλλον.

3. Το αναλυτικό Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

3.Α Η Δομή του Π.Π.Σ.

Τα μαθήματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών κατανέμονται ως εξής:

- Σε 22 μαθήματα **Υποχρεωτικά** και
- Σε μαθήματα **Επιλογής**, τα οποία ταξινομούνται σε **5 Θεματικές Ενότητες**:
 - **Θ.Ε.1** Κοινωνιολογία-Γενικό Πλαίσιο
 - **Θ.Ε.2** Κοινωνιολογία-Θεωρία και Εφαρμογές
 - **Θ.Ε.3** Εγκληματολογία
 - **Θ.Ε.4** Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
 - **Θ.Ε.5** Σεμινάρια-Ξένες Γλώσσες-Μ.Ε.Τ.

Για την απόκτηση του τίτλου Σπουδών απαιτείται η φοίτηση επί οκτώ (8) εξάμηνα και η επιτυχής εξέταση σε σαράντα τέσσερα (**44**) **μαθήματα** του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, δηλαδή σε είκοσι δύο (**22**) **Υποχρεωτικά μαθήματα** και σε είκοσι δύο (**22**) **Επιλογής** και η συγκέντρωση **τουλάχιστον 240 Πιστωτικών Μονάδων** (ECTS) + Ξένη Γλώσσα.

Στο **τρίτο εξάμηνο των Σπουδών**, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές υποχρεούνται να επιλέξουν μία από τις **τρεις κύριες Θεματικές Ενότητες**: Θ.Ε.2, Θ.Ε.3 και Θ.Ε.4

Από την κύρια Θεματική Ενότητα της επιλογής τους (**Θ.Ε.2 ή Θ.Ε.3 ή Θ.Ε.4**), πρέπει να δηλώσουν και να εξεταστούν με επιτυχία σε **τουλάχιστον δεκατέσσερα (14)** από τα προσφερόμενα μαθήματα. Αυτή είναι βασική προϋπόθεση για την ολοκλήρωση των Σπουδών και τη λήψη του πτυχίου. Τα **υπόλοιπα οκτώ (8)** που απαιτούνται για να συμπληρωθεί ο αριθμός των **συνολικά είκοσι δύο (22) μαθημάτων Επιλογής** για τη λήψη του πτυχίου, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές μπορούν να τα επιλέξουν από όποια Θεματική Ενότητα επιθυμούν: **Θ.Ε.1, Θ.Ε.2, Θ.Ε.3, Θ.Ε.4 ή/και Θ.Ε.5**.

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές που επιθυμούν να βελτιώσουν το βαθμό του πτυχίου τους μπορούν να δηλώσουν και να εξεταστούν με επιτυχία σε **επιπλέον μαθήματα μόνο από την κύρια Θεματική Ενότητα** (Θ.Ε.2 ή Θ.Ε.3 ή Θ.Ε.4) που έχουν επιλέξει.

Στο **τέταρτο εξάμηνο** όσες φοιτήτριες και όσοι φοιτητές επιθυμούν **μπορούν να αλλάξουν** την επιλογή της κύριας Θεματικής Ενότητας.

Ο αριθμός μαθημάτων ανά Θεματική Ενότητα κατά το ακαδημαϊκό έτος **2025-2026** είναι:

- **Θ.Ε.1** Κοινωνιολογία-Γενικό Πλαίσιο: 7
- **Θ.Ε.2** Κοινωνιολογία-Θεωρία και Εφαρμογές: 38
- **Θ.Ε.3** Εγκληματολογία: 28
- **Θ.Ε.4** Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία: 34
- **Θ.Ε.5** Σεμινάρια-Ξένες γλώσσες-Μ.Ε.Τ.: 7

3.Β Η Πρακτική Άσκηση

Η Πρακτική Άσκηση στο Τμήμα Κοινωνιολογίας είναι μάθημα υποχρεωτικό επιλογής, το οποίο ισοδυναμεί με 5,5 Πιστωτικές Μονάδες (ECTS), οι οποίες προσμετρώνται στη λήψη του πτυχίου, αλλά δεν βαθμολογείται κι επομένως δεν προσμετράται στο μέσο όρο του πτυχίου. Διαρκεί τρεις (3) συνεχείς και αδιάλειπτους μήνες, είναι πλήρους απασχόλησης και στοχεύει στην αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ του Τμήματος και της αγοράς εργασίας. Συγκεκριμένα, η Πρακτική Άσκηση προσφέρει στις φοιτήτριες και τους φοιτητές τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν σε επαγγελματικό επίπεδο τις επιστημονικές γνώσεις που λαμβάνουν στο Τμήμα Κοινωνιολογίας, να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και εμπειρίες και να αναπτύξουν κριτήρια για την προσωπική τους επαγγελματική διαδρομή.

Κατά τη διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης οι φοιτήτριες/τές διαθέτουν ασφάλιση και λαμβάνουν την προβλεπόμενη, από το συναφές θεσμικό πλαίσιο, αμοιβή. Με την ολοκλήρωση της Πρακτικής τους Άσκησης, οι συμμετέχουσες/χοντες λαμβάνουν βεβαίωση της συμμετοχής τους από το Σύστημα Κεντρικής Υποστήριξης Πρακτικής Άσκησης «ΑΤΛΑΣ» (κεντρική διαδικτυακή υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων).

Δυνατότητα υποβολής αίτησης έχουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές που:

- 1) Έχουν ενεργή φοιτητική ιδιότητα,
- 2) Έχουν ολοκληρώσει το τρίτο έτος Σπουδών,
- 3) Έχουν εξεταστεί με επιτυχία σε τουλάχιστον είκοσι πέντε (25) μαθήματα εκ των οποίων τα πέντε (5) μαθήματα ανήκουν στην κύρια Θεματική Ενότητα της επιλογής τους,
- 4) Δεν έχουν συμμετάσχει σε άλλο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης.

Η Πρακτική Άσκηση διενεργείται μέσω του Συστήματος Κεντρικής Υποστήριξης της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών ΑΕΙ με την ονομασία ΑΤΛΑΣ και για το λόγο αυτό απαιτείται η εγγραφή των φοιτητριών/ών στην κατηγορία προπτυχιακός φοιτητής στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://submit-atlas.grnet.gr/>

Αναλυτικές οδηγίες για την εφαρμογή του φοιτητή υπάρχουν στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://atlas.grnet.gr/Files/RegistrationStudentGR.pdf>

Ο αριθμός των διαθέσιμων θέσεων Πρακτικής Άσκησης κατανέμεται ισάριθμα στις 3 Θεματικές Ενότητες. Σε περίπτωση που αιτούσα φοιτήτρια/αιτών φοιτητής τελικά δεν επιλεγεί στο φορέα ή στη Θεματική Ενότητα που επιθυμεί, υπάρχει η πιθανότητα να τής/τού δοθεί η ευκαιρία να πραγματοποιήσει την Πρακτική της/του Άσκηση σε άλλο φορέα ή και Θεματική Ενότητα, εφόσον υπάρχουν κενές θέσεις.

Η Συνέλευση του τμήματος έχει ορίσει ως μέλη της Επιτροπής Πρακτικής Άσκησης των ασκούμενων φοιτητριών και φοιτητών ένα μέλος Δ.Ε.Π. από κάθε Θεματική Ενότητα ως ακολούθως:

Θ.Ε. 2 Κοινωνιολογία - Θεωρία και Εφαρμογές: Ιωάννης Γκολφινόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Θ.Ε. 3 Εγκληματολογία: Βασιλική Βλάχου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Θ.Ε. 4 Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία: Σταύρος Πανταζόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής.

Η Πρακτική Άσκηση διενεργείται υπό τη διεύθυνση του Επιστημονικά Υπεύθυνου. Η Συνέλευση έχει ορίσει ως Επιστημονικά Υπεύθυνο τον Ιωάννη Γκολφινόπουλο, Επίκουρο Καθηγητή.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://sociology.panteion.gr/index.php/el/spoudes/2016-07-12-15-33-56/praktiki-askisi>

3. Γ Η Ξένη Γλώσσα

Για τη λήψη Πτυχίου σε όλα τα τμήματα είναι **υποχρεωτική η επαρκής γνώση** Αγγλικής, Γαλλικής, Γερμανικής ή Ιταλικής γλώσσας.

Η φοιτήτρια/τής ανακηρύσσεται πτυχιούχος **την τελευταία ημέρα της εξεταστικής περιόδου κατά την οποία ολοκλήρωσε τον ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό των 242 πιστωτικών μονάδων (ECTS)**. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη πτυχίου είναι η προηγούμενη αναγνώριση της Ξένης Γλώσσας.

Η επαρκής γνώση μιας Ξένης Γλώσσας αποδεικνύεται με την κατάθεση τίτλου Ξένης Γλώσσας. Συνεπώς, όσες φοιτήτριες/όσοι φοιτητές έχουν ως εκκρεμότητα την κατάθεση τίτλου Ξένης Γλώσσας και επιθυμούν να ανακηρυχθούν πτυχιούχοι οφείλουν να το καταθέσουν στην αρμόδια υπηρεσία **πριν από την ολοκλήρωση της εξεταστικής περιόδου κατά την οποία επιθυμούν να λάβουν πτυχίο**.

Όσες φοιτήτριες/όσοι φοιτητές καταθέσουν τον τίτλο της Ξένης Γλώσσας μετά τη λήξη της εξεταστικής περιόδου κατά την οποία συγκέντρωσαν 242 ECTS σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών, θα ανακηρυχθούν πτυχιούχοι κατά την επόμενη εξεταστική περίοδο (Εσωτερικός Κανονισμός Πανεπιστημίου άρθρα 55 & 56 <https://www.panteion.gr/to-panepistimio/esoterikos-kanonismos/>).

Όσες/οι δεν κατέχουν τίτλο Ξένης Γλώσσας μπορούν να αναγνωρίσουν την επαρκή γνώση ξένης γλώσσας με την επιτυχή παρακολούθηση έξι (6) εξαμήνων σε μία από τις αναγνωριζόμενες για το πτυχίο γλώσσες, που διδάσκονται στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου και είναι οι εξής: Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά και Γερμανικά.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.panteion.gr/anakalypste-to-panteio/foitites/xenes-glosses/>

3.Δ Το Πρόγραμμα Erasmus+

Σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος ERASMUS+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των χωρών μελών της, καθώς και με εκείνα τρίτων χωρών. Επίσης, η προαγωγή της Ευρώπης των πολιτών, η διαμόρφωση της ευρωπαϊκής ταυτότητας μέσω της άμεσης επαφής και των κοινών εκπαιδευτικών και άλλων ευκαιριών των νέων, καθώς και η ενεργοποίηση του συνολικού επιστημονικού δυναμικού της

Ευρωπαϊκής Ένωσης για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική και πολιτική συνοχή της. Αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε ενέργεια σαράντα τέσσερις (44) διμερείς συμφωνίες του Τμήματος Κοινωνιολογίας με δεκαπέντε χώρες της Ευρώπης. Η Τμηματική Υπεύθυνη του Erasmus είναι η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παναγιώτα Γεωργοπούλου.

Σπουδές (ERASMUS+ STUDIES)

Οι προπτυχιακές/οί, μεταπτυχιακές/οί και διδακτορικές/οί φοιτήτριες/τές που μετακινούνται μέσω του προγράμματος ERASMUS+Studies διανύουν μια περίοδο των Σπουδών τους σε ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο που συμμετέχει στο πρόγραμμα, σε αντικατάσταση της αντίστοιχης περιόδου Σπουδών στο Πανεπιστήμιό τους.

Το πρόγραμμα κινητικότητας ERASMUS+ παρέχει οικονομική ενίσχυση στις/στους μετακινούμενες/νους φοιτήτριες/τές, ανάλογα με τις εκάστοτε ισχύουσες διαπανεπιστημιακές συμφωνίες και τους κανονισμούς του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ). Οι συμμετέχουσες/χοντες φοιτήτριες/τές απαλλάσσονται από την πληρωμή διδάκτρων, εξέταστων και τελών χρήσης βιβλιοθήκης στο ίδρυμα υποδοχής.

Όροι συμμετοχής στο πρόγραμμα φοιτητικής κινητικότητας ERASMUS+ σύμφωνα με τους Κοινοτικούς κανονισμούς είναι:

- Οι μετακινούμενες/οι φοιτήτριες/τές να είναι πολίτες κράτους μέλους της Ένωσης ή να τούς έχει αναγνωρισθεί από ένα κράτος μέλος το καθεστώς του απάτριδος, του πρόσφυγα ή του μόνιμου κατοίκου.
- Οι μετακινούμενες/οι να είναι εγγεγραμμένες/οι στο προπτυχιακό, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος.

Η οικονομική ενίσχυση ERASMUS+:

A) δεν προσφέρεται σε φοιτητές/τριες που έχουν λάβει προηγούμενη ενίσχυση ERASMUS+ ή σε φοιτητές που ενισχύονται από άλλο κοινοτικό πρόγραμμα

B) δεν αναστέλλει την παροχή εθνικής υποτροφίας, δανείου ή ενίσχυσης.

Γ) η επιλογή των μετακινούμενων φοιτητριών/τών γίνεται από το ίδρυμα προέλευσής τους (το ίδρυμα στο οποίο είναι εγγεγραμμένοι σε Πρόγραμμα Σπουδών, που οδηγεί στη λήψη τίτλου και στο οποίο θα επιστρέψουν για να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους και να λάβουν τον τίτλο Σπουδών τους). Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής των φοιτητών/τριών του στο πρόγραμμα ERASMUS+.

Για τις/τους φοιτήτριες/τές με λιγότερες ευκαιρίες προβλέπεται υποστηρικτική διαδικασία για την οποία οι ενδιαφερόμενες/οι μπορούν να ενημερωθούν στην ιστοσελίδα:

<https://erasmus.panteion.gr/kinitikotita-atomon-me-ligoteres-efkairies>

Όροι και προϋποθέσεις για την κινητικότητα των φοιτητριών/ών.

Τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις για την κινητικότητα των φοιτητριών/ών τίθενται από το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ετήσια Προκήρυξη που δημοσιεύει.

Για περισσότερες πληροφορίες: Τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πάντειο Πανεπιστήμιο: <http://erasmus.panteion.gr>

Ακαδημαϊκά κριτήρια επιλογής του Τμήματος

Δικαιούνται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ERASMUS+ οι προπτυχιακές/οί φοιτήτριες/τες που:

- A) έχουν περάσει με επιτυχία τουλάχιστον εννέα (9) μαθήματα του πρώτου έτους (α' και β' εξάμηνο).
- B) έχουν πτυχίο Ξένης Γλώσσας, επίπεδο Γ1/C1 και άνω.

Στο μεταπτυχιακό επίπεδο, η πραγματοποίηση των σπουδών είναι δυνατή στο τελευταίο, 4ο εξάμηνο (κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας), και με τη σύμφωνη γνώμη του/της επιβλέπουσας/οντα καθηγήτριας/τή. Απαιτείται να έχουν πτυχίο Ξένης Γλώσσας, επίπεδο Γ1/C1 και άνω.

Στο διδακτορικό επίπεδο σπουδών, οι υποψήφιοι/οι διδάκτορες θα πρέπει να έχουν τουλάχιστον ολοκληρώσει το πρώτο έτος εκπόνησης της διδακτορικής τους διατριβής και να έχει υποβληθεί η ετήσια Έκθεση Προόδου υπογεγραμμένη από την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή. Απαιτείται να έχουν πτυχίο Ξένης Γλώσσας, επίπεδο Γ2/C2. Για την πραγματοποίηση της κινητικότητας Erasmus, υπεύθυνος/η είναι ο/η επιβλέπων/ουσα καθηγητής/τρια της Διδακτορικής Διατριβής.

Πρακτική Άσκηση (ERASMUS+ PLACEMENT)

Το πρόγραμμα ERASMUS+ Placement αποτελεί δράση του ERASMUS+. Υποστηρίζει την κινητικότητα φοιτητριών/τών για Πρακτική Άσκηση σε επιχειρήσεις, ερευνητικά κέντρα ή άλλους οργανισμούς κατάρτισης σε μια άλλη ευρωπαϊκή χώρα.

Παρέχει οικονομική ενίσχυση στις φοιτήτριες/στους φοιτητές -όχι πλήρη κάλυψη- διαφορετική για κάθε χώρα, όπως αυτή καθορίζεται κάθε ακαδημαϊκό έτος από την Εθνική Μονάδα Συντονισμού (Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών).

Σκοπός του προγράμματος είναι:

- η απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας σχετικής με το αντικείμενο Σπουδών
- η γνωριμία των απαιτήσεων της ευρωπαϊκής αγοράς
- η γνωριμία και η κατανόηση των οικονομικών και πολιτισμικών συνθηκών των άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Οι φοιτήτριες/τές μπορούν επίσης να μετακινηθούν με το συγκεκριμένο πρόγραμμα εντός ενός έτους κατ' ανώτατο όριο μετά την αποφοίτησή τους (και πάντως προτού καταθέσουν αίτηση ορκωμοσίας/λήψης πτυχίου).

Η διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δύο (2) και μεγαλύτερη από τρεις (3) μήνες.

Οι ενδιαφερόμενες/οι καλούνται να βρουν φορέα της προτίμησής τους με δική τους πρωτοβουλία. Στην αναζήτησή τους μπορούν να βοηθηθούν από τον πίνακα φορέων Πρακτικής Άσκησης που διαθέτει το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Πρακτική Άσκηση Erasmus+Placement **αντιστοιχεί σε ECTS που προσμετρώνται στις απαιτούμενες Πιστωτικές Μονάδες για τη λήψη πτυχίου**, και **δεν λαμβάνει βαθμό**, συνεπώς δεν προσμετράται στο μέσο όρο του πτυχίου.

Η δράση που προβλέπεται από το Πρόγραμμα ERASMUS+ (Erasmus+Placement) με διάρκεια δύο (2) ή τριών (3) μηνών ανά κύκλο Σπουδών και η απονομή των ECTS στον/στην φοιτητή/τρια, που αναγράφεται στο πτυχίο του/της, είναι δύο (2) ECTS ανά μήνα.

Μετά την επιτυχή περάτωση της περιόδου Πρακτικής Άσκησης στο εξωτερικό χορηγείται σχετική βεβαίωση από τον φορέα υποδοχής. Η Πρακτική Άσκηση Erasmus+Placement **καταχωρείται στη μερίδα της/του φοιτήτριας/τή αφού αυτή/ός ολοκληρώσει την πρακτική της/του και επιστρέψει με όλα τα απαιτούμενα σχετικά έγγραφα.**

Η Πρακτική Άσκηση εξωτερικού (Erasmus+Placement) **αποφοίτου** δεν λαμβάνει ECTS και δεν προστίθεται στο πτυχίο, που έχει ήδη λάβει.

Όροι και προϋποθέσεις για την Πρακτική Άσκηση εξωτερικού (Erasmus+Placement).

Τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις για την Πρακτική Άσκηση εξωτερικού (Erasmus+ Placement) τίθενται από το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ετήσια Προκήρυξη που δημοσιεύει.

Για περισσότερες πληροφορίες: Τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πάντειο Πανεπιστήμιο: <http://erasmus.panteion.gr>

Ακαδημαϊκά κριτήρια επιλογής του Τμήματος

Δικαιούνται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ERASMUS+ οι προπτυχιακές/οί φοιτήτριες/τές που:

- έχουν ολοκληρώσει το δεύτερο έτος σπουδών τους
- έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε τουλάχιστον είκοσι (20) μαθήματα, με την ολοκλήρωση των δύο χρόνων σπουδών.
- έχουν πολύ καλή γνώση της γλώσσας επικοινωνίας του φορέα στον οποίο θα απασχοληθούν.

Στο μεταπτυχιακό επίπεδο, η πραγματοποίηση της Πρακτικής Άσκησης είναι δυνατή στο τελευταίο, 4ο εξάμηνο (κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας) και χρειάζεται η σύμφωνη γνώμη του/της επιβλέποντα/ουσας καθηγητή/τριας. Επίσης, απαιτείται πολύ καλή γνώση της γλώσσας επικοινωνίας του φορέα, στον οποίο θα απασχοληθούν. Τέλος, θα πρέπει να υπάρχει συνάφεια της Πρακτικής Άσκησης με το θέμα της Διπλωματικής Εργασίας.

Στο διδακτορικό επίπεδο, οι υποψήφιοι/οι διδάκτορες θα πρέπει να έχουν τουλάχιστον ολοκληρώσει το πρώτο έτος εκπόνησης της διδακτορικής τους διατριβής και να έχει υποβληθεί ετήσια Έκθεση Προόδου, υπογεγραμμένη από την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή. Απαιτείται πολύ καλή γνώση της γλώσσας επικοινωνίας του φορέα, στον οποίο θα απασχοληθούν. Υπεύθυνος για την Πρακτική Άσκηση είναι ο/η επιβλέπουσα/ων, καθηγήτρια/τής της Διδακτορικής Διατριβής.

Διεθνής Κινητικότητα (ERASMUS+ INTERNATIONAL MOBILITY)

Οι προπτυχιακές/οί, μεταπτυχιακές/οί και διδακτορικές/οί φοιτήτριες/τές που μετακινούνται μέσω του προγράμματος ERASMUS+ International Mobility διανύουν μια περίοδο των Σπουδών τους σε ένα μη-ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο που συμμετέχει στο πρόγραμμα, σε αντικατάσταση της αντίστοιχης περιόδου Σπουδών στο Πανεπιστήμιό τους.

Για το συγκεκριμένο πρόγραμμα ισχύουν οι όροι και οι προϋποθέσεις που ισχύουν και για το πρόγραμμα Erasmus+Studies. Για περισσότερες πληροφορίες: <http://erasmus.panteion.gr>

3. Ε Το Πρόγραμμα Εσωτερικής Κινητικότητας Φοιτητριών/φοιτητών (Εσωτερικό ERASMUS)

Είναι πρόγραμμα που παρέχει τη δυνατότητα σε φοιτήτριες/τές που είναι εγγεγραμμένες/νοι σε Προγράμματα Σπουδών πρώτου κύκλου Τμήματος/Μονοτμηματικής Σχολής Α.Ε.Ι. ελληνικών Πανεπιστημίων και δεν έχουν υπερβεί τον ελάχιστο χρόνο φοίτησής του Προγράμματος Σπουδών να μετακινηθούν σε ομοειδές ή μη ομοειδές Πρόγραμμα Σπουδών πρώτου κύκλου Τμήματος/Μονοτμηματικής Σχολής άλλου Α.Ε.Ι. της χώρας για ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο, να παρακολουθήσουν τις εκπαιδευτικές του δραστηριότητες και να αξιολογηθούν σε αυτές. Π.χ. μία φοιτήτρια/ένας φοιτητής της Αρχιτεκτονικής θα μπορεί να παρακολουθήσει ένα εξάμηνο σε τμήμα Φιλοσοφίας ή μία φοιτήτρια/ένας φοιτητής Νομικής σε τμήμα Οικονομικών άλλου ΑΕΙ.

Δικαίωμα συμμετοχής έχει κάθε προπτυχιακή/κός/ φοιτήτρια/τής που:

- α) Έχει ολοκληρώσει το πρώτο ακαδημαϊκό εξάμηνο του πρώτου έτους σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών που είναι εγγεγραμμένη/νος,
- β) τής/τού υπολείπονται κατ' ελάχιστον τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες για τη λήψη του πτυχίου,
- γ) δεν έχει υπερβεί την ελάχιστη χρονική διάρκεια φοίτησης του Προγράμματος Σπουδών,
- δ) δεν έχει μετακινηθεί άλλη φορά στο πλαίσιο του προγράμματος εσωτερικής κινητικότητας κατά τη διάρκεια της φοίτησής της/του στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα Σπουδών πρώτου κύκλου.
- ε) δεν έχει ενταχθεί σε καθεστώς μερικής φοίτησης κατά το εξάμηνο για το οποίο αιτείται συμμετοχής στο πρόγραμμα εσωτερικής κινητικότητας.

Η υποβολή αιτήσεων πραγματοποιείται αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω ειδικής ψηφιακής πλατφόρμας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων:

- α) το Μάιο κάθε έτους για τη μετακίνηση φοιτητριών/τών που πραγματοποιείται κατά το χειμερινό εξάμηνο του επόμενου ακαδημαϊκού έτους και
- β) το Νοέμβριο κάθε έτους για τη μετακίνηση φοιτητριών/τών που πραγματοποιείται κατά το εαρινό εξάμηνο του ίδιου ακαδημαϊκού έτους.

Η αξιολόγηση των υποψηφίων πραγματοποιείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- α) το έτος σπουδών στο οποίο βρίσκεται η/ο υποψήφια/ος,
- β) τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που διαθέτει η/ο υποψήφια/ος,
- γ) τους λόγους που επικαλείται η/ο υποψήφια/ος για την αποδοχή της αίτησής της/του.

Οι μετακινούμενες/νοι φοιτήτριες/φοιτητές εντάσσονται:

- α) στο αντίστοιχο εξάμηνο (χειμερινό ή εαρινό) του Προγράμματος Σπουδών που βρίσκεται κάθε μετακινούμενη/νος φοιτήτρια/τής, εφόσον προέρχεται από ομοειδές Πρόγραμμα Σπουδών,
- β) στο αντίστοιχο εξάμηνο (χειμερινό ή εαρινό) του πρώτου έτους του Προγράμματος Σπουδών, εφόσον προέρχεται από μη ομοειδές Πρόγραμμα Σπουδών.

3.ΣΤ Οι παράμετροι λήψης πτυχίου σύμφωνα με το ακαδημαϊκό έτος εγγραφής

1. Από το έτος 1983 μέχρι το 2000 απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου: 18 μαθήματα Υποχρεωτικά και 25 Επιλογής. Σύνολο μαθημάτων 43 + Ξένη Γλώσσα.

2. Από το 2001 μέχρι το 2011 απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου: 21 μαθήματα Υποχρεωτικά και 22 Επιλογής. Σύνολο μαθημάτων 43 + Ξένη Γλώσσα.

3. Από το 2012 και μετά απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου: 22 μαθήματα Υποχρεωτικά και 22 Επιλογής. Σύνολο μαθημάτων 44 + Ξένη Γλώσσα.

4. Διδακτικές Μέθοδοι

Κατά τη διαδικασία της μάθησης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων επιδιώκεται η φοιτητοκεντρική προσέγγιση με τους παρακάτω τρόπους:

(α) τη διάθεση στις φοιτήτριες και τους φοιτητές εναλλακτικών πηγών γνώσης και οπτικοακουστικού υλικού, παρουσιάσεων κ.λπ., ιδίως μέσω του e-class,

(β) τη δυνατότητα, την ενθάρρυνση και την υποστήριξη των φοιτητριών και των φοιτητών στην εκπόνηση και την παρουσίαση ατομικών και ομαδικών εργασιών, συμπεριλαμβανομένης της καθοδήγησής τους σχετικά με τη μεθοδολογία και τη δεοντολογία συγγραφής, καθώς και της ανατροφοδότησής τους τόσο κατά την πραγματοποίηση των εργασιών όσο και αναφορικά με το τελικό αποτέλεσμα,

(γ) την ευκαιρία για εκπαιδευτικές ασκήσεις, δραστηριότητες και επισκέψεις εκτός αίθουσας διδασκαλίας και τη διάδραση με ειδικούς επιστήμονες και επαγγελματίες.

Αλλά και στο πλαίσιο των κλασικών διαλέξεων, ενθαρρύνεται η δυναμική συμμετοχή των φοιτητριών και των φοιτητών μέσα από τον κριτικό διάλογο και τη δημιουργία κύκλων συζητήσεων, ενώ κατά την τελική αξιολόγησή τους (γραπτές ή/και προφορικές εξετάσεις) επιδιώκεται η δημιουργική αξιοποίηση και παρουσίαση της γνώσης που αποκτήθηκε και η παράθεση επιχειρημάτων στα εξεταζόμενα θέματα.

Τέλος, το πλήθος των προσφερόμενων μαθημάτων και σεμιναρίων προς επιλογή εξασφαλίζει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες τη δυνατότητα εμβάθυνσης σε τρεις διαφορετικές Θεματικές Ενότητες ανάλογα με την επιθυμία και τα ειδικά ενδιαφέροντά τους.

5. Μαθησιακά Αποτελέσματα

Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτώνται από την εφαρμογή του Προγράμματος Σπουδών είναι:

1. Η κατανόηση του επιστημονικού πεδίου της Κοινωνιολογίας και των τρόπων ανάλυσης και ερμηνείας κοινωνικών φαινομένων.
2. Η κατανόηση των θεματικών και μεθοδολογικών συγκλίσεων και αποκλίσεων της Κοινωνιολογίας με άλλες κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες.
3. Η εξοικείωση με έννοιες και γνωστικά και μεθοδολογικά εργαλεία αλλά και με τους δεοντολογικούς κανόνες, απαραίτητα στο σύνολό τους για την επιστημονική και επαγγελματική αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων που θα τούς τεθούν κατά την επαγγελματική τους πορεία και τις κοινωνικές εν γένει αλληλεπιδράσεις τους.
4. Η εκμάθηση των μέσων και των οδών αναζήτησης και πρόσβασης σε πηγές και βάσεις κοινωνικών δεδομένων και λοιπών μέσων παροχής εξειδικευμένων πληροφοριών.

5. Η βελτίωση του γραπτού τους και προφορικού τους λόγου, της ανάπτυξης επιχειρημάτων και της πειστικής σύνταξης των ερευνητικών τους κειμένων.

6. Η ουσιαστική αφομοίωση των βασικών κοινωνιολογικών εννοιών (δομή, παρέκκλιση, πολιτισμός, ανισότητες, κοινωνική μεταβολή αλλά και πολιτική, θεσμική λειτουργία, ιστορικότητα των φαινομένων, κοινωνικές πρακτικές κ.λπ.) με τρόπο που να μπορούν να αναλύουν κοινωνικά φαινόμενα και να έχουν τα εφόδια για περαιτέρω ανάπτυξη και τροφοδότηση της κοινωνιολογικής σκέψης.

7. Η εμπέδωση της θέσης περί διαρκούς μεταβολής μεθόδων και θεωρίας στις κοινωνικές επιστήμες. Η εντρύφηση στο έργο των κλασικών Κοινωνιολόγων είναι ουσιαστική όχι μόνον για την ιστορικότητα της σκέψης αλλά και ως πεδίο άσκησης και συγκριτικής εντρύφησης με θέσεις των σύγχρονων κοινωνικών θεωριών και αναζητήσεων.

8. Η εξειδίκευση σε συγκεκριμένα πεδία της κοινωνιολογικής επιστήμης σε άμεση διασύνδεση με ζωτικά ζητήματα των σύγχρονων κοινωνιών, όπως για παράδειγμα τα πεδία της μετανάστευσης, της κοινωνικής ένταξης και του αποκλεισμού, της κοινωνικής πολιτικής, της πολιτικής της υγείας και της εκπαίδευσης, της λειτουργίας των θεσμών, της παρέκκλισης και του εγκλήματος μέσα από τις σύγχρονες μορφές τους.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι φοιτητές είναι σε θέση να:

A) Κατέχουν και αναπαράγουν την αποκτηθείσα επιστημονική γνώση γύρω από τις βασικές έννοιες της επιστήμης της Κοινωνιολογίας, τις κυριότερες επιστημονικές κατευθύνσεις, την ιστορική εξέλιξη και τις σύγχρονες τάσεις της επιστήμης σε επίπεδο θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων, με ειδική αναφορά στην πρακτική εφαρμογή και τους κλάδους της επιστήμης.

B) Προσεγγίζουν και αναλύουν κριτικά τα γενικά και ειδικά ζητήματα που ανακύπτουν στο πλαίσιο μελέτης των κοινωνικών φαινομένων και διατυπώνουν αντίστοιχους προβληματισμούς κοινωνιολογικού ενδιαφέροντος.

Γ) Διακρίνουν και αξιολογούν τις κυριότερες επιστημονικές κατευθύνσεις και τις σύγχρονες τάσεις της επιστήμης της Κοινωνιολογίας

Δ) Εφαρμόζουν την αποκτηθείσα επιστημονική γνώση σε εργασιακό και ακαδημαϊκό περιβάλλον

Ε) Αναπτύσσουν καινοτόμες προτάσεις/ιδέες σχετικά τη μελέτη των κοινωνικών φαινομένων

Οι πτυχιούχοι Κοινωνιολογίας σκοπεύουμε να έχουν διαμορφώσει:

-Ικανότητα κριτικού χειρισμού της θεωρητικής σκέψης,

-Δυνατότητα για τη συμμετοχή στην κοινωνική έρευνα (βιβλιογραφική, ποσοτική και ποιοτική).

-Ικανότητα διερεύνησης πρόσθετων πληροφοριών και συστηματοποίησης στοιχείων, από βάσεις δεδομένων.

-Αντίληψη των διαφορών της ελληνικής κοινωνικής οργάνωσης και δομής από τα διεθνή υποδείγματα.

-Προετοιμασία για τον ευσταθή στρατηγικό σχεδιασμό, στις σύγχρονες πραγματικότητες.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Κοινωνιολογίας θα είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και την ουσιαστική εκπλήρωση των επαγγελματικών τους δικαιωμάτων,

όπως αυτά αποτυπώνονται στο ΠΔ 199 Α'/2009 που εξασφαλίζει και περιγράφει τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων των Τμημάτων Κοινωνιολογίας.

<https://sociology.panteion.gr/index.php/el/spoudes/2016-07-12-15-33-56/kanonismos-proptyxiakon-spoudon>

6. Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών 2025-2026 ανά Εξάμηνο

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ (ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ)					
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ					
A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ / εβδομάδα
1	300012	Αρχές Κοινωνιολογίας	Ι. Ψημμένος	5,5	3
2	300014	Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία Ι	Μ. Κήπας	5,5	3
3	300604	Εισαγωγή στην Εγκληματολογία Ι	Χ. Ζαραφωνίτου	5,5	3
4	300605	Στατιστική Ι : Θεμελιώδεις Έννοιες και Μέθοδοι Κοινωνικής Στατιστικής (φροντιστήριο)	Φ. Μηλιένος	5,5	3
5	300677	Συγκριτικές και Ιστορικές Μέθοδοι στην Κοινωνιολογία	Μ. Κοτέα	5,5	3
6	300794	Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία - Θεωρία και Φιλοσοφία της Αγωγής	Α. Χρύσης	5,5	3

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ (ΕΑΡΙΝΟ)					
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ					
A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ / εβδομάδα
1	300017	Οικονομία και Κοινωνία στην Ελλάδα του 19ου αι.	Μ. Κοτέα	5,5	3

2	300049	Θεωρία της Κοινωνικής Στρωμάτωσης	Α. Λύτρας	5,5	3
3	300611	Στατιστική II: Βασικές Μέθοδοι Ανάλυσης Δεδομένων στις Κοινωνικές Επιστήμες (φροντιστήριο)	Φ. Μηλιένος	5,5	3
4	300622	Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία	Π. Δουκέλλης	5,5	3
5	300643	Ιστορία της Ευρώπης	Μ. Κήπας	5,5	3
6	300718	Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία : Εργασία και Μετανάστευση	Ι. Ψημμένος Ι. Γκολφινόπουλος	5,5	3

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ (ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ / εβδομάδα
1	300013	Εισαγωγή στην Επιστημολογία	Π. Γεωργοπούλου	5,5	3
2	300613	Κοινωνική Θεωρία Ι (Κλασικοί Κοινωνιολόγοι)	Β. Καντζάρα	5,5	3
3	300619	Μεθοδολογία της Ποιοτικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες	Α. Λυδάκη	5,5	3
4	300750	Κοινωνική Πολιτική	Χ. Οικονόμου	5,5	3
5	300838	Θεωρία της Ελληνικής Κοινωνικής Δομής	Α. Λύτρας	5,5	3

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
-----	------	------------------	----------	---------------------------------	------------------

1	300215	Κοινωνία και Χώρος	Π. Δουκέλλης	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
2	300728	Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Στατιστικής με τη Χρήση Στατιστικών Πακέτων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (φροντιστήριο)	Φ. Μηλιένος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
3	300774	Εμπειρική Εγκληματολογία Ι και Φροντιστήριο (από το Εργαστήριο Αστεακής Εγκληματολογίας)	Χ. Ζαραφώνιτου	5,5	Εγκληματολογία
4	300778	Κοινωνικός Έλεγχος του Εγκλήματος	Ε. Λαμπροπούλου	5,5	Εγκληματολογία
5	300841	Βιομηχανική Κοινωνιολογία	Ι. Ψημμένος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
6	300864	Κοινωνιολογικές Θεωρίες των Ανισοτήτων	Π.Β. Γαλατά	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ (ΕΑΡΙΝΟ)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

A/A	Κ.Μ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ / εβδομάδα
1	300214	Εισαγωγή στην Εγκληματολογία ΙΙ	Γ. Νικολόπουλος	5,5	3
2	300614	Μεθοδολογία Ποσοτικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες	Φ. Μηλιένος	5,5	3
3	300618	Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία	Π. Γεωργοπούλου	5,5	3

4	300632	Οικονομία & Κοινωνία στην Ελλάδα του 20ού αι. Ι	Θ. Σακελλαρόπουλος – Κ. Πασσάς	5,5	3
5	300684	Κοινωνική Θεωρία ΙΙ (Κλασικοί Κοινωνιολόγοι)	Β. Καντζάρα	5,5	3
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ					
A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
1	300148	Πόλη και Νεωτερικότητα	Μ. Κοτέα	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
2	300175	Φιλοσοφία της Ιστορίας	Α. Χρύσης	5,5	Κοινωνιολογία : Γενικό Πλαίσιο
3	300187	Το Φαινόμενο της Διαφθοράς: Θεωρία και Μεθοδολογία	Δ. Πρόντζας	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
4	300636	Ποινικό Δίκαιο και Στοιχεία Ποινικής Δικονομίας	Δ. Ζιούβας	5,5	Εγκληματολογία
5	300680	Ιστορία Εγκληματολογικών Θεωριών	Β. Βλάχου	5,5	Εγκληματολογία
6	300773	Εγκληματολογικές Θεωρίες του Ελέγχου και της Διακινδύνευσης	Ε. Λαμπροπούλου	5,5	Εγκληματολογία
7	300779	Εμπειρική Εγκληματολογία ΙΙ και Φροντιστήριο (από το Εργαστήριο Αστεακής Εγκληματολογίας)	Χ. Ζαραφωνίτου	5,5	Εγκληματολογία

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ (ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ)					
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ					
A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
1	300019	Εγκληματολογικές Προσεγγίσεις του Ποινικού Δικαίου και των Θεσμών Ποινικής Δικαιοσύνης Ι	Ε. Λαμπροπούλου	5,5	Εγκληματολογία
2	300043	Σύγχρονη Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία της Ελλάδας	ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΕΣΠΑ	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
3	300086	Οργανωσιακή Κοινωνιολογία, Ηγεσία και Ένοπλες Δυνάμεις	Γ. Καραμπελιάς	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
4	300117	Παγκοσμιοποίηση και Κοινωνική Προστασία	Σ. Πανταζόπουλος	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
5	300131	(Μετα) Νεωτερικότητα, (Μετα) Ανθρώπινη Συνθήκη και Κοινωνιολογική Θεωρία	Π. Γεωργοπούλου	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
6	300142	Ναρκωτικά: Νομοθεσία και Πολιτικές	Ι. Τσίγκανου Δρ.	5,5	Εγκληματολογία
7	300157	Τοπική Κοινωνία και Διοίκηση	Τ. Κωστόπουλος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
8	300161	Τοπική Κοινωνία, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Μειονότητες	Τ. Κωστόπουλος – Μ. Κήπας	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
9	300176	Παραβατικότητα και Κοινωνικός Έλεγχος	Π. Ζαγούρα		Εγκληματολογία

		Ανηλίκων			
10	300188	Ποινική Δικαιοσύνη και Αντιμετώπιση Θυμάτων	Β. Βλάχου	5,5	Εγκληματολογία
11	300221	Οικονομίες του Αρχαίου Κόσμου	Π. Δουκέλλης	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
12	300634	Οικονομία και Κοινωνία στην Ελλάδα του 20ού αι. ΙΙ	Θ. Σακελλαρόπουλος – Κ. Πασσάς	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
13	300657	Ποινολογία- Σωφρονιστική	Γ. Νικολόπουλος	5,5	Εγκληματολογία
14	300706	Συγκριτική Εγκληματολογία	Γ. Νικολόπουλος	5,5	Εγκληματολογία
15	300708	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης Ι	Β. Καντζάρα	5,5	Κοινωνιολογία: Θεωρία και Εφαρμογές
16	300749	Θεωρία των Κοινωνικών Τάξεων ΙΙ: Σύγχρονα Ρεύματα	Α. Λύτρας	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
17	300755	Κοινωνιολογία της Θρησκείας: Θεωρητικά Ρεύματα και Συγγραφείς	ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΕΣΠΑ	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
18	300823	Ενδοοικογενειακή Βία	Β. Αρτινοπούλου	5,5	Κοινωνιολογία : Γενικό Πλαίσιο
19	300825	Οικονομικά Εγκλήματα: Ποινικές Προσεγγίσεις	Δ. Ζιούβας	5,5	Εγκληματολογία
20	300833	Πληροφοριακή Παιδεία Ι: Αναζήτηση και Διαχείριση Πηγών	Χ. Κανάκη Ε.ΔΙ.Π. - Γ. Λειβανά Ε.ΔΙ.Π.	5,5	Κοινωνιολογία : Γενικό Πλαίσιο

21	300847	Ιστορική Κοινωνιολογία Ι	Ι. Τζουρμανά	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
22	300848	Μετανάστευση: Διάλογοι στη Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία Ι	Ι. Γκολφινόπουλος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
23	300860	Κοινωνικός Μετασχηματισμός και Κοινωνικό Κράτος	Σ. Πανταζόπουλος	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
24	300863	Κοινωνιολογία των Επαγγελματιών	Π.Β. Γαλατά	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
25		Πρακτική Άσκηση Erasmus+ Placement	Χωρίς βαθμό	4/2	2 μήνες (2 ECTS ανά μήνα)
26		Πρακτική Άσκηση Erasmus+ Placement	Χωρίς βαθμό	6/3	3 μήνες (2 ECTS ανά μήνα)
ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ					
A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
1	300160	Γαλλική γλώσσα Ειδικότητας Ι	Μ. Συντιχάκη Ε.Ε.Π.	5,5	Σεμινάρια – Ξένες Γλώσσες-Μ.Ε.Τ.
2	300167	Ιταλική Γλώσσα Ειδικότητας Ι	Ν. Δανέζης Ε.Ε.Π.- Α. Παπαμελέτη Ε.Ε.Π.	5,5	Σεμινάρια – Ξένες Γλώσσες-Μ.Ε.Τ.
3	300852	Τοπική Αυτοδιοίκηση Και Αντιμετώπιση των Κοινωνικών Αναγκών	Α. Ντάφλου Ε.ΔΙ.Π.	5,5	Κοινωνιολογία : Γενικό Πλαίσιο
4	300858	Φιλική προς τα Παιδιά Δικαιοσύνη	Π. Ζαγούρα	5,5	Εγκληματολογία
ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ (ΕΑΡΙΝΟ)					
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ					

A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
1	300023	Εγκληματολογικές Προσεγγίσεις του Ποινικού Δικαίου και των Θεσμών Ποινικής Δικαιοσύνης II	Ε. Λαμπροπούλου	5,5	Εγκληματολογία
2	300052	Σύγχρονη Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία: από τον 19ο στον 20ό αι.	ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΕΣΠΑ	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
3	300057	Σύγχρονη Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία: Σύγχρονα Ρεύματα του 20ού και του 21ου αι.	ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΕΣΠΑ	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
4	300071	Στρατιωτικά – Κοινωνικά Κινήματα και Διαχείριση Κρίσεων στα Βαλκάνια	Γ. Καραμπελιάς	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
5	300072	Οργανωμένο Έγκλημα	Δ. Ζιούβας	5,5	Εγκληματολογία
6	300119	Κοινωνία και Υγεία – Πολιτικές Υγείας	Χ. Οικονόμου	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
7	300132	Πολιτική Κοινωνιολογία: Σύγχρονες Θεωρίες για την Εξουσία και την Πολιτική Νομιμοποίηση	Ν. Τσίρος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
8	300134	Τεχνολογικός Μετασχηματισμός και Οικονομική Ανάπτυξη	ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΕΣΠΑ	5,5	Κοινωνιολογία: Γενικό Πλαίσιο
9	300154	Φύλο, Σεξουαλικότητα,	Α. Χαλκιά	5,5	Κοινωνιολογία :

		Έθνος: Κριτικές Προσεγγίσεις (με Φροντιστήριο 3 ώρες)			Θεωρία και Εφαρμογές
10	300155	Κοινωνία και Κοινοτισμός	Τ. Κωστόπουλος	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
11	300156	Τοπική Κοινωνία και Περιφερειακή Οργάνωση στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο	Τ. Κωστόπουλος- Μ. Κήπας	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
12	300208	Κλιματική Αλλαγή, Βιώσιμη Ανάπτυξη και Πράσινη Οικονομία	ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΕΣΠΑ	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
13	300218	Προβιομηχανικές Κοινωνίες II: η εμφάνιση του Αστικού Φαινομένου	Π. Δουκέλλης	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
14	300229	Αγροτικός Χώρος, Κοινωνική Διαμαρτυρία και Ληστεία	Ε. Χουμεριανός	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
15	300656	Ανακριτική και Δικαιώματα του Ανθρώπου	ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΕΣΠΑ	5,5	Εγκληματολογία
16	300748	Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική	Σ. Πανταζόπουλος	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
17	300754	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης II	Β. Καντζάρα	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
18	300783	Ελληνική Οικονομία και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση	Θ. Σακελλαρόπουλος	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
19	300824	Επανορθωτική Δικαιοσύνη	Β. Αρτινοπούλου	5,5	Εγκληματολογία
20	300834	Πληροφοριακή Παιδεία II: Δεοντολογία Εκπόνησης Επιστημονικών Εργασιών	Χ. Κανάκη Ε.ΔΙ.Π.- Γ. Λειβανά	5,5	Κοινωνιολογία : Γενικό Πλαίσιο

			Ε.ΔΙ.Π.		
21	300843	Ιστορική Κοινωνιολογία II	Ι. Τζουρμανά	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
22	300844	Μετανάστευση : Διάλογοι στη Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία II	Ι. Γκολφινόπουλος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
23	300862	Σχετική Αποστέρηση και Κρίση	Π.Β. Γαλατά	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
24		Πρακτική Άσκηση Erasmus+ Placement	Χωρίς βαθμό	4/2	2 μήνες (2 ECTS ανά μήνα)
25		Πρακτική Άσκηση Erasmus+ Placement	Χωρίς βαθμό	6/3	3 μήνες (2 ECTS ανά μήνα)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

A/A	Κ.Μ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
1	300164	Γαλλική γλώσσα Ειδικότητας II	Μ. Συντιχάκη Ε.Ε.Π.	5,5	Σεμινάρια – Ξένες Γλώσσες - Μ.Ε.Τ.
2	300195	Ειδικά Θέματα Βίαιης Εγκληματικότητας: Μελέτη Περιπτώσεων	Β. Βλάχου	5,5	Εγκληματολογία
3	300853	Κοινωνιολογία της Τρίτης Ηλικίας	Α. Ντάφλου Ε.ΔΙ.Π.	5,5	Κοινωνιολογία : Γενικό Πλαίσιο

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ (ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

A/A	Κ.Μ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
-----	------	------------------	----------	---------------------------------	------------------

1	300055	Η Συγκρότηση των Ελληνικών Πόλεων	ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΕΣΠΑ	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
2	300087	Η Ελλάδα στα Χρόνια 1940-1950, Κατοχή- Αντίσταση-Εμφύλιος	Ε. Τσακανίκα Ε.Δι.Π.	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
3	300126	Ιστορία και Κοινωνιολογία των Οικονομικών Κρίσεων	Ε. Χουμεριανός	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
4	300129	Κοινωνιολογία των Πολιτικών Συστημάτων Ι: Μορφές των Σύγχρονων Πολιτικών Συστημάτων	Ν. Τσίρος	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
5	300147	Κοινωνιολογία του Αθλητισμού	Ε. Χουμεριανός	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
6	300177	Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη στην Κεντροανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη: Συγκριτική Προσέγγιση και ο ρόλος της Ελλάδας	Μ. Κήπας	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
7	300179	Μαρξ: Φιλοσοφία και Πολιτική	Α. Χρύσης	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
8	300201	Ζητήματα Διαφθοράς σε Μεταβατικές Κοινωνίες	Δ. Πρόντζας	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
9	300219	Φύλο και Σεξουαλικότητες (με Φροντιστήριο 3 ώρες)	Α. Χαλκιά	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
10	300230	Μοντελοποιήσεις και Αντίκτυπος Μορφών Διαφθοράς στον Σύγχρονο Κόσμο	Δ. Πρόντζας	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές

11	300674	Αντεγκληματική Πολιτική	Β. Βλάχου	5,5	Εγκληματολογία
12	300756	Κοινωνιολογία της Θρησκείας: Κράτος και Εκκλησία στην Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία	ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΕΣΠΑ	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
13	300785	Εθνική Ταυτότητα και Ελληνισμός της Διασποράς	Γ. Καραμπελιάς	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
14	300826	Εγκλήματα στο Τραπεζικό Σύστημα με έμφαση στο Ξέπλυμα Χρήματος	Δ. Ζιούβας	5,5	Εγκληματολογία
15	300850	Έθνος, Κρίση, Μετανάστευση	Ι. Γκολφινόπουλος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
16	300855	Ιστορία Οικονομικών Θεωριών	Κ. Πασσάς	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
17		Πρακτική Άσκηση Erasmus+ Placement	Χωρίς βαθμό	4/2	2 μήνες (2 ECTS ανά μήνα)
18		Πρακτική Άσκηση Erasmus+ Placement	Χωρίς βαθμό	6/3	3 μήνες (2 ECTS ανά μήνα)
ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ					
A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
1	300198	Θυματολογία (Εργαστήριο Αποκαταστατική Δικαιοσύνη και Διαμεσολάβηση)	Β. Αρτινοπούλου	5,5	Εγκληματολογία
2	300846	Ειδικά Θέματα Ιστορικής	Ι. Τζουρμανά	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και

		Κοινωνιολογίας: η Εποχή των Επαναστάσεων			Ευρωπαϊκή Κοινωνία
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ					
A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
1	300030	Πρακτική Άσκηση	Ι. Γκολφινόπουλος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
2	300032	Πρακτική Άσκηση	Β. Βλάχου	5,5	Εγκληματολογία
3	300033	Πρακτική Άσκηση	Σ. Πανταζόπουλος	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
ΜΑΘΗΜΑ ERASMUS					
1	300865	Economy and Society in Modern Greece	Κ. Πασσάς	5,5	Το μάθημα προσφέρεται <u>μόνο</u> στους εισερχόμενους φοιτητές Erasmus

Η ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ (ΕΑΡΙΝΟ)					
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ					
A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
1	300133	Κοινωνιολογία των Πολιτικών Συστημάτων II: Μορφές των Σύγχρονων Κομματικών Συστημάτων	Ν. Τσίρος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
2	300180	Ιστορία των Ιδεών II : Μαρξισμός	Α. Χρύσης	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
3	300228	Εγκλήματα διαφθοράς	Δ. Ζιούβας	5,5	Εγκληματολογία
4	300630	Κοινωνιολογία της Ανάπτυξης του	Μ. Κήπας	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία

		Παγκόσμιου Συστήματος			
5	300763	Ισλάμ και Ριζοσπαστικοποίηση σε Νοτιοανατολική Ευρώπη και Ευρωπαϊκή Ένωση	Γ. Καραμπελιάς	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
6	300835	Ειδικά θέματα Ιστορίας και Κοινωνιολογίας του Αθλητισμού	Ε. Χουμεριανός	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
7	300837	Κοινωνιολογία της Βιώσιμης Ανάπτυξης	Χ. Μελετιάδης	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
8	300839	Κοινωνιολογία της Μεταναστευτικής Εργασίας	Ι. Ψημμένος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
9	300842	Κοινωνιολογία της Εργασίας	Ι. Ψημμένος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
10	300845	Η έννοια του Λόγου (Discourse) στην Κοινωνιολογική Ανάλυση	Ι. Γκολφινόπουλος	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
11	300854	Πολιτική Οικονομία της Κοινωνικής Πολιτικής	Κ. Πασσάς	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
12	300856	Νεοελληνική Κοινωνία και Λογοτεχνία	Ε. Τσακανίκα Ε.ΔΙ.Π.	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
13	300857	Ηλικία και Εγκληματικές Σταδιοδρομίες	Π. Ζαγούρα	5,5	Εγκληματολογία
14	300861	Πολιτική Οικονομία II	Κ. Πασσάς	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
15		Πρακτική Άσκηση Erasmus+ Placement	Χωρίς βαθμό	4/2	2 μήνες (2 ECTS ανά μήνα)
16		Πρακτική Άσκηση Erasmus+ Placement	Χωρίς βαθμό	6/3	3 μήνες (2 ECTS ανά μήνα)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ					
A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
1	300041	Εγκληματολογικές και Ποινικές Όψεις της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης	ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΕΣΠΑ	5,5	Εγκληματολογία
2	300173	Ιταλική Γλώσσα Ειδικότητας II	N. Δανέζης Ε.Ε.Π.- Α. Παπαμελέτη Ε.Ε.Π.	5,5	Σεμινάρια – Ξένες Γλώσσες – Μ.Ε.Τ.
3	300828	Κοινωνική Διαμεσολάβηση: Έννοιες, Πρακτικές, Εφαρμογές και Εκπαίδευση (Εργαστήριο Αποκαταστατική Δικαιοσύνη και Διαμεσολάβηση)	Β. Αρτινοπούλου	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
4	300840	Σεμινάριο Χαμηλού Κύρους και Υπηρετικά Επαγγέλματα	Π.Β. Γαλατά	5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
5	300851	Ειδικά θέματα Ιστορικής Κοινωνιολογίας : Εκκοσμίκευση και Ιδεολογίες	Ι. Τζουρμανά	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
6	300859	Εφαρμοσμένη Εγκληματολογία: Παρεμβάσεις στο Πεδίο	Π. Ζαγούρα	5,5	Εγκληματολογία

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ					
A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
1	300034	Πρακτική Άσκηση		5,5	Κοινωνιολογία : Θεωρία και Εφαρμογές
2	300036	Πρακτική Άσκηση	Β. Βλάχου	5,5	Εγκληματολογία
3	300037	Πρακτική Άσκηση	Ε. Τσακανίκα Ε.ΔΙ.Π.	5,5	Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
ΜΑΘΗΜΑ ERASMUS					
1	300829	Key Issues in Sociology	Α. Ντάφλου Ε.ΔΙ.Π. Συντονίστρια	5,5	Το μάθημα προσφέρεται <u>μόνο</u> στους εισερχόμενους φοιτητές Erasmus
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΚΤΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ					
A/A	K.M.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ECTS (Πιστωτικές Μονάδες)	ΤΜΗΜΑ
1	110564	Δημόσια Ιστορία Ι	Χ. Αθανασιάδης	6	Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας
2	410270	Εισαγωγή στον Πολιτισμό και τις Πολιτισμικές Σπουδές	Μ. Μιχαηλίδου	6	Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού
3	510200	Δίκαιο, Κοινωνία και Κοινωνική Πολιτική	Δ. Καλτσώνης	6	Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής

7. Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών 2025-2026 ανά Θεματική Ενότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ-ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

300134 Τεχνολογικός Μετασχηματισμός και Οικονομική Ανάπτυξη

300175 Φιλοσοφία της Ιστορίας

300823 Ενδοοικογενειακή Βία

300833 Πληροφοριακή Παιδεία Ι: Αναζήτηση και Διαχείριση Πηγών

300834 Πληροφοριακή Παιδεία ΙΙ: Δεοντολογία Εκπόνησης Επιστημονικών Εργασιών

300852 Τοπική Αυτοδιοίκηση και Αντιμετώπιση των Κοινωνικών Αναγκών

300853 Κοινωνιολογία της Τρίτης Ηλικίας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ-ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

300030 Πρακτική Άσκηση Θ.Ε.2

300034 Πρακτική Άσκηση Θ.Ε.2

300052 Σύγχρονη Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία: από τον 19ο στον 20ό αι.

300057 Σύγχρονη Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία: Σύγχρονα Ρεύματα του 20ού και του 21ου αι.

300086 Οργανωσιακή Κοινωνιολογία, Ηγεσία και Ένοπλες Δυνάμεις

300131 (Μετα) Νεωτερικότητα, (Μετα) Ανθρώπινη Συνθήκη και Κοινωνιολογική Θεωρία

300132 Πολιτική Κοινωνιολογία: Σύγχρονες Θεωρίες για την Εξουσία και την Πολιτική Νομιμοποίηση

300133 Κοινωνιολογία των Πολιτικών Συστημάτων ΙΙ: Μορφές των Σύγχρονων Κομματικών Συστημάτων

300154 Φύλο, Σεξουαλικότητα, Έθνος: Κριτικές Προσεγγίσεις

300157 Τοπική Κοινωνία και Διοίκηση

300179 Μαρξ: Φιλοσοφία και Πολιτική

300180 Ιστορία των Ιδεών ΙΙ: Μαρξισμός

300187 Το Φαινόμενο της Διαφθοράς: Θεωρία και Μεθοδολογία

300201 Ζητήματα Διαφθοράς σε Μεταβατικές Κοινωνίες

300215 Κοινωνία και Χώρος

300218 Προβιομηχανικές Κοινωνίες II: η εμφάνιση του Αστικού Φαινομένου

300219 Φύλο και Σεξουαλικότητες

300221 Οικονομίες του Αρχαίου Κόσμου

300230 Μοντελοποιήσεις και Αντίκτυπος Μορφών Διαφθοράς στον Σύγχρονο Κόσμο

300708 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης I

300728 Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Στατιστικής με τη Χρήση Στατιστικών Πακέτων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

300749 Θεωρία των Κοινωνικών Τάξεων II: Σύγχρονα Ρεύματα

300754 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης II

300755 Κοινωνιολογία της Θρησκείας: Θεωρητικά Ρεύματα και Συγγραφείς

300785 Εθνική Ταυτότητα και Ελληνισμός της Διασποράς

300828 Κοινωνική Διαμεσολάβηση: Έννοιες, Πρακτικές, Εφαρμογές και Εκπαίδευση

300837 Κοινωνιολογία της Βιώσιμης Ανάπτυξης

300839 Κοινωνιολογία της Μεταναστευτικής Εργασίας

300840 Σεμινάριο Χαμηλού Κύρους και Υπηρετικά Επαγγέλματα

300841 Βιομηχανική Κοινωνιολογία

300842 Κοινωνιολογία της Εργασίας

300844 Μετανάστευση: Διάλογοι στη Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία II

300845 Η Έννοια του Λόγου (Discourse) στην Κοινωνιολογική Ανάλυση

300848 Μετανάστευση: Διάλογοι στη Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία I

300850 Έθνος, Κρίση, Μετανάστευση

300862 Σχετική Αποστέρηση και Κρίση

300863 Κοινωνιολογία των Επαγγελμάτων

300864 Κοινωνιολογικές Θεωρίες των Ανισοτήτων

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: **ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ**

300019 Εγκληματολογικές Προσεγγίσεις του Ποινικού Δικαίου και των Θεσμών Ποινικής Δικαιοσύνης I

300023 Εγκληματολογικές Προσεγγίσεις του Ποινικού Δικαίου και των Θεσμών Ποινικής Δικαιοσύνης II

300032 Πρακτική Άσκηση Θ.Ε.3

300036 Πρακτική Άσκηση Θ.Ε.3

300041 Εγκληματολογικές και Ποινικές Όψεις της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης

300072 Οργανωμένο Έγκλημα

300142 Ναρκωτικά: Νομοθεσία και Πολιτικές

300176 Παραβατικότητα και Κοινωνικός Έλεγχος Ανηλίκων

300188 Ποινική Δικαιοσύνη και Αντιμετώπιση Θυμάτων

300195 Ειδικά Θέματα Βίαιης Εγκληματικότητας: Μελέτη Περιπτώσεων

300198 Θυματολογία

300228 Εγκλήματα Διαφθοράς

300636 Ποινικό Δίκαιο και Στοιχεία Ποινικής Δικονομίας

300656 Ανακριτική και Δικαιώματα του Ανθρώπου

300657 Ποινολογία-Σωφρονιστική

300674 Αντεγκληματική Πολιτική

300680 Ιστορία Εγκληματολογικών Θεωριών

300706 Συγκριτική Εγκληματολογία

300773 Εγκληματολογικές Θεωρίες του Ελέγχου και της Διακινδύνευσης

300774 Εμπειρική Εγκληματολογία I

300778 Κοινωνικός Έλεγχος του Εγκλήματος

300779 Εμπειρική Εγκληματολογία II

300824 Επανορθωτική Δικαιοσύνη

300825 Οικονομικά Εγκλήματα: Ποινικές Προσεγγίσεις

300826 Εγκλήματα στο Τραπεζικό Σύστημα με έμφαση στο Ξέπλυμα Χρήματος

300857 Ηλικία και Εγκληματικές Σταδιοδρομίες

300858 Φιλική προς τα Παιδιά Δικαιοσύνη

300859 Εφαρμοσμένη Εγκληματολογία: Παρεμβάσεις στο Πεδίο

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

300033 Πρακτική Άσκηση Θ.Ε.4

300037 Πρακτική Άσκηση Θ.Ε.4

300043 Σύγχρονη Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία της Ελλάδας

300055 Η Συγκρότηση των Ελληνικών Πόλεων

- 300071** Στρατιωτικά Κοινωνικά Κινήματα και Διαχείριση Κρίσεων στα Βαλκάνια
- 300087** Η Ελλάδα στα Χρόνια 1940-1950, Κατοχή-Αντίσταση-Εμφύλιος
- 300117** Παγκοσμιοποίηση και Κοινωνική Προστασία
- 300119** Κοινωνία και Υγεία-Πολιτικές Υγείας
- 300126** Ιστορία και Κοινωνιολογία των Οικονομικών Κρίσεων
- 300129** Κοινωνιολογία των Πολιτικών Συστημάτων Ι: Μορφές των Σύγχρονων Πολιτικών Συστημάτων
- 300147** Κοινωνιολογία του Αθλητισμού
- 300148** Πόλη και Νεωτερικότητα
- 300155** Κοινωνία και Κοινοτισμός
- 300156** Τοπική Κοινωνία και Περιφερειακή Οργάνωση στο Ευρωπαϊκό πλαίσιο
- 300161** Τοπική Κοινωνία, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Μειονότητες
- 300177** Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη στην Κεντροανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη: Συγκριτική Προσέγγιση και ο ρόλος της Ελλάδας
- 300208** Κλιματική Αλλαγή, Βιώσιμη Ανάπτυξη και Πράσινη Οικονομία
- 300229** Αγροτικός Χώρος, Κοινωνική Διαμαρτυρία και Ληστεία
- 300630** Κοινωνιολογία της Ανάπτυξης του Παγκόσμιου Συστήματος
- 300634** Οικονομία και Κοινωνία στην Ελλάδα του 20ού αιώνα ΙΙ
- 300748** Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική
- 300756** Κοινωνιολογία της Θρησκείας: Κράτος και Εκκλησία στην Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία
- 300763** Ισλάμ και Ριζοσπαστικοποίηση σε Νοτιοανατολική Ευρώπη και Ευρωπαϊκή Ένωση
- 300783** Ελληνική Οικονομία και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση
- 300835** Ειδικά Θέματα Ιστορίας και Κοινωνιολογίας του Αθλητισμού
- 300843** Ιστορική Κοινωνιολογία ΙΙ
- 300846** Ειδικά Θέματα Ιστορικής Κοινωνιολογίας: η Εποχή των Επαναστάσεων
- 300847** Ιστορική Κοινωνιολογία Ι
- 300851** Ειδικά Θέματα Ιστορικής Κοινωνιολογίας: Εκκοσμίκευση και Ιδεολογίες
- 300854** Πολιτική Οικονομία της Κοινωνικής Πολιτικής
- 300855** Ιστορία Οικονομικών Θεωριών
- 300856** Νεοελληνική Κοινωνία και Λογοτεχνία
- 300860** Κοινωνικός Μετασχηματισμός και Κοινωνικό Κράτος

300861 Πολιτική Οικονομία II

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 5: **ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ-ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ-ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ-Μ.Ε.Τ.**

110564 Δημόσια Ιστορία I (Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας)

300160 Γαλλική Γλώσσα Ειδικότητας I

300164 Γαλλική Γλώσσα Ειδικότητας II

300167 Ιταλική Γλώσσα Ειδικότητας I

300173 Ιταλική Γλώσσα Ειδικότητας II

410270 Εισαγωγή στον Πολιτισμό και τις Πολιτισμικές Σπουδές (Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού)

510200 Δίκαιο, Κοινωνία και Κοινωνική Πολιτική (Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ERASMUS (μόνον για εισερχόμενους/νους φοιτητριες/τές)

300829 Key Issues in Sociology (Spring Semester)

300865 Economy and Society in Modern Greece (Fall Semester)

8. Έρευνα και Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών

8. Α Εργαστήρια και Ερευνητικά Κέντρα

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας παράλληλα με την ερευνητική δραστηριότητα των μελών Δ.Ε.Π./Ε.ΔΙ.Π. διαθέτει και τα ακόλουθα ερευνητικά Εργαστήρια και Κέντρα:

- Εργαστήριο Αποκαταστατική Δικαιοσύνη και Διαμεσολάβηση
- Εργαστήριο Αστεακής Εγκληματολογίας (ΕΑστΕ)
- Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Παιδείας και του Πολιτισμού
- Εργαστήριο Μελέτης Μετακίνησης Πληθυσμιακών Ομάδων, Διαπολιτισμικών Σχέσεων και Ριζοσπαστικότητας Μέθεξη
- Ερευνητικό Κέντρο Βιοπολιτικής (ΕΚΕΒ)
- Κέντρο Ποινικών Επιστημών (ΚΠΕ)

<https://sociology.panteion.gr/index.php/el/erevna/institoyta-ergastiria>

8. Β. Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών

8.Β.1 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κοινωνιολογία»

Το Π.Μ.Σ. «Κοινωνιολογία» αποσκοπεί στην εκπαίδευση επιστημόνων με ευρύτητα αντίληψης και εξειδικευμένη γνώση σε σύγχρονα ζητήματα αιχμής, που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη σύγχρονη Ελλάδα, καθώς και θέματα της πολιτικής και της κοινωνικής θεωρίας και έχει τις εξής κατευθύνσεις:

α) Κοινωνικός Αποκλεισμός και Ανθρώπινα Δικαιώματα

β) Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία

γ) Κοινωνική και Πολιτική Θεωρία

Η πρώτη κατεύθυνση, «Κοινωνικός Αποκλεισμός και Ανθρώπινα Δικαιώματα», μελετά το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η δεύτερη, «Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία», επικεντρώνεται στη μελέτη της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας και της συγκρότησής της, καθώς και στις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα στον ευρωπαϊκό χώρο. Τέλος, η τρίτη κατεύθυνση, «Κοινωνική και Πολιτική Θεωρία», μελετά κυρίως τα θεωρητικά ζητήματα και ερμηνευτικά σχήματα, όπως αυτά εμφανίζονται στην πορεία ανάπτυξης της κοινωνικής και πολιτικής θεωρίας και συνδέονται με την ανάλυση του κοινωνικού γίνεσθαι με ιδιαίτερη έμφαση στον 21ο αιώνα.

<https://sociology.panteion.gr/index.php/el/spoudes/2016-06-25-13-24-54/pms-koinoniologia>

8.B.2 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εγκληματολογία»

Σκοπός του Π.Μ.Σ. «Εγκληματολογία» είναι η μελέτη των κύριων μορφών εγκληματικότητας και της εξέλιξής τους στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και διεθνώς, η διερεύνηση των παραγόντων και των διαδικασιών που το δημιουργούν καθώς επίσης και η ανάλυση των τάσεων της σύγχρονης αντεγκληματικής πολιτικής.

Οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. έχουν τη δυνατότητα να απασχοληθούν ως εξειδικευμένοι επιστήμονες, ερευνητές και σύμβουλοι, ικανοί να στελεχώσουν τις κρατικές, δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες (Υπουργεία Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Εσωτερικών, Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης) και ειδικότερα αστυνομία, σωφρονιστικά καταστήματα, υπηρεσία επιμελητών ανηλίκων, υπηρεσία επιμελητών κοινωνικής αρωγής, διάφορες κοινωνικές υπηρεσίες (κράτους, δήμων, ιδιωτικών φορέων), τα Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας, τα κέντρα πρόληψης και αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού (αποφυλακισμένων, (απ)εξαρτημένων, μεταναστών, αστέγων, ανέργων, κ.λπ.) ή θυμάτων εγκληματικότητας (κακοποιημένες γυναίκες, παιδιά κ.λπ.), καθώς και παρεμφερείς κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς.

<http://criminology.panteion.gr/index.php?lang=el>

8.B.3 Διατμηματικό Πρόγραμμα Σπουδών «Φύλο, Κοινωνία, Πολιτική»

Στο Δ.Π.Μ.Σ.) «Φύλο, Κοινωνία, Πολιτική» συνεργάζονται τα Τμήματα Δημόσιας Διοίκησης, Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών, Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού, Κοινωνιολογίας, Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Το Διατμηματικό Π.Μ.Σ. έχει ως αντικείμενο την ανάδειξη και τη μελέτη της διεπιστημονικότητας των ζητημάτων που άπτονται του φύλου, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη βαθύτερη γνώση των θεωρητικών εργαλείων που προκύπτουν για τη μελέτη του φύλου

στις κοινωνικές επιστήμες. Συγχρόνως, αποσκοπεί στην καλλιέργεια μιας ποικιλόμορφης οπτικής του φύλου που αναθεωρεί κριτικά τις παραδοσιακές επιστήμες, και τα δόκιμά τους όρια. Κεντρική θεματική που διατρέχει το Πρόγραμμα Σπουδών του ΔΠΜΣ αποτελεί το πώς η κοινωνία, η πολιτική, ο πολιτισμός και η γνώση διαμορφώνονται μέσα από έμφυλες σχέσεις εξουσίας, αλλά και πώς τα παραπάνω αποδίδουν μέσα στον ιστορικό χρόνο συγκεκριμένα νοήματα στο φύλο ως διάσταση της ταυτότητας.

Ο σκοπός του Διατμηματικού Π.Μ.Σ. είναι διττός: (α) η παροχή εξειδικευμένων επιστημονικών γνώσεων σε ζητήματα θεωρίας κοινωνικών ερευνών και (β) η εισαγωγή και η καθοδήγηση των μεταπτυχιακών φοιτητριών/τών στην επιστημονική έρευνα ποικίλων κοινωνικών σχέσεων, θεσμών, πολιτικών δομών και πολιτισμικών μορφωμάτων μέσα από την οπτική του φύλου, ώστε να αποκτήσουν την ικανότητα να κατανοούν και να ερμηνεύουν τις έμφυλες διαστάσεις κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων, καθώς και να σχεδιάζουν και να εκπονούν κοινωνική έρευνα σχετική με ζητήματα πολιτικών φύλου και ισότητας.

<https://sociology.panteion.gr/index.php/el/spoudes/2016-06-25-13-24-54/dpms-fylo-koinonia-politiki>

9. Διδακτορικές Σπουδές

Σχετικά με την εκπόνηση Διδακτορικών Διατριβών ακολουθείται η διαδικασία, όπως αυτή προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τον Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος.

Οι ενδιαφερόμενες/οι επικοινωνούν με τα μέλη Δ.Ε.Π. που θεραπεύουν τα σχετικά αντικείμενα και εφ' όσον έχουν τα απαιτούμενα προσόντα, καταθέτουν αίτηση με πλήρη φάκελο. Η αίτηση συζητείται στον αρμόδιο Τομέα και κατόπιν στη Συνέλευση του Τμήματος.

<https://sociology.panteion.gr/index.php/el/spoudes/2016-06-25-13-24-55>

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

10. Περιγράμματα Μαθημάτων Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών¹**Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ****300012 – ΑΡΧΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ****Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Ιορδάνης Ψημμένος, Καθηγητής****Περιγραφή**

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές/τριες στην ιστορία ανάπτυξης και στα κεντρικά προτάγματα της κοινωνιολογικής επιστήμης. Μέσα από την ανάλυση των τεσσάρων Σχολών σκέψης όπως αυτή του Durkheim και αργότερα της Δομολειτουργιστικής Σχολής, της Μαρξιστικής και Βεμπεριανής παράδοσης και της Σχολής του Σικάγο η προσοχή θα στραφεί στις σχέσεις των ανθρώπων με τους θεσμούς, και ειδικότερα με την κοινωνική διαστρωμάτωση και κινητικότητα. Ο διαχωρισμός των ανθρώπων σε κοινωνικές τάξεις, στρώματα και ομάδες, καθώς και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν σε ευκαιρίες ζωής και οι αντιστάσεις που διαμορφώνονται, αποτελούν κεντρικό θέμα ανάλυσης του μαθήματος. Για την θεωρητική και μεθοδολογική κατανόηση των παραπάνω και τη σημασία που έχουν για την κοινωνική οργάνωση στις σύγχρονες καπιταλιστικές κοινωνίες, το μάθημα θα εστιάσει στην ανάλυση θεσμών όπως της οικογένειας, της εργασίας, της εκπαίδευσης και της υγείας. Το μάθημα εξετάζεται γραπτά ενώ προαιρετικά προσφέρεται και η δυνατότητα μιας περιορισμένης σε έκταση ανάλυσης ενός κοινωνιολογικού προβλήματος. Θεματικές Ενότητες:

- Ιστορική εξέλιξη
- Κοινωνιολογικές Σχολές σκέψης
- Κοινωνική Διαστρωμάτωση – Κινητικότητα
- Οικογένεια – Εργασία – εκπαίδευση – υγεία

Μαθησιακά αποτελέσματα: Μέσα από το μάθημα, οι φοιτητές/τριες εισάγονται σε έννοιες, θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία ανάλυσης της Κοινωνιολογίας. Επίσης, αναπτύσσουν μέσα από τις θεωρητικές προσεγγίσεις της κοινωνικής διαστρωμάτωσης και κινητικότητας και τα παραδείγματα ανάλυσης διαφορετικών θεσμών μια κοινωνιολογική διάσταση των ανισοτήτων και της βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Mills, C.W. (1985). *Η Κοινωνιολογική Φαντασία*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Bottomore, T.B. (2001). *Κοινωνιολογία*. Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

Βασιλείου, Θ., & Σταματάκης Ν. (2000). *Λεξικό Επιστημών του Ανθρώπου*. Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

Ψημμένος, Ι. (επιμ.). (2025). *Εργασία και Κρίση*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Δασκαλάκης, Δ. (2014). *Εισαγωγή στη Σύγχρονη Κοινωνιολογία*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα

¹ Βλ. openeclass.panteion.gr για αναλυτικότερη παρουσίαση των μαθημάτων..

300014 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι**Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Μιλτιάδης Κήπας, Καθηγητής****Περιγραφή**

Ο σκοπός του μαθήματος είναι διττός. Αφενός μεν γίνεται μια εισαγωγή σε βασικές έννοιες και πραγματικότητες της Πολιτικής Οικονομίας, αφετέρου δίνεται έμφαση στη σημασία των εννοιών και των αναλυτικών εργαλείων που προκύπτουν από αυτές για την κατανόηση του τρόπου λειτουργίας μιας σύγχρονης οικονομίας. Απώτερος στόχος είναι να κατακτήσουν όλοι οι σπουδαστές ένα κοινό βασικό επίπεδο οικονομικών γνώσεων ώστε να μπορούν να προσεγγίσουν σύγχρονες συζητήσεις σε κρίσιμα θέματα για την κοινωνική θεωρία.

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελούν τα εξής:

- Βασικά χαρακτηριστικά σύγχρονων οικονομιών: στενότητα συντελεστών παραγωγής, καταμερισμός εργασίας και εξειδίκευση παραγωγής, οργάνωση παραγωγής και τεχνική πρόοδος, διεθνείς οικονομικές σχέσεις.
- Οικονομικά συστήματα: οικονομία της αγοράς και μεικτή οικονομία. Ιστορική εξέλιξη και σημερινή θέση του κράτους στην οικονομική πολιτική.
- Σχολές οικονομικής σκέψης: Από τον κλασικισμό στον μετα-κεϋνσιανισμό
- Σχηματισμός των τιμών στην αγορά του πλήρους ανταγωνισμού κατά την νεοκλασική θεωρία
- Η ισορροπία της οικονομίας κατά την κεϋνσιανή θεωρία
- Η νεοκεϋνσιανή και η νέα κλασική μακρο-οικονομική. Διλήμματα της οικονομικής πολιτικής.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Bowels, S., Edwards, R., & Roosevelt, F. (2014). *Κατανοώντας τον Καπιταλισμό*. Εκδόσεις Γ. Δαρδανός-Κ. Δαρδανός Ο.Ε. Αθήνα.

Schiller B. R., & Gebhardt K. (2025). *Σύγχρονη Οικονομική*. Εκδόσεις Τζιόλα. Θεσσαλονίκη.

Mankiw, G.N., & Tayler, M.P. (2021). *Οικονομική*. Εκδόσεις Τζιόλα. Θεσσαλονίκη.

Bowels S., Edwards, R., Roosevelt, F., & Latudee, M. (2025). *Κατανοώντας τον καπιταλισμό. Ανταγωνισμός, εντολή, μεταβολή*. Εκδόσεις Γ. Δαρδανός-Κ. Δαρδανός Ο.Ε. Αθήνα.

300604 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Ι**Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Χριστίνα Ζαραφωνίτου, Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Το μάθημα αποτελεί την εισαγωγή στην επιστήμη της Εγκληματολογίας. Ως εκ τούτου περιλαμβάνει ορισμούς και εννοιολογικές οριοθετήσεις των βασικών στοιχείων της. Ακολουθώντας τη δομή που απορρέει από τα τρία θεμελιώδη στοιχεία του εγκληματικού φαινομένου που αποτελεί το αντικείμενο μελέτης της εν λόγω επιστήμης, και τα οποία είναι ο κανόνας, η παράβαση και η κοινωνική αντίδραση, αναλύει συστηματοποιημένα τα χαρακτηριστικά τους κάτω από το πρίσμα της προσιδιάζουσας επιστημολογικής της προβληματικής. Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει, επίσης, τις κυριότερες επιστημονικές κατευθύνσεις, την ιστορική εξέλιξη και τις σύγχρονες τάσεις της επιστήμης σε επίπεδο θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων, με ειδική αναφορά στην πρακτική εφαρμογή και τους κλάδους της επιστήμης της Εγκληματολογίας.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Φαρσεδάκης, Ι. (2005). *Στοιχεία Εγκληματολογίας* (1^η έκδοση). Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.
 Αλεξιάδης, Σ. (2011). *Εγκληματολογία* (5^η έκδοση). Εκδόσεις Σάκκουλα. Θεσσαλονίκη.

**300605 – ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ Ι: ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ
 (φροντιστήριο)**

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Φώτιος Μηλιένος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Περιγραφή

Η απαιτούμενη για τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος Κοινωνιολογίας διδακτική ύλη αναφορικά με τις μεθόδους της στατιστικής και μεθοδολογίας ποσοτικής έρευνας, αναπτύσσεται σε τέσσερα μαθήματα: 1) Στατιστική Ι: Θεμελιώδεις Έννοιες και Μέθοδοι Κοινωνικής Στατιστικής, 2) Στατιστική ΙΙ: Βασικές Μέθοδοι Ανάλυσης Δεδομένων στις Κοινωνικές επιστήμες, 3) Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Στατιστικής, με τη Χρήση Στατιστικών Πακέτων Η/Υ, και 4) Μεθοδολογία Ποσοτικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες. Κοινός σκοπός των μαθημάτων αυτών είναι να δοθεί μια εισαγωγή σε ολόκληρο το φάσμα των στατιστικών μεθόδων (μονοδιάστατης, διδιάστατης και πολυδιάστατης ανάλυσης) καθώς και της μεθοδολογίας ποσοτικής έρευνας, που είναι απαραίτητα για την ανάλυση κοινωνικών φαινομένων. Η έμφαση στα τρία μαθήματα Στατιστικής (συμπεριλαμβανομένου και του εργαστηρίου) δίνεται στη σημασία επιλογής της κατάλληλης στατιστικής μεθόδου ανάλογα με το εξεταζόμενο πρόβλημα και τη φύση των δεδομένων, στη στατιστική αιτιολόγηση καθώς και στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων, με τη βοήθεια εφαρμογών. Το μάθημα της Μεθοδολογίας εστιάζει στην κατανόηση των βασικών εργαλείων για την οργάνωση και διεξαγωγή μιας έρευνας μέσω της ποσοτικής προσέγγισης.

Ειδικότερα, το μάθημα «Στατιστική Ι: Θεμελιώδεις Έννοιες και Μέθοδοι Κοινωνικής Στατιστικής» αναφέρεται σε εισαγωγικές έννοιες της Στατιστικής, των Πιθανοτήτων και της Ανάλυσης Δεδομένων. Η ύλη του μαθήματος θα βοηθήσει τον/τη φοιτητή/τρια να κατανοήσει τα είδη των μεταβλητών που συναντάμε σε μια μελέτη, τα βασικά εργαλεία της περιγραφικής στατιστικής (μέτρα και διαγράμματα), την έννοια του πειράματος τύχης, της πιθανότητας, της δειγματοληψίας, και της εκτίμησης παραμέτρων πληθυσμού. Επίσης, εισάγοντας τις έννοιες των τυχαίων μεταβλητών και της συνάρτησης κατανομής, μελετάται ο ρόλος σημαντικών κατανομών στη στατιστική όπως, π.χ., ο ρόλος της Κανονικής κατανομής.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση, μεταξύ άλλων, να:

- υπολογίζει και ερμηνεύει βασικά περιγραφικά μέτρα,
- κατανοεί την έννοια της πιθανότητας και να υπολογίζει την πιθανότητα ενδεχομένων,
- γνωρίζει βασικές μεθόδους δειγματοληψίας,
- κατανοεί την έννοια της κατανομής μιας τυχαίας μεταβλητής και να υπολογίζει σχετικές πιθανότητες,
- εκτιμά τις τιμές των παραμέτρων του πληθυσμού.

Ειδικότερα, το μάθημα θα περιλαμβάνει την παρακάτω θεματολογία:

- Ο ρόλος της Στατιστικής και της Πιθανοθεωρίας στις Κοινωνικές επιστήμες και ειδικότερα στην Κοινωνιολογία.
- Οι μεταβλητές και η μέτρησή τους (η σημασία της μέτρησης, κλίμακες, είδη μεταβλητών, τιμές και δεδομένα).

- Η σημασία της Περιγραφικής και της Επαγωγικής Στατιστικής (στατιστική συμπερασματολογία).
- Περιγραφική Στατιστική: μέτρα θέσης (measures of location) ή δείκτες κεντρικής τάσης (central tendency measures), μέτρα διασποράς (measures of variability or spread), μέτρα ασυμμετρίας ή λοξότητας (skewness), μέτρα κύρτωσης (kurtosis), διαγράμματα (ιστόγραμμα, box plot, scatter plot κ.τ.λ.)
- Στοιχεία Πιθανοτήτων: Πείραμα τύχης, Δειγματικός χώρος, Ενδεχόμενα, Πράξεις μεταξύ ενδεχομένων, Κλασικός/Αξιοματικός ορισμός της πιθανότητας, Δεσμευμένη πιθανότητα, Τύπος ολικής πιθανότητας, Τύπος του Bayes, Στοχαστική ανεξαρτησία
- Πληθυσμός και δείγμα. Στατιστικές δείγματος και παράμετροι πληθυσμού.
- Τυχαίες Μεταβλητές (τ.μ.): Ορισμός, Συνάρτηση κατανομής και πιθανότητας/πυκνότητας τ.μ., Μέση Τιμή και Διασπορά τ.μ.
- Κανονική Κατανομή και άλλες βασικές κατανομές.
- Δειγματοληψία: Απλή τυχαία δειγματοληψία (simple random sampling), Στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία (stratified random sampling), Συστηματική δειγματοληψία (systematic sampling), Δειγματοληψία κατά συστάδες (cluster sampling)
- Εκτιμητική: Σημειακή Εκτιμητική, Εκτιμητική με Διάστημα Εμπιστοσύνης, ο συντελεστής εμπιστοσύνης. Διάστημα εμπιστοσύνης για τις παραμέτρους πληθυσμού (μέσου, αναλογίας, διασποράς, διαφοράς δύο μέσων, δύο αναλογιών, και λόγου δύο διασπορών - σύγκριση πληθυσμών)
- Αναφορά στα Στατιστικά Πακέτα H/Y (π.χ. SPSS, και R) για την εφαρμογή των παραπάνω μεθόδων.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Καλαματιανού, Α.Γ. (2003). *Κοινωνική Στατιστική. Μέθοδοι Μονοδιάστατης Ανάλυσης* (2η έκδοση). Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Παπαδόπουλος, Γ.Κ. (2015). *Εισαγωγή στις Πιθανότητες και τη Στατιστική*. Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

Bamberg, G., Baur, F., & Krapp, M. (2013). *Στατιστική*. Εκδόσεις Προπομπός. Αθήνα.

300677– ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Μαριάνθη Κοτέα, Καθηγήτρια

Περιγραφή

Το μάθημα παρουσιάζει πως η Ιστορία διαμορφώθηκε ως γνωστικός-ακαδημαϊκός κλάδος κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα και πως η ανανέωση και ο εμπλουτισμός των μεθόδων και της θεματολογίας της μέχρι σήμερα είχαν ως επακόλουθο τη μετακίνησή της από τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες και την προσέγγισή της στις Κοινωνικές.

Οι στόχοι του μαθήματος είναι: α') να παρουσιάσει τις εξελίξεις στην επιστήμη της Ιστορίας από το 19ο αιώνα μέχρι σήμερα με άξονα τις μεθόδους και τη θεματολογία της, β') να αναφερθεί στα σημαντικότερα θέματα που έχουν απασχολήσει τους ιστορικούς: την αντικειμενικότητα, την αιτιότητα, τη γενίκευση και τους πρωταγωνιστές των ιστορικών γεγονότων, γ') να εκθέσει πως η πορεία του ιστοριογραφικού έργου από την περιγραφή των ιστορικών γεγονότων στην κατανόηση, την ερμηνεία και τις μετρήσεις προσέγγισε την Ιστορία στις Κοινωνικές Επιστήμες, δ') να καταδείξει ότι οι κοινωνικές εξελίξεις καθορίζονται τόσο από την ανθρώπινη δράση όσο και από τις συνθήκες μέσα στις οποίες λαμβάνουν χώρα τα ιστορικά γεγονότα και ε') να διασαφηνίσει της σχέση της Ιστορίας με την Κοινωνιολογία και ιδιαίτερα πως η ιστορική γνώση προστατεύει την Κοινωνιολογία

από τον κίνδυνο να γίνει υπεργενικευτική και υπερθεωρητική ή να παραβλέψει τη δυναμική διάσταση των κοινωνιών.

Οι στόχοι του μαθήματος εξυπηρετούνται από την κατανομή της ύλης σε πέντε Θεματικές Ενότητες. Καθεμιά απ' αυτές αναφέρεται σ' ένα από τα μεγάλα θέματα που έχουν απασχολήσει τους ιστορικούς και παρουσιάζει την εξέλιξη των απόψεων που έχουν εκφρασθεί πάνω στα θέματα αυτά από το 19ο αιώνα μέχρι σήμερα.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Φάκελος κειμένων που είναι αναρτημένος στον Πάνδημο (ψηφιακή βιβλιοθήκη) με τον τίτλο: Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές-Διδακτική μεθοδολογία της Ιστορίας [677].

Noiriel, G. (2005). *Τι είναι η σύγχρονη Ιστορία*; Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

300794 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Αλέξανδρος Χρύσης, Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα αυτό συνιστά μια συνοπτική και συστηματική εισαγωγή στα κρίσιμα ζητήματα και στα μείζονα ρεύματα της ευρωπαϊκής κοινωνικής και πολιτικής φιλοσοφίας των νεότερων χρόνων, στη συνάφειά τους με τις αντίστοιχες φιλοσοφικές προσεγγίσεις της αγωγής. Μετά από μια σύντομη αναφορά σε θεμελιώδη προβλήματα κοινωνικής και πολιτικής φιλοσοφίας στην κλασσική Αθήνα, οι διαλέξεις του μαθήματος επιχειρούν να φωτίσουν βασικές διαστάσεις του έργου κορυφαίων στοχαστών της κοινωνικής και πολιτικής σκέψης, αρχής γενομένης από τον Machiavelli κατά την περίοδο της Αναγέννησης και συνεχίζοντας με φιλοσόφους και ρεύματα του 17^{ου} και 18^{ου} αιώνα. Έμφαση θα δοθεί στον *ριζοσπαστικό ολοκληρωτισμό* του Hobbes, στις διακριτές εκδοχές *φιλελευθερισμού* του Locke και του Montesquieu, καθώς και στο *δημοκρατισμό* του Rousseau. Θα παρουσιαστούν επίσης σύντομες εισαγωγές σε βασικές πλευρές της καντιανής και χεγκελιανής κοινωνικής και πολιτικής φιλοσοφίας. Ο θεματικός κύκλος των διαλέξεων του μαθήματος ολοκληρώνεται με μια καταληκτική διάλεξη που αντλεί τη δυναμική της από την 11^η θέση του Marx για τον Feuerbach: «Οι φιλόσοφοι αρκέστηκαν να *ερμηνεύσουν* με διάφορους τρόπους τον κόσμο· το ζήτημα είναι να τον *αλλάξουμε*.»

Προτεινόμενα συγγράμματα

Πλάγγεσης, Γ. (2020). *Νεότερη πολιτική και κοινωνική φιλοσοφία*. Εκδόσεις University Studio Press. Θεσσαλονίκη.

Μπενιέ, Ζ.-Μ. (2023). *Ιστορία της νεωτερικής και σύγχρονης φιλοσοφίας* [Μετάφραση: Κωστής Παπαγιώργης]. Εκδόσεις Ιδεολόγιο. Αθήνα.

Rawls, J. (2021). *Διαλέξεις στην ιστορία της πολιτικής φιλοσοφίας* [Μετάφραση: Γρηγόρης Μολύβας, επιμέλεια: Αγλαΐα Μελά]. Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα.

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ**300017 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 19^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ****Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Μαριάνθη Κοτέα, Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Το μάθημα διερευνά τη διαδικασία μετασχηματισμού της νεότερης Ελλάδας από αγροτική σε αστική κοινωνία. Παρουσιάζει αφενός πως το νεοσύστατο ελληνικό κράτος επιχείρησε να εκσυγχρονίσει την παραδοσιακή κοινωνία του 19ου αιώνα «από τα πάνω» δημιουργώντας το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο. Κι αφετέρου πως οι εγχώριες υλικές συνθήκες και η ντόπια νοοτροπία αποδείχθηκαν ισχυρότερες από τους αστικούς θεσμούς, οι οποίοι απέτυχαν να εκπληρώσουν το στόχο τους. Κάτω απ' αυτήν την οπτική τα κύρια θέματα του μαθήματος είναι: α) η αγροτική ιδιοκτησία και η πρώτη αγροτική μεταρρύθμιση, η εμπορευματοποίηση της αγροτικής παραγωγής και το σταφιδικό ζήτημα, το ζήτημα των μεγάλων γαιοκτησιών στην Αττική, τη Φθιώτιδα, την Εύβοια, τη Θεσσαλία και την Άρτα και η δεύτερη αγροτική μεταρρύθμιση, β) η διαδικασία εκβιομηχάνισης και ο μετασχηματισμός του Πειραιά σε «ελληνικό Μάντσεστερ» και γ) η εισαγωγή του ατμού στην εμπορική ναυτιλία και η ανάπτυξη του θαλάσσιου εξωτερικού εμπορίου.

Οι στόχοι του μαθήματος εξυπηρετούνται από την αναφορά στις σημαντικότερες εξελίξεις των επιμέρους τομέων της οικονομίας. Η διδασκαλία ξεκινάει με μια εισαγωγική θεματική ενότητα η οποία αφορά το νεοσύστατο ελληνικό κράτος και συνεχίζεται με τρεις θεματικές ενότητες, από τις οποίες η πρώτη αναφέρεται στον αγροτικό τομέα που προετοίμασε το έδαφος για τον αστικό μετασχηματισμό της οικονομίας και της κοινωνίας, η δεύτερη αφορά τη δευτερογενή παραγωγή και τη σύσταση των πρώτων ατμοκίνητων εργοστασίων και η τρίτη παρουσιάζει τις εξελίξεις στο εξωτερικό εμπόριο και στη ναυτιλία, δηλαδή στους δύο τομείς που εξυπηρέτησαν τις ανάγκες της εγχώριας αλλά και της διεθνούς παραγωγής.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Σακελλαρόπουλος, Θ. (2006). *Θεσμικός μετασχηματισμός και οικονομική ανάπτυξη - Κράτος και οικονομία στην Ελλάδα 1830-1922*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

Κρεμμυδάς, Β. (επιμ.). (1999). *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Οικονομική Ιστορία (18ος-20ός αιώνες)*. Εκδόσεις Τυπωθήτω. Αθήνα.

300049 - ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗΣ**Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Ανδρέας Λύτρας, Καθηγητής****Περιγραφή**

Το μάθημα περιλαμβάνει τα ακόλουθα αντικείμενα:

- Η εδραίωση του καπιταλισμού και η εποχή των πολιτικών και παραγωγικών επαναστάσεων.
- Α. Smith: α) Ο καταμερισμός της εργασίας· β) η ελεύθερη αγορά και η συνεισφορά των πόλεων στην ανάπτυξη της υπαίθρου· γ) οι οικονομικές τάξεις και τα είδη του εισοδημάτων [γαιοκτήμονες (landlords), κεφαλαιοκράτες (stock holders), μισθωτοί (workers) και η ενότητα των αγροτών (farmers) με τους ανεξάρτητους επαγγελματίες της χειροτεχνίας-βιοτεχνίας (craftindustry)]· δ) η

παραγωγή του κέρδους υλοποιείται από τους μισθωτούς εργάτες και γίνεται αντικείμενο ιδιοποίησης από τους κεφαλαιοκράτες.

- K. Marx και κλασικός μαρξισμός: α) Οι κοινωνικές τάξεις και η κοινωνική πόλωση (αστική τάξη, εργατική τάξη και παραδοσιακά μικροαστικά στρώματα)· β) η εκμετάλλευση και τα αντίστροφα ταξικά συμφέροντα· γ) η αξίωση για την κοινωνική αλλαγή και ο στόχος για την αταξική κοινωνία· δ) οι διεκδικήσεις και η πολιτική δράση της εργατικής τάξης.
- Οι παραγωγικές, εργασιακές και κοινωνικές αλλαγές του καπιταλισμού, στον 20ο αιώνα (Φορντισμός-Τεϊλορισμός).
- E. Bernstein και R. Luxemburg: Η διαμάχη για την εξέλιξη της κοινωνικής πόλωσης και την στρατηγική της σοσιαλδημοκρατίας (μεταρρύθμιση και επανάσταση)
- O K. Kautsky και η ανακάλυψη της νέας μεσαίας τάξης.
- Th. Veblen: Η θεωρία της αργόσχολης τάξης.
- M. Weber: α) Τα συστατικά στοιχεία του καπιταλισμού, β) Η αντίληψη για τις τάξεις και γ) Ο ρόλος του ιδεολογικού συντελεστή στη δράση των κοινωνικών υποκειμένων.
- V. Pareto: Η θεωρία των ελίτ και η κυκλοφορία τους.
- W. Sombart: α) Η διαδικασία σχηματισμού του καπιταλισμού και β) Ο αστός και το καπιταλιστικό πνεύμα.
- P. Sorokin: Η κοινωνική διαστρωμάτωση και η κοινωνική κινητικότητα.
- C. Wright Mills: Η ανάδειξη του φαινομένου της «νέας μεσαίας τάξης» και οι νέες «ελίτ».
- N. Πουλαντζάς και η ανάλυση για τη «νέα μικροαστική τάξη».
- Η μετάβαση στην εποχή του μεταφορντισμού.
- O E.O. Wright για την αποδιάρθρωση της «νέας μεσαίας» (ή κατά τον N. Πουλαντζά της «νέας μικροαστικής») τάξης και τις «αντιφατικές ταξικές τοποθετήσεις».
- Εργασία, επιχειρηματικότητα και κοινωνική πόλωση, στο μεταίχμιο του 20ου και του 21ου αιώνα.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Λύτρας, Α.Ν. (2024). *Οι αστοί και ο κόσμος τους*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Λύτρας, Α. Ν. (2000). *Κοινωνία και Εργασία*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300049 – ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΙΙ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ (φροντιστήριο)

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Φώτιος Μηλιένος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα αυτό αποτελεί εισαγωγικό μάθημα στις έννοιες της Επαγωγικής Στατιστικής και της Ανάλυσης Δεδομένων και αποτελεί συνέχεια του μαθήματος Στατιστική Ι. Η ύλη του μαθήματος θα βοηθήσει τον/τη φοιτητή/τρια να κατανοήσει περαιτέρω τα βασικά εργαλεία της επαγωγικής στατιστικής, και την έννοια του ελέγχου υποθέσεων. Μελετώνται βασικά κριτήρια για τον έλεγχο υποθέσεων για τις παραμέτρους πληθυσμού (π.χ. για τη μέση τιμή, την αναλογία και τη διασπορά). Επίσης, μελετώνται θέματα αναφορικά με την ανάλυση της σχέσης δύο μεταβλητών (συσχέτιση, παλινδρόμηση, ανάλυση διασποράς, και πίνακες συνάφειας).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση, μεταξύ άλλων, να:

- κατανοήσει τη χρησιμότητα των μεθόδων της επαγωγικής στατιστικής,

- πραγματοποιήσει ελέγχους υποθέσεων για τις βασικές παραμέτρους πληθυσμού,
- μελετήσει τη σχέση μεταξύ μεταβλητών.

Ειδικότερα, το μάθημα περιλαμβάνει την παρακάτω θεματολογία:

- Η σημασία της σχέσης μεταξύ δύο ή περισσότερων μεταβλητών.
- Σχέσεις Εξάρτησης και Διαεξάρτησης.
- Βασικές έννοιες επαγωγικής στατιστικής
- Έλεγχος υποθέσεων: Υποθέσεις εργασίας, στατιστικές υποθέσεις, μονόπλευρος και δίπλευρος έλεγχος, σφάλμα τύπου I και II, επίπεδο σημαντικότητας. Έλεγχος υποθέσεων για τις παραμέτρους πληθυσμού (μέσου, αναλογίας, διασποράς, διαφοράς δύο μέσων, δύο αναλογιών, και λόγου δύο διασπορών-σύγκριση πληθυσμών).
- Μέθοδοι ανάλυσης της σχέσης δύο Ποιοτικών Μεταβλητών: Πίνακες Συνάφειας, Έλεγχος Ανεξαρτησίας, Μέτρα Ισχυρότητας Σχέσης.
- Μέθοδοι ανάλυσης της σχέσης δύο Ποσοτικών Μεταβλητών: Συσχέτιση, Συντελεστής Γραμμικής Συσχέτισης. Η Συνήθης Απλή Γραμμική Παλινδρόμηση (ΣΑΓΠ), προϋποθέσεις εφαρμογής. Αξιολόγηση συντελεστών ενός μοντέλου ΣΑΓΠ, και έλεγχος καλής προσαρμογής.
- Η Επέκταση της ΣΑΓΠ για πολλές ανεξάρτητες μεταβλητές (ποσοτικές και ποιοτικές) - η Συνήθης Πολλαπλή Γραμμική Παλινδρόμηση, προϋποθέσεις εφαρμογής, αξιολόγηση συντελεστών.
- Η μέθοδος Ανάλυσης της Διασποράς (ANOVA).
- Αναφορά στα Στατιστικά Πακέτα H/Y (π.χ. SPSS, και R) για την εφαρμογή των παραπάνω μεθόδων.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Draper, N.R., & Smith, H. (1997). *Εφαρμοσμένη Ανάλυση Παλινδρόμησης* (2η αγγλική έκδοση, μτφρ. & επιμέλεια Ε. Χατζηκωνσταντινίδης, Α. Καλαματιανού). Εκδόσεις Παπαζήσης. Αθήνα.

Agresti, A. (2021). *Στατιστικές Μέθοδοι για Κοινωνικές Επιστήμες* (5η έκδοση). Εκδόσεις Τζιόλα. Θεσσαλονίκη.

Bartholomew, D., Steele, F., Moustaki, I., & Galbraith, J. (2011). *Ανάλυση Πολυμεταβλητών Τεχνικών στις Κοινωνικές Επιστήμες*. Εκδόσεις Κλειδάριθμος. Αθήνα.

Κούτρας, Μ., & Ευαγγελάρας, Χ. (2010). *Ανάλυση Παλινδρόμησης: Θεωρία και Εφαρμογές*, Εκδόσεις Σταμούλης. Αθήνα.

300622 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παναγιώτης Δουκέλλης, Καθηγητής

Περιγραφή

Εισαγωγή σε βασικές έννοιες, μεθόδους και τεχνικές της ανθρωπολογικής έρευνας. Σχέσεις Κοινωνιολογίας – Ανθρωπολογίας. Ζητήματα θεσμικών οργανωτικών δομών μιας κοινωνίας: η συγγένεια, η οικογένεια αλλά και μορφές εξουσίας και κοινωνικών ιεραρχήσεων. Ζητήματα ανάδυσης της πολιτικής. Ζητήματα κοινωνικής λειτουργίας των συμβόλων: θρησκεία και τελετουργίες, τα παιχνίδια, η γλώσσα. Ζητήματα οικονομικής ανθρωπολογίας: παραγωγή, κατανάλωση, διακίνηση αγαθών.

Στόχος του μαθήματος είναι η μύηση των φοιτητών στα βασικά πεδία και σε κεντρικές έννοιες της ανθρωπολογικής έρευνας αφενός και αφετέρου η ενίσχυση του κριτικού επιστημονικού πνεύματος με το οποίο οφείλουν να προσεγγίζουν το αντικείμενο της κοινωνιο-ανθρωπολογικής τους έρευνας.

Το μάθημα στοχεύει στην παρουσίαση της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας ως κλάδου των Κοινωνικών Επιστημών, λαμβάνοντας υπόψη ότι απευθύνεται σε φοιτητές/τριες του Τμήματος Κοινωνιολογίας. Προσανατολίζεται κατά κύριο λόγο προς την κατεύθυνση της ανάδειξης των ποιοτικών δεδομένων διά της ανθρωπολογικής ανάλυσης συγκεκριμένων περιπτώσεων του ευρω-μεσογειακού χώρου.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Eriksen, T. H. (2007). *Μικροί τόποι, μεγάλα ζητήματα. Μια εισαγωγή στην κοινωνική και πολιτισμική ανθρωπολογία*. Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα.

Δουκέλλης, Π. (2024). *Γέννηση και σταδιακή συγκρότηση μιας μεσογειακής πόλης*. Εκδόσεις Ευρασία. Αθήνα

Lewellen, T. (2009). *Πολιτική ανθρωπολογία. Μία εισαγωγή*. Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα.

300643 – ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Μιλτιάδης Κήπας, Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα επιχειρεί να παρουσιάζει την ιστορική εξέλιξη της Ευρώπης από τον 18ο έως και τον 20ο αιώνα. Επιχειρεί μέσα από τον εμπλουτισμό της επιχειρηματολογίας να κατανοηθεί η πορεία της οικονομίας, της κοινωνίας και των εξελίξεων όπως αυτές διαμορφώθηκαν στη διάρκεια των τελευταίων αιώνων.

Οι στόχοι του μαθήματος είναι: α. Να παρουσιάσει την σημασία της βιομηχανικής κοινωνίας και τις εξελίξεις αυτές στον 18ο αιώνα. Να κατανοηθεί γιατί η Βρετανία υπήρξε ο βιομηχανικός γίγαντας της εποχής και το ρόλο της Γαλλίας, της Αμερικής, του Βελγίου, της Γερμανίας και των άλλων ανταγωνιστών της. β. Να κατανοηθούν τα αίτια που οδήγησαν στην ανάπτυξη της πολεμικής βιομηχανίας και εν συνεχεία στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. γ. Να κατανοηθεί πως η συνθήκη των Βερσαλλιών κατ' ουσίαν προετοίμασε στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Να κατανοηθούν τα αίτια της ίδρυσης και η σημασία των φασιστικών καθεστώτων στη διάρκεια του Μεσοπολέμου. Να κατανοηθούν τα χαρακτηριστικά του οικονομικού διευθυντισμού. δ. Να κατανοηθεί η σημασία του κεϋνσιανού-φορντικού κράτους και του κράτους κοινωνικής πρόνοιας στην μεταπολεμική περίοδο 1956-1975. ε. Να κατανοηθεί η νέα εποχή μετά τη δεκαετία του '70 και η σημασία της παγκοσμιοποίησης. στ. Να κατανοηθεί η πορεία της Ευρώπης μετά το 1990 και την κατάρρευση του λεγόμενου «υπαρκτού σοσιαλισμού».

Οι στόχοι της ύλης θα ικανοποιηθούν από την κατανομή της σε έξι θεματικές ενότητες.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Πατρώνης, Β. (2019). *Ευρωπαϊκή Οικονομική Ιστορία*. Εκδόσεις Ηρόδοτος. Αθήνα.

Berend, I. T. (2021). *Οικονομική Ιστορία του Ευρωπαϊκού 20ου αιώνα. Τα οικονομικά συστήματα από το Laissez-Faire στην παγκοσμιοποίηση* (επιμ.-μτφρ. Θ. Βασιλείου). Εκδόσεις Γ. Δαρδανός – Κ. Δαρδανός Ο.Ε. Αθήνα.

Aldscot, D. H. (2008). *Η ευρωπαϊκή οικονομία 1914-2000*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.

Πατρώνης, Β. (2018). *Η εξέλιξη της οικονομικής σκέψης και των Οικονομικών θεωριών*. Εκδόσεις Ηρόδοτος. Αθήνα.

300718 - ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ: ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ**Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS****Υπεύθυνοι μαθήματος: Ιορδάνης Ψημμένος, Καθηγητής &****Ιωάννης Γκολφινόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής****Περιγραφή**

Το μάθημα εξετάζει τη διαμόρφωση του μεταναστευτικού εργατικού δυναμικού και του κοινωνικού αποκλεισμού του στις καπιταλιστικές κοινωνίες. Κατά πρώτον, διερευνάται το θεωρητικό και ιστορικό πλαίσιο ανάλυσης της μετανάστευσης και του μεταναστευτικού εργατικού δυναμικού, με ιδιαίτερη έμφαση στις κεντρικές κοινωνιολογικές σχολές σκέψης (Μαρξιστική, Ντυρκεμιανή, Βεμπεριανή, Σχολή του Σικάγο, Δομολειτουργισμός). Κατά δεύτερον, το μάθημα επικεντρώνεται στη μεθοδολογία και τον σχεδιασμό έρευνας για τον κοινωνικό αποκλεισμό του μεταναστευτικού εργατικού δυναμικού, βασιζόμενο σε μελέτες περίπτωσης που αφορούν: α) τις μεταναστευτικές πολιτικές β) το κράτος πρόνοιας γ) την κοινωνική πολιτική δ) την εργασία. Στο πλαίσιο αυτό αναδεικνύονται και οι ιδιαίτεροι τρόποι προσέγγισης και ανάλυσης του αποκλεισμού (χωροταξική, συγκριτική, μέσω αφηγήσεων ζωής, με ανάλυση λόγου). Τέλος, το μάθημα εστιάζει στους κοινωνικούς δείκτες που αφορούν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό των μεταναστών/τριών καλλιεργώντας τις δυνατότητες ερευνητικής αξιοποίησης των κοινωνιολογικών θεωρητικών και μεθοδολογικών επεξεργασιών για τη διαμόρφωση, τη διεξαγωγή και την αξιολόγηση έρευνας.

Το μάθημα εξετάζεται γραπτά.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ψημμένος, Ι. (επιμ.). (2020). *Το μεταναστευτικό εργατικό δυναμικό: Σχέσεις-αντιλήψεις-δράσεις*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Ψημμένος, Ι. (2004). *Μετανάστευση από τα Βαλκάνια: Κοινωνικός αποκλεισμός στην Αθήνα*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Ψημμένος, Ι. (1999). *Παγκοσμιοποίηση και συμμετοχή εργαζομένων* (μτφρ. Ιωάννα Δ. Μπιμπλή). Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

Γκολφινόπουλος, Γ. (2023). *Κρατική εξουσία και λόγος: Η κοινωνική παραγωγή της μεταναστευτικής παρανομίας*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Κούρας, Γ. (2024). *Ενδοεπαγγελματικές μεταβολές σε περιόδους κρίσης: Το παράδειγμα των οικοδόμων στην Ελλάδα (2020-2023)*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Μαλεκάκη, Ε. (2025). *Πρόσβαση και χρήση των υπηρεσιών βρεφονηπιακής φροντίδας από μετανάστριες οικιακές εργάτριες*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ**300013 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ****Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Παναγιώτα Γεωργοπούλου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Στο πλαίσιο του σύγχρονου κόσμου, όπου ο ανορθολογισμός και η παραεπιστήμη αποκτούν αυξανόμενη επιρροή, καθίσταται αναγκαία η κριτική διερεύνηση του θεμελιώδους ερωτήματος: *τι είναι επιστήμη*.

Το μάθημα ξεκινά με την κλασική γνωσιοθεωρητική αντιπαράθεση ανάμεσα στον ορθολογισμό και τον εμπειρισμό, με έμφαση στις θεωρήσεις των F. Bacon, Descartes, Locke, Hume και την συνθετική πρόταση του Kant. Στη συνέχεια, εξετάζονται οι σημαντικότερες επιστημολογικές προσεγγίσεις του 20ού αιώνα: από τη Λογική Θετικιστική Σχολή της Βιέννης έως τις θεωρίες των Popper, Lakatos, Kuhn και Feyerabend, καταλήγοντας στις σύγχρονες κοινωνικές σπουδές της επιστήμης.

Μέσα από αυτή τη θεωρητική διαδρομή αναδεικνύεται ότι δεν υπάρχει μία οριστική απάντηση στο ερώτημα περί της φύσης της επιστήμης, αλλά αντίθετα, πολλαπλές ερμηνείες και προσεγγίσεις. Στόχος του μαθήματος είναι να καλλιεργήσει την ικανότητα κριτικού στοχασμού, την ανοιχτότητα στη θεωρητική πολυφωνία και την έλλογη αμφιβολία – στοιχεία που συνιστούν την πεμπουσία της επιστημονικής νοοτροπίας.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Woolhouse, S. R. (2003). *Φιλοσοφία της Επιστήμης. Τόμος Β΄: Εμπειριστές*. Εκδόσεις Πολύτροπον. Αθήνα.

Chalmers, A. (1994). *Τι είναι αυτό που το λέμε Επιστήμη*; Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης. Ηράκλειο - Αθήνα.

Ladyman, J. (2015). *Τι είναι η Φιλοσοφία της Επιστήμης*; Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης. Ηράκλειο - Αθήνα.

300613 – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ Ι (ΚΛΑΣΙΚΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ)**Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Καντζάρα, Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Το μάθημα διαπραγματεύεται την ανακάλυψη της κοινωνίας ως μιας «πραγματικότητας», αλλά και ιδιαίτερης μορφής «συλλογικότητας» από τους κλασικούς κοινωνιολόγους. Στο μάθημα εξετάζεται το έργο των κλασικών κοινωνιολόγων, Α. Κοντ, Κ. Μαρξ, Ε. Ντυρκέμ, όπως και των Χ. Μαρτινό, Σ. Πέρκινς Γκίλμαν και της Τζ. Άνταμς, των γυναικών θεωρητικών, οι οποίες συγκαταλέγονται στους ιδρυτές της επιστήμης της κοινωνιολογίας.

Προς καλύτερη κατανόηση του έργου των θεμελιωτών της κοινωνιολογίας αυτό παρουσιάζεται στο ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο, στο οποίο έζησαν και έδρασαν και εξετάζει τα διανοητικά ρεύματα από τα οποία επηρεάστηκαν και τα ερωτήματα της εποχής, στα οποία προσπάθησαν να δώσουν απαντήσεις.

Οι απαντήσεις αυτές των κλασικών θεωρητικών της κοινωνιολογίας, είναι σημαντικές, καθώς έχουν επηρεάσει και αποτελούν τη βάση του τρόπου με τον οποίο σκεφτόμαστε σήμερα για τα «κοινωνικά φαινόμενα», τα «κοινωνικά προβλήματα», όπως και για τη συγκρότηση της κοινωνίας και τη σχέση του ατόμου με αυτήν, τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Μαθησιακοί στόχοι

Το μάθημα αποσκοπεί ώστε οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να γνωρίσουν και να κατανοήσουν βασικές έννοιες, θεωρίες και οπτική γωνία των κλασικών κοινωνιολόγων. Στο πλαίσιο αυτό οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εξοικειώνονται και μαθαίνουν να χρησιμοποιούν έννοιες από το έργο των θεμελιωτών της επιστήμης της κοινωνιολογίας, ενώ αποπειρώνται να τις εφαρμόσουν στην ανάλυση της κοινωνικής πραγματικότητας μέσα από ασκήσεις και διάλογο.

Δομή μαθήματος και εξέταση

Το μάθημα περιλαμβάνει παραδόσεις, διάλογο, συζήτηση, ασκήσεις με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες και εκπόνηση εργασιών. Η εκπόνηση εργασίας είναι προαιρετική και δεν βαθμολογείται. Οι εξετάσεις στο μάθημα είναι γραπτές και η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών και φοιτητριών στηρίζεται στο βαθμό κατανόησης των θεωριών των υπό εξέταση κλασικών θεωρητικών. Η κατανόηση των θεωριών αυτών τεκμαίρεται από τη διατύπωση, την ανάπτυξη και την ανάλυση των υπό εξέταση θεμάτων.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ritzer, G., & Stepnisky, J. (2020). *Κλασική Κοινωνιολογική Θεωρία* (επιστ. επιμ. Β. Καντζάρα, μτφρ. Α. Φριλίγγος). Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

300619 – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Άννα Λυδάκη, Ομότιμη Καθηγήτρια

Περιγραφή

Στο μάθημα αυτό διδάσκονται οι ποιοτικές μέθοδοι κοινωνικής έρευνας και οι επιδράσεις φιλοσοφικών απόψεων, όπως του θετικισμού, του ρομαντικού κινήματος, της ερμηνευτικής και της φαινομενολογίας, στις κοινωνικές επιστήμες.

Αφού τονιστεί η σχέση θεωρίας και έρευνας, παρουσιάζονται οι θέσεις της φαινομενολογικής, της ερμηνευτικής και της αν στοχαστικής κοινωνιολογίας για την κοινωνική πραγματικότητα και η μέθοδος την οποία προτείνουν για τη μελέτη των κοινωνικών φαινομένων. Ταυτόχρονα τονίζεται η σημασία της δημόσιας κοινωνιολογίας και ο ρόλος του κοινωνικού επιστήμονα.

Στη συνέχεια οι φοιτητές μαθαίνουν πώς σχεδιάζεται και πραγματοποιείται μια ποιοτική έρευνα. Ειδικότερα διδάσκονται οι μέθοδοι συλλογής στοιχείων με συμμετοχική παρατήρηση, συνεντεύξεις βάθους, αφηγήσεις ζωής, ομάδες εστίασης, και με παρατήρηση της σχέσης ανθρώπου, χώρου και υλικού πολιτισμού. Οι φοιτητές μαθαίνουν, επίσης, να αντλούν δεδομένα από την ερμηνεία γραπτών μνημείων και έργων τέχνης και την ανάλυση εικόνων (οπτικά ντοκουμέντα, φωτογραφίες, κινηματογραφικές ταινίες μυθοπλασίας και ντοκιμαντέρ, βίντεο κ.λπ.). Τέλος, διδάσκεται ο τρόπος κατηγοριοποίησης και παρουσίασης των δεδομένων της έρευνας.

Σκοπός του μαθήματος είναι:

Να συνειδητοποιήσουν οι φοιτητές τη σπουδαιότητα της κοινωνικής έρευνας και την αναγκαιότητα διερεύνησης των κοινωνικών φαινομένων σε βάθος.

Να μάθουν να αποφεύγουν τις γενικότητες με βάση τα δικά τους γνωστικά σχήματα και να συνειδητοποιήσουν το γεγονός ότι και ο ερευνητής αποτελεί μέρος της ερευνητικής διαδικασίας.
Να μάθουν να αναστοχάζονται και να ακολουθούν τους κώδικες ηθικής σε μια κοινωνική έρευνα.
Να κατανοήσουν τις ποικίλες τεχνικές και τα εργαλεία συλλογής δεδομένων σε μια ποιοτική, εθνογραφική έρευνα.

Να μάθουν να ερμηνεύουν το πρόδηλο και το λανθάνον περιεχόμενο λόγων, κειμένων, εικόνων.
Να μάθουν πώς από τα δεδομένα της ποιοτικής έρευνας συγκροτείται η θεμελιωμένη θεωρία.

Το μάθημα εμπεριέχει τις παρακάτω ενότητες:

Εννοιολογική αποσαφήνιση των όρων «έρευνα», «κοινωνική έρευνα», «θεωρία», «μέθοδος», «μεθοδολογία», «επιστημονικό Παράδειγμα»

Το θετικιστικό επιστημονικό παράδειγμα.

Το ρομαντικό κίνημα ως αντίδραση στις γενικότητες.

Η ερμηνευτική ως επιστήμη.

Η φαινομενολογική κοινωνιολογία και η εθνομεθοδολογία.

Ο κονστρουκτιβισμός.

Η δημόσια κοινωνιολογία. Ο ρόλος του κοινωνικού επιστήμονα.

Ο αναστοχασμός στην κοινωνική έρευνα.

Η εθνογραφία.

Η επιλογή του θέματος, η χρήση βιβλιογραφίας και η πρόσβαση στο πεδίο έρευνας.

Η συμμετοχική παρατήρηση.

Ο άνθρωπος και ο χώρος. Ο υλικός πολιτισμός.

Οι συνεντεύξεις βάθους και οι αφηγήσεις ζωής. Οι ομάδες εστίασης.

Η ανάλυση λόγου και η ανάλυση περιεχομένου.

Το οπτικό ντοκουμέντο.

Η ταξινόμηση, η κατηγοριοποίηση, η ανάλυση και η ερμηνεία των δεδομένων.

Η θεμελιωμένη θεωρία.

Ο τριγωνισμός.

Ο πλουραλισμός στην έρευνα και ο συνδυασμός των μεθόδων.

Θέματα ηθικής στην κοινωνιολογική έρευνα.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Λυδάκη, Α. (2016). *Αναζητώντας το χαμένο Παράδειγμα. Επιτόπια έρευνα, κατανόηση, ερμηνεία*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300750 – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Χαράλαμπος Οικονόμου, Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η παροχή βασικών γνώσεων στο αντικείμενο της κοινωνικής πολιτικής και του κράτους πρόνοιας. Εξετάζονται οι ιστορικές αφετηρίες του κράτους πρόνοιας και το κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο που οδήγησε στην εμφάνιση και την ανάπτυξή του. Αναλύονται οι θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις των διαφόρων σχολών και επιχειρείται η επισκόπηση των επιμέρους ειδικότερων κοινωνικών πολιτικών σε τομείς όπως η κοινωνική ασφάλιση, η πρόνοια, η απασχόληση, η υγεία κ.λπ. Σημαντικό μέρος του μαθήματος είναι αφιερωμένο στη

μεταρρύθμιση του κράτους πρόνοιας, τις νέες προκλήσεις που οδηγούν στην αλλαγή του (δημογραφία, παγκοσμιοποίηση, κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές) καθώς και τα μοντέλα κοινωνικής πολιτικής (Σκανδιναβικό, Ηπειρωτικό, Φιλελεύθερο, Νοτιοευρωπαϊκό κ.λπ.) όπως ισχύουν στην Ευρώπη και άλλες χώρες. Υπό το πρίσμα των σύγχρονων εξελίξεων, διερευνώνται οι επιπτώσεις της οικονομικής και επιδημιολογικής κρίσης στο κράτος πρόνοιας και οι νέες τάσεις που διαμορφώνονται στην άσκηση της κοινωνικής πολιτικής. Ειδικότερα, αναπτύσσονται οι ακόλουθες θεματικές: (α) ανάλυση εννοιών, περιεχομένου, πεδίων, προτύπων οργάνωσης και μοντέλων άσκησης κοινωνικής πολιτικής, (β) ερμηνείες για την ανάπτυξη και την κρίση του κράτους πρόνοιας, (γ) καθεστώτα κράτους πρόνοιας και μορφικές μετεξελίξεις του, (δ) μείζονα κοινωνικά προβλήματα και τομεακές πολιτικές του κράτους πρόνοιας: απασχόληση και ανεργία, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός, προστασία κοινωνικών κινδύνων και κοινωνική ασφάλιση, διατήρηση της υγείας και πολιτικές υγείας, (ε) σύγχρονες προκλήσεις της κοινωνικής πολιτικής, οικονομικές, κοινωνικές, δημογραφικές και επιδημιολογικές αλλαγές που επιβάλλουν την αναμόρφωση του κοινωνικού κράτους, (στ) προτάσεις και στρατηγικές για τη μεταρρύθμιση του κοινωνικού κράτους,

Προτεινόμενα συγγράμματα

Σακελλαρόπουλος, Θ., Οικονόμου, Χ., Σκαμνάκης, Χ., & Αγγελάκη Μ. (επιμ.). (2018). *Κοινωνική πολιτική*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

Σακελλαρόπουλος, Θ. (2011). *Ζητήματα κοινωνικής πολιτικής*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

300838 – ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ανδρέας Λύτρας, Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα στοχεύει να εξετάσει τις σημαντικές θεωρητικές συζητήσεις σχετικά με τη δομή και την οργάνωση της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας. Η δοκιμή των προσεγγίσεων από τις εμπειρικές πραγματικότητες αρθρώνεται με τα πλαίσια εφαρμογών και των εναλλακτικών στρατηγικών της έρευνας. Οι κοινωνικές αλλαγές, οι οποίες προσδιορίστηκαν από τις μεταβολές στην απασχόληση (τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα της οικονομίας) και τους σχηματισμούς της ιδιοκτησίας, κινητοποιούν τη μελέτη για την ανασυγκρότηση των κοινωνικών τάξεων, στην ελληνική κοινωνία. Οι αντιφάσεις του εκσυγχρονισμού της ελληνικής κοινωνικής δομής, η οποία χαρακτηρίζεται (μέχρι τα τέλη του εικοστού αιώνα) από την ευρεία εκπροσώπηση των παλαιών μεσαίων στρωμάτων, αποτελούν πεδία προβληματισμού και αφετηρίες για να τεθούν συστηματικά ερωτήματα για την προοπτική της.

B) Θεματικές

Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει τα ακόλουθα αντικείμενα:

α) Θεωρητικές προσεγγίσεις για τη μετάβαση στον καπιταλισμό και τη μορφή της κοινωνικής δομής.

β) Αναλύσεις για την ελληνική κοινωνική δομή.

1) Οι προσεγγίσεις για την ανάπτυξη της εργατικής τάξης και την ένταση της ταξικής πάλης, στην ελληνική κοινωνία.

2) Η σύνθεση της «πολυσθένειας», από τον Κ. Τσουκαλά.

3) Η θεώρηση του Κ. Βεργόπουλου, περί του αγροτικού ζητήματος.

4) Η ανάλυση του Ν. Μουζέλη για τη σχέση ανάπτυξης και υπανάπτυξης στην ελληνική κοινωνία.

5) Η προσέγγιση του J. Petras, για τις ιδιαιτερότητες της ανάπτυξης και της κοινωνικής δομής, στην Ελλάδα και τον Ευρωπαϊκό Νότο.

6) Η θεωρητική έμφαση στα παραδοσιακά μικροαστικά στρώματα, από τον Α. Μοσχονά.

γ) Η σύγχρονη ελληνική κοινωνική δομή: χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες.

1) Η μετάβαση από την ύπαιθρο στην πόλη: η υποχώρηση της αγροτικής παραγωγής και η ενδυνάμωση της σύνθεσης των υπηρεσιών με τη βιομηχανία.

2) Η εξέλιξη της απασχόλησης και η κοινωνική πόλωση: η αργόσυρτη διεύρυνση της μισθωτής εργασίας, η ανθεκτική αυτοαπασχόληση, η μεγάλη μάζα των μικρών επιχειρήσεων, η απασχόληση στο δημόσιο και το φαινόμενο της ευρείας ιδιοκτησίας στα ακίνητα.

3) Οι κοινωνικές δομές στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

4) Οι προοπτικές της ελληνικής κοινωνίας: οι κοινωνικές συγκροτήσεις και η πρόκληση της αλλαγής.

5) Η παρούσα μορφή της κοινωνικής πόλωσης και οι εκτιμήσεις για την προοπτική της.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Λύτρας, Α.Ν. (2020). *Η Ελληνική Κοινωνία στον 21ο Αιώνα*, Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Λύτρας, Α.Ν. (2010). *Μικρό-Αστική Λειτουργία και Οργάνωση στην Ελλάδα*, Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300215 – ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παναγιώτης Δουκέλλης, Καθηγητής

Περιγραφή

Χώρος και χρόνος: βασικές κατηγορίες της ανθρώπινης ύπαρξης:

Περί χρόνου: κυκλικότητας / περιοδικότητας / αίσθημα ασφάλειας (αντίθετα οι εξαιρέσεις [π.χ. πόλεμος, ύφεση] δημιουργούν ανησυχίες

Ο χώρος: (για τις κοινωνικές επιστήμες) έχει διαστάσεις/ σχήμα/ όγκο, ενέχει αποστάσεις/ κατευθύνσεις/ ορίζοντες

Εισαγωγή στο ζήτημα της χωρικότητας. Ιστορικές και φαινομενολογικές διαστάσεις. Οι θέσεις των G. Bachelard, P. Bourdieu, M. de Certeau, M. Foucault. Η παραγωγή του χώρου κατά H. Lefebvre και οι εξειδικεύσεις επί του θέματος από τον D. Harvey. Το ιστορικό παράδειγμα του Ιπποδάμου και οι πρακτικές από την Αναγέννηση και εξής. Το παράδειγμα της προοπτικής στην ζωγραφική των νεωτέρων χρόνων. Από την Αναγέννηση και την ανακάλυψη της τοπιογραφίας στην στροφή των αρχών του 20ου αι., και τον κυβισμό. Ελληνικές πρακτικές των νεωτέρων χρόνων και τα νήματα της παράδοσης. Αγροτικό τοπίο. Από το αγροτεμάχιο στον οικισμό και στις αγροτικές δομές. Το αστικό τοπίο και οι μεταλλάξεις του.

Χώρος – χρόνος – χρήμα. Το φαινόμενο της συμπίεσης του χώρου – χρόνου.

Τα άυλα στοιχεία και το *genius loci*.

Αντίληψη τοπίου: Σχήμα/ όγκος, γραμμή, χρώμα, υφή

Αντίθεση/συνέχεια, Κατεύθυνση/Σύγκλιση, Συγκυριαρχία/Πλαισίωση

Μεταβλητές: κίνηση, φώς, ατμοσφαιρικές συνθήκες, θέση παρατήρησης, απόσταση, κλίμακα, χρόνος

Στοιχεία και κριτήρια αξιολόγησης ενός τοπίου

Το μάθημα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα. Εκτιμάται ιδιαιτέρως η ενεργός συμμετοχή των φοιτητών/τριών. Η σελίδα του μαθήματος στο open e class έχει σημαντικό υποστηρικτικό ρόλο. Οι

ενδιαφερόμενοι φοιτητές/τριες καλούνται να την συμβουλευούνται συχνά, καθώς θα αναρτώνται αρχεία με το εποπτικό υλικό των μαθημάτων και σύντομες παρουσιάσεις των εβδομαδιαίων συναντήσεων.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Δουκέλλης, Π.Ν. (επιμ.). (2005). *Το ελληνικό τοπίο*. Εκδόσεις Εστία. Αθήνα.

Μωραΐτης, Κ. (2015). *Το τοπίο, πολιτιστικός προσδιορισμός του τόπου*. Εκδόσεις Σιδέρης. Αθήνα.

300728 – ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΚΕΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ (φροντιστήριο)

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Φώτιος Μηλιένος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα αποτελεί συνέχεια των μαθημάτων Στατιστική Ι & ΙΙ. Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση και η εφαρμογή βασικών και προχωρημένων μεθόδων στατιστικής (όπως αυτές έχουν διδαχθεί στα μαθήματα Στατιστική Ι και ΙΙ), με τη βοήθεια στατιστικών πακέτων Η/Υ, όπως π.χ. το SPSS και η R. Έμφαση δίδεται στις προϋποθέσεις εφαρμογής των στατιστικών μεθόδων, μέσω των στατιστικών προγραμμάτων και στη σωστή ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Ακόμα, κάθε χρονιά επιλέγεται να διδαχθεί μια επιπλέον μέθοδος πολυδιάστατης ανάλυσης, κατάλληλη για την ανάλυση ποιοτικών ή λογοκριμένων δεδομένων. Η χρήση γνωστών βάσεων δεδομένων κοινωνικών ερευνών και η εξ αυτών άντληση δεδομένων για την εφαρμογή των στατιστικών μεθόδων, αποτελεί επίσης μέρος του μαθήματος. Συγκεκριμένα, με τη χρήση στατιστικού προγράμματος, μελετώνται:

- ο τρόπος εισαγωγής, καταχώρησης και διαχείρισης δεδομένων (π.χ. εισαγωγή δεδομένων από αρχείο, αποθήκευση δεδομένων και αποτελεσμάτων, κωδικοποίηση, φίλτρα, ομαδοποίηση, μετασχηματισμοί μεταβλητών κ.α.),
- η πραγματοποίηση μιας περιγραφικής ανάλυσης των δεδομένων (περιγραφική στατιστική: γραφικές μέθοδοι και αριθμητικά μέτρα παρουσίασης δεδομένων),
- η πραγματοποίηση ελέγχων υποθέσεων με παραμετρικά και μη παραμετρικά κριτήρια (π.χ. έλεγχοι υποθέσεων για τη μέση τιμή ενός πληθυσμού, για τη διαφορά των μέσων δύο ανεξάρτητων ή εξαρτημένων πληθυσμών, για την ισότητα των μέσων k ανεξάρτητων ή εξαρτημένων πληθυσμών, κανονικότητας δείγματος, χ^2 για την ύπαρξη συνάφειας μεταξύ δύο κατηγορικών μεταβλητών κ.α.),
- ο υπολογισμός και η ερμηνεία δεικτών συσχέτισης (Pearson r , Spearman ρ),
- η εφαρμογή της (απλής και πολλαπλής) γραμμικής και λογιστικής παλινδρόμησης,
- η εφαρμογή της Ανάλυσης Διακύμανσης,
- μια μέθοδος πολυδιάστατης ανάλυσης (π.χ. exploratory/confirmatory factor analysis, cluster analysis, discriminant analysis, SEM).

Προτεινόμενα συγγράμματα

Field, A., Miles, J., & Field, Z. (2019). *Ανακαλύπτοντας την Στατιστική με τη Χρήση της R*. Εκδόσεις Προπομπός. Αθήνα.

Ντζούφρας, Ι., & Καρλής, Δ. (2015). *Εισαγωγή στον Προγραμματισμό και στη Στατιστική Ανάλυση με R*. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις – Κάλιπος.

Φουσκάκης, Δ. (2021). *Ανάλυση Δεδομένων με χρήση της R*. Εκδόσεις Τσούτρας. Αθήνα.

Καλαματιανού, Α. (2001). *Δεδομένα Διάρκειας Ζωής. Κατανομές και Μέθοδοι Ανάλυσης*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300774 – ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Ι ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

(ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΣΤΕΑΚΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ)

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Χριστίνα Ζαραφωνίτου, Καθηγήτρια

Περιγραφή

Βασικός συντελεστής προόδου της επιστήμης της Εγκληματολογίας υπήρξε η εμπειρική διερεύνηση του εγκλήματος, η οποία στήριξε και προώθησε τη θεωρητική του μελέτη. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κριτική παρουσίαση και ανάλυση ορισμένων εκ των σημαντικότερων εγκληματολογικών ερευνών και των κριτηρίων επιστημονικότητάς τους. Της κατάταξής τους στα δύο κυρίαρχα ρεύματα της «Εγκληματολογίας του περάσματος στην πράξη» και της «Εγκληματολογίας της κοινωνικής αντίδρασης», προηγείται η εισαγωγή στις ιδιαιτερότητες των μεθόδων και τεχνικών της εγκληματολογικής έρευνας, βάσει της υπάρχουσας ερευνητικής εμπειρίας. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος προσεγγίζονται οι έρευνες μετρήσεων, όπως διαμορφώνονται μέσα από τις σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις καθώς και οι έρευνες που εντάσσονται στο πρώτο θεωρητικό ρεύμα της διερεύνησης του ρόλου των παραγόντων εγκληματογένεσης (ατομικών, κοινωνικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών) στο πέρασμα στην πράξη. Οι έρευνες αυτές εξετάζονται και μελετώνται στη βάση της συνολικής μεθοδολογίας τους, ενώ τα ερευνητικά τους δεδομένα αναλύονται σε σχέση και με εκείνα των ερευνών οι οποίες εντάσσονται στην οπτική της Εγκληματολογίας της κοινωνικής αντίδρασης. Αξιολογείται, επιπρόσθετα, η σφαιρική συμβολή των ερευνών αυτών στη διαμόρφωση της εγκληματολογικής σκέψης.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ζαραφωνίτου, Χ. (2023). *Εμπειρική Εγκληματολογία* (3^η έκδοση). Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

300778 – ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ευσταθία Λαμπροπούλου, Καθηγήτρια

Περιγραφή

Οι παραδόσεις αναφέρονται στον κοινωνικό έλεγχο που ασκείται μέσω του ποινικού συστήματος. Αναλύεται η έννοια, το σύστημα και οι βασικοί φορείς του επίσημου κοινωνικού ελέγχου - δικαστήρια, αστυνομία, σωφρονιστικά καταστήματα- και εκτίθενται τα πορίσματα, αφενός κλασικών ερευνών, και αφετέρου σύγχρονων εμπειρικών ερευνών από την οπτική της κοινωνιολογίας των οργανώσεων (λήψη αποφάσεων, υποκουλτούρες κ.λπ.).

Ειδικότερα, παρουσιάζονται θεωρίες, μοντέλα και έρευνες για τον σχηματισμό της δικανικής κρίσης και το κοινωνικό προφίλ των δικαστικών λειτουργιών, για τις λειτουργίες της αστυνομίας και της σύγχρονης αστυνόμευσης, για τον ρόλο των σωφρονιστικών καταστημάτων και των νέων ποινών ('εναλλακτικών' ή μη) στην πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος.

Εξετάζονται επίσης, προληπτικές και κατασταλτικές μέθοδοι και στρατηγικές που έχουν αναπτυχθεί (ποινικοποιήσεις, ηλεκτρονική παρακολούθηση κ.λπ.) για την αντιμετώπιση της σύγχρονης εγκληματικής δράσης.

Τέλος, εξετάζεται η παρουσίαση της βίας, της εγκληματικότητας και των θεσμών απονομής δικαιοσύνης από τα ΜΜΕ, οι επιδράσεις και οι λειτουργίες της, καθώς επίσης η επιρροή και ο ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ιδίως στους νέους.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Λαμπροπούλου, Ε. (2023). *Κοινωνικός έλεγχος του εγκλήματος* (2η αναθ. και διευρυμένη έκδ.). Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Πρόσθετο Υλικό παραδόσεων & media στο e-class του Τμήματος

300841 – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ιορδάνης Ψημμένος, Καθηγητής

Περιγραφή

Η Βιομηχανική Κοινωνιολογία αποτελεί κεντρική εξειδίκευση της Κοινωνιολογίας και συνόδεψε την εξέλιξη της θεωρίας και της μεθοδολογίας της καθ' όλη τη διάρκεια του εικοστού και αρχές του εικοστού πρώτου αιώνα. Αν και αρχικά εστίασε την προσοχή της στη διεύθυνση της βιομηχανικής παραγωγής, σταδιακά, και ιδίως από την περίοδο της Μεγάλης Ύφεσης (1929-30) και μετά, ο προβληματισμός επικεντρώθηκε στη βιομηχανική εργασία και απασχόληση. Ο σκοπός του μαθήματος της Βιομηχανικής Κοινωνιολογίας είναι η εισαγωγή των φοιτητών/τριών στην ανάλυση των δομών, των κοινωνικών αναπαραστάσεων και των κοινωνικών δράσεων που διαμορφώνουν, παράγουν και αναπαράγουν την εργασία και το εργατικό δυναμικό των βιομηχανιών, και επιτρέπουν τη λειτουργία και οργάνωση αυτών. Το πρώτο μέρος των διαλέξεων εστιάζει στις μεγάλες αλλαγές που οδήγησαν τόσο στην ανάπτυξη της βιομηχανικής παραγωγής όσο και στη διαμόρφωση του βιομηχανικού εργάτη και εργάτριας. Εξετάζεται η περίπτωση της Ελλάδας και της Μ. Βρετανίας.

Το δεύτερο μέρος των διαλέξεων εστιάζει στις Διευθυντικές και στις Κοινωνιολογικές Σχολές του Λειτουργισμού, του Μαρξισμού, της Βεμπεριανής παράδοσης και της Σχολής Κοινωνιολογίας του Σικάγο, και στη σκέψη που απορρέει για τη Βιομηχανική Εργασία. Η διαμόρφωση του εργατικού δυναμικού, η οργάνωση και ο έλεγχος της παραγωγής και η ανάλυση του κοινωνικού περιβάλλοντος της εργασίας έξω από τις πύλες των εργοστασίων αποτελούν κεντρικά σημεία αναφοράς.

Το τρίτο μέρος των διαλέξεων δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές/τριες περαιτέρω εξειδίκευσης και μελέτης της βιομηχανικής εργασίας μέσα από τα παραδείγματα της Βιομηχανικής Ενέργειας (ιδίως της εργασίας στη ΔΕΗ) και της εργασίας στα Ανθρακωρυχεία του Durham της Αγγλίας.

Το μάθημα εξετάζεται προφορικά, ενώ ταυτόχρονα ο/η φοιτητής/τρια ενθαρρύνεται και στην κατάθεση εργασίας κατόπιν συνεννόησης με τον υπεύθυνο καθηγητή.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Watson, T. (2005). *Κοινωνιολογία, Εργασία και Βιομηχανία*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.

Taylor, W.F. (2007). *Αρχές Επιστημονικού Μάνατζμεντ*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Ψημμένος, Ι. (1999). *Παγκοσμιοποίηση και Συμμετοχή Εργαζομένων*. Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

300864 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Παρασκευή-Βίβιαν Γαλατά, Επίκουρη Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Το μάθημα εστιάζει στην κριτική ανάλυση της ανισότητας μέσα από τις κοινωνιολογικές θεωρίες και τις σχετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις, που δίνουν έμφαση στην κοινωνική στρωμάτωση και την κοινωνική κινητικότητα. Εξετάζεται η εξέλιξη των μορφών ανισότητας σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους ανάμεσα σε διαφορετικές κοινωνικές τάξεις, ομάδες και στρώματα. Επιπλέον, αναλύονται τα μέσα και οι κοινωνικές διαδικασίες με τις οποίες τα πρότυπα ανισότητας διατηρούνται, αναπαράγονται ή μεταβάλλονται διαχρονικά. Κεντρικές έννοιες στην προσέγγιση και την ερμηνεία της ανισότητας είναι η εργασία, το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο, η διαδικασία των αλλαγών, οι κοινωνικές συγκρίσεις, ο τρόπος νοηματοδότησης της ανισότητας και οι μορφές έκφρασης της κοινωνικής δυσαρέσκειας.

Το πρώτο μέρος των διαλέξεων επιχειρεί μέσα από την επισκόπηση των κοινωνιολογικών προσεγγίσεων να γεφυρώσει τις κλασικές ιστορικές-συγκριτικές θεωρίες της ανισότητας και κοινωνικής στρωμάτωσης με τις σύγχρονες εμπειρικές έρευνες της κινητικότητας και της απόκτησης κύρους. Το δεύτερο μέρος των διαλέξεων επικεντρώνεται στις τέσσερις κλασικές κοινωνιολογικές θεωρίες για τις ανισότητες (Durkheim / Δομολειτουργισμός, Μαρξισμός, Βεμπεριανή παράδοση και Σχολή του Σικάγο), που συμβάλλουν στην κατανόηση των κριτηρίων διαμόρφωσης και νοηματοδότησης της ανισότητας και των επιπτώσεων της. Το τρίτο μέρος των διαλέξεων εξετάζει τις ελληνικές μελέτες, που φωτίζουν μέσα από παραδείγματα της κοινωνικής πραγματικότητας και μελέτες περιπτώσεων το πώς διαμορφώνονται τα νέα όρια κοινωνικής στρωμάτωσης και κινητικότητας και τι σηματοδοτούν για τις συνθήκες ζωής και τις προσδοκίες διαφορετικών κοινωνικών ομάδων. Το μάθημα αξιολογείται μέσω προφορικής εξέτασης. Οι φοιτητές ενθαρρύνονται επίσης να υποβάλουν μια προαιρετική γραπτή εργασία σχετικά με επιμέρους κοινωνιολογικές προσεγγίσεις και εφαρμογές.

Θεματικές Ενότητες

- Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις της ανισότητας
- Ιστορική εξέλιξη ανάλυσης της ανισότητας
- Μεθοδολογία και Εμπειρικά εργαλεία

Μαθησιακά αποτελέσματα

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα εξοικειωθούν με τις κλασικές κοινωνιολογικές θεωρίες των ανισοτήτων και θα είναι σε θέση να περιγράφουν και να συγκρίνουν τα βασικά προτάγματα τους, να αναλύουν τα εμπειρικά δεδομένα για την κατανόηση των κοινωνικών διαφορών, καθώς και να κατανοούν τις επιπτώσεις των ανισοτήτων στις ευκαιρίες ζωής των ανθρώπων και στην κοινωνία.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Savage, M., και Warde, A., I. Μπιμπλή, Μετάφραση I. Ψημμένος, Εισαγωγή-Επιμέλεια (2005). *Αστική Κοινωνιολογία, Καπιταλισμός και Νεωτερικότητα*, Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Κασιμάτη Κ. (2001). *Δομές και ροές. Το φαινόμενο της κοινωνικής και επαγγελματικής κινητικότητας*, Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

Ψημμένος I., Πρόλογος, Εισαγωγή και Επιμέλεια (2013). *Εργασία και κοινωνικές ανισότητες. Προσωπικές υπηρεσίες και υπηρετικό δυναμικό*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.

Γαλατά Π.-Β., Σημειώσεις με τίτλο: *Οδηγός Μελέτης: Κοινωνιολογικές Θεωρίες της Ανισότητας*, αναρτημένες στο e-class του Τμήματος.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ**300214 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ II****Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Γεώργιος Νικολόπουλος, Καθηγητής****Περιγραφή**

Σε συνέχεια του μαθήματος «Εισαγωγή στην Εγκληματολογία I» παρουσιάζεται και αναλύεται κριτικά η εξέλιξη της εγκληματολογικής σκέψης κατά τη «μετα-θετικιστική» της περίοδο, στον απόηχο της «πρώτης σχολής του Σικάγο». Με αφετηρία την κριτική στις πολυπαραγοντικές αντιλήψεις για το εγκληματικό φαινόμενο αναλύεται η αλλαγή «παραδείγματος» στην επιστήμη της Εγκληματολογίας υπό την επίδραση των θεωριών της κοινωνικής αλληλόδρασης (social interaction) και της κοινωνικής σύγκρουσης (social conflict), αναδεικνύοντας τη σημασία της λειτουργίας των μηχανισμών της επίσημης και ανεπίσημης κοινωνικής αντίδρασης στην κατασκευή και ανάλυση του εγκληματικού φαινομένου.

Το μάθημα είναι οργανωμένο στις ακόλουθες βασικές θεματικές ενότητες:

1. Αλλαγή «παραδείγματος» στην Εγκληματολογία: Κριτική της Εγκληματολογίας του περάσματος στην πράξη και μετάβαση στην Εγκληματολογία της κοινωνικής αντίδρασης.
2. Εγκληματολογία της παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς με έμφαση στη θεωρία της ετικέτας και το παρεπόμενο μοντέλο παρέκκλισης του H. Becker.
3. Εγκληματολογικές θεωρίες της σύγκρουσης:
 - a. πολιτικές κατευθύνσεις (G. Vold, A. Turk, R. Quinney, W. Chambliss, κ.ά.),
 - b. πολιτισμικές κατευθύνσεις (από τον Th. Sellin και τον W. Miller έως την πολιτισμική εγκληματολογία),
 - c. μαρξιστικές κατευθύνσεις (κριτική και ριζοσπαστική εγκληματολογία, αριστερός ιδεαλισμός/αριστερός ρεαλισμός).
4. Η δομή και λειτουργία του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης:
 - a. Η επισημάνση της εγκληματικότητας: Θεατότητα και διαδικασίες παραπομπής.
 - b. Η αναδόμηση του αντικειμένου.
 - c. Η έξοδος από το σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης: Στιγματισμός και κοινωνική επανένταξη.
5. Η κοινωνική λειτουργία του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Δασκαλάκης, Η. (1985). *Η Εγκληματολογία της κοινωνικής αντίδρασης* (ανατύπωση 2015). Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα. Αθήνα.

H. Becker, (2009). *Οι περιθωριοποιημένοι. Μελέτες στην κοινωνιολογία της παρέκκλισης*, Μετ. Α. Κουτζόγλου-Β. Μπουρλιάσκος, Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

300614 – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ**Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Φώτιος Μηλιένος, Αναπληρωτής Καθηγητής**

Περιγραφή

Το μάθημα εστιάζει σε θέματα οργάνωσης και διεξαγωγής ποσοτικών ερευνών που εξυπηρετούν στη συλλογή δεδομένων για την ποσοτική προσέγγιση κοινωνικών προβλημάτων. Τα θέματα αυτά προσθέτουν στις γνώσεις που απέκτησαν οι φοιτητές/τριες από τα μαθήματα της Στατιστικής του πρώτου έτους και τους δίνεται έτσι η δυνατότητα να έχουν πλέον μια ολοκληρωμένη εικόνα σχετικά με την ποσοτική προσέγγιση-διερεύνηση κοινωνικών φαινομένων, υποθέσεων ή ερωτημάτων, γενικότερα. Ειδικότερα, το μάθημα περιλαμβάνει την παρακάτω θεματολογία:

- επιστήμη και επιστημονική έρευνα/γνώση/μέθοδος-είδη (μορφές) επιστημονικής έρευνας
- ερευνητικές προσεγγίσεις (π.χ. ποιοτική και ποσοτική)
- η διαδικασία της μέτρησης-επίπεδο/κλίμακα μέτρησης
- μέθοδοι ποσοτικής έρευνας (π.χ. πειραματική, μελέτη παρατήρησης, δειγματοληπτική κ.ά.)
- διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων. Πώς οι κοινωνιολόγοι επιλέγουν ερευνητικά προβλήματα από τις περιοχές που τους ενδιαφέρουν. Πως απομονώνεται το ερευνητικό πρόβλημα και πως δημιουργούνται οι ερευνητικές υποθέσεις.
- τύποι μεταβλητών που μπορεί να περιλαμβάνονται σε ερευνητικά ερωτήματα (εξαρτημένη, ανεξάρτητη, ενδιάμεση, συντονίστρια κτλ)
- μονοδιάστατες και πολυδιάστατες έννοιες
- κλίμακες και κοινωνικές επιστήμες. Βασικά στοιχεία στη δημιουργία κλίμακας για τη μέτρηση εννοιών
- αξιοπιστία και εγκυρότητα κλίμακας
- η αναγκαιότητα διεξαγωγής δειγματοληπτικής έρευνας
- τα βασικά στάδια σχεδιασμού μιας δειγματοληπτικής έρευνας. Η πιθανοθεωρητική και η μη πιθανοθεωρητική δειγματοληψία. Ο πληθυσμός και το τυχαίο δείγμα. Τα είδη των σφαλμάτων και οι προϋποθέσεις για την επιλογή ενός “καλού” δείγματος. Η συλλογή των δεδομένων το ερωτηματολόγιο. Οι μέθοδοι πιθανοθεωρητικής δειγματοληψίας-δειγματοληπτικά σχέδια: απλή τυχαία, στρωματοποιημένη, συστηματική και κατά συστάδες. Επιλογή δείγματος, προσδιορισμός κατάλληλου μεγέθους δείγματος και στατιστική συμπερασματολογία (εκτιμητική & έλεγχος υποθέσεων) ανάλογα με το δειγματοληπτικό σχέδιο.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Schnell, R., Hill, P., & Esser, E. (2014). *Μέθοδοι Εμπειρικής Κοινωνικής Έρευνας*. Εκδόσεις Προπομπός. Αθήνα.

Bryman, A. (2017). *Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας*. Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

Christensen, L.B. (2007). *Η Πειραματική Μέθοδος στην Επιστημονική Έρευνα*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Gray, D. (2018). *Η Ερευνητική Μεθοδολογία στον Πραγματικό Κόσμο* (4η έκδοση). Εκδόσεις Τζιόλα. Θεσσαλονίκη.

300618 – ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παναγιώτα Γεωργοπούλου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Περιγραφή

Στο μάθημα παρουσιάζονται και εξηγούνται οι βασικότερες σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις για τη μελέτη των κοινωνικών φαινομένων: λειτουργισμός, θεωρία των συγκρούσεων, θεωρία της

κοινωνικής ανταλλαγής και της ορθολογικής επιλογής, θεωρία των παιγνίων, συμβολική διαντίδραση, δραματουργική κοινωνιολογία, φαινομενολογική κοινωνιολογία, εθνομεθοδολογία, κριτική θεωρία, στρουκτουραλισμός, μεταστρουκτουραλισμός, θεωρία της δομοποίησης και ο γενετικός δομισμός του Pierre Bourdieu. Κυρίως, αναδεικνύονται τα θεμελιώδη ερωτήματα, οι βασικές προβληματικές και οι θεωρητικές διαμάχες (δομή-δράση, κοινωνικός κονστρουκτιβισμός-ρεαλισμός) που διατρέχουν τον σύγχρονο κοινωνιολογικό στοχασμό.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να κατανοούν και να εξηγούν τις βασικές έννοιες,
- να εντοπίζουν τις κομβικές διαφορές ανάμεσα στις θεωρητικές προσεγγίσεις,
- να συνδέουν τις θεωρίες με τα εμπειρικά πλαίσια, δίνοντας συγκεκριμένα παραδείγματα (να χρησιμοποιούν τις θεωρίες σε πραγματικά κοινωνικά ζητήματα).

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ritzer, G., & Stepnisky, J. (2020). *Σύγχρονη Κοινωνιολογική Θεωρία* (2η έκδ.). Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα.

Craib, I. (2011). *Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία: Από τον Πάρσονς στον Χάμπερμας*. Εκδόσεις Τόπος. Αθήνα.

Morel, J., Bauer, E., Meleghy, T., Niedenzu, H.-J., Preglau, M., & Staubmann, H. (2014). *Κοινωνιολογική Θεωρία: Επισκόπηση των βασικών εκπροσώπων της*. Εκδόσεις Προπομπός. Αθήνα.

300632 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 20^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ Ι

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής &

Κωνσταντίνος Πασσάς, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι να μεταδώσει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες βασικές γνώσεις για τα οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας, μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Σε σχέση με τα οικονομικά χαρακτηριστικά, η βασική θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση που υιοθετείται, απορρέει από τον ηγεμονικό ρόλο του κράτους σε σχέση με την οικονομία. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια των μαθημάτων θα αναπτυχθούν ζητήματα όπως: το μεταπολεμικό μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης, οι βασικές διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία και την απασχόληση, η θέση του αγροτικού τομέα, ο ρόλος του κράτους στην οικονομία, τα βασικά χαρακτηριστικά της βιομηχανίας, του τραπεζικού συστήματος και της ναυτιλίας. Ειδική αναφορά θα γίνει στους εξωγενείς παράγοντες που επηρέασαν την οικονομία και κοινωνία της περιόδου. Τέλος, θα εξεταστούν ζητήματα που αφορούν το κοινωνικό και θεσμικό πεδίο, τις τομές και αλλαγές που επιδέχονται εκείνη την περίοδο

Βασικές Θεματικές Ενότητες

1. Το μεταπολεμικό μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης
2. Οι βασικές διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία και την απασχόληση
3. Αγροτική Οικονομία και Κοινωνία κατά το δεύτερο μισό του 20ου αιώνα στην Ελλάδα
4. Ο ρόλος του κράτους στην οικονομία
5. Τα βασικά χαρακτηριστικά της βιομηχανίας
6. Το τραπεζικό σύστημα και οι σχέσεις του με την Οικονομία και τις επιχειρήσεις
7. Η ελληνική ναυτιλία

8. Εργασία, Απασχόληση, Εργασιακές σχέσεις, Συνδικάτα
9. Ο εξωτερικός τομέας της οικονομίας, εξωτερικό εμπόριο, ξένες επενδύσεις, μετανάστευση
10. Σύνδεση και ένταξη στην ΕΚ/ΕΕ
11. Παγκοσμιοποίηση και το νέο περιβάλλον για την οικονομία και κοινωνία της Ελλάδας
12. Δημοσιονομική, πιστωτική και οικονομική κρίση. Η βίαιη προσαρμογή των οικονομικών και κοινωνικών δομών

Αξιολόγηση

Μία γραπτή εξέταση ή προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%). Δυνατότητα προαιρετικής εργασίας, κατόπιν συνεννόησης με τον διδάσκοντα (+20%). Για να συνυπολογιστεί ο βαθμός της εργασίας στην τελική αξιολόγηση απαραίτητη προϋπόθεση είναι τόσο ο βαθμός της γραπτής (ή προφορικής) εξέτασης όσο και της εργασίας να είναι από 5 και πάνω.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Σακελλαρόπουλος, Θ. (επιμ.). (2011). *Οικονομία και πολιτική στη σύγχρονη Ελλάδα*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

Σακελλαρόπουλος, Θ. (2003). *Κείμενα οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

300684 – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ II (ΚΛΑΣΙΚΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ)

Υποχρεωτικό – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Καντζάρα, Καθηγήτρια

Περιγραφή

Το μάθημα εξετάζει τη συγκρότηση της κοινωνίας και τη φύση των κοινωνικών σχέσεων στο έργο των κλασικών κοινωνιολόγων και αποτελεί συνέχεια του υποχρεωτικού μαθήματος «Κοινωνική Θεωρία I (Κλασικοί κοινωνιολόγοι)».

Το μάθημα διαπραγματεύεται, ειδικότερα, τη θεωρητική παρακαταθήκη κλασικών κοινωνιολόγων, όπως των Άννα Τζ. Κούπερ, Ίντα Γουέλς Μπάρνερτ, Μάριαν Βέμπερ, Μπέατρις Γουέμπ, Γ.Ε.Μ Ντι Μπουά, Μαξ Βέμπερ και του Γκέοργκ Ζίμελ.

Το έργο των κλασικών κοινωνιολόγων εξετάζεται λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές συνθήκες, στις οποίες έζησαν και εργάστηκαν, ώστε να γίνουν καλύτερα κατανοητές οι απαντήσεις τους στα ερωτήματα της εποχής τους.

Παράλληλα το μάθημα αποσκοπεί στην ανάδειξη της σημασίας και της συμβολής του έργου των κλασικών κοινωνιολόγων στη διαμόρφωση της αντίληψης που έχουμε σήμερα για την κοινωνία, το άτομο, τα συλλογικά φαινόμενα, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο τα προσεγγίζουμε ως κοινωνιολόγοι.

Μαθησιακοί στόχοι

Το μάθημα αποσκοπεί, ώστε οι φοιτητές και οι φοιτήτριες: να αναγνωρίζουν βασικές έννοιες από το έργο των κλασικών κοινωνιολόγων, να τις επεξηγούν και να τις αναλύουν σε σχέση με το κοινωνικό πλαίσιο που εκφράστηκαν, να συζητούν τις διαφορές ή τις συγκλίσεις ανάμεσα στους κλασικούς κοινωνιολόγους με κριτικό τρόπο, και να αποπειρώνται την ανάλυση της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας στη βάση των θεωριών των κλασικών κοινωνιολόγων.

Δομή μαθήματος και εξέταση

Το μάθημα περιλαμβάνει παραδόσεις, διάλογο, συζήτηση, ασκήσεις με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, εκπαιδευτική επίσκεψη και εκπόνηση εργασιών. Η εκπόνηση εργασίας είναι προαιρετική και δεν βαθμολογείται.

Οι εξετάσεις στο μάθημα είναι γραπτές και η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών και φοιτητριών στηρίζεται στο βαθμό κατανόησης των θεωριών των υπό εξέταση κλασικών θεωρητικών. Η κατανόηση των θεωριών αυτών τεκμαίρεται από τη διατύπωση, την ανάπτυξη και την ανάλυση των υπό εξέταση θεμάτων.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ritzer, G., & Stepnisky J. (2020). *Κλασική Κοινωνιολογική Θεωρία* (επιστ. επιμ. Β. Καντζάρα, μτφρ. Α. Φριλίγγος). Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

300148 – ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Μαριάνθη Κοτέα, Καθηγήτρια

Περιγραφή

Το μάθημα παρουσιάζει τη διαδικασία αστικοποίησης της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα. Συνδυάζει την αστική κοινωνιολογία με την αστική ιστορία και επικεντρώνεται: α) σε κοινωνιολογικές θεωρίες οι οποίες αναφέρονται στις νέες μορφές κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των κατοίκων των μεγάλων πόλεων, στην ύπαρξη αστικού τρόπου ζωής και στο νέο καταμερισμό της εργασίας ανάμεσα στη βιομηχανική πόλη και την ύπαιθρο και β) σε ιστορικά ζητήματα που αφορούν την οριζόντια και κάθετη επέκταση της πόλης, τη δημιουργία προαστίων, την ανάπτυξη των αστικών συγκοινωνιών, τις μορφές κατοικίας, την ενσωμάτωση ή απομόνωση των μεταναστών, τις κοινωνικές ανισότητες και τον κοινωνικό διαχωρισμό.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και φοιτήτριες θα πρέπει να γνωρίζουν:

α') τις βασικές έννοιες που αφορούν τη μελέτη του αστικού φαινομένου: ο ορισμός του αστικού και τα πολλαπλά κριτήρια του, η τυπολογία των πόλεων, η αστικοποίηση (μορφολογική και αναλυτική σημασία του όρου), ο βαθμός κι ο ρυθμός της αστικοποίησης, ο αστικός τρόπος ζωής (αστισμός), τα αστικά συστήματα ή δίκτυα, η αστική ανάπτυξη (λειτουργική, μορφολογική και δημογραφική διάσταση),

β') τις κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις του αστικού φαινομένου για την πόλη της νεώτερης περιόδου, οι οποίες αναφέρονται στις νέες μορφές κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των κατοίκων των μεγάλων πόλεων, στην ύπαρξη αστικού τρόπου ζωής και στο νέο καταμερισμό της εργασίας ανάμεσα στη βιομηχανική πόλη και την ύπαιθρο,

γ') τα προβλήματα των ευρωπαϊκών πόλεων στο 19ο αιώνα και τους τρόπους αντιμετώπισής τους: η νέα μορφή οργάνωσης του αστικού χώρου, η οριζόντια και κάθετη επέκταση των πόλεων, η δημόσια υγεία, οι αστικές υποδομές, η ανάπτυξη των αστικών συγκοινωνιών, η δημιουργία προαστίων, οι μορφές κατοικίας, η ενσωμάτωση ή απομόνωση των μεταναστών, οι κοινωνικές ανισότητες και ο κοινωνικός διαχωρισμός.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Pinol, J.-L. (2000). *Ο Κόσμος των Πόλεων τον 19ο Αιώνα*. Εκδόσεις Πλέθρον. Αθήνα.

Pinol, J.-L., & Walter, F. (2007). *Η σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη, τ. Α'.* Εκδόσεις Πλέθρον. Αθήνα.

300175 – ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Αλέξανδρος Χρύσης, Καθηγητής****Περιγραφή**

Στο πλαίσιο αυτού του μαθήματος προσεγγίζονται θεμελιώδεις έννοιες και προβλήματα της Φιλοσοφίας της Ιστορίας, διαμέσου, κυρίως, της κριτικής παρουσίασης φιλοσοφικών αναγνώσεων της Ιστορίας, όπως αυτές των Vico, Condorcet, Kant, Herder και Hegel με απόληξη την υλιστική αντίληψη της Ιστορίας του Marx. Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναλύονται ζητήματα, όπως αυτό του νοήματος/ σκοπού της Ιστορίας, αλλά και εκείνα του λεγόμενου ιστορικού ντετερμινισμού, της δυνατότητας των ατομικών και συλλογικών υποκειμένων να διαμορφώνουν την Ιστορία, του ρόλου των εθνών και του πολέμου στο ιστορικό γίνεσθαι, της θεωρίας (-ών) περί τέλους της Ιστορίας.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Λέβιτ, Κ. (2020). *Το νόημα της Ιστορίας* (μτφρ. Μάριος Μαρκίδης). Εκδόσεις Γνώση. Αθήνα.

Χρύσης, Α. (2004). *Φιλοσοφία της Ιστορίας. Από τους Αρχαίους στον Marx*. Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα.

300187 – ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Πρόντζας, Επίκουρος Καθηγητής****Περιγραφή**

Το συγκεκριμένο μάθημα, έχει ως κεντρικό του στόχο, να προσφέρει στον σπουδαστή την δυνατότητα να πορευθεί με ορθό επιστημονικό τρόπο όπως μια μακροσκοπική αντίληψη όπως διαφθοράς ως φαινομένου, όπως μια γνωσιολογική και όχι περιπτωσιολογική επιστήμη για την ανά τον κόσμο έρευνα των μορφών διαφθοράς και την μελέτη διαχείρισης των πηγών γένεσης και των επιπτώσεών όπως. Η κατανόηση όπως διαφθοράς ως φαινομένου, δια όπως διδασκόμενης θεωρίας και μεθοδολογίας αυτού, θα επιτρέψει στον σπουδαστή, να αντικρύσει καταπρόσωπο αυτά τα οποία είτε δεν μπορεί, είτε δεν θέλει, είτε δεν του επιτρέπουν να κατανοήσει για το φαινόμενο, με την κοσμοσυστημική και εθνοκρατική ταυτόχρονα διάσταση αυτού· παραλλήλως, θα του επιτρέψει να αναλογιστεί ότι, η πραγματικότητα όπως κάθε μορφής διαφθοράς ως ανθρώπινη πράξη, σε κάποιο χώρο και χρόνο, μπορεί να είναι εντελώς διαφορετική από τον τρόπο και τον βαθμό με τον οποίο όπως μελετητής την αντιλαμβάνεται. Σε αυτό το πλαίσιο, ο σπουδαστής, καλείται να αντιληφθεί το παράδοξο, του να ακούγονται από παντού οι φωνές “σταυροφόρων” για το φαινόμενο, την ίδια στιγμή που οι φωνές αυτές αποδεικνύονται βουβές ως όπως την ανάγκη ανάδειξης του εκάστοτε πλαισίου γένεσης των μορφών του και διαχείρισης των αποτελεσμάτων όπως, υπό μια υπερβατική προοπτική πολιτισμού. Η υπέρβαση αυτού του παράδοξου, θα του επιτρέψει να συμβάλλει με ενεργό και κυρίως επιστημονικό τρόπο, στον περιορισμό των απαντήσεων δίχως ερωτήσεων από όπως εκάστοτε “διανοούμενους όπως διαφθοράς”. Δεδομένου ότι ήταν, είναι και θα είναι δυνητικά απίθανη η ύπαρξη μιας οιασδήποτε δομής συνύπαρξης, χωρίς μορφές του φαινομένου όπως διαφθοράς, οι σπουδαστές καλούνται να διαχειριστούν επιστημονικές αλλά και επαγγελματικές προκλήσεις σε σχέση με το φαινόμενο. Με την επιτυχή έτσι ολοκλήρωση του μαθήματος και την εκμάθηση όπως Θεωρίας του Φαινομένου όπως Διαφθοράς και όπως Μεθοδολογίας Μελέτης των Μορφών του, ο φοιτητής/τρια: θα έχει μάθει γιατί πρέπει να μιλάμε για το Φαινόμενο όπως

Διαφθοράς και όχι για κάποιες μορφές του με όπως οποίες –αντιεπιστημονικώς- ταυτίζεται· θα έχει μάθει, τι επιστημονικά ορθώς σημαίνει διαφθορά, γιατί μαθαίνουν λάθος όπως πληθυσμούς το τι σημαίνει, ποιοι το κάνουν αυτό, που στοχεύουν· θα έχει αντιληφθεί την σημασία όπως μελέτης του Φαινομένου όπως Διαφθοράς στον σύγχρονο κόσμο και θα έχει μάθει δια όπως θεωρίας και μεθοδολογίας του φαινομένου, τα επιστημονικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή του ώστε να μελετά όπως μορφές του ανά τον κόσμο· θα είναι σε θέσει να υπερκεράσει, σκόπιμα επιστημονικά ατοπήματα εγκλωβισμού/εξάντλησης του Φαινομένου όπως Διαφθοράς σε “παραβατικά πλαίσια” ή/και “εγκληματικούς χρόνους” και να διατυπώνει σαφή επιστημονικό λόγο απέναντι σε εννοιολογικά σκαλαρθύματα όπως “εγκλήματα διαφθοράς”.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Πρόντζας, Δ. (2023). *Το φαινόμενο της διαφθοράς*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300636 – ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Ζιούβας, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

- Αναλύονται, αρχικά, οι βασικές έννοιες του ποινικού δικαίου και τα θεμελιώδη δογματικά ζητήματα που σχετίζονται με τη δομή και τα στοιχεία του εγκλήματος. Η ανάλυση εδράζεται στα ερωτήματα: Τι είναι έγκλημα, ποιοι είναι οι σκοποί του ποινικού δικαίου και της ποινής;
- Την εισαγωγή στις βασικές έννοιες του Γενικού Μέρους του Ποινικού Δικαίου διαδέχεται η αναλυτική παρουσίαση βασικών διατάξεων του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα, που αφορούν, μεταξύ άλλων, στα εγκλήματα κατά της ζωής (:ανθρωποκτονία κ.λπ.), της σωματικής ακεραιότητας (: σωματικές βλάβες κ.λπ.), της γενετήσιας ελευθερίας (:βιασμός, αποπλάνηση ανηλίκου κ.λπ.), της τιμής (:δυσφήμιση κ.λπ.), της ιδιοκτησίας (:κλοπή, ληστεία κ.λπ.) και της περιουσίας (:εκβίαση, απάτη κ.λπ.).
- Η παρουσίαση στοιχείων της Ποινικής Δικονομίας, δηλαδή των βασικών αρχών και του τρόπου/διαδικασίας διεξαγωγής της ποινικής δίκης, περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη συνοπτική εξέταση του μηχανισμού της ποινικής δίωξης και της ανακριτικής διαδικασίας με έμφαση στα δικαιώματα του κατηγορουμένου. Επίσης γίνεται αναφορά στα μέτρα δικονομικού καταναγκασμού (όπως η προσωρινή κράτηση) και στις βασικές αρχές που διέπουν την ακροαματική διαδικασία και τα ένδικα μέσα.

Διάγραμμα Ύλης

- Ιδιαιτερότητες και διαφορές του ποινικού δικαίου έναντι των άλλων κλάδων του δικαίου - Σκοποί του ποινικού δικαίου και στόχοι της ποινής
- Θεωρητική σημασία και πρακτικές συνέπειες των συνταγματικά κατοχυρωμένων αρχών που διέπουν τη θέσπιση και εφαρμογή του ποινικού δικαίου
- Βασική δομή και τα στοιχεία του εγκλήματος (Πράξη-παράλειψη, αιτιώδης συνάφεια, άδικο και λόγοι άρσης του αδικού, καταλογισμός σε ενοχή (μόνο το θέμα της υπαιτιότητας [δόλος, αμέλεια], πλάνες και λόγοι άρσης του καταλογισμού)
- Τόπος και χρόνος του εγκλήματος
- Απόπειρα και συμμετοχή

- Αναλυτική παρουσίαση των διατάξεων έξι κεφαλαίων του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα (: κεφάλαια 15, 16, 19, 21, 23 και 24) με βάση χαρακτηριστικές υποθέσεις και αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων
- Ποινική δίωξη
- Ανάκριση, ανακριτικές πράξεις και δικαιώματα του κατηγορουμένου
- Αποδεικτικά μέσα
- Μέτρα δικονομικού καταναγκασμού
- Κύρια διαδικασία
- Ένδικα μέσα

Εκπαιδευτικοί στόχοι - Εκπαιδευτικά Εργαλεία: Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να κατανοούν σε βάθος τις ιδιαιτερότητες και διαφορές του ποινικού δικαίου έναντι των άλλων κλάδων του δικαίου
- να αντιλαμβάνονται τη θεωρητική σημασία και τις πρακτικές συνέπειες των συνταγματικά κατοχυρωμένων αρχών που διέπουν τη θέσπιση και εφαρμογή του ποινικού δικαίου
- να κατανοούν τις βασικές έννοιες του ποινικού δικαίου και τα θεμελιώδη δογματικά ζητήματα που σχετίζονται με τη δομή και τα στοιχεία του εγκλήματος
- να επιλύουν πρακτικά προβλήματα που αντιμετωπίζονται από δικαστικές αποφάσεις, το επίπεδο δυσκολίας των οποίων έχει προσαρμοστεί στο επίπεδο του μαθήματος
- να αντιλαμβάνονται τις βασικές δικαιοκρατικές αρχές που διέπουν τη διεξαγωγή της ποινικής δίκης με έμφαση στην αρχή της δίκαιης δίκης και στα δικαιώματα του κατηγορουμένου.

Για την επίτευξη των παραπάνω εκπαιδευτικών στόχων επιλέγεται η παράδοση με τη μορφή εισηγήσεων του διδάσκοντος, η χρήση ερωταπαντήσεων προς διασάφηση των βασικών εννοιών καθώς και η χρήση παραδειγμάτων για την κατανόηση των θεωρητικών εννοιών μέσα από τις όψεις της εφαρμογής τους. Τα παραδείγματα – η πράξη δηλαδή του ποινικού δικαίου – αφορούν πραγματικά περιστατικά που απασχόλησαν την ποινική δικαιοσύνη. Βασικά εγκλήματα (ανθρωποκτονία, βιασμός, ληστεία κ.λπ.) παρουσιάζονται και αναλύονται στη βάση σχετικών αποφάσεων Ελληνικών ποινικών δικαστηρίων.

Στο πλαίσιο του μαθήματος πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις α) στο Εφετείο Αθηνών για την παρακολούθηση ποινικής δίκης και στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου β) στη Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ζιούβας, Δ. (2023). *Ποινικό Δίκαιο και Ποινική Δικονομία: Εισαγωγή στη Θεωρία και Πράξη*. Ευρωπαϊκές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις. Αθήνα.

300680 – ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Βλάχου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Περιγραφή

Η παρουσίαση της εξέλιξης της εγκληματολογικής σκέψης από την αρχαιότητα έως τις μέρες μας, με έμφαση στην περίοδο γένεσης της επιστήμης της Εγκληματολογίας, τον 19ο αιώνα, αποτελεί το αντικείμενο του μαθήματος. Ειδικότερα, εξετάζονται :

- α) η αναγκαιότητα της ιστορικής προσέγγισης της Εγκληματολογίας.

β) οι ιδέες και οι θεωρίες των προδρόμων της εγκληματολογικής σκέψης και η ανάδειξη ζητημάτων, τα οποία χαρακτήρισαν την περίοδο μέχρι τη δημιουργία της επιστήμης της Εγκληματολογίας. Οι πρόδρομοι διακρίνονται σε απώτερους, με χαρακτηριστική αναφορά στην περίπτωση των αρχαίων Ελλήνων της Αττικής κατά την κλασική εποχή και σε εγγύτερους, στο πλαίσιο των οποίων αναλύεται η επιστημονική κίνηση που παρατηρήθηκε στην Ευρώπη από τον 16ο έως τον 19ο αιώνα.

γ) η συμβολή των ιδρυτών της επιστήμης της Εγκληματολογίας και των συγχρόνων τους. Τίθενται ζητήματα, όπως η συμβολή της φρενολογίας στην προσέγγιση του εγκλήματος, ο ρόλος της παραφροσύνης, η εξέλιξη, ο εκφυλισμός και η κληρονομικότητα σε σχέση με το εγκληματικό φαινόμενο, οι εγκληματολογικές στατιστικές, οι κατηγοριοποιήσεις των εγκληματιών και των εγκλημάτων, οι θέσεις της εγκληματικής ανθρωπολογίας, οι κοινωνιολογικές προσεγγίσεις του εγκλήματος και ο ρόλος του ποινικού δικαίου.

δ) οι θεωρίες των συνεχιστών που αναδεικνύουν το διεπιστημονικό χαρακτήρα της Εγκληματολογίας.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Βλάχου, Β. (2017). *Ιστορική επισκόπηση των εγκληματολογικών θεωριών κατά τον 19ο αιώνα. Η γένεση της Εγκληματολογίας* (2η αναθ. έκδοση). Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Φαρσεδάκης, Ι. (1990). *Η εγκληματολογική σκέψη απ' την αρχαιότητα ως τις μέρες μας*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

300773 – ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΗΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ευσταθία Λαμπροπούλου, Καθηγήτρια

Στο μάθημα αναλύονται κοινωνιολογικές προσεγγίσεις και παρουσιάζονται έρευνες σχετικά με τον κίνδυνο και τη διακινδύνευση. Εκτίθενται εγκληματολογικές οπτικές για την αντιμετώπιση των κινδύνων των σύγχρονων κοινωνιών. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται θεωρίες του ελέγχου του εγκλήματος και της παραβατικής συμπεριφοράς (π.χ. αρχιτεκτονικός σχεδιασμός και κοινωνική αποδιοργάνωση, θεωρία της ορθολογικής επιλογής, περιστασιακή πρόληψη του εγκλήματος) και η πρακτική εφαρμογή τους στην αντεγκληματική πολιτική.

Το μάθημα εξετάζει τις σύγχρονες μορφές εγκληματικής δράσης και τη σχετική διακινδύνευση, την έννοια του «νέου κοινωνικού ελέγχου» και της «διακυβέρνησης από απόσταση», τη «διακυβέρνηση της ασφάλειας» και τους τρόπους αντιμετώπισης των κινδύνων. Εξετάζει την τεχνική πρόληψη και τη σχέση ασφάλειας-ανασφάλειας και τέλος τις σύγχρονες συλλογικές μορφές αντίδρασης στην εγκληματικότητα και τη διαχείριση της ασφάλειας.

Στη συνέχεια αναλύονται οι ανεπίσημες μορφές ελέγχου (οικογένεια, σχολείο, φιλικές παρέες, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, MME).

Ακολούθως εξετάζεται ο ρόλος του δικαίου στον κοινωνικό έλεγχο (Habermas, Luhmann κ.ά.) και ιδίως του ποινικού δικαίου στον έλεγχο της εγκληματικότητας, οι μορφές πρόληψης, τα τεχνικά μέτρα, η ιδιωτικοποίηση της ασφάλειας και οι νέες ποινικές πρακτικές (ηλεκτρονική επιτήρηση, naming & shaming).

Προτεινόμενα συγγράμματα

Λαμπροπούλου, Ε. (2023). *Κοινωνικός έλεγχος του εγκλήματος* (2η αναθ. και διευρυμένη έκδοση). Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Λαμπροπούλου, Ε. (2020). *Κοινοπρακτικά σχήματα και μορφές εκχώρησης λειτουργιών των καταστημάτων κράτησης σε ιδιώτες. Διεθνής και ευρωπαϊκή εμπειρία*. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα. Πρόσθετο Υλικό παραδόσεων & media στο e-class του Τμήματος.

300779 – ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ II ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

(ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΣΤΕΑΚΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ)

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Χριστίνα Ζαραφωνίτου, Καθηγήτρια

Περιγραφή

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος προσεγγίζονται και αναλύονται κριτικά, σε σχέση με τη συμβολή της στην εξέλιξη της εγκληματολογικής σκέψης, ορισμένες εκ των σημαντικότερων ερευνών που εντάσσονται στο δεύτερο κυρίαρχο ρεύμα της Εγκληματολογίας της Κοινωνικής Αντίδρασης. Πρόκειται για της εμπειρικές εκείνες προσεγγίσεις που διερευνούν, βάσει και των μεθοδολογικών της ιδιαιτεροτήτων, τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του ίδιου του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης (ΣΑΠΔ), της διαδικασίες διαμόρφωσης των αποφάσεων στο εσωτερικό του (Sentencing) με έμφαση της παράγοντες εγκληματοποίησης, καθώς και της κοινωνικές αναπαραστάσεις για το θεσμό και της φορείς της ποινικής δικαιοσύνης και το εγκληματικό φαινόμενο στο σύνολό του. Εξετάζεται, επιπρόσθετα, ο ρόλος των θυμάτων μέσα από τη μελέτη των παραγόντων καταγγελίας ή μη των αξιόποινων πράξεων, καθώς και μέσα από της άτυπες κοινωνικές αντιδράσεις απέναντι στο έγκλημα (φόβος του εγκλήματος, τιμωρητικότητα). Οι σύγχρονες αυτές εμπειρικές έρευνες αξιολογούνται και μέσα από το ρόλο της στη διαμόρφωση της αντεγκληματικής πολιτικής.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ζαραφωνίτου, Χ. (2023). *Εμπειρική Εγκληματολογία* (3η έκδοση). Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ**300019 – ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ Ι****Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Ευσταθία Λαμπροπούλου, Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Το μάθημα αναλύει τη διαδικασία δημιουργίας των ποινικών νόμων ως κοινωνική και πολιτική κατασκευή. Εξετάζεται το ποινικό δίκαιο ως μέσον κοινωνικού ελέγχου, οι φορείς που επηρεάζουν τη νομοθετική διαδικασία, καθώς και οι συγκρούσεις συμφερόντων που αναδύονται. Εξετάζονται οι μορφές πολιτικής πρακτικής και τα κριτήρια άσκησης αντεγκληματικής πολιτικής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην πολιτική διάσταση της ποινικής νομοθέτησης, στα ιδεολογικά, οικονομικά και επαγγελματικά συμφέροντα που εμπλέκονται, και στις ομάδες επιρροής (πολιτικοί, πολίτες, ειδικοί, θεσμικοί φορείς, υπερασπιστές κοινωνικών ομάδων). Η θεωρία της ετικέτας αξιοποιείται για την κατανόηση των διαδικασιών ποινικής τυποποίησης, ενώ παρουσιάζονται οι βασικές φάσεις της ποινικής νομοθέτησης και τα κριτήρια άσκησης αντεγκληματικής πολιτικής.

Στη συνέχεια, οι παραδόσεις επικεντρώνονται στην έρευνα για την εφαρμογή των ποινικών νόμων, με έμφαση στους φορείς που είναι υπεύθυνοι (όπως η αστυνομία, η δικαιοσύνη, το σωφρονιστικό σύστημα) και στους αποδέκτες τους. Αναλύεται ο τρόπος λειτουργίας των θεσμών, καθώς και οι κοινωνικές συνέπειες της εφαρμογής των ποινικών νόμων.

Κατόπιν εξετάζονται οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες ενεργοποιείται το (ποινικό) δίκαιο στις κοινωνικές σχέσεις, με έμφαση στη διαδικασία θεματοποίησης, δηλαδή πώς επιλέγονται και αναγνωρίζονται συγκεκριμένα κοινωνικά ζητήματα ως αντικείμενο νομικής ρύθμισης. Αναλύεται επίσης η ενεργοποίηση του δικαίου, δηλαδή οι μηχανισμοί μέσω των οποίων τίθενται σε εφαρμογή οι νομικοί κανόνες μέσα στην κοινωνία, αναδεικνύοντας τον ρόλο των θεσμών, των ατόμων και των κοινωνικών συγκρούσεων μέχρι να φθάσουν στα (ποινικά) δικαστήρια. **Προτεινόμενα συγγράμματα**

Λαμπροπούλου, Ε. (2012), *Κοινωνιολογία του ποινικού δικαίου και των θεσμών της ποινικής δικαιοσύνης* (2η έκδοση). Εκδόσεις Σιδέρης. Αθήνα.

300043 – ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Διδάσκων ΕΣΠΑ****Περιγραφή**

Το μάθημα πραγματεύεται τα βασικά ζητήματα της πολιτικής και κοινωνικής ιστορίας της Ελλάδας από την περίοδο του Μεσοπολέμου μέχρι και την Μεταπολίτευση (1922 – 1974). Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές του τμήματος Κοινωνιολογίας τις σημαντικότερες πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις από το 1922 - 1974, ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν θεωρίες και ερμηνείες των γεγονότων της περιόδου αυτής. Η διδασκαλία του μαθήματος, που επικεντρώνεται στην πολιτική ιστορία αφορά την παρουσίαση των πολιτικών δυνάμεων, των κομμάτων, όπως η εμφάνιση των κομμάτων της Αριστεράς την περίοδο του

Μεσοπολέμου, την παρουσία του στρατού στην πολιτική ζωή, τα πραξικοπήματα από την περίοδο του Μεσοπολέμου έως τη Δικτατορία των Συνταγματαρχών, τις εκλογικές διαδικασίες, τα Συντάγματα του 1925, 1927, 1952, τη μορφή του πολιτεύματος, τον θεσμό της εκτελεστικής εξουσίας, της βασιλείας και του κοινοβουλίου, τους πρωθυπουργούς, τους προέδρους της δημοκρατίας και τις δωσιλογικές κυβερνήσεις. Παρουσιάζονται το μεταπολεμικό κράτος και το μετεμφυλιακό πλέγμα εξουσίας, οι παρεμβάσεις του στρατού, του θρόνου και των ΗΠΑ μέσα στο πλαίσιο του Ψυχρού Πολέμου, μέχρι την κατάλυση της δημοκρατίας από τους Συνταγματάρχες και η μετάβαση στο δημοκρατικό πολίτευμα. Τα ιστορικά πρόσωπα και τα πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα της περιόδου αναδεικνύονται μέσα από τη λειτουργία των θεσμών. Η διδασκαλία της κοινωνικής ιστορίας της περιόδου θα επικεντρωθεί στις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές συνέπειες του προσφυγικού ζητήματος. Στην παρουσίαση του εργατικού και συνδικαλιστικού κινήματος. Και στην παρουσίαση του γυναικείου και φοιτητικού κινήματος.

Ενδεικτικά το σχεδιάγραμμα κατανέμει την ύλη της Πολιτικής Ιστορίας της περιόδου 1922 - 1974 και αφιερώνει ικανό αριθμό μαθημάτων στις ακόλουθες υποπεριόδους:

1. Α Μεσοπόλεμος – Δικτατορία Μεταξά – Β΄ Παγκόσμιος (1922 – 1940)

- Οι πολιτικές εξελίξεις μετά την Μικρασιατική Καταστροφή
- Το προσφυγικό ζήτημα και οι επιπτώσεις του στην ελληνική οικονομία και κοινωνία
- Κοινοβούλιο και Δικτατορία

1. Β Κατοχή – Αντίσταση – Εμφύλιος (1941 – 1949)

- Τριπλή Κατοχή - Κατοχικές Κυβερνήσεις – Οργανωμένη Αντίσταση
- Από την απελευθέρωση και την Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας στα Δεκεμβριανά και τον Εμφύλιο

1. Γ Μεταπολεμικό – Μετεμφυλιακό Κράτος (1950 – 1974)

- Το πολιτικό πλέγμα εξουσίας και οι πολιτικές εξελίξεις της δεκαετίας του '50
- Η δεύτερη μεταπολεμική περίοδος, οι πολιτικές εξελίξεις και η διακυβέρνηση του Κ. Καραμανλή
- Από την Ένωση Κέντρου στη Δικτατορία των Συνταγματαρχών έως και την αποκατάσταση της δημοκρατίας

Στην Κοινωνική Ιστορία θα παρουσιαστούν τα μαθήματα

2. Α Το προσφυγικό ζήτημα (θα παρουσιαστεί στην ενότητα του Μεσοπολέμου)

2. Β Εργατικό και συνδικαλιστικό κίνημα

2. Γ Γυναικείο κίνημα

2. Δ Νεολαία και φοιτητικό κίνημα

Στο τελευταίο μάθημα θα παρουσιαστούν εργασίες των φοιτητών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

- Οι φοιτήτριες/τές με την ολοκλήρωση και επιτυχή περάτωση του μαθήματος θα πρέπει:
- να αποκτήσουν γνώση των πολιτικών γεγονότων της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας από τον Μεσοπόλεμο έως τη Μεταπολίτευση (1922 – 1974)
- να κατανοήσουν τη λειτουργία των θεσμών
- να κατανοήσουν σε βάθος τις εξελίξεις της σύγχρονης ελληνικής πολιτικής και κοινωνικής ιστορίας
- να υποβάλλουν σε κριτική επεξεργασία και ερμηνεία τις σύνθετες διαδικασίες των μεταβολών της ελληνικής κοινωνίας
- να συνδυάσουν το εθνικό με το διεθνές πλαίσιο

Αξιολόγηση:

Γραπτές εξετάσεις στη λήξη του εξαμήνου με κριτική ανάπτυξη δύο θεμάτων από τα τρία που δίδονται. Οι φοιτητές/τριες που επιθυμούν να εμβαθύνουν στο μάθημα μπορούν, μετά από συνεννόηση με τη διδάσκουσα, να εκπονήσουν εργασία, η οποία -εφόσον είναι προβιβάσιμη θα ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση κατά 50%.

Προτεινόμενα Συγγράμματα

Λιάκος Αντώνης, (2019), *Ο Ελληνικός 20ος αιώνας*, Εκδόσεις Πόλις. Αθήνα.

Αλιβιζάτος Νίκος, (1983), *Οι πολιτικοί θεσμοί σε κρίση (1922-1974) όψεις της ελληνικής εμπειρίας*, Εκδόσεις Θεμέλιο. Αθήνα.

Θα δοθεί φάκελος σημειώσεων του μαθήματος διαθέσιμος στο e-class

300086 – ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ, ΗΓΕΣΙΑ ΚΑΙ ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Γεράσιμος Καραμπελιάς, Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι να προωθήσει τη συστηματική μελέτη του “σώματος” των στρατιωτικών ως κοινωνική ομάδα και όχι ως απλά μια άλλη οργάνωση.

1. Εξετάζει ενδελεχώς θέματα που αφορούν άμεσα τη συνοχή της συγκεκριμένης ομάδας (πχ, ο ρόλος της Γυναίκας στις ένοπλες δυνάμεις, η Τεχνολογία ως φορέας δραστηκών αλλαγών, ο ρόλος της Ηγεσίας σε καιρό ειρήνης και καιρό πολέμου, ο συνδικαλισμός, κλπ.) καθώς και στόχους και αξίες που είναι πιο καθορισμένες και στενές από αυτές της κοινωνίας των πολιτών.

2. Δίνει έμφαση στις σχέσεις στρατού και πολιτείας (δημοκρατία) και στις αλληλεπιδράσεις με άλλες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές ομάδες και κυβερνητικούς φορείς.
3. Εφαρμογή ποιοτικών και ποσοτικών μεθόδων κοινωνικής έρευνας.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Καραμπελιάς, Γ. (2015). *Θέματα Στρατιωτικής Κοινωνιολογίας*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.
Moskos, C. (1996). *Η Στρατιωτική Κοινωνιολογία στην Αμερική*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300117 – ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Σταύρος Πανταζόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναδείξει τις βαθιές και συχνά ανατρεπτικές αλλαγές που επιβάλλονται στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας εξαιτίας της αυξημένης παγκοσμιοποίησης των οικονομιών και της διεθνοποίησης των κοινωνικών πολιτικών. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης, τόσο ως προς τις ανισότητες και τη φτώχεια στον Παγκόσμιο Νότο, όσο και ως προς τις επιπτώσεις στο μοντέλο κοινωνικής προστασίας των ανεπτυγμένων χωρών.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος αναλύονται:

- Οι θεωρητικές προσεγγίσεις και η πολυδιάστατη έννοια της παγκοσμιοποίησης.
- Η ανάδυση υπερεθνικών μορφών κοινωνικής πολιτικής και ο ρόλος των διεθνών οργανισμών στη διαμόρφωση προτύπων και πολιτικών (ΟΗΕ, ΔΝΤ, Παγκόσμια Τράπεζα, ΟΟΣΑ, ΔΟΕ, ΠΟΕ, ΠΟΥ).
- Οι προτάσεις των διεθνών οργανισμών για τη μεταρρύθμιση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και απασχόλησης, με έμφαση στην περίοδο μετά την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση.
- Οι νέες μορφές διακυβέρνησης, η έννοια της «κοινωνικής ρήτηρας» στο εμπόριο και οι προσεγγίσεις για μια κοινωνικά δίκαιη και υπεύθυνη παγκοσμιοποίηση.
- Οι όροι και τα όρια της συγκρότησης ενός παγκόσμιου κοινωνικού κράτους.

Προτεινόμενα Συγγράμματα

Σακελλαρόπουλος, Θ. (2001). *Υπερεθνικές κοινωνικές πολιτικές την εποχή της παγκοσμιοποίησης*, Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα.
Πανταζόπουλος, Σ. Α. (2024). *Κοινωνικός μετασχηματισμός και κοινωνικό κράτος: Από το τοπικό στο υπερεθνικό*, Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

300131 – (ΜΕΤΑ)ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ, (ΜΕΤΑ)ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΚΑΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παναγιώτα Γεωργοπούλου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Περιγραφή

Από τη δεκαετία του 1980 και εξής, μια σειρά καθοριστικών εξελίξεων – όπως η κατάρρευση του κομμουνισμού στη Σοβιετική Ένωση και την Ανατολική Ευρώπη, το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, η

πλήρης ανάδυση της καταναλωτικής καπιταλιστικής κοινωνίας, η διαμόρφωση ενός παγκόσμιου οικονομικού και επικοινωνιακού περιβάλλοντος μέσω των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας – αποτέλεσαν κομβικά σημεία αναφοράς για να υποστηριχθεί η μετάβαση από την «ασφαλή» νεωτερικότητα σε έναν πολύπλοκο, αβέβαιο και ρευστό (μετα)νεωτερικό κόσμο.

Ταυτόχρονα, στη νέα αυτή ιστορική κατάσταση, η οικολογική και κλιματική κρίση, καθώς και η σαρωτική επίδραση των νέων τεχνολογιών και της τεχνητής νοημοσύνης, θολώνουν τα όρια ανάμεσα στον άνθρωπο και τις μη-ανθρώπινες οντότητες, την κοινωνία και την τεχνολογία, τον πολιτισμό και τη φύση, φέρνοντας στο προσκήνιο τη (μετα)ανθρώπινη συνθήκη ως βασική πτυχή της κοινωνικής ζωής.

Στα πλαίσια αυτά, στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών και φοιτητών με τις σύγχρονες κοινωνιολογικές προσεγγίσεις σχετικά με τον «χαρακτήρα», τη «μορφή» και τις «βασικές διαδικασίες» των δυτικών κοινωνιών στον 21ο αιώνα.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Hall, S., Held, D., & McGrew, A. (2003). *Η νεωτερικότητα σήμερα*. Εκδόσεις Σαββάλας. Αθήνα.

Γεωργοπούλου, Π. (2024). *Κριτικός μετανθρωπισμός: Η κοινωνική θεωρία στην τροχιά της τεχνολογίας*. Εκδόσεις Παπαζήσης. Αθήνα.

Harvey, D. (2009). *Η κατάσταση της μετανεωτερικότητας*. Εκδόσεις Μεταίχμιο. Αθήνα.

300142 – ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ: ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Δρ. Ιωάννα Τσίγκανου

Περιγραφή

Εξέταση των ιστορικών και κοινωνικών διαστάσεων του φαινομένου της διάδοσης των ναρκωτικών. Κριτική ανάλυση των πολιτικών που ακολουθούνται για την αντιμετώπισή του, καθώς και των τάσεων που διαμορφώνονται, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς. Ανάλυση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για τα ναρκωτικά, με ιδιαίτερη έμφαση στους (εξαρτημένους) χρήστες, ιδιαίτερα εκείνους που εμπλέκονται και σε άλλες αξιόποινες πράξεις, όπως η διακίνηση και εμπορία. Επίσης εξετάζονται τα θέματα της (από)ποινικοποίησης της χρήσης ναρκωτικών, της εξάρτησης και των μεθόδων απεξάρτησης, καθώς και της επανένταξης.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Χαϊδου, Α. (2016). *Ναρκωτικά. Χρήση - Εξάρτηση - Επίσημος κοινωνικός έλεγχος*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Γκοτσίνας, Κ. (2021). *Επί της ουσίας. Ιστορία των ναρκωτικών στην Ελλάδα, 1875-1950*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης. Ηράκλειο - Αθήνα.

300157 – ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Τρύφων Κωστόπουλος, Αφ. Καθηγητής

Περιγραφή

Αναλύονται οι τοπικές κοινωνίες και οι πολιτικές αποκέντρωσης, υπό το πρίσμα της θεωρίας της δημόσιας διοίκησης και της κρατικής παρέμβασης, τόσο σε κεντρικό, όσο και σε περιφερειακό

επίπεδο. Παρουσιάζουμε τις σύγχρονες τάσεις στη δημόσια διοίκηση και στη δημόσια πολιτική, αναλύοντας νέα φαινόμενα, όπως η διαφθορά και η γραφειοκρατία, τόσο σε επίπεδο κυβέρνησης, όσο και τοπικής αυτοδιοίκησης. Στο πλαίσιο αυτό αναδειχνονται οι κυβερνητικοί θεσμοί, η λαϊκή συμμετοχή, σε κεντρικό καθώς και σε επίπεδο τοπικών κοινωνιών, σε κρίσιμους παράγοντες για την αντιμετώπιση της διαφθοράς και της γραφειοκρατίας. Εξετάζουμε την ανάγκη για κρατική παρέμβαση, τόσο σε κεντρικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Παρά τις κυρίαρχες διακηρύξεις περί περιορισμό του δημόσιου τομέα της οικονομίας, παρουσιάζονται θεωρίες και στατιστικά στοιχεία που αποδεικνύουν ακριβώς το αντίθετο. Το δημόσιο και οι δημόσιες δαπάνες συνεχώς αυξάνουν. Κι αυτό παρατηρείται, τόσο στα Υπουργεία, όσο και στα Δημαρχεία και τις Περιφέρειες. Αναλύεται ο νόμος του Wagner για τις δημόσιες δαπάνες, ο οποίος φαίνεται να τυγχάνει γενικής εφαρμογής, τόσο σε γενικό επίπεδο (κυβέρνηση), όσο και σε επίπεδο τοπικών κοινωνιών (αυτοδιοίκηση). Στο σημείο αυτό παρουσιάζουμε τη σύγκρουση της πολιτικής του νεοφιλελευθερισμού (περιορισμός του κράτους) με τον κεϋνσιανισμό (κρατική παρέμβαση), εστιάζοντας το ενδιαφέρον μας στις τοπικές κοινωνίες και στη διαχείριση των τοπικών προβλημάτων. Στο πλαίσιο αυτό αναδεικνύεται ο αναντικατάστατος ρόλος των πολιτικών της κοινωνικής και πολιτικής συναίνεσης, για την επίλυση των προβλημάτων των τοπικών κοινωνιών, από τα αποκεντρωμένα όργανα της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Hillman, A. L. (2013). Δημόσια Οικονομική και Δημόσια Πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300161 – ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Τρύφων Κωστόπουλος, Αφ. Καθηγητής &

Μιλτιάδης Κήπας, Καθηγητής

Περιγραφή

Στο μάθημα εξετάζεται η αποκεντρωμένη ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική στο πλαίσιο των τοπικών κοινωνιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη διαλεκτική της σχέση με την πορεία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Με αυτή την έννοια αναφερόμαστε στη διεθνοποίηση της παραγωγής και στην «Ευρώπη των πολλών ταχυτήτων» ως απόρροια του μαρξιστικού νόμου της ανισόμετρης ανάπτυξης. Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ερμηνεύεται από την οικονομική θεωρία και τις θεωρίες δημόσιας διοίκησης, καταδείχνοντας τη σχέση υπερεθνικής ολοκλήρωσης και το μέλλον του εθνικού κράτους στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Το νεότευκτο κρατικό μόρφωμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν και διαθέτει όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά ενός κράτους-έθνους (κυβέρνηση, κοινοβούλιο, κοινό νόμισμα, δικαστική εξουσία, κτλ.) εν τούτοις δεν είναι κράτος. Θέτουμε το ερώτημα. Μπορεί να μετεξελιχθεί; Όπως περιέργως τα κυρίαρχα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργούν τους αναγκαίους υπερκρατικούς θεσμούς, αλλά στο ζήτημα των πόρων αποδεικνύονται πολύ φειδωλά. Σε αυτό τον ισχύον δημοσιονομικό περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καλούμαστε να μελετήσουμε τις τοπικές κοινωνίες. Επίσης, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης αναλύονται οι τοπικές κοινωνίες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό το πρίσμα των μειονοτήτων. Γίνεται διεξοδική αναφορά στο πρόβλημα των μειονοτήτων ειδικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέλος, αναφερόμαστε στο μέλλον του εθνικού κράτους ενός πραγματικά δύσκολου θέματος, το οποίο αναλύεται ως αντίθεση ανάμεσα στον διαφωτισμό και το ρομαντισμό

και παρουσιάζεται η πολιτική του «Διαιρεί και Βασίλευε» (Divide et Impera) και η αξιοποίησή της από τους οπαδούς της νεοφιλελεύθερης συντηρητικής παγκοσμιοποίησης.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Κωστόπουλος, Τ. (2010). *Τοπική Κοινωνία και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300176 – ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παρασκευή Ζαγούρα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Περιγραφή

Το μάθημα πραγματεύεται το φαινόμενο της παραβατικότητας των ανηλίκων, του κοινωνικού ελέγχου και της μεταχείρισής τους. Παρουσιάζονται οι διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις στην παραβατική συμπεριφορά, με έμφαση στις κοινωνιολογικές. Αναλύονται οι θεσμοί του κοινωνικού ελέγχου, τόσο επίσημου (σύστημα δικαιοσύνης) όσο και ανεπίσημου (οικογένεια, σχολείο, ομάδες ομοτίμων κ.λπ.), ως προς το ρόλο τους είτε στην υιοθέτηση είτε στην πρόληψη και τον έλεγχο της συμπεριφοράς. Γίνεται αναλυτική παρουσίαση του νομοθετικού πλαισίου της μεταχείρισης των ανηλίκων παραβατών στην Ελλάδα. Ειδικότερα, αναλύονται η φαινομενολογία της παραβατικότητας των ανηλίκων, η βιολογική και ψυχολογική προσέγγιση, οι θεωρίες κοινωνικής δομής, οι θεωρίες κοινωνικής διαδικασίας, τα πρότυπα και οι γενικές αρχές του κοινωνικού ελέγχου της παραβατικότητας των ανηλίκων, οι προδικαστηριακές και άτυπες παρεμβάσεις, η ποινική δίκη του ανήλικου κατηγορούμενου, τα μέτρα συμβουλευτικής διαπαιδαγώγησης, τα μέτρα συμμετοχικής δικαιοσύνης και η ιδρυματική ποινική μεταχείριση.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Χαϊδου, Α. (2021), *Εγκληματικότητα Ανηλίκων: Αιτιολογικές Προσεγγίσεις, Πρόληψη και Κοινωνικός Έλεγχος*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Γασπαρινάτου, Μ. (2020). *Νεανική παραβατικότητα & αντεγκληματική πολιτική*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

300188 – ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΥΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Βλάχου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Περιγραφή

Η αντιμετώπιση των θυμάτων από το σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης αποτελεί το κύριο αντικείμενο του μαθήματος. Η εν γένει θέση τους στο πλαίσιο του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, τα δικαιώματα των θυμάτων στις επιμέρους φάσεις της ποινικής διαδικασίας και οι σχετικές πρωτοβουλίες των διεθνών οργανισμών παρουσιάζονται και αναλύονται με παράλληλες αναγωγές σε θεωρητικά και εμπειρικά δεδομένα. Περιγράφεται ο ρόλος, η θέση και η αντιμετώπιση των θυμάτων ιστορικά και συγκεκριμένα από τις παρυφές της προϊστορίας έως και τον 21ο αιώνα. Ειδικότερα παρουσιάζεται η περίοδος της κυριαρχίας του θύματος κατά την απονομή της δικαιοσύνης, η πορεία προς την αποδυνάμωση και την παρακμή του, η αναβίωση του ενδιαφέροντος για το θύμα και του καθοριστικού του ρόλου του στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης και οι κυριότερες μεταρρυθμίσεις που έλαβαν χώρα κατά τον 21ο αιώνα σε σχέση με το θύμα και την ποινική δικαιοσύνη σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Προσεγγίζεται ο τρόπος

αντιμετώπισης των περιστατικών και των θυμάτων από τους καθ' ύλην αρμόδιους φορείς του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης και υπογραμμίζονται καλές πρακτικές και προκλήσεις τόσο σε θεωρητικό όσο και σε εμπειρικό και πρακτικό επίπεδο. Το περίγραμμα του μαθήματος συμπληρώνεται από τη μελέτη συγκεκριμένης περίπτωσης (case study) που αφορά στα θύματα σωματικών βλαβών και συγκεκριμένα στις γυναίκες.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Βλάχου, Β. (2022). *Ποινική Δικαιοσύνη και Θύμα. Από τις παρυφές της προϊστορίας έως τον 21ο αιώνα*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Βλάχου, Β. (2005). *Η Αντιμετώπιση της Σωματικής Βίας κατά των Γυναικών από το Σύστημα Απονομής της Ποινικής Δικαιοσύνης*, Εκδόσεις Έλλην. Αθήνα.

300221 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παναγιώτης Δουκέλλης, Καθηγητής

Περιγραφή

Παραγωγικές δομές: 1. Το φυσικό περιβάλλον, ανάγλυφο, κλίμα, σεισμική δραστηριότητα 2. Οι άνθρωποι, γονιμότητα, θνησιμότητα, ανισορροπία των φύλων. Φυσικό περιβάλλον και δημογραφικά δεδομένα. Αγροτική παραγωγή. Ελιά, αμπέλι, σιτηρά και τα «άλλα». Κτηνοτροφία. Έγγειος ιδιοκτησία, κατανομή πόρων και εκτάσεων. Αλιεία, βιοτεχνία. Κεφάλαιο και καινοτομία. Λογική παραγωγής. Αγορά, προσφορά και ζήτηση, ανάπτυξη. Ενέργεια – κόστος μεταφοράς. Χερσαίες και θαλάσσιες οδοί. Ναυσιπλοΐα και ναυπηγική. Άνεμοι, θαλάσσια ρεύματα, διώρυγες και δίοδοι μεταφοράς. Η λειτουργία και ο κόσμος της αγοράς. Ο χώρος εντός της πόλεως ή/και εκτός. Οι αγορανόμοι και ο έλεγχος των αγοραπωλησιών και των τιμών. Αβεβαιότητα και καινοτομία. Το νόμισμα: από το μέταλλο στο νομισματικό εργαλείο. Το νόμισμα ως θεσμός. Τα δάνεια. Φόροι επί των εμπορευμάτων. Τελωνεία. Βεβαιότητες και αβεβαιότητες των διεθνών εμπορικών δικτύων. Τα εμπορικά δίκτυα. Κέντρο και περιφέρεια, εμπόριο και καταμερισμός εργασίας. Τα εμπορεύσιμα αγαθά, μέταλλα και καρποί και υφάσματα. Η λογική των ανταλλαγών και η λογική του κέρδους. Αρχαία οικονομία και σύγχρονος θεωρητικός και ιστορικός προβληματισμός. Πριμιτιβιστές και μοντερνιστές. Από τον Max Weber και τον Moses I. Finley στην νεοθεσμική προσέγγιση της αρχαίας οικονομίας.

Στόχος, η μύηση των φοιτητών σε κοινωνικά φαινόμενα «άλλων κοινωνιών» και ειδικότερα κοινωνιών του αρχαίου και μεσαιωνικού εν μέρει κόσμου. Επιδιώκεται η κατανόηση φαινομένων της εποχής μας δια της προβολής τους σε ευρωμεσογειακές κοινωνίες προχριστιανικής και μεταχριστιανικής εποχής και βέβαια η αναζήτηση των απαρχών, της εμφάνισης, της εξέλιξης, των τομών και της συνέχειας ή της εξαφάνισης καταστάσεων και αξιών. Ειδικότερα, η προσέγγιση συγκεκριμένων πτυχών της καθημερινής ζωής των μικρών και μεγάλων αγροτικών κατά βάση κοινοτήτων του αρχαίου κόσμου και ειδικότερα της οικονομικής ζωής των αρχαίων πόλεων – κρατών. Παρουσιάζονται ζητήματα όπως αυτά που συνδέονται με τους φυσικούς πόρους, τα δημογραφικά μεγέθη, την αγροτική παραγωγή, τις μεταφορές, την δημιουργία κεφαλαίου και την αναζήτηση της καινοτομίας, τους θεσμούς και το νόμισμα, τα εμπορικά δίκτυα κ.ο.κ. Ιδιαίτερη αναφορά στην αντιμετώπιση του θέματος από την ιστοριογραφία του 20ου αιώνα. Ας σημειωθεί ότι η έλλειψη ποσοτικών δεδομένων δεν επιτρέπει την ανάπτυξη του θέματος με μεθόδους που προσιδιάζουν στην οικονομία των τελευταίων αιώνων.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Bresson, A. (2008). *Η οικονομία στις ελληνικές πόλεις – κράτη, Α΄: Οι δομές και η παραγωγή*. Εκδόσεις Πατάκη. Αθήνα.

Howgego, C. (2009). *Η αρχαία ιστορία μέσα από τα νομίσματα*, Εκδόσεις ΜΙΕΤ. Αθήνα.

300634 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 20^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ II**Ελλάδα του 20ού αι. II****Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS**

Υπεύθυνος μαθήματος: Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής &

Κωνσταντίνος Πασσάς, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

Προαπαιτούμενο αυτού του μαθήματος, χωρίς ωστόσο να είναι υποχρεωτικό, είναι η παρακολούθηση του αντίστοιχου μαθήματος «Οικονομία και Κοινωνία στην Ελλάδα του 20ου αιώνα I». Σκοπός του μαθήματος είναι η μετάδοση ειδικών γνώσεων για την Οικονομία και Κοινωνία της Ελλάδας κατά τον 20ο αιώνα και κυρίως για τον μεσοπόλεμο, όταν τίθενται τα θεμέλια και γίνονται οι βασικές επιλογές που επηρέασαν την οικονομία της Ελλάδας μέχρι το τέλος του αιώνα. Η βασική θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση είναι και εδώ η ιστορικο-οικονομική και απορρέει από τον κεντρικό ρόλο που έπαιξε το κράτος στην Οικονομία σε χώρες που εμφάνισαν αναπτυξιακή υστέρηση. Ειδικότερα εξετάζονται ζητήματα που αφορούν την αγροτική μεταρρύθμιση του 1922, του αγροτικού και συνεταιριστικού κινήματος, τον ρόλο της έλευσης των Μικρασιατών προσφύγων, την διεθνή οικονομική κρίση 1929-32 και τα αποτελέσματά της, την διαμόρφωση του τραπεζικού συστήματος, το καθεστώς του προστατευτισμού, της εθνικής αυτάρκειας και του οικονομικού εθνικισμού, τον ρόλο της μεταξικής δικτατορίας στην οικονομία και τη κοινωνία. Επιθυμητές οι εργασίες φοιτητών κατόπιν συνεννόησης με τον διδάσκοντα.

Βασικές Θεματικές Ενότητες

1. Η αγροτική μεταρρύθμιση του 1922 και οι επιπτώσεις στην ελληνική Οικονομία και Κοινωνία του 20ου αιώνα. '.
2. Το αγροτικό και συνεταιριστικό κίνημα. Απαρχές και εξέλιξη.
3. Ο ρόλος της έλευσης των Μικρασιατών προσφύγων στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ελλάδας.
4. Η διεθνής οικονομική κρίση 1929-32.
5. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα. Απειλή ή ευκαιρία οικονομικής ανάπτυξης;
6. Εκβιομηχάνιση και η οικονομική αυτάρκεια
7. Το εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα του μεσοπολέμου
8. Οι απαρχές της κοινωνικής πολιτικής
9. Η οικονομία και κοινωνία του Μεσοπολέμου κάτω από το καθεστώς της δικτατορίας Μεταξά.
10. Ο οικονομικός ρόλος του κράτους στο Μεσοπόλεμο

Αξιολόγηση

Μία γραπτή εξέταση ή προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%). Δυνατότητα προαιρετικής εργασίας, κατόπιν συνεννόησης με τον διδάσκοντα (+20%). Για να συνυπολογιστεί ο βαθμός της εργασίας στην τελική αξιολόγηση απαραίτητη προϋπόθεση είναι τόσο ο βαθμός της γραπτής (ή προφορικής) εξέτασης όσο και της εργασίας να είναι από 5 και πάνω.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Σακελλαρόπουλος, Θ. (2003). *Κείμενα Οικονομικής και Κοινωνικής Ιστορίας*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

Σακελλαρόπουλος, Θ. (επιμ.). (1993). *Νεοελληνική Κοινωνία. Ιστορικές και κριτικές προσεγγίσεις*. Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα.

300657 – ΠΟΙΝΟΛΟΓΙΑ-ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Γεώργιος Νικολόπουλος, Καθηγητής****Περιγραφή**

Η Ποινολογία - Σωφρονιστική εξετάζει τους κανόνες, τις ιδέες και τους θεσμούς γύρω από την αντιμετώπιση της εγκληματικής συμπεριφοράς και τη “μεταχείριση” των εγκληματιών. Εντάσσεται στο ευρύτερο αντικείμενο μελέτης της Εγκληματολογίας και εστιάζει, ειδικότερα, στις διαδικασίες ποινικοποίησης (πρωτογενούς και δευτερογενούς), καθώς αυτές αλληλεπιδρούν σταθερά με τις διαδικασίες εγκληματοποίησης.

Η Ποινολογία περιλαμβάνει, κυρίως, τη μελέτη των διαδικασιών της πρωτογενούς ποινικοποίησης (δηλ. της προβλεπόμενης από το νόμο ποινικής μεταχείρισης των εγκληματιών) και της δευτερογενούς ποινικοποίησης κατά το στάδιο λήψης μιας εξατομικευμένης απόφασης για την επιβαλλόμενη ποινική μεταχείριση («sentencing»), ενώ η Σωφρονιστική επικεντρώνεται, ειδικότερα, στη διαδικασία της δευτερογενούς ποινικοποίησης κατά το στάδιο της εκτέλεσης του είδους της μεταχείρισης που επιβλήθηκε (ποινή, μέτρο ασφαλείας, «κατά παρέκκλιση διαδικασίες» κλπ), καθώς επίσης στη μέριμνα για την κοινωνική επανένταξη των αποφυλακιζομένων.

Η ύλη του μαθήματος οργανώνεται στις ακόλουθες γενικές ενότητες:

1. - Ιστορική εξέλιξη των δυτικών συστημάτων μεταχείρισης των παραβατών του νόμου από την περίοδο των μεταρρυθμίσεων του 18ου αι. μέχρι σήμερα, τόσο στο πλαίσιο των διαχρονικών μεταβολών του ποινικού φαινομένου όσο και σε συνάρτηση με τη γενικότερη εξέλιξη των δομικών μεταβλητών της κοινωνίας στο οικονομικό, ιδεολογικό, νομικό και πολιτισμικό επίπεδο, με ιδιαίτερη αναφορά στον ελληνικό χώρο.
2. - Εγκληματολογικές προσεγγίσεις στην κοινωνική αντίδραση κατά του εγκλήματος και του εγκληματία σε αντιπαράθεση με τις αντίστοιχες τάσεις στην ποινική και σωφρονιστική πολιτική. Σύγχρονες διεθνείς και εθνικές εξελίξεις.
3. - Τρόποι οργάνωσης της ποινικής μεταχείρισης σε κλειστό περιβάλλον (ο θεσμός της φυλακής), συγκρότηση της «κοινωνίας των κρατουμένων» (ο υποπολιτισμός της φυλακής και το φαινόμενο του ιδρυματισμού) και εκδήλωση του προβλήματος του υπερπληθυσμού κρατουμένων, με ιδιαίτερη αναφορά στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα. Δικαιώματα κρατουμένων, μέσα διεκδίκησης, εθνικοί και διεθνείς μηχανισμοί ελέγχου των συνθηκών κράτησης και της προστασίας των δικαιωμάτων των κρατουμένων.
4. - Συστήματα οργάνωσης της ποινικής μεταχείρισης σε ανοικτό περιβάλλον και εναλλακτικοί τρόποι έκτισης των στερητικών της ελευθερίας ποινών.
5. - Η εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στην εφαρμογή μέτρων ποινικής μεταχείρισης και το ζήτημα της ιδιωτικοποίησης των φυλακών.
6. - Θεωρητικές προσεγγίσεις και πολιτικές μέριμνες για την κοινωνική επανένταξη των αποφυλακιζομένων (μετασωφρονιστική αρωγή).

Προτεινόμενα συγγράμματα

Χαϊδου, Α. (2023). *Ποινολογία – Σωφρονιστική* (2^η έκδοση). Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.
 Ε. Τριβιζά, (1989). *Θέματα συγκριτικής εγκληματολογίας*, Πανεπιστημιακές παραδόσεις. Αθήνα.

300706 – ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Γεώργιος Νικολόπουλος, Καθηγητής****Περιγραφή**

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η συγκριτική διερεύνηση του αντικειμένου μελέτης της Εγκληματολογίας σε κοινωνικούς σχηματισμούς που διαφοροποιούνται ανάλογα με το επίπεδο της ανάπτυξης τους ή ανάμεσα σε κοινωνικές ομάδες, που εντάσσονται στον ίδιο κοινωνικό σχηματισμό αλλά διαφοροποιούνται από την κυρίαρχη ομάδα με πολιτισμικά ή φυλετικά κριτήρια (π.χ. μετανάστες, υποπολιτισμικές ομάδες).

Το μάθημα οργανώνεται σε τρεις κύριες θεματικές ενότητες ανάλογα με το κριτήριο σύγκρισης:

1. - Σύγκριση τιμών εγκληματικότητας με βάση το κριτήριο της ανάπτυξης: Εγκληματικότητα στις αναπτυγμένες και τις αναπτυσσόμενες χώρες.
2. - Σύγκριση τιμών εγκληματικότητας με βάση το κριτήριο της πολιτισμικής διαφοροποίησης χρησιμοποιώντας τη θεωρία της «πολιτισμικής σύγκρουσης» του Th. Sellin για τη μελέτη της εγκληματικότητας σε αποικιοκρατούμενες χώρες και σε μεταναστευτικούς πληθυσμούς (μελέτη περίπτωσης: ο γυναικείος σεξουαλικός ακρωτηριασμός σε αποικίες και σε μεταναστευτικές κοινότητες δυτικών χωρών), καθώς και του οργανωμένου εγκλήματος στις Η.Π.Α. (θεωρία της αλλοδαπής συνωμοσίας vs. εναλλακτικές θεωρίες του Α. Block).
3. - Σύγκριση τιμών εγκληματικότητας με βάση το κριτήριο της φυλής (βιολογικός ντετερμινισμός στην εγκληματολογική θεωρία και έρευνα vs. φιλελεύθερες θεωρήσεις).

Προτεινόμενα συγγράμματα

Sellin, T. (2003). *Πολιτισμική σύγκρουση και έγκλημα*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

300708 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Ι**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Καντζάρα, Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Το μάθημα διερευνά τη σχέση εκπαίδευσης και κοινωνίας στις κυριότερες θεωρίες στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Η σχέση αυτή εξετάζεται υπό το πρίσμα των κοινωνικών «λειτουργιών» της εκπαίδευσης, όπως είναι η κοινωνικοποίηση, η διατήρηση της κοινωνίας και η αναπαραγωγή ή η ανανέωσή της.

Εκτός από μια σύντομη αναφορά στην ιστορία της εκπαίδευσης, στο μάθημα εξετάζονται αρχικά οι θεωρίες που θεμελίωσαν την κοινωνιολογία της εκπαίδευσης (Durkheim, Marx, και Weber) και στη συνέχεια διαπραγματευόμαστε τις θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις που στηρίχθηκαν σ' αυτές και οι οποίες αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια του 20ο αιώνα (ενδεικτικά οι θεωρήσεις των Anyon, Bernstein, Bowles & Gintis, Bourdieu, Collins, Parsons κ.ά.)

Το μάθημα αποσκοπεί στην εισαγωγή και στην εξοικείωση των φοιτητών με την κοινωνιολογική θεώρηση της εκπαίδευσης ως κοινωνικού θεσμού, ώστε να αποκτήσουν τις βασικές γνώσεις και τα εννοιολογικά εργαλεία για εκπαιδευτικούς, επιστημονικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

Μαθησιακοί στόχοι

Το μάθημα στοχεύει ώστε οι φοιτητές και οι φοιτήτριες:

- να προσεγγίζουν την παρεχόμενη μόρφωση και το εκπαιδευτικό σύστημα ως ένα κοινωνικό θεσμό,
- να εξηγούν τις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις, καθώς και την κριτική που ασκείται, και
- να είναι σε θέση να εξηγούν τη σχέση της παρεχόμενης εκπαίδευσης με την υφιστάμενους κοινωνικούς θεσμούς, αλλά και την κοινωνική ιεραρχία και την (αν)ισότητα.

Δομή μαθήματος και εξέταση

Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις, διάλογο, συζήτηση με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, και εκπόνηση εργασίας. Στο σχεδιασμό του μαθήματος περιλαμβάνεται και ο σχολιασμός δημοσιευμένων άρθρων.

Η εκπόνηση εργασίας είναι προαιρετική και δεν βαθμολογείται. Δίνονται τρεις επιλογές, μια εκ των οποίων είναι η διεξαγωγή μιας σε μικρή έκταση έρευνας.

Οι εξετάσεις στο μάθημα είναι γραπτές. Στα κριτήρια αξιολόγησης συγκαταλέγονται ο βαθμός κατανόησης των προσεγγίσεων και των ζητημάτων που εξετάζονται, η γνώση της ορολογίας, οι εξηγήσεις των διαφορών και συγκλίσεων ανάμεσα σε διαφορετικές προσεγγίσεις και η διατύπωση άποψης στη βάση τεκμηρίωσης.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Καντζάρα, Β. (2008). *Εκπαίδευση και Κοινωνία. Κριτική διερεύνηση των κοινωνικών λειτουργιών της Εκπαίδευσης*, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα.

300749 – ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ II: ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΡΕΥΜΑΤΑ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ανδρέας Λύτρας, Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα εξετάζει τα ακόλουθα αντικείμενα:

- 1) Από τον «φορντισμό» στον «μεταφορντισμό»: Η ωρίμανση των παραγωγικών και των εργασιακών μεταβολών και η επίδραση στην ταξική συγκρότηση.
- 2) Οι εξελίξεις στην απασχόληση και η λειτουργία του δείκτη της ανεργίας,
- 3) A. Gorz: Η αποδιάρθρωση των κοινωνικών τάξεων,
- 4) P. Glotz: Η κοινωνία των δύο τρίτων,
- 5) E.O. Wright: Οι «αντιφατικές ταξικές τοποθετήσεις»,
- 6) Η επινόηση του «κοινωνικού αποκλεισμού» και η υποκατάσταση της καταπολέμησης της φτώχειας,
- 7) Οι G. Duménil και D. Lévy, περί της νέας «υβριδικής ανώτερης τάξης»,
- 8) Πρόσφατες αναλύσεις (οι οποίες εμφανίζονται σε θεσμικά κείμενα) περί της μεσαίας τάξης,
- 9) M. Savage et al.: Η ταξινόμηση των κοινωνικών ομάδων στο Ενωμένο Βασίλειο [σε συνάρτηση και με τις αντιλήψεις των P. Bourdieu, για τις μορφές κεφαλαίου και του G. Standing (περί «precariat»)],
- 10) Οι προοπτικές της κοινωνικής δομής και η κοινωνική πόλωση, στη σύγχρονη περίοδο (για κοινωνικές ομάδες-τάξεις),
- 11) Οι εναλλακτικές πολιτικές επιλογές, στο πλαίσιο της σύγχρονης κοινωνικής δομής.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Λύτρας, Α.Ν. (2000). *Κοινωνία και Εργασία. Ο ρόλος των κοινωνικών τάξεων*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Λύτρας, Α.Ν. (2008). *Πολιτική Στρατηγική για τις Κοινωνικές Τάξεις. Αναλυτικά Δοκίμια*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300755 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Διδάσκων ΕΣΠΑ****Περιγραφή**

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί μία επιλογή των θεωρητικών ρευμάτων που συγκροτούν το επιστημονικό πεδίο, με έμφαση στη συμβολή συγκεκριμένων στοχαστών.

Στους θεματικούς άξονες του μαθήματος συμπεριλαμβάνονται τα εξής:

1. Η συγκρότηση της Κοινωνιολογίας της Θρησκείας ως ιδιαίτερου κλάδου της Κοινωνιολογίας, και ο προσδιορισμός του αντικειμένου της.
2. Τα βασικά ρεύματα σκέψης στην Κοιν/γία της Θρησκείας και οι ιδιαιτερότητες των μεθόδων της.
3. K. Marx - F. Engels, H. Desroche.
4. E. Troeltsch, M. Weber, J. Wach.
5. E. Durkheim, ο λειτουργισμός του T. Parsons, και ο «νεο-λειτουργισμός;» του N. Luhmann.
6. Δύο διαφορετικές ανθρωπολογικές προσεγγίσεις: M. Mauss και Malinowski.
7. Berger και T. Luckmann.
8. Καθορισμός και μέτρηση της θρησκευτικότητας κατά τους C.Y. Glock και L. Gorlow - H.E Schroeder.
9. Η «πολιτειακή θρησκεία», civil religion, στις Ηνωμένες Πολιτείες κατά τον R. Bellah.
10. Νεότεροι συγγραφείς.

300823– ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Αρτινοπούλου, Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Η ενδοοικογενειακή βία, ως κοινωνικό φαινόμενο, είναι συνυφασμένη με τις ευρύτερες κοινωνιολογικές προσεγγίσεις για την δομή και την οργάνωση της οικογένειας, τις ανισότητες του κοινωνικού φύλου, τις νομικές και εγκληματολογικές όψεις της ανάδειξης της ως ποινικού αδικήματος. Παρότι η προέλευση της ενδοοικογενειακής βίας χάνεται στο χώρο και το χρόνο, ωστόσο η ανάδειξή της ως συμπεριφοράς προσβλητικής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συσχετίζεται με την διαμόρφωση συγκεκριμένων ιδεολογικών, κοινωνικών και πολιτισμικών προτύπων συμπεριφοράς. Η μελέτη των σύγχρονων κοινωνικών κινημάτων (φεμινιστικού, κινήματος προστασίας παιδιών, κ.ά.) συμβάλλει στη διερεύνηση των διαδικασιών αναγνώρισης της βίας στην οικογένεια, όχι πλέον ως εξατομικευμένης –παθολογικής συμπεριφοράς, αλλά ως κοινωνικού φαινομένου.

Η ενδοοικογενειακή κακοποίηση των παιδιών και η κακοποίηση των γυναικών αποτελούν μερικές από τις μορφές ενδοοικογενειακής βίας. Στο μάθημα εξετάζεται και η ακραία αυτή μορφή ενδοοικογενειακής βίας, η αιμομικτική σχέση πατέρα κόρης. Μέσα από πολυεπιστημονική και διεπιστημονική προσέγγιση αναλύονται οι ποικίλες ερμηνείες της θεμελιακής απαγόρευσης της αιμομιξίας, οι αιτιολογικές προσεγγίσεις της αιμομιξίας, οι σχετικές έρευνες, οι επιπτώσεις στο θύμα και την οικογένεια, καθώς και η αντιμετώπιση παρόμοιων προσεγγίσεων από το σύστημα απονομής ποινικής δικαιοσύνης. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το ζήτημα της βίας στην οικογένεια, στο ευρύτερο πλαίσιο της εγκληματολογίας και της κοινωνιολογίας της οικογένειας. Πέραν των θεωρητικών προσεγγίσεων για την ερμηνεία της ενδοοικογενειακής βίας, οι φοιτητές ενημερώνονται για τις κοινωνικές πολιτικές πρόληψης και αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Αρτινοπούλου, Β. (2004). *Αιμομιξία. Θεωρητικές προσεγγίσεις και ερευνητικά δεδομένα* (2^η έκδοση). Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Αρτινοπούλου, Β. (2006). *Ενδοοικογενειακή Κακοποίηση Γυναικών*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

300825– ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ: ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Ζιούβας, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα προσεγγίζει τα οικονομικά εγκλήματα από τη σκοπιά του Ποινικού Δικαίου και της Αντεγκληματικής Πολιτικής. Μελετάται η διασύνδεση οικονομικού, επιχειρηματικού και οργανωμένου εγκλήματος και διερευνώνται τα θεωρητικά θεμέλια του Οικονομικού Ποινικού Δικαίου με έμφαση στη θεωρία περί εννόμου αγαθού. Στο πλαίσιο μελέτης του Ειδικού Μέρους του Οικονομικού Ποινικού Δικαίου εξετάζονται οι ποινικές υποστάσεις των οικονομικών εγκλημάτων με κυριότερα τα χρηματοοικονομικά, τα φορολογικά και τα εγκλήματα διαφθοράς. Στόχος του μαθήματος είναι η συστηματική κατανόηση του οικονομικού εγκληματικού φαινομένου και η μελέτη των μηχανισμών πρόληψης και ποινικής καταστολής της οικονομικής εγκληματικότητας στο πλαίσιο της ελληνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς δικαιοταξίας.

Θεματικές ενότητες της διδασκαλίας

Οι βασικές θεματικές ενότητες του μαθήματος περιλαμβάνουν:

1. Ανάλυση των σύγχρονων μορφών οικονομικής εγκληματικότητας με μελέτη (case studies) ελληνικών (Τράπεζα Κρήτης, Χρηματιστήριο, Ασπίς, Proton Bank κ.λπ.) και διεθνών ποινικών υποθέσεων (WorldCom, Enron, Arthur Andersen, Barings, Parmalat, Mannesmann-Vodafone, Siemens, Johnson & Johnson, GlaxoSmithKline, Pfizer, Bank of America, JP Morgan Chase κ.λπ.).
2. Οργανωμένο έγκλημα και η σχέση του με το οικονομικό έγκλημα.
3. Εισαγωγή στα θεωρητικά θεμέλια του Οικονομικού Ποινικού Δικαίου με έμφαση στη θεωρία περί εννόμου αγαθού.
4. Μελέτη των εγκλημάτων της απάτης και της απιστίας ως πρωτο-τύπων του οικονομικού ποινικού αδίκου.
5. Απάτη σε βάρος των συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
6. Φορολογικά εγκλήματα και εξωχώριες (offshore) εταιρίες.

7. Διαφθορά στις εγχώριες και διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές.
8. Ξέπλυμα χρήματος και χρηματοπιστωτικό σύστημα.
9. Ποινική προστασία του περιβάλλοντος.
10. Ουσιαστικές και δικονομικές πτυχές του διασυνοριακού οικονομικού εγκλήματος. Η ευρωπαϊκή και αμερικανική εμπειρία.
11. Εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνής αντεγκληματική πολιτική κατά της οικονομικής εγκληματικότητας

Εκπαιδευτικοί στόχοι - Εκπαιδευτικά Εργαλεία

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να κατανοούν τις βασικές έννοιες του Οικονομικού Ποινικού Δικαίου και τα θεμελιώδη δογματικά ζητήματα που σχετίζονται με τη δομή και τα στοιχεία των οικονομικών εγκλημάτων
- να κατανοούν σε βάθος τις ιδιαιτερότητες και διαφορές μεταξύ οικονομικού και οργανωμένου εγκλήματος
- να αντιλαμβάνονται τη σχέση μεταξύ οικονομικού εγκλήματος και διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης
- να κατανοούν τους βασικούς άξονες διαμόρφωσης αποτελεσματικής οικονομικής αντεγκληματικής πολιτικής σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ζιούβας, Δ. (2018). *Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο*, Ευρωπαϊκές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις. Αθήνα.

Ζιούβας, Δ. (2018). *Χρηματοπιστωτικό Ποινικό Δίκαιο*, Ευρωπαϊκές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις. Αθήνα.

300833 – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ Ι: ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΗΓΩΝ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Χριστίνα Κανάκη, Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό & Γεωργία Λειβανά, Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάπτυξη των πληροφοριακών και ψηφιακών δεξιοτήτων των φοιτητών/τριών. Οι δεξιότητες αυτές θεωρούνται θεμελιώδεις για την καλλιέργεια της ερευνητικής ικανότητας, της κριτικής σκέψης και της συγγραφής εργασιών. Οι δύο κύριοι άξονες του περιεχομένου του μαθήματος αφορούν α) την ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών αναζήτησης και πρόσβασης της πληροφορίας στο ηλεκτρονικό περιβάλλον και β) την αξιολόγηση της αξιοπιστίας, της εγκυρότητας και της δεοντολογικής χρήσης των πηγών πληροφόρησης στο ακαδημαϊκό πλαίσιο. Στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος σχολιάζονται οι σύγχρονες προσεγγίσεις για την πληροφοριακή συμπεριφορά, την ενεργό, συμμετοχική μάθηση και τη σημασία της κριτικής ανάγνωσης των πηγών. Στο εργαστηριακό μέρος του μαθήματος περιλαμβάνονται ασκήσεις αναζήτησης, εντοπισμού και αξιολόγησης πηγών σε ποικιλία θεμάτων των επιμέρους κλάδων της Κοινωνιολογίας.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Κανάκη, Χ. (2023). *Οδηγός πληροφοριακής παιδείας*. Εκδόσεις Κλειδάριθμος. Αθήνα.

Πρόσθετο υλικό (διαφάνειες των διαλέξεων, ασκήσεις, εργασίες, προτεινόμενη βιβλιογραφία, κ.λπ.) διατίθεται στο περιεχόμενο του μαθήματος στην πλατφόρμα Open E-class.

300847– ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ Ι**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Ιωάννα Τζουρμανά, Επίκουρη Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στην Ιστορική Κοινωνιολογία. Εξετάζονται κύριοι εκπρόσωποι, βασικά ερωτήματα και κεντρικές στρατηγικές έρευνας που καθόρισαν τη θεμελίωση της Ιστορικής Κοινωνιολογίας μέσα από τη μητρική πειθαρχία της Κοινωνιολογίας και οργανώνεται προς τρεις κύριες κατευθύνσεις: 1) Ανάλυση των όρων συνάντησης και σύγκλισης της εργασίας του κοινωνιολόγου με την εργασία του ιστορικού μέσα από το έργο κύριων εκπροσώπων της Ιστορικής Κοινωνιολογίας. 2) Εξέταση βασικών στρατηγικών έρευνας (χειραφέτηση από γενικές θεωρήσεις περί κινητήριων δυνάμεων, κυρίαρχων στροφών της ιστορικής και κοινωνικής πραγματικότητας, κοινωνική δομή και νοηματοδότηση της δράσης, κοινωνική σύγκρουση έναντι της συναίνεσης/ενσωμάτωσης κ.ά.). 3) Εξέταση των όρων μελέτης της ανάδυσης και του μετασχηματισμού της κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας, δεδομένου ότι η συγκρότηση της πειθαρχίας της Ιστορικής Κοινωνιολογίας αφορά στη διερεύνηση μεταβολών που καθόρισαν τον σύγχρονο κόσμο (εκβιομηχάνιση, καπιταλισμός, έθνος-κράτος, νεωτερικές ιδεολογίες κ.λπ.).

Προτεινόμενα συγγράμματα

Skocpol, T. (επιμ.). (2011). *Ιστορική κοινωνιολογία. Όραμα και μέθοδος* (μτφρ. Σπύρος Μαρκέτος, επιστημονική επιμέλεια Παντελής Ε. Λέκκας). Εκδόσεις Παπαζήσης. Αθήνα.

Lachmann R. (2018). *Τι είναι η ιστορική κοινωνιολογία;* (μτφρ. Γιώργος Σουβλής, εισαγωγή, επιμέλεια Νίκος Βαφέας, Γιάννης Κουμπουρλής). Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.

300848 – ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ: ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ Ι**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Ιωάννης Γκολφινόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής****Περιγραφή**

Το μάθημα εξετάζει τη σύγχρονη δημόσια παραγωγή λόγου σχετικά με τη μετανάστευση και τους μετανάστ(ρι)ες, ιδιαίτερα τους «χωρίς χαρτιά», μελετώντας τις συνάψεις αυτού του λόγου με θεμελιώδη χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας. Συνδυάζοντας κοινωνιολογικές θεωρητικές επεξεργασίες και εμπειρικές έρευνες μελετά τη μετανάστευση ως κοινωνικό προϊόν και διάσταση των σχέσεων εξουσίας. Η ταξική διάρθρωση, το έθνος ως μορφή κοινωνικής οργάνωσης και η κρατική εξουσία αποτελούν τα σημεία εστίασης για την προσπέλαση των κοινωνικών διαδικασιών παραγωγής του «μεταναστευτικού προβλήματος». Επιπλέον, μέσω της ανάλυσης αποσπασμάτων επιστημονικού, νομικού και δημοσιογραφικού λόγου καθώς και οπτικοακουστικού υλικού, επιδιώκεται μια κριτική προσέγγιση των κυρίαρχων τρόπων αναπαράστασης των «παράνομων» μεταναστ(ρι)ών στη δημόσια σφαίρα και της «απειλής» την οποία συνιστά η λεγόμενη «ανεξέλεγκτη μετανάστευση».

Το μάθημα εξετάζεται γραπτά.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Green, N. (2004). *Οι δρόμοι της μετανάστευσης: Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις*. Εκδόσεις Σαββάλας. Αθήνα.

Γκολφινόπουλος, Γ. (2023). *Κρατική εξουσία και λόγος: Η κοινωνική παραγωγή της μεταναστευτικής παρανομίας στην Ελλάδα*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300860 – ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Σταύρος Πανταζόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα εστιάζει στην ανάλυση των μετασχηματισμών που υφίστανται τα κοινωνικά κράτη στην Ευρώπη υπό την επίδραση κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών αλλαγών σε εθνικό, υπερεθνικό και τοπικό επίπεδο. Σκοπός είναι να κατανοηθεί η μετάβαση από τα παραδοσιακά εθνικά μοντέλα κοινωνικής πολιτικής σε ένα πολυεπίπεδο σύστημα κοινωνικής προστασίας, όπου εμπλέκονται κράτη, υπερεθνικοί οργανισμοί, περιφερειακές και τοπικές αρχές, καθώς και μη κρατικοί φορείς.

Μέσα από τη θεωρητική και ιστορική επεξεργασία των εννοιών του κοινωνικού μετασχηματισμού και του κοινωνικού κράτους, το μάθημα αναδεικνύει τους τρόπους με τους οποίους οι κοινωνικές πολιτικές προσαρμόζονται στις εξελισσόμενες κοινωνικές συνθήκες, στη δημογραφική γήρανση, στην παγκοσμιοποίηση και στις δημοσιονομικές προκλήσεις της ύστερης νεωτερικότητας.

Συζητούνται οι βασικές θεωρητικές παραδόσεις για το κοινωνικό κράτος, η ιστορική διαμόρφωση των ευρωπαϊκών καθεστώτων πρόνοιας, η επίδραση της ευρωπαϊκής ενοποίησης και η ανάδυση νέων μορφών διακυβέρνησης της κοινωνικής προστασίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μελέτη της σχέσης ανάμεσα στον κοινωνικό μετασχηματισμό και στην κατασκευή ή αποδόμηση της κοινωνικής συνοχής, με παραδείγματα από την ελληνική και ευρωπαϊκή εμπειρία.

Το μάθημα στοχεύει να καλλιεργήσει την ικανότητα κριτικής ερμηνείας των πολιτικών κοινωνικής προστασίας σε ένα πολυδιάστατο και ιστορικά δυναμικό πλαίσιο, με έμφαση στις έννοιες της διαγενεακής δικαιοσύνης, της κοινωνικής ενσωμάτωσης και της θεσμικής συνάρθρωσης μεταξύ των επιπέδων διακυβέρνησης.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Πανταζόπουλος, Σ. Α. (2024). *Κοινωνικός μετασχηματισμός και κοινωνικό κράτος: Από το τοπικό στο υπερεθνικό*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

Πανταζόπουλος, Σ. Α. (2024). *Κοινωνικός μετασχηματισμός στην Ελλάδα της Μεταπολίτευσης, 1974–2001: Η νεοελληνική κοινωνία σε ιστορική προοπτική*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

300863 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παρασκευή-Βίβιαν Γαλατά, Επίκουρη Καθηγήτρια

Περιγραφή

Το μάθημα εξετάζει τη δομική θέση των επαγγελματιών στην κοινωνική δομή, όπως αυτά ομαδοποιούνται σε ανώτατα διοικητικά και διευθυντικά επαγγέλματα, σε ανώτερα εποπτικά και γραφειοϋπαλληλικά επαγγέλματα, και σε χειρωνακτικά, βρόμικα και παρεκκλίνοντα επαγγέλματα. Η ανάλυση των επαγγελματιών είναι κρίσιμη, καθώς μας βοηθάει να κατανοήσουμε τις δομικές μεταβολές που συντελούνται σε αυτά, το πώς διαμορφώνονται τα όρια κοινωνικής στρωμάτωσης και πώς επηρεάζεται η κοινωνική θέση των επαγγελματικών ομάδων. Κομβικά ερωτήματα για την έρευνα και τον θεωρητικό στοχασμό στην Κοινωνιολογία των Επαγγελματιών αφορούν: τον τρόπο ένταξης ενός επαγγέλματος στον καταμερισμό της εργασίας και τη συμβολή του στη διατήρηση

προνομιακών θέσεων· τον ρόλο των δεξιοτήτων στη διασφάλιση της αποκλειστικότητας μιας επαγγελματικής ιδιότητας και τη σχέση τους με το κράτος· τις διαδικασίες στρατολόγησης και κοινωνικοποίησης σε μια επαγγελματική απασχόληση· την επαγγελματική κουλτούρα και ιδεολογία· καθώς και τις διαδρομές σταδιοδρομίας και την ένταξη σε μια επαγγελματική κοινότητα.

Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να κατανοήσουν τις βασικές θεωρητικές και εννοιολογικές προσεγγίσεις της Κοινωνιολογίας των Επαγγελμάτων και, κυρίως, πώς η δομική θέση των επαγγελμάτων μπορεί να οδηγεί σε διαφορετικές κοινωνικές μεταβολές και να επηρεάζει με διαφορετικούς τρόπους τις ταξικές περιστάσεις των ατόμων που ανήκουν σε διαφορετικές επαγγελματικές ομάδες. Μέσα από τη συγκριτική εξέταση ανώτερων και κατώτερων επαγγελμάτων, οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τις διαφορετικές διαδικασίες επαγγελματικής κοινωνικοποίησης και ένταξης, να διερευνούν τις σχέσεις των επαγγελματικών ομάδων με τους κοινωνικούς θεσμούς, αλλά και να εντοπίζουν τις διαφοροποιήσεις στις επαγγελματικές κουλτούρες και ιδεολογίες. Παράλληλα, θα εξοικειωθούν με τις βασικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις εμπειρικής έρευνας που χρησιμοποιούνται στη μελέτη των επαγγελμάτων, όπως οι μελέτες περίπτωσης, οι εθνογραφικές έρευνες και οι συγκριτικές μελέτες. Ενδεικτικά, αναφέρονται ο εργατοτεχνίτης μεταλλείων, που εντάσσεται στα ανώτερα επαγγέλματα, και ο «συντηρητής για όλες τις δουλειές», που ανήκει στα κατώτερα επαγγέλματα· η συγκριτική μελέτη τους ενισχύει την κριτική σκέψη γύρω από τις μεταβολές στα επαγγέλματα και τη σχέση τους με την ευρύτερη κοινωνική δομή.

Θεματικές Ενότητες

- Επαγγέλματα, καταμερισμός εργασίας, διαφοροποίηση θέσεων και ανισότητα
- Επαγγελματική ένταξη και κοινωνικοποίηση, δεξιότητες και επαγγελματικές κοινότητες
- Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην εμπειρική έρευνα των επαγγελμάτων

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να εφαρμόζουν τις κοινωνιολογικές θεωρίες για την ερμηνεία των αλλαγών στα επαγγέλματα, να αναλύουν τον ρόλο των επαγγελμάτων στην αναπαραγωγή και τη διατήρηση των κοινωνικών ανισοτήτων, να αξιολογούν ερευνητικές μελέτες, αναγνωρίζοντας τις μεθοδολογικές τους επιλογές και τους περιορισμούς τους, να συγκρίνουν διαφορετικές επαγγελματικές ομάδες ως προς την οργάνωση, τις ταυτότητες που διαμορφώνουν τα μέλη τους και τις σχέσεις εξουσίας και να συνθέτουν κριτικά επιχειρήματα σχετικά με τον ρόλο και τις μεταβολές των επαγγελμάτων στην κοινωνία.

Το μάθημα εξετάζεται με γραπτή εργασία με την ανάπτυξη ενός ερωτήματος σχετικού με τις θεματικές του μαθήματος. Συνυπολογίζεται η ομαδική παρουσίαση σε μια από τις θεματικές του μαθήματος, καθώς και η ενεργός συμμετοχή στις συζητήσεις.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Watson, T. (Ι. Ψημμένος, Επιμέλεια και Μ. Καστανάρα, Μετάφραση) (2015). *Κοινωνιολογία, εργασία και βιομηχανία*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.

Κασμάτη Κ. (2001). *Το φαινόμενο της κοινωνικής και επαγγελματικής κινητικότητας*, Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

Λύτρας Α. Ν. (2020). *Η Ελληνική Κοινωνία στον 21ο αιώνα*, Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Ψημμένος Ι. (2020). *Μεταναστευτικό εργατικό δυναμικό: Σχέσεις, Αντιλήψεις, Δράσεις*, Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Γαλατά Π.-Β., Σημειώσεις αναρτημένες στο openeclass.panteion.gr

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

300852 – ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Σεμινάριο – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Αικατερίνη Ντάφλου, Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό

Περιγραφή

Το σεμινάριο ενισχύει τις γνώσεις των φοιτητών/τριών σχετικά με τις σύγχρονες κοινωνιολογικές θεωρίες για την κοινωνική ανισότητα και τον ρόλο της κοινωνικής πολιτικής στην άμβλυνση των ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού στο πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει εισαγωγικές έννοιες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Κοινωνικής Πολιτικής. Διαρθρώνεται επίσης με ενότητες σχετικές με την ετερότητα και την ένταξη, τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, την προβληματική του χώρου & τεχνολογικά ζητήματα.

Ενδεικτικές ενότητες μαθήματος

Θεωρητικό Πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Τοπική Αυτοδιοίκηση & Κοινωνική Πολιτική

Κοινωνικά Προγράμματα των δήμων

Θεωρίες προσέγγισης της ανισότητας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Ετερότητα και ένταξη: Ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού

Ο χώρος ως ενεργός παράγοντας ερμηνείας των κοινωνικών φαινομένων

Η προβληματική του χώρου & ζητήματα άμβλυνσής του

Μελλοντικές Τάσεις – Προκλήσεις:

-Εκπαίδευση & δια βίου μάθηση

-Στέγαση

-Προγράμματα βοήθειας και κατ' οίκων εξυπηρέτησης

-Τεχνολογικά προγράμματα ηλεκτρονικής πρόσβασης, εξυπηρέτησης

Αξιολόγηση φοιτητών

Η τελική βαθμολογία περιλαμβάνει: την βαθμολογία της γραπτής εργασίας υποχρεωτική για το μάθημα και την αξιολόγηση της φυσικής παρουσίας και συμμετοχή στις διαλέξεις.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ντάφλου, Α. (2020). *Κοινωνική πολιτική και τοπική αυτοδιοίκηση, τοπικότητα, τεχνολογία και ευάλωτες ομάδες*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Gethin, A., Martinez-Toledano, C., & Piketty T. (2024). *Πολιτικές διαιρετικές τομές και κοινωνικές ανισότητες* (επιστ. επιμ. ελληνικής έκδοσης Π. Τσούκαλης, Ν. Στραβελάκης). Εκδόσεις Μοτίβο Εκδοτική. Αθήνα.

300858 – ΦΙΛΙΚΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Σεμινάριο – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παρασκευή Ζαγούρα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Περιγραφή

Στο σεμινάριο παρουσιάζεται το πρότυπο της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης (child friendly justice), το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο της άσκησης των δικαιωμάτων του παιδιού στο πεδίο της ποινικής δικαιοσύνης. Οι φοιτητές/τριες μαθαίνουν, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο, πώς ένα σύστημα δικαιοσύνης προσαρμοσμένο στα εξελικτικά/αναπτυξιακά στάδια της ηλικίας του παιδιού παραβάτη του νόμου αλλά και η ουσιαστική εφαρμογή των δικαιωμάτων του αποτρέπουν την περαιτέρω εμπλοκή του με την παραβατικότητα και ενισχύουν την κοινωνικοποίηση και την πολιτική διαπαιδαγώγησή του. Ειδικότερα, παρουσιάζεται το πλαίσιο αναφοράς του προτύπου, τα δικαιώματα του παιδιού, και η εξέλιξη της έννοιας της φιλικής δικαιοσύνης στο πλαίσιο των διεθνών Οργανισμών. Αναλύονται οι θεμελιώδεις αρχές και τα γενικά συστατικά της φιλικής προς τα παιδιά

δικαιοσύνης, οι έννοιες της συμμετοχής, του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού, της προστασίας από διακρίσεις, της αξιοπρέπειας, του κράτους δικαίου και οι εφαρμογές τους στην ποινική δικαιοσύνη, με έμφαση στη διαδικασία λήψης απόφασης και στην εκτέλεση μέτρων και ποινών. Ακολουθείται φοιτητοκεντρική και βιωματική προσέγγιση με εκπαιδευτικές ασκήσεις και επισκέψεις εκτός αίθουσας διδασκαλίας. Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου, οι φοιτητές/τριες καλούνται να σχεδιάσουν συνεργατικά έναν καταστατικό χάρτη σταδιοποιημένης δικαστικής παρέμβασης φιλικής προς τα παιδιά.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Παρέχεται φάκελος κειμένων και παρουσιάσεων στο e- class του μαθήματος.

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

300023 – ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ II**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Ευσταθία Λαμπροπούλου, Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Στο μάθημα αναλύονται οι προϋποθέσεις και δυνατότητες πρόσβασης των ενδιαφερομένων πολιτών –θυμάτων και τρίτων– στον μηχανισμό απονομής δικαιοσύνης. Εξετάζονται τα εμπόδια προσφυγής των πολιτών στη δικαιοσύνη, όπως τα έξοδα, η χρονοβόρα δικαστική διαδικασία, η άγνοια του δικαίου, η ένταση που προκαλείται. Ακολουθώντας εξετάζονται οι επιλεκτικές πρακτικές των μηχανισμών δίωξης ανάλογα με τον φόρτο εργασίας, την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, τις ομάδες των θυμάτων κ.λπ. Παρουσιάζεται πλήθος σχετικών ερευνών για τα ζητήματα που παρουσιάζονται. Αναλύεται η αποτελεσματικότητα του ποινικού δικαίου (περιορισμός της εγκληματικής συμπεριφοράς, ενίσχυση του αισθήματος δικαίου, εμπιστοσύνη στην δικαιοσύνη κλπ.) και οι πιθανές παρενέργειες ή λανθάνουσες λειτουργίες του. Εξετάζονται παράγοντες αποτελεσματικότητας που αφορούν τους φορείς εκτέλεσης των ποινικών κανόνων, παράγοντες που σχετίζονται με τα αξιακά πρότυπα της κοινωνίας και τις αντιλήψεις των αποδεκτών των κανόνων δικαίου και παράγοντες αποτελεσματικότητας που σχετίζονται με το πρόσωπο του αποδέκτη των κανόνων δικαίου και την κοινωνική δομή.

Ακολουθώντας παρουσιάζεται η προβληματική και οι έρευνες σχετικά με την γνώση του κοινωνικού συνόλου για τους ποινικούς νόμους, οι στάσεις και οι απόψεις του γι' αυτούς. Τέλος, παρουσιάζονται εναλλακτικές μορφές απονομής δικαιοσύνης (αποκατάστασης της βλάβης, κοινωφελής εργασία κ.ά.).

Προτεινόμενα συγγράμματα

Λαμπροπούλου, Ε. (2012). *Κοινωνιολογία του ποινικού δικαίου και των θεσμών της ποινικής δικαιοσύνης* (2η έκδοση). Εκδόσεις Σιδέρης. Αθήνα.

Λαμπροπούλου, Ε. (2020). *Κοινοπρακτικά σχήματα και μορφές εκχώρησης λειτουργιών των καταστημάτων κράτησης σε ιδιώτες. Διεθνής και ευρωπαϊκή εμπειρία*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300052 – ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: ΑΠΟ ΤΟΝ 19^ο ΣΤΟΝ 20^ο ΑΙΩΝΑ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Διδάσκων ΕΣΠΑ****Περιγραφή**

Ο στόχος του μαθήματος είναι η συστηματική πραγμάτευση θεμελιωδών προβλημάτων της σύγχρονης κοινωνικής και πολιτικής φιλοσοφίας. Στο επίκεντρο της συζήτησης θα είναι ο στοχασμός του Friederich Nietzsche και του Martin Heidegger και ο τρόπος με τον οποίο έχουν επηρεάσει την μεταγενέστερη κοινωνική και πολιτική φιλοσοφία και ιδίως φιλοσόφους όπως ο Michel Foucault, ο Leo Strauss, και η Hannah Arendt. Θα συζητηθούν προβληματικές όπως η ιστορικότητα και ο

ιστορικισμός, η σχέση θεωρίας και πράξης, η σχέση γνώσης και εξουσίας, και η κριτική στον νεώτερο ορθολογισμό. Συγχρόνως θα εξετασθούν οι πολιτικές και κοινωνικές θεωρίες που έχουν επικρατήσει στην νεώτερη και σύγχρονη σκέψη, με έμφαση στον φιλελευθερισμό, τον κοινοτισμό, τον πολιτειακό ρεπουμπλικανισμό.

300057 – ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ 20^{ΟΥ} ΚΑΙ ΤΟΥ 21^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Διδάσκων ΕΣΠΑ

Περιγραφή

Όπως και στο μάθημα «Σύγχρονη Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία: Από τον 19ο στον 20ό αιώνα», στόχος είναι η συστηματική πραγμάτευση θεμελιωδών προβλημάτων της σύγχρονης κοινωνικής και πολιτικής φιλοσοφίας. Επίκεντρο της συζήτησης θα είναι ο στοχασμός της σχολής της Φρανκφούρτης, με έμφαση στην σκέψη του Herbert Marcuse και του Max Horkheimer, με αναφορές κυρίως στην κριτική στον διαφωτισμό, στο ζήτημα της εκκοσμίκευσης, και στην διαλεκτική ελευθερίας και κυριαρχίας. Θα εξετασθεί, επίσης, η σκέψη φιλοσόφων όπως ο Carl Schmitt, και ειδικότερα η έννοια της κυριαρχίας και του πολιτικού ως διάκρισης φίλου και εχθρού, και του Jean Baudrillard, ως προς την κρίση της πραγματικότητας. Τέλος θα εξετασθούν θέματα οικολογικής φιλοσοφίας και συγκεκριμένα η οικολογία του υποκειμένου, η κοινωνική 1 οικολογία και η οικολογία της φύσης/του περιβάλλοντος, όπως παρουσιάζονται στο έργο του Murray Bookchin και του Félix Guattari.

300071 – ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Γεράσιμος Καραμπελιάς, Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι: 1. Η κατανόηση, θεωρητική αλλά και ιστορική, των διαφόρων μορφών συλλογικής δράσης και αντίδρασης ως ιμάντες μεταφορών νέων ή και παλαιότερων νοημάτων και αξιών στο κοινωνικό και πολιτικό γίνεσθαι τόσο της Ελλάδας όσο και των κρατών της Βαλκανικής Χερσονήσου. 2. Η εξέταση των «σχέσεων αντιπροσώπευσης» και του/των διαλόγου/ων μεταξύ «αντιπροσώπων-αντιπροσωπευόμενων» τόσο σε κινήματα κοινωνικά όσο και σε στρατιωτικά και η διαχείρισή τους σε συγκεκριμένα πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά και στρατιωτικά πλαίσια, 3. Η ενδεδειγμένη εξέταση συγκεκριμένων παραδειγμάτων από τα κράτη της Βαλκανικής Χερσονήσου.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Τίλι, Τ. (2007). Κοινωνικά Κινήματα 1768-2004. Εκδόσεις Σαββάλας. Αθήνα.

Ντιάνι, Μ., & Ντέλα Πόρτα, Ν. (2010). *Κοινωνικά Κινήματα: Μια Εισαγωγή*. Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα. Σημειώσεις (ΠΑΝΔΗΜΟΣ)

30072 – ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΕΓΚΛΗΜΑ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Ζιούβας, Επίκουρος Καθηγητής****Περιγραφή**

Το μάθημα αναλύει τις ποινικοδικαικές και εγκληματολογικές όψεις της σύγχρονης οργανωμένης εγκληματικότητας. Το οργανωμένο έγκλημα οριοθετείται κατ' αρχάς σε σχέση με το οικονομικό έγκλημα και την τρομοκρατία. Παρουσιάζονται τόσο το έγκλημα της συγκρότησης ή συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση όσο και τα συνήθη εγκλήματα που διαπράττονται από εγκληματικές ομάδες όπως η εμπορία ανθρώπων, η παράνομη διακίνηση μεταναστών, η εμπορία ναρκωτικών, τα κυβερνοεγκλήματα (cybercrimes) με έμφαση στα οικονομικά κυβερνοεγκλήματα και τα σεξουαλικά εγκλήματα σε βάρος ανηλίκων, τα περιβαλλοντικά εγκλήματα κ.ά. Εξετάζεται επίσης η διαπλοκή της διαφθοράς με το οργανωμένο έγκλημα. Το μάθημα παρουσιάζει το διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό πλαίσιο για την πρόληψη και καταστολή της οργανωμένης εγκληματικότητας και τα σχετικά μέτρα αντεγκληματικής πολιτικής.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ζιούβας, Δ. (2022). Οργανωμένο έγκλημα. Ευρωπαϊκές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις. Αθήνα.

300119 – ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΥΓΕΙΑΣ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Χαράλαμπος Οικονόμου, Καθηγητής****Περιγραφή**

Οι ορισμοί, οι νοσηματοδοτήσεις και οι εμπειρίες αναφορικά με την υγεία, την ασθένεια και την οργάνωση των υπηρεσιών φροντίδας υγείας έχουν κοινωνικές, πολιτισμικές, πολιτικές και οικονομικές διαστάσεις οι οποίες υπερβαίνουν τα στενά όρια της παραδοσιακής βιοϊατρικής προσέγγισης που βασίζεται στον Καρτεσιανό δυισμό σώματος και πνεύματος, στο θετικιστικό αιτιοκρατικό επιστημολογικό υπόδειγμα και στην κυριαρχία του ιατρικού σώματος. Σκοπός του μαθήματος είναι οι σπουδαστές να εισαχθούν στην προβληματική που θέτει η πολυδιάστατη οπτική την οποία υιοθετούν οι κοινωνικές επιστήμες και ο κριτικός λόγος που διατυπώνουν, στην προσπάθεια κατανόησης των επιμέρους εκφάνσεων της υγείας, της ασθένειας και της πολιτικής υγείας. Προς αυτή την κατεύθυνση, το μάθημα περιγράφει τις θεωρίες, τις έννοιες και τις μεθόδους ανάλυσης που χρησιμοποιεί η κοινωνιολογία προκειμένου να προσεγγίσει τα ζητήματα υγείας, να προσδιορίσει τους όρους ανάλυσης των κοινωνικών πλαισίων που επιδρούν στη διαμόρφωση της υγείας και την οργάνωση και παροχή της φροντίδας υγείας και να εξετάσει τις επιπτώσεις της κοινωνικής στρωμάτωσης αναφορικά με το επίπεδο υγείας και την πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας. Κάτω από το παραπάνω πρίσμα, αναπτύσσονται οι ακόλουθες θεματικές: (α) το παραδοσιακό βιοϊατρικό μοντέλο της υγείας και η κριτική του, (β) οι κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στην υγεία και την ασθένεια, όπως η θεωρία της κοινωνικής κατασκευής, η δομολειτουργική προσέγγιση, η θεωρία της συμβολικής αλληλεπίδρασης, η φαινομενολογική προσέγγιση, η μαρξιστική προσέγγιση κ.λπ., (γ) οι σχέσεις μεταξύ των επαγγελματιών υγείας και του κοινού, καθώς και των επαγγελματιών υγείας μεταξύ τους, (δ) οι προσδιοριστικοί παράγοντες του επιπέδου υγείας και οι κοινωνικές ανισότητες στην υγεία, (ε) η κοινωνιολογία του σώματος και οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις σε αυτό, (στ)

τα κοινωνικά κινήματα για την υγεία και οι εναλλακτικές μορφές θεραπείας, (Ζ) η οργάνωση των συστημάτων υγείας, οι μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις σε αυτά και οι πολιτικές υγείας.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Οικονόμου, Χ. (2005). *Κοινωνιολογία της υγείας*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

Οικονόμου, Χ., & Σπυριδάκης, Μ. (επιμ.). (2023). *Υγεία και κοινωνία. Μεταβαλλόμενες σχέσεις και διαδρομές*. Εκδόσεις Τσότρας. Αθήνα.

Οικονόμου, Χ., & Σπυριδάκης, Μ. (επιμ.). (2012). *Ανθρωπολογικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της υγείας*. Εκδόσεις Σιδέρης. Αθήνα.

Οικονόμου, Χ., (επιμ.). (2013). *Υγεία, κοινωνία και οικονομία. Ανισότιμες σχέσεις - χάσματα ευζωίας*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.

300132 – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ. ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Νικόλαος Τσίρος, Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στα κεντρικά ερευνητικά πεδία της πολιτικής κοινωνιολογίας, με έμφαση στη θεωρητική κατανόηση των σύγχρονων μορφών εξουσίας αλλά και των τρόπων λειτουργίας τους. Το μάθημα αναλύει την έννοια της εξουσίας στις κλασικές προσεγγίσεις των Marx, Weber και Parsons, καθώς και των ερμηνευτικών ζητημάτων που αναδύονται σε αυτές. Ακολούθως, το μάθημα εστιάζει στην έννοια της βιοεξουσίας στο πλαίσιο των σύγχρονων πολιτικών θεσμών και πρακτικών. Ως μέρος αυτής της θεματικής αποτελεί και η κατανόηση της λεγόμενης κατάστασης εξαίρεσης και οι επιπτώσεις της για τη λειτουργία των δημοκρατικών μορφών διακυβέρνησης. Εν συνεχεία εξετάζεται η κοινωνιολογία των ανθρώπινων δικαιωμάτων ως ενδεχόμενη πηγή πολιτικής νομιμοποίησης. Επιπλέον, αναδεικνύονται οι λόγοι που οδηγούν σε πολλαπλές κρίσεις αντιπροσώπευσης των δημοκρατικών θεσμών εντός των αντιπροσωπευτικών πολιτικών συστημάτων της εποχής μας. Τέλος, το μάθημα εμβαθύνει στις αιτίες και στις συνέπειες της κρίσης νομιμοποίησης με ιδιαίτερη αναφορά στο ελληνικό πολιτικό σύστημα και τα συμπεράσματα που οφείλουν να εξαχθούν από τη σχετική συζήτηση.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Τσίρος, Ν. (2014). *Η ανάδυση του πολιτικού στοιχείου στην κοινωνιολογία του Max Weber*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Τσίρος Ν. (2017). *Πολιτική νομιμοποίηση και ανθρώπινα δικαιώματα στο έργο του Habermas: Η στροφή της σύγχρονης κοινωνικής θεωρίας στη φιλοσοφία του δικαίου*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300134 – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Διδάσκων ΕΣΠΑ

Περιγραφή

Οι ραγδαίες αλλαγές στη βιομηχανική ανάπτυξη του καπιταλισμού από το 1870 και εξής συνοδεύτηκαν από σημαντικότερες αλλαγές στο καπιταλιστικό σύστημα, πρώτα και κύρια στον

θεσμό και την οργάνωση των επιχειρήσεων που κυριαρχούν ολοένα και περισσότερο στο σύστημα συσσώρευσης, με προφανή τη διαρκή αναβάθμιση του ρόλου τους στα ζητήματα έρευνας και ανάπτυξης της τεχνολογίας. Οι συνολικές επενδύσεις έρευνας και ανάπτυξης χαρακτηρίζουν το βαθμό δέσμευσης σε μια χώρα για παραγωγή και αξιοποίηση της νέας γνώσης. Επίσης αποτελούν ένα έμμεσο δείκτη των καινοτομικών δυνατοτήτων, ενδεικτικό μέτρο του επιπέδου συσσώρευσης της νέας γνώσης, που αποτελεί τον κύριο παράγοντα για την ανταγωνιστική παρουσία και ανάπτυξη των σύγχρονων οικονομιών. Παράλληλα στη νέα εποχή διαμορφώνονται συνθήκες νέας κοινωνικής διαστρωμάτωσης και ταξικής σύνθεσης των κοινωνιών. Έχουμε την ανάδυση νέων κοινωνικών στρωμάτων και συμβάλλει στη διαμόρφωση νέων χαρακτηριστικών στις κοινωνικές τάξεις, αλλάζοντας ριζικά τις ανάγκες και την εξέλιξη του καπιταλισμού σε όλους τους τομείς. Ταυτόχρονα, ο τεχνολογικός μετασχηματισμός συμβάλλει αποφασιστικά στην ανάπτυξη του πολιτισμού, μέσα από τη συμβολή της καινοτομίας και της τεχνολογίας και αναπτύσσει νέες συνθήκες για την ανάπτυξη της τέχνης στο πλαίσιο του καπιταλιστικού συστήματος. Αποτελεί ένα σύνολο της οικονομικής βάσης, των στοιχείων της κοινωνικής διάρθρωσης και της ανάπτυξης του πολιτισμού και της τέχνης.

300154 – ΦΥΛΟ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΘΝΟΣ: ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής (με φροντιστήριο, τρεις ώρες) – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Αλεξάνδρα Χαλκιά, Καθηγήτρια

Περιγραφή

Το μάθημα διερευνά την αμοιβαία διαμόρφωση της έμφυλης και εθνικής υποκειμενικότητας στο ιδιαίτερο κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο του έθνους-κράτους. Στο ίδιο πλαίσιο εξετάζονται οι κοινωνικές διαδικασίες συμπερίληψης/αποκλεισμού διαφορετικών εκδοχών σεξουαλικότητας. Ο κόμβος φύλο-σεξουαλικότητα-έθνος προσεγγίζεται μέσα από διαφορετικές θεωρητικές επεξεργασίες της κοινωνιολογίας, του διεπιστημονικού πεδίου των σπουδών φύλου, και ευρύτερα της κοινωνικής θεωρίας (μαρξιστικές, μεταδομιστικές, και των νέων υλισμών, με έμφαση στις φεμινιστικές και κουίρ προσεγγίσεις). Ο κόμβος αυτός αναλύεται συγκεκριμένα σε διαφορετικά πεδία του δηmosίου λόγου, από τον επίσημο κρατικό μέχρι τον λόγο των μέσων ενημέρωσης και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Το μάθημα διαμορφώνει ένα ευέλικτο θεωρητικό πλαίσιο για την καλύτερη μελέτη και κατανόηση των τρόπων με τους οποίους συγκροτούνται και αναπαρίστανται τα έμφυλα εθνικά υποκείμενα - «η καλή Ελληνίδα», «ο σωστός Έλληνας» - στο πεδίο των κοινωνικών σχέσεων εξουσίας και σε συνάρτηση με τις διαστάσεις της φυλής, της θρησκείας, της κοινωνικής τάξης, της σεξουαλικότητας, της ηλικίας, της «υγείας» του σώματος. Εξετάζεται, ειδικότερα, ο τρόπος με τον οποίο, στο εκάστοτε εθνικό και ιστορικό πλαίσιο, διαφορετικές νοηματοδοτήσεις του φύλου (τόσο της θηλυκότητας όσο και της αρρενωπότητας) αξιοποιούνται στρατηγικά στον δημόσιο λόγο και υποστυλώνουν ποικίλα εγχειρήματα διακυβέρνησης και οικοδόμησης του έθνους. Δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση της θεωρίας για την ανάλυση της πολιτικής που ασκούν οι αναπαραστάσεις σε σύγχρονα πολιτισμικά κείμενα όπως πολιτικές δηλώσεις, διαφημίσεις, κινηματογραφικές ταινίες, ειδησεογραφικός λόγος, ακόμα και επιστημονικά άρθρα.

Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές μπορούν να αναλάβουν την παρουσίαση ενός επιστημονικού άρθρου ή κεφαλαίου των συγγραμμάτων. Επίσης, καλούνται να μελετήσουν ένα τόπο του λόγου των μέσων επικοινωνίας που χρησιμοποιούν, για να διαμορφώσουν ένα «ημερολόγιο επικαιρότητας» με τεκμήρια που θα επιλέξουν (στη βάση οδηγιών στο open e-

class) και τα οποία αναλύονται ομαδικά στις ώρες φροντιστηρίου του μαθήματος. Μέρος της ύλης που εξετάζεται στο τέλος του εξαμήνου αποτελούν τόσο οι παρουσιάσεις των φοιτητριών και φοιτητών, όσο και οι εισηγήσεις της διδάσκουσας, τα συγγράμματα, και η συζήτηση.

[Αλλαγή τίτλου του: Κοινωνικές αναπαραστάσεις του φύλου και του έθνους στα ΜΜΕ 300154, Γενικό πλαίσιο Ζ' εξάμηνο]

Προτεινόμενα συγγράμματα

Yunval Davis, N. (2013). *Κοινωνικό Φύλο και Έθνος*. Εκδόσεις University Studio Press. Θεσσαλονίκη.

Χαλκιά, Α. (2021). *Έθνος και Φύλο σε Κρίση: Αρρενωπότητες στο Προσκήνιο*. Εκδόσεις Futura, Αθήνα.

Χαλκιά, Α. (2007). *Το Άδειο Λίκνο της Δημοκρατίας: Σεξ, εκτρώσεις και εθνικισμός στη σύγχρονη Ελλάδα*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.

300155 – ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΣΜΟΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Τρύφων Κωστόπουλος, Αφ. Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναλύσει τη σχέση κοινωνίας και κοινότητας. Δίδεται προτεραιότητα στην υλική παραγωγή και στη μαρξιστική πολιτική οικονομία, καθώς και στη μαρξιστική διαλεκτική μέθοδο ανάλυσης της κοινωνίας. Με βάση τον τρόπο παραγωγής της υλικής ζωής, η οποία καθορίζει γενικά την κοινωνικοπολιτική και πνευματική ζωή των ανθρώπων, αναφερόμαστε στις σχέσεις παραγωγής, παρουσιάζοντας τους γνωστούς τρόπους κοινωνικής παραγωγής, εστιάζοντας το ενδιαφέρον μας στις σύγχρονες καπιταλιστικές κοινωνίες. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται συνοπτικά οι κοινωνικές τάξεις στις κεφαλαιοκρατικές κοινωνίες, αλλά και η κομμουνιστική προοπτική της κοινωνίας, μέσω των συλλογικοτήτων του κοινοτισμού. Αναλύεται ο κοινοτισμός στην ιστορικότητά του. Η πρωτόγονη κοινότητα με την κοινή ιδιοκτησία της γης και των μέσων συντήρησης, όπου κυριαρχείται η κοινωνική οργάνωση με βάση τους κοινωνικούς δεσμούς. Η ανάπτυξη του καταμερισμού της εργασίας και η διαίρεση της κοινωνίας σε τάξεις, κάνει αναγκαία την εμφάνιση του κράτους και την ανάπτυξη των ταξικών αντιθέσεων και των ταξικών αγώνων. Περνάμε στην ανάλυση του συστήματος των συντεχνιών και της κάστας την περίοδο της φεουδαρχίας (μεσαίωνα), το οποίο στη συνέχεια παραχωρεί τη θέση του στις σύγχρονες αστικές κοινωνίες. Παρουσιάζεται ο αμερικανικός κοινοτισμός και οι αμερικανοί κοινοτιστές, αλλά και οι σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Στο πλαίσιο αυτό αναλύεται ο κοινοτισμός ή κομμουνισμός, ο οποίος αναπτύσσει ένα φιλοσοφικό σύστημα αξιών σε έντονη αντίθεση με το φιλελευθερισμό και αναφερόμαστε στην κριτική που ασκεί ο κοινοτισμός στις καπιταλιστικές κοινωνίες και στο συντηρητισμό. Επίσης, αναφερόμαστε στην κριτική, η οποία ασκείται από τους μαρξιστές στο σύγχρονο κοινοτισμό.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Craib, I. (2012). *Κλασική Κοινωνική Θεωρία*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300156 – ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Τρύφων Κωστόπουλος, Αφ. Καθηγητής &****Μιλτιάδης Κήπας, Καθηγητής****Περιγραφή**

Το μάθημα θα επιχειρήσει να αναδείξει τη λειτουργία της δημοκρατίας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δίδοντας έμφαση στην τοπική δημοκρατία. Η σταδιακή μεταβίβαση βασικών αρμοδιοτήτων από τα κράτη-μέλη στα γραφειοκρατικά θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία στερούνται λαϊκής νομιμοποίησης, όπως είναι κυρίως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο, έχει ως συνέπεια την υποβάθμιση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τη δημιουργία του «δημοκρατικού ελλείμματος» της Ένωσης. Εξετάζεται η κοινοτική διαδικασία λήψης των αποφάσεων και με αφετηρία το «δημοκρατικό έλλειμμα» προχωρούμε σε μια συγκριτική, πολιτική, κοινωνιολογική ανάλυση, στον τρόπο λήψης των αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο. Αναλύεται η χρήση των δημοψηφισμάτων στον τρόπο λήψης αποφάσεων στην Ένωση, και δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στη λειτουργία της τοπικής δημοκρατίας, αξιολογώντας τα τοπικά δημοψηφίσματα για την αντιμετώπιση των άμεσων προβλημάτων των πολιτών. Ενώ στο πλαίσιο της «Ευρώπης των Περιφερειών» αναφερόμαστε στην αρχή της επικουρικότητας, η οποία επανακαθορίζει πάνω σε νέα πολιτική συμφωνία την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ κοινοτικού επιπέδου, κρατών-μελών και περιφερειών και παρουσιάζεται ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης, στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ. Ακολουθεί η συγκριτική ανάλυση των τεσσάρων «μοντέλων» τοπικής αυτοδιοίκησης που κατά κανόνα επικρατούν στα «15» παλιά κράτη-μέλη της Ένωσης ως εξής: α. Ομοσπονδιακά κράτη (Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία) β. Ενιαία αποκεντρωμένα κράτη (Γαλλία, Δανία, Ιταλία, Ισπανία, Ολλανδία, Σουηδία, Φινλανδία) γ. Ενιαία κράτη (Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο) δ. Ενιαία κράτη υπό αποκέντρωση (Ελλάδα, Πορτογαλία). Επίσης, γίνεται αναφορά στις ιδιαιτερότητες λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης και της τοπικής δημοκρατίας στα «12» νέα κράτη-μέλη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης των πρώην Σοσιαλιστικών Χωρών. Τέλος παρουσιάζεται το ομοσπονδιακό σύστημα των ΗΠΑ, δίδοντας έμφαση στο θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης και της τοπικής δημοκρατίας που έλκει την καταγωγή της από την αμερικανική επανάσταση (άμεση εκλογή σερίφη, δικαστών κτλ.)

Προτεινόμενα συγγράμματα

Κωστόπουλος, Τ. (2014). *Τοπική Δημοκρατία και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300208 – ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Διδάσκων ΕΣΠΑ****Περιγραφή**

Η τεχνολογία ως πυρήνας και κινητήρια δύναμη της βιομηχανικής ανάπτυξης από την έναρξη τη εκβιομηχάνισης (18ος αιώνας) έως σήμερα, έχει άμεση και έμμεση επίδραση στην περιβαλλοντική αλλαγή. Η κινητοποίηση τεράστιων όγκων υλικών, αφενός μεν λόγω της διεύρυνσης των ικανοτήτων του παραγωγικού συστήματος που επέφερε η τεχνολογική αλλαγή, αφετέρου δε λόγω

της ραγδαίας αύξησης του όγκου της παραγωγής, αποτέλεσμα των κερδών παραγωγικότητας και αποδοτικότητας για μακρά χρονικά διαστήματα στη διάρκεια ζωής των διαδοχικών συστάδων τεχνολογία, είχαν σημαντικές έμμεσες συνέπειες για το περιβάλλον (έδαφος, ύδατα, αέρας) τοπικής σημασίας στο ξεκίνημα της εκβιομηχάνισης και παγκόσμιας από τα μέσα του 20ου αιώνα και εξής που κορυφώνεται η ποσοτική απόδοση του βιομηχανικού συστήματος.

Έχουν καταστραφεί εδάφη από την εντατική εξόρυξη υλικών, μολυσμένοι ποταμοί και θάλασσες, λόγω της αλόγιστης απόρριψης βιομηχανικών και αστικών λυμάτων, μολυσμένη ατμόσφαιρα, λόγω της ανεξέλεγκτης εκπομπής ρύπων, συνθέτουν την γενική εικόνα των επιπτώσεων της βιομηχανικής ανάπτυξης στο περιβάλλον. Αυτό αποτελεί την έμμεση συμβολή της τεχνολογίας στις αρνητικές αυτές περιβαλλοντικές εξελίξεις. Από τη δεκαετία του '80 το περιβάλλον καταλαμβάνει σταθερά μια από τις πρώτες θέσεις στα προγράμματα εθνικών, αλλά και παγκόσμιων προς επίλυση προβλημάτων και αποτελεί αλληλένδετο στοιχείο της αναπτυξιακής στρατηγικής. Η διαχείριση και η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων αποτελεί πρώτη προτεραιότητα, τόσο σε παγκόσμιο, όσο και σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, η δε αποτελεσματική αντιμετώπιση τους εξαρτάται, κατά κύριο λόγο, από τις ορθές επιλογές και τις διαθέσιμες περιβαλλοντικές τεχνολογίες.

300218 – ΠΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ II: Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παναγιώτης Δουκέλλης, Καθηγητής

Περιγραφή

Η εμφάνιση του αστικού φαινομένου και η δημιουργία πόλεων στην ανατολή Μεσόγειο και την εγγύς Ανατολή.

A. Σύνδεση με την νεολιθική επανάσταση

- Από έναν τρόπο ζωής που βασιζόταν στο κυνήγι και στη συλλογή καρπών μεταβαίνουμε σε έναν τρόπο ζωής που βασίζεται στην γεωργία / κτηνοτροφία και κυρίως στην σταδιακή εμφάνιση πλεονάσματος και την δημιουργία προϋποθέσεων για ανταλλαγές προϊόντων, για πληθυσμιακή πυκνωση, για εξειδίκευση και επιμερισμό αρμοδιοτήτων. Πότε; περί το 10.000 π.Χ.
- Ορισμός αστικού φαινομένου. Ποικίλα κριτήρια και κυρίως συνδυασμός αυτών. Ζητήματα δημογραφίας - Βιοτεχνικές εγκαταστάσεις – Οχυρώσεις – Μέγεθος και δομή του οικισμού - Διάρκεια ζωής του οικισμού. Μείζων προϋπόθεση η πληθυσμιακή συγκέντρωση. Το παράδειγμα της Ιερικού, το παράδειγμα του Catal Huyuk. Ζητήματα παραγωγής και μεταφοράς προϊόντων - Γεω-οικονομικός ντετερμινισμός; - Η αμφίδρομη σχέση πόλεως – υπαίθρου. Πόλεις και πολιτικές ιεραρχήσεις (οι ιδιοτυπίες της Μεσοποταμίας, της Αιγύπτου, της Φοινίκης, της Ιουδαίας).

B. Συλλογική μνήμη, συνείδηση, ταυτότητα

- Πέραν των υλικοτεχνικών δομών και διαδράσεων ως προϋποθέσεων του αστικού φαινομένου, γίνεται αναφορά στο θεμελιώδες ζήτημα της συγκρότησης της συλλογικής μνήμης και της καταγραφής της. Αναφορά στο έργο και στις θέσεις του M. Halbwachs. Οι χωρο-χρονικές προϋποθέσεις της μνήμης - Η συσχέτιση με την ομάδα, οι τελετές, τα ημερολόγια - Η ανακατασκευή - μνημοτεχνική – σκηνοθεσία – συμμετοχή. Από τις τελετές στα κείμενα: η γραφή, ο κανόνας - επανάληψη και απόκλιση (Αριστοτέλης).

Γ. Η ελληνική πόλη [Το μάθημα δεν βασίζεται σε μία εξελικτική προσέγγιση του αστικού φαινομένου από τις απαρχές του και εξής]

- Επιστροφή στη συζήτηση περί ορισμού πόλεως: εν τέλει τα διάφορα κριτήρια που έχουν προταθεί (οχυρώσεις, μέγεθος, διάρκεια, δομή κλπ.) είναι αποτελέσματα μιας συγκεκριμένης διαδικασίας συγκέντρωσης πληθυσμού [αστικοποίηση].
- Το ζήτημα της εξάπλωσης του αστικού φαινομένου στην μεσογειακή λεκάνη: εμπορικές δραστηριότητες, η αναζήτηση των μετάλλων, η διάδοση του γραπτού κώδικα επικοινωνίας, οι αποικίες (Φοίνικες και Έλληνες, αλλά και οι Ετρούσκοι).
- Το εύγλωττο παράδειγμα της Κυρήνης (631 π.Χ.)
- Η τεκμηριωτική σημασία των καταλοίπων του υλικού πολιτισμού. Οι σχέσεις ελληνικής χερσονήσου με ανατολική Μεσόγειο. Οι μεταναστεύσεις πληθυσμών. Οι ερμηνείες των Αρχαίων: Θουκυδίδης. Η ιδεολογική χρήση των πληθυσμιακών μετακινήσεων από τους μεταγενεστέρους. Το παράδειγμα της αρχαιολογικής θέσης στο Λευκαντί της Εύβοιας.
- Οι μεγάλες αλλαγές του 8ου αιώνα. Από την καύση των νεκρών στον ενταφιασμό. Ενδείξεις κοινοτικής οργάνωσης και οργάνωσης του κοινοτικού χώρου. Ο κόσμος των θεών: ναοί, μνημεία, προσφορές από ντόπιους και ξένους. Νέα πεδία κοινωνικής προβολής (κτερίσματα – αναθήματα / ταφή – προσφορά / οικογένεια – άτομο / εντόπια κοινωνία – ευρύτερος κύκλος) => ενίσχυση της κοινότητας / χωρικές συνιστώσες στη συγκρότηση της επικράτειας - Γραφή και αλφάβητο - Η νέα κοσμοαντίληψη. Οι αποικίες και οι εξωγενείς παράγοντες στη διαμόρφωση της μητροπολιτικής κοινότητας.
- Γραφή και προφορικότητα: η επική ποίηση του Ομήρου και του Ησιόδου. Η οργάνωση των κοινωνιών του Ομήρου και οι αξίες της. Τα δεδομένα ενός νέου αιώνα: οι καλλιτεχνικές επιλογές του 7ου αιώνα. Νέα στρατιωτική οργάνωση, το παράδειγμα της Σπάρτης. Οι πολιτικοί θεσμοί και τα πολιτικά συμφραζόμενα. Οι νομοθέτες, οι νέες πόλεις Η θεματική του μαθήματος έρχεται να ενισχύσει το πρόγραμμα σπουδών Κοινωνιολογίας με την συγκροτημένη παρουσίαση του ζητήματος των απαρχών του αστικού φαινομένου, τόσο στην ιστορική του και την κοινωνιολογική του διάσταση αυτή καθαυτή, όσο και ως κατοπτρισμός του φαινομένου, έτσι όπως αυτό πραγματώνεται κατά τις νεώτερες εποχές.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Assmann, J. (2021). *Η πολιτισμική μνήμη γραφή, ανάμνηση και πολιτική ταυτότητα στους πρώιμους ανωτέρους πολιτισμούς*. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης. Ηράκλειο - Αθήνα.

De Polignac, F. (2000). *Η γέννηση της αρχαίας ελληνικής πόλης*. Εκδόσεις MIET. Αθήνα.

300229 – ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΚΑΙ ΛΗΣΤΕΙΑ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Εμμανουήλ Χουμεριανός, Αναπληρωτής Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναδείξει τις συνθήκες (κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές, πολιτισμικές) μέσα στις οποίες εκδηλώνονται μορφές κοινωνικής διαμαρτυρίας αλλά και αναπτύσσονται πρακτικές ληστρικής δράσης στον αγροτικό χώρο της Ελλάδας. Το χρονικό πλαίσιο των ζητημάτων που εξετάζονται εκτείνεται από την εγκαθίδρυση του ελληνικού κράτους κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα μέχρι και την περίοδο του Μεσοπολέμου τον 20ο αιώνα.

Η βασική θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση συνδέεται με τη διερεύνηση των όρων ανάπτυξης των εκδηλώσεων διαμαρτυρίας στο συγκεκριμένο κοινωνικό χώρο, όπως και των

παραγόντων που συνέβαλαν στην εμφάνιση του ληστρικού φαινομένου. Εκτός από την προσέγγιση του θεωρητικού πλαισίου, διερευνώνται πρωτογενείς πηγές σχετικές:

- α) με τις πρακτικές που χαρακτηρίζονται ως «ληστρικές»,
- β) με τις μεταβατικές κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές διεργασίες στις οποίες εγγράφονται αυτές οι πρακτικές,
- γ) με την παραγωγή δημόσιου λόγου για τη ληστεία,
- δ) με το «ληστρικό» μυθιστόρημα και τα «ληστρικά» τραγούδια.

Προτεινόμενα Συγγράμματα

Θεοτοκάς, Ν., & Κοταρίδης, Ν. (2006). *Η οικονομία της βίας. Παραδοσιακές και νεωτερικές εξουσίες στην Ελλάδα του 19ου αι.* Εκδόσεις Βιβλιόραμα. Αθήνα.

Βαφέας, Ν. (2022). *Από τον λιποτάκτη στον αντάρτη. Η «στάσις» των ανυπότακτων στη Δυτική Κρήτη (1921-1922).* Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.

300656 – ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Διδάσκων ΕΣΠΑ

Περιγραφή

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η κριτική ανάλυση της δραστηριότητας των οργάνων του επίσημου κοινωνικού ελέγχου, καθώς και οι συνέπειές τους στο στάδιο της ανακριτικής διαδικασίας. Ως βασικά κριτήρια της ανάλυσης χρησιμοποιούνται ο σεβασμός των επιταγών του κράτους δικαίου και η συμμόρφωση προς τις αρχές μιας ορθολογικής και επιστημονικά τεκμηριωμένης πολιτικής ελέγχου της εγκληματικής και παραβατικής συμπεριφοράς υπό το πρίσμα της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

300748 – ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Σταύρος Πανταζόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι να περιγράψει και να αναδείξει τις βασικές αλλαγές που επήλθαν ή δρομολογούνται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την ίδια την πράξη της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και το μέλλον του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου. Στη διάρκεια των παραδόσεων θα αναδειχτεί η σύγχρονη προσέγγιση για ένα πολυεπίπεδο (multi-tiered) σύστημα κοινωνικής προστασίας που ισχύει πλέον στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χώρο, όπου οι κεντρικές ευρωπαϊκές πολιτικές απασχόλησης και προστασίας συνδυάζονται με τις επιμέρους πολιτικές των κρατών μελών. Θα συζητηθούν οι φάσεις ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Πολιτικής (Συνθήκη Ρώμης, Ενιαία Εσωτερική Αγορά, Μάαστριχτ, Άμστερνταμ, Λισσαβόνα, Νίκαια, Ευρωπαϊκό Σύνταγμα), καθώς και οι τρέχουσες πολιτικές απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στην ανάπτυξη νέων εργαλείων διακυβέρνησης όπως η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού (Open Method of Coordination – OMC).

Τέλος, θα αναλυθούν οι μεγάλες αλλαγές που επιβάλλονται στα ευρωπαϊκά κοινωνικά κράτη και που οδηγούν γενικότερα σε μια νέα αρχιτεκτονική κοινωνικής προστασίας, ιδιαίτερα υπό το πρίσμα των

επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης που εκδηλώθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 2000 και η μετά COVID-19 εποχή.

Προτεινόμενα Συγγράμματα

Σακελλαρόπουλος, Θ. (επιμ.). (2011). *Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

Σακελλαρόπουλος, Θ. (2001). *Υπερεθνικές κοινωνικές πολιτικές την εποχή της παγκοσμιοποίησης*. Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα.

300754 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ II

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Καντζάρα, Καθηγήτρια

Περιγραφή

Το μάθημα διαπραγματεύεται και εξετάζει διαφορετικές προσεγγίσεις και θεματικές στην επιστήμη της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης. Οι θεματικές που εξετάζουμε αναλύσουν σχέσεις σε επίπεδο σχολείου όπως και ανάμεσα στην εκπαίδευση και σε άλλους κοινωνικούς θεσμούς.

Ανάμεσα στις θεματικές διαπραγματευόμαστε τις σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών, τους στόχους της παρεχόμενης μόρφωσης, τις επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης στην εκπαίδευση, τη διάσταση του φύλου, όπως και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

Το μάθημα αποτελεί συνέχεια του μαθήματος της «Κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης Ι», και αποσκοπεί στην εμβάθυνση σε σύγχρονες θεματικές από κοινωνιολογική σκοπιά, με απώτερο στόχο οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να αποκτήσουν τα απαραίτητα γνωστικά εφόδια για εκπαιδευτικούς, επιστημονικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

Μαθησιακοί στόχοι

Το μάθημα στοχεύει ώστε οι φοιτητές και οι φοιτήτριες:

- να αναλύουν τις εκπαιδευτικές σχέσεις στα πλαίσια του σχολείου,
- να αναγνωρίζουν τις σύγχρονες προσεγγίσεις και τη σχέση τους με κοινωνικά κινήματα, ανησυχίες, ή προβλήματα,
- να είναι σε θέση να εξηγούν τι επηρεάζει τις εκπαιδευτικές μεταβολές και τι επίδραση μπορεί να έχουν στον κοινωνικό ρόλο του θεσμού της εκπαίδευσης.
- να κατανοούν τη διάκριση μικρό- και μακρό-επίπεδο ανάλυσης.

Δομή μαθήματος και εξέταση

Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις, διάλογο, συζήτηση με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, εκπαιδευτική επίσκεψη και εργασία. Στο σχεδιασμό του μαθήματος συμπεριλαμβάνεται και ο κριτικός σχολιασμός κειμένων.

Η εκπόνηση εργασίας είναι προαιρετική και δεν βαθμολογείται. Δίνονται τρεις επιλογές, μια εξ αυτών είναι η διενέργεια μιας σε μικρή έκταση εμπειρικής έρευνας. Οι σχετικές πληροφορίες, όπως και εκτενέστερη βιβλιογραφία για το μάθημα και την εργασία δίνονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων στις αρχές του ακαδημαϊκού εξαμήνου.

Οι εξετάσεις στο μάθημα είναι γραπτές. Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών διενεργείται στη βάση κριτηρίων, όπως είναι ο βαθμός κατανόησης των υπό εξέταση θεωριών και προσεγγίσεων, η ορθή χρήση της ορολογίας, και η τεκμηριωμένη υποστήριξη της άποψής τους.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Καντζάρα, Β. (2020). *Η εκπαίδευση σε συνθήκες κρίσης στην Ελλάδα (2009-2014). Επιπτώσεις και πολιτικές – μια κοινωνιολογική προσέγγιση*. Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

300783 – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση εκ μέρους των φοιτητών βασικών γνώσεων για την επίδραση που είχε η Ευρωπαϊκή ενοποίηση στην Ελληνική Οικονομία. Η βασική θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση είναι η θεωρία των οικονομικών ολοκληρώσεων και των συνεπειών που έχουν αυτές για τα συμμετέχοντα μέλη τους. Ειδικότερα αντικείμενα του μαθήματος είναι το εξελισσόμενο θεσμικό πλαίσιο της ΕΟΚ/Ευρωπαϊκής Ένωσης, η σύνδεση της Ελλάδας με την ΕΟΚ την δεκαετία του '60, η προσχώρηση την δεκαετία του '80, οι ανταλλαγές και το εμπόριο, οι πόροι και οι μεταβιβάσεις προς την Ελλάδα, η ΟΝΕ, το Ευρώ και η Ευρωζώνη, η σύγχρονη κρίση. Οι παραδόσεις κλείνουν με προβληματισμούς για το μέλλον της ΕΕ λαμβανομένων υπόψη του BREXIT και άλλων ζητημάτων που παρουσιάζονται στην πορεία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Μαραβέγιας, Ν., & Σακελλαρόπουλος, Θ. (2018). *Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση: Η Ιστορία μιας Πολυκύμαντης Σχέσης 1962-2018*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

Μαραβέγιας, Ν., & Σακελλαρόπουλος, Θ. (2006). *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ελλάδα. Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτικές*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

300824 – ΕΠΑΝΟΡΘΩΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Αρτινοπούλου, Καθηγήτρια

Περιγραφή

Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με τις σύγχρονες τάσεις παρέμβασης στο πλαίσιο ή τα όρια των συστημάτων απονομής της δικαιοσύνης. Ειδικότερα αναλύονται οι ιδεολογικές, κοινωνιολογικές, πολιτισμικές προσεγγίσεις των εναλλακτικών παραδειγμάτων για την απονομή της δικαιοσύνης, όπως είναι η αποκαταστατική ή επανορθωτική δικαιοσύνη. Η εξωποινική επίλυση συγκρούσεων αποτελεί τη σύγχρονη τάση στα ποινικά συστήματα, και δεν περιορίζεται μόνο στο πεδίο της παραβατικότητας ανηλίκων, αλλά επεκτείνεται και σε άλλες μορφές εγκληματικότητας. Οι διεθνείς και ευρωπαϊκοί οργανισμοί τονίζουν την ανάγκη αποφόρτισης των ποινικών συστημάτων και την υιοθέτηση της επανορθωτικής δικαιοσύνης, με άξονες την αποκατάσταση της ζημίας ή βλάβης που έχει υποστεί το θύμα και την ανάληψη της ατομικής ευθύνης από το δράστη. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην Ευρωπαϊκή Οδηγία του 2012 για την προστασία των θυμάτων και τα οριζόμενα για την έννοια και τις πρακτικές της Επανορθωτικής Δικαιοσύνης.

Προτεινόμενα Συγγράμματα

Αρτινοπούλου, Β. (2010). *Επανορθωτική Δικαιοσύνη. Η πρόκληση των σύγχρονων δικαιοκρινικών συστημάτων*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Αρτινοπούλου, Β. (2010). *Σχολική Διαμεσολάβηση*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

300834 – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ II: ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Χριστίνα Κανάκη, Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό & Γεωργία Λειβανά, Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τη συγγραφή επιστημονικών εργασιών και τις αρχές της ακαδημαϊκής ακεραιότητας. Αναλύονται θέματα σχετικά με τη δεοντολογία εκπόνησης εργασιών, την επιστημονική γραφή και τα χαρακτηριστικά της, καθώς και την διαφοροποίησή της από άλλα είδη γραφής. Δίνεται έμφαση στα είδη επιστημονικών εργασιών στην Κοινωνιολογία και τους τρόπους ανάπτυξης της δομής και του περιεχομένου τους. Με στοχευμένες πρακτικές ασκήσεις επιδιώκεται η κατανόηση της διαδικασίας συγγραφής εργασιών και η ορθή χρήση βιβλιογραφικών παραπομπών και αναφορών με σκοπό την επαρκή τεκμηρίωση και την αποφυγή της λογοκλοπής. Προς αυτή την κατεύθυνση, οι φοιτητές/τριες ενθαρρύνονται στη χρήση των διαδικτυακών εργαλείων διαχείρισης βιβλιογραφίας και την κατανόηση των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τις εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης. Σχολιάζονται επίσης, ζητήματα που αφορούν τη γλωσσική επιμέλεια των κειμένων, καθώς και την προφορική παρουσίαση των εργασιών.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Αμερικανική Ψυχολογική Εταιρεία (2022). *Οδηγός δημοσίευσης εργασιών* (7η έκδοση - επιμ. Χ. Κανάκη, μτφρ. Δ. Αλεξανδρή). Εκδόσεις Κλειδάριθμος. Αθήνα.

Πρόσθετο υλικό (διαφάνειες μαθημάτων, ασκήσεις, διαδικτυακοί οδηγοί, προτεινόμενη βιβλιογραφία, κ.λπ.) διατίθεται στο περιεχόμενο του μαθήματος στην πλατφόρμα Open E-class.

300843 – ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ II

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ιωάννα Τζουρμανά, Επίκουρη Καθηγήτρια

Περιγραφή

Το μάθημα στοχεύει στην εξέταση κεντρικών μεθοδολογικών και επιστημολογικών ζητημάτων της ιστορικά θεμελιωμένης κοινωνιολογικής έρευνας. Συζητούνται κύριες μεταθεωρητικές μέριμνες ιστορικών και κοινωνιολόγων για το «τι συνιστά εξήγηση» στη μία και την άλλη πειθαρχία αντιστοίχως και η συγκρότηση των μεθόδων, της προβληματικής, αλλά και των διακυβεύσεων της ιστορικο-κοινωνιολογικής έρευνας πάνω στην παράδοση που εγκαινίασαν κλασικοί της κοινωνικής θεωρίας. Τα κεντρικά αυτά θεωρητικά ζητήματα εξετάζονται παραδειγματικά με άξονα την πολιτική εμπειρία τεσσάρων μεγάλων περιόδων της ευρωπαϊκής ιστορίας: Της αρχαίας ελληνικής πόλης-κράτους, της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και Δημοκρατίας, των μεσαιωνικών φεουδαρχιών και την αναδιάταξη του πολιτικού πεδίου στον σύγχρονο κόσμο, στοχεύοντας, ειδικότερα, στην εξέταση δοξασιών, ιδεών, αρχών και πεποιθήσεων που συγκροτούν την πολιτική εμπειρία της ευρωπαϊκής νεότερης και σύγχρονης κοινωνίας.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Κουμπουρλής, Γ., & Βαφέας, Ν. (επιμ.). (2014). *Ιστορική κοινωνιολογία. Αντικείμενο και μέθοδος*. Εκδόσεις Σαββάλας. Αθήνα.

Burke, P. (2002). *Ιστορία και κοινωνική θεωρία* (μτφρ. Κ. Αθανασίου, επιμέλεια Φ. Τερζάκης). Εκδόσεις Νήσος, Αθήνα.

Όουξοτ, Μ. (2020). *Διαλέξεις για την ιστορία της πολιτικής σκέψης* (μτφρ. επιμέλεια, επίμετρο Π. Λέκκας). Εκδόσεις Τόπος. Αθήνα.

300844 – ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ: ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ II

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ιωάννης Γκολφινόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα διερευνά την κοινωνική θέση των μετανασ(τρ)ιών στην Ελλάδα και τη θέση της μετανάστευσης στην εγχώρια δημόσια σφαίρα από τη σκοπιά των ταξικών και ευρύτερα κοινωνικών αντιπαραθέσεων και συγκρούσεων από τη δεκαετία του 1960 μέχρι και σήμερα. Εστιάζεται στους λόγους γύρω από την «ωφελιμότητα» ή «βλαπτικότητα» της μετανάστευσης σε σχέση την «εθνική» οικονομία και κοινωνία αλλά και στην εγγραφή της μετανάστευσης στο πεδίο του λεγόμενου «δημογραφικού προβλήματος». Μέσα από τη μελέτη των κοινωνικών ανταγωνισμών που εμπλέκουν τη μετανάστευση, το μάθημα επιδιώκει μια πληρέστερη, κοινωνιολογικά προσανατολισμένη κατανόηση της θέσης των μετανασ(τρι)ών στο ιεραρχημένο πεδίο της εγχώριας εργατικής τάξης.

Το μάθημα εξετάζεται γραπτά.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Γκόλντιν, Ί., Κάμερον, Τ., & Μπαλαρατζάν, Μ. (2013). *Αυτοί δεν είναι σαν εμάς: Το παρελθόν και το μέλλον της μετανάστευσης* (μτφρ. Ελένη Αστερίου), Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο - Αθήνα.

Shehu, E. (2021). *Οι απρόσκλητοι φιλοξενούμενοι: Αυτοεθνογραφικές-ιστορικές σημειώσεις για τα τριάντα χρόνια της αλβανικής μετανάστευσης στην Ελλάδα*. Εκδόσεις Ισνάφι. Ιωάννινα.

300862 – ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΠΟΣΤΕΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΣΗ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παρασκευή-Βίβιαν Γαλατά, Επίκουρη Καθηγήτρια

Περιγραφή

Η έννοια της Σχετικής Αποστέρησης προσφέρει ένα σημαντικό θεωρητικό, μεθοδολογικό και ερμηνευτικό πλαίσιο για την κατανόηση των υποκειμενικών αντιλήψεων της ανισότητας και των αισθημάτων αποστέρησης που προκύπτουν από τη σύγκριση με άλλα άτομα. Το μάθημα επικεντρώνεται στη διερεύνηση των τρόπων με τους οποίους τα άτομα συγκρίνουν τη θέση τους σε σχέση με άλλους και πώς οι συγκρίσεις και οι ομάδες αναφοράς επηρεάζουν τη στάση τους απέναντι στην ανισότητα, ιδίως στον χώρο εργασίας. Αντλώντας από την κλασική και σύγχρονη κοινωνιολογική θεωρία, το μάθημα εξετάζει τα εξής καίρια ερωτήματα: (α) πώς διαμορφώνονται και μεταβάλλονται οι αντιλήψεις των ανθρώπων για τις ανισότητες στην εργασία σε σύγκριση με άλλους; (β) γιατί η δυσαρέσκεια απέναντι στις ανισότητες δεν είναι πάντοτε ανάλογη της κοινωνικής θέσης;

και (γ) πώς μπορούμε να ερμηνεύσουμε ερευνητικά τη σχέση ανάμεσα στην ανισότητα και τη δυσαρέσκεια;

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σχεσιακή διάσταση της ανισότητας, δηλαδή στον τρόπο με τον οποίο οι κοινωνικές σχέσεις, οι συγκρίσεις και οι προσδοκίες συγκροτούν τις υποκειμενικές εμπειρίες αποστέρησης. Η θεωρία της σχετικής αποστέρησης αποτελεί τον κεντρικό αναλυτικό άξονα, καθώς φωτίζει τη σχέση ανάμεσα στις προσδοκίες και τις επιτεύξεις των ατόμων, αναδεικνύοντας τους λόγους για τους οποίους προκύπτει δυσαρέσκεια, ιδίως σε περιόδους ραγδαίων αλλαγών. Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες την έννοια της σχετικής αποστέρησης και τον ρόλο των κοινωνικών συγκρίσεων και ομάδων αναφοράς στη διαμόρφωση των αντιλήψεων για την ανισότητα. Το πρώτο μέρος των διαλέξεων αφιερώνεται στην ανάλυση της έννοιας της σχετικής αποστέρησης, στη θεωρητική συμβολή και την ιστορική διαδρομή της. Το δεύτερο μέρος των διαλέξεων εστιάζει στην ανάλυση της σχέσης ανάμεσα στην κοινωνική ανισότητα και τα αισθήματα αποστέρησης, στη δυναμική των κοινωνικών συγκρίσεων και στη διαφοροποίηση των ομάδων αναφοράς σε χρόνο και τόπο. Το τρίτο μέρος των διαλέξεων εξετάζει τις κλασικές και πρόσφατες κοινωνιολογικές μελέτες που εφάρμοσαν την έννοια της σχετικής αποστέρησης για να εξηγήσουν την υποκειμενική ανισότητα και τις ελληνικές μελέτες, που ερευνούν τις αντιλήψεις για τις ανισότητες και τις επαγγελματικές προσδοκίες σε σχέση με τις ομάδες αναφοράς.

Θεματικές Ενότητες

- Σχετική αποστέρηση: έννοια, ιστορική πορεία και θεωρητική συμβολή
- Ανισότητα και δυσαρέσκεια, κοινωνικές συγκρίσεις και ομάδες αναφοράς
- Εμπειρικές εφαρμογές και μελέτες σχετικής αποστέρησης

Μαθησιακά αποτελέσματα

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση να εξηγήσουν την έννοια της σχετικής αποστέρησης, να κατανοήσουν τη σχέση ανισότητας και δυσαρέσκειας, να αναλύσουν τον ρόλο των κοινωνικών συγκρίσεων και ομάδων αναφοράς στη διαμόρφωση των αντιλήψεων για την ανισότητα και να συγκρίνουν εμπειρικά παραδείγματα από την ελληνική και διεθνή κοινωνία.

Το μάθημα εξετάζεται προφορικά ενώ ταυτόχρονα οι φοιτητές/τριες ενθαρρύνονται και στην κατάθεση εργασίας κατόπιν συνεννόησης με την υπεύθυνη καθηγήτρια

Προτεινόμενα συγγράμματα

Γαλατά Π.- Β. (2024). *Ανισότητες στην εργασία και σχετική αποστέρηση*, Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Λύτρας Α.Ν. (2024). *Οι αστοί και ο κόσμος τους. Η κοινωνική πόλωση στον 21^ο αιώνα*, Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Σκαμνάκης Χ. (Επιμέλεια) (2024). *Μελέτες για την οικοδόμηση μιας αναστοχαστικής οπτικής για την κοινωνική πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Ψημμένος Ι. (2025). *Εργασία και Κρίση*, Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

300195 – ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΒΙΑΙΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Σεμινάριο – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Βλάχου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Περιγραφή

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η μελέτη και η ανάλυση συγκεκριμένων περιπτώσεων βίαιης εγκληματικότητας υπό το πρίσμα των σύγχρονων εξελίξεων και των κοινωνικών επιταγών. Οι άξονες της μελέτης των περιπτώσεων σε συνδυασμό με τις θεωρητικές προσεγγίσεις της βίας και τα ερευνητικά δεδομένα για τη βίαιη εγκληματικότητα αναδεικνύουν την αναγκαιότητα της διεπιστημονικής προσέγγισης και τη σύζευξη θεωρίας και έρευνας. Κατά τη μελέτη των εκάστοτε περιπτώσεων εφαρμόζεται η εγκληματολογική θεωρία, τα μοντέλα αντεγκληματικής πολιτικής, αναλύονται και συνδέονται τα σχετικά ερευνητικά δεδομένα με τις θεματικές του σεμιναρίου και επιτυγχάνεται η σύζευξη θεωρίας και έρευνας.

ΚΥΡΙΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ:

- Εννοιολογικός προσδιορισμός βασικών εννοιών
- Μελέτη συγκεκριμένων περιπτώσεων βίαιων εγκλημάτων
- Εγκληματολογικές και Ποινικές Προσεγγίσεις Βίαιης Εγκληματικότητας
- Θεωρητικές Προσεγγίσεις Βίαιης Εγκληματικότητας
- Βίαιη Εγκληματικότητα & Τύπος (μελέτη άρθρων)
- Βίαιη Εγκληματικότητα & Ποινική Δικαιοσύνη (μελέτη δικαστικών αποφάσεων)
- Παρουσιάσεις εργασιών

Προτεινόμενα συγγράμματα

Βλάχου, Β. (2008). *Η εξέλιξη των εγκληματολογικών θεωριών για τη βία και την επιθετικότητα*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

300853 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Σεμινάριο – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ντάφλου Αικατερίνη, Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό

Περιγραφή

Το σεμινάριο ενισχύει τις γνώσεις των φοιτητών/τριών σχετικά με τις ιδιαίτερες ανάγκες του ηλικιωμένου πληθυσμού για φροντίδα και υποστήριξη. Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει το σχετικό θεωρητικό πλαίσιο για τον ορισμό της τρίτης ηλικίας και τα χαρακτηριστικά του γήρατος. Στο σεμινάριο εξετάζονται ζητήματα που αφορούν τις στάσεις, αντιλήψεις και τα στερεότυπα για τους ηλικιωμένους, την Κοινωνική Πολιτική και τις υπηρεσίες γηριατρικής φροντίδας αλλά και το ζήτημα της ενεργούς γήρανσης.

Περιεχόμενο μαθήματος

Ορισμός της τρίτης ηλικίας - Χαρακτηριστικά του γήρατος

Κοινωνικός αποκλεισμός και άτομα με ειδικές ανάγκες. Κοινωνιολογική Θεώρηση.

Η προβληματική των ηλικιωμένων & των συνοδών προβλημάτων (αναπηρίας)

Ψυχοκοινωνικές ανάγκες των ηλικιωμένων

Στάσεις, αντιλήψεις και στερεότυπα για τους ηλικιωμένους

Λειτουργικότητα και ποιότητα ζωής

Κακοποίηση ηλικιωμένων

Κοινωνική Πολιτική και υπηρεσίες γηριατρικής φροντίδας

Ενεργός γήρανση:

-Δίκτυα στήριξης ηλικιωμένων (τυπικά, άτυπα)

-Νέες τεχνολογίες & χρήση τους

Αξιολόγηση φοιτητών/ριων

Τελική βαθμολογία που περιλαμβάνει:

Γραπτή εργασία & Συμμετοχή στο μάθημα

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ντάφλου, Α. (2020). *Κοινωνική πολιτική και τοπική αυτοδιοίκηση, Τοπικότητα, τεχνολογία και ευάλωτες ομάδες*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Δημήτριος, Γ. Κογκίδου, Δ, Τεπέρογλου, Α., Μουσούρου, Λ., & Στρατηγάκη, Μ. (2005). *Ζητήματα οικογενειακής πολιτικής. Θεωρητικές αναφορές και εμπειρικές διερευνήσεις*. Εκδόσεις Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός κ ΣΙΑ ΕΕ.

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ**300055 – Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ****Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Διδάσκων ΕΣΠΑ****Περιγραφή**

Το μάθημα παρουσιάζει τη διαδικασία αστικοποίησης της Ελλάδας κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα. Τα κύρια θέματα αφορούν τα αίτια και τις επιπτώσεις της διαδικασίας αστικοποίησης τόσο στο αστικό δίκτυο όσο και στον αστικό χώρο. Η εξέλιξη του αστικού δικτύου καθορίστηκε από τρεις παράγοντες: α) το συγκεντρωτικό σύστημα διοίκησης, β) την αργοπορημένη κατασκευή του οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου και γ) τον τύπο ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, που στηρίχθηκε στην εμπορευματοποίηση της αγροτικής παραγωγής. Μια νέα μορφή διαχείρισης του αστικού χώρου υιοθετήθηκε: το Ιπποδάμειο σύστημα ρυμοτομίας. Έτσι η όψη των πόλεων άλλαξε καθώς οι λειτουργίες τους οργανώθηκαν σύμφωνα με την αρχή της διαφοροποίησης της χρήσης της αστικής γης. Η Αθήνα, η έδρα της Κεντρικής Διοίκησης, μαζί με τις πόλεις-λιμάνια της Πάτρας, του Πειραιά και της Ερμούπολης έγιναν τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα σχεδόν μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα. Σύμφωνα με τα παραπάνω με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει να γνωρίζουν τη διαδικασία αστικοποίησης της Ελλάδας κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα, δηλαδή:

- τα αίτια και τις επιπτώσεις της διαδικασίας αστικοποίησης τόσο στο αστικό δίκτυο όσο και στον αστικό χώρο,
- τους παράγοντες που καθόρισαν την ανάπτυξη των πόλεων και του αστικού δικτύου,
- τη νέα ιεράρχηση του εθνικού χώρου και την τυπολογία των πόλεων

Προτεινόμενα συγγράμματα

Κοτέα, Μ. Γ. Α. (2007). *Τοπική Διακυβέρνηση και αστικοποίηση: ο εκσυγχρονισμός της Δημοτικής Διοίκησης στην Ελλάδα του 19ου αιώνα*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

Εξεταστέα ύλη: σ.σ. 13-121.

Κοτέα Μ. Γ. Α. (2014). *Δημοτική Μεταρρύθμιση και πολιτικός εκσυγχρονισμός, 1912-1936*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

Εξεταστέα ύλη: σ.σ. 65-166.

300087 – Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ 1940-1950, ΚΑΤΟΧΗ-ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ-ΕΜΦΥΛΙΟΣ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Ελισσάβετ-Ευαγγελία Τσακανίκα, Εργαστηριακό Διδακτικό****Προσωπικό****Περιγραφή**

Το μάθημα κατανέμεται σε τρεις γενικές θεματικές ενότητες:

1. Τα συμφραζόμενα της Κατοχής: Η ενότητα αυτή εξετάζει την πολιτική και κοινωνική κατάσταση της Ελλάδας με την έναρξη της τριπλής κατοχής. Τα θέματα που καλύπτει είναι: Η Ελλάδα του Μεσοπολέμου και η πολιτική παρακαταθήκη της δικτατορίας Μεταξά. // Η άνοδος του φασισμού

στην Ευρώπη και η διεθνής θέση της Ελλάδας. // Οι εθνοτικές αντιθέσεις εξαιτίας της εντατικής πολιτικής εξελληνισμού συμπαγών εθνοτικών ομάδων που υπήχθησαν στο ελληνικό κράτος, ιδίως μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους. // Οι συγκρούσεις μεταξύ γηγενών και προσφύγων (Μικρασιατών και Ποντίων).

2. Το φαινόμενο της Εθνικής Αντίστασης. Η ενότητα αυτή αναλύει ζητήματα όπως: Η κατάρρευση του κοινωνικού και οικονομικού ιστού εξαιτίας της Κατοχής. // Οι τρεις ελληνικές κυβερνήσεις της Κατοχής και τα πολιτικά και ιδεολογικά τους ερείσματα. // Ο δωσιλογισμός. // Η ανάδυση των αντιστασιακών οργανώσεων και τα αίτια της κυριαρχίας του ΕΑΜ. // Η φυσιογνωμία του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας και οι επιδιώξεις του στην Κατοχή και στην Απελευθέρωση.

3. Ο Εμφύλιος. Στην ενότητα αυτή θα μελετηθούν οι διάφορες φάσεις του Εμφυλίου και θα διερευνηθούν ζητήματα όπως: Οι λόγοι της αποτυχίας της Συμφωνίας της Βάρκιζας. // Η συγκρότηση του Δημοκρατικού Στρατού και τα δημογραφικά του χαρακτηριστικά. // Το ζήτημα των ανήλικων μαχητών. // Ο ρόλος των Ταγμάτων Ασφαλείας. // Η στάση του κράτους απέναντι στους λεγόμενους «ανταρτόπληκτους» και η πολιτική ερήμωσης της υπαίθρου, που συνέβαλε στην αστυφιλία και το μεταναστευτικό ρεύμα της επόμενης δεκαετίας. // Η ανάμειξη του ξένου παράγοντα στον Ελληνικό Εμφύλιο. Ο ρόλος Βρετανών, Αμερικανών και Σοβιετικών.

Στόχος είναι με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές:

- Να εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο της περιόδου (ΕΑΜ, ΕΛΑΣ, ΕΔΕΣ, Κυβέρνηση του Βουνού, Δεκεμβριανά, Δημοκρατικός Στρατός, Βάρκιζα, Οργάνωση Χ, κινήματα της Μέσης Ανατολής).
- Να γνωρίζουν τα ευρύτερα πολιτικά διακυβεύματα με τα οποία συνδέθηκε η Εθνική Αντίσταση.
- Να είναι σε θέση να τοποθετήσουν τον Ελληνικό Εμφύλιο σε ένα διεθνές περιβάλλον, ως πρώτη πράξη του Ψυχρού Πολέμου.
- Να έρθουν σε επαφή με διαφορετικών τύπων πηγές, που αναδεικνύουν πτυχές της κοινωνικής πραγματικότητας της υπό εξέταση περιόδου (απομνημόνευμα, λογοτεχνία, θέατρο, κινηματογράφος, Τύπος, τραγούδια).
- Να αναλύουν νηφάλια τον λόγο των νικητών και των ηττημένων, αναγνωρίζοντας τους κώδικές τους.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Βόγλης, Π. (2021). *Η αδύνατη επανάσταση*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα Χαραλαμπίδης, Μ. (2012). *Η εμπειρία της Κατοχής και της Αντίστασης στην Αθήνα*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.
Mazower M. (1994). *Στην Ελλάδα του Χίτλερ: Η εμπειρία της Κατοχής*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.
Αλβανός Ρ. (2023). *Ο Ελληνικός Εμφύλιος*. Εκδόσεις Επίκεντρο. Αθήνα.

300126 – ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Εμμανουήλ Χουμεριανός, Αναπληρωτής Καθηγητής

Περιγραφή

Στη διδασκαλία του μαθήματος αναπτύσσονται τα ακόλουθα θεματικά περιεχόμενα:

- Θεωρητικές προσεγγίσεις για τις οικονομικές κρίσεις.
- Ιστορική περιγραφή των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών και πολιτισμικών συνθηκών από τη συγκρότηση του νεοελληνικού κράτους μέχρι και την περίοδο του Μεσοπολέμου.
- Η εκδήλωση των οικονομικών κρίσεων στην Ελλάδα του 19ου και 20ου αιώνα (Μεσοπόλεμος). Ιστορική προσέγγιση.

- Οι παράγοντες και οι συνθήκες που συνέτειναν στην εκδήλωση των οικονομικών κρίσεων κατά την ίδια περίοδο.
- Οι μορφές εκδήλωσης των κρίσεων και οι συνέπειές τους στο οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό πεδίο.
- Οι μορφές διαχείρισης των κρίσεων από την πολιτική εξουσία της περιόδου και τα αποτελέσματά τους.
- Τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής διαμαρτυρίας που εκδηλώνεται με αφορμή τις οικονομικές κρίσεις και οι συνέπειές της στο οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό πεδίο.
- Η διαμόρφωση ή μη όρων εμφάνισης τομών και αλλαγών, τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό / πολιτισμικό επίπεδο, κατά την περίοδο εκδήλωσης των κρίσεων και αργότερα.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Μωυσιάδης, Α., Σακελλαρόπουλος Σ. (επιμ.). (2010). *Η Ελλάδα στον 19ο και 20 αιώνα. Εισαγωγή στην Ελληνική Κοινωνία*. Εκδόσεις Τόπος. Αθήνα.

Σακελλαρόπουλος, Θ. (επιμ.). (1993). *Νεοελληνική κοινωνία. Ιστορικές και κριτικές προσεγγίσεις*. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

300129 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ Ι: ΜΟΡΦΕΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Νικόλαος Τσίρος, Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα αποσκοπεί καταρχάς στην ανάλυση και στην κοινωνιολογική κατανόηση της κλασικής τυπολογίας των πολιτευμάτων στα έργα του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη και του Μοντεσκιέ. Στη συνέχεια εξετάζονται οι σύγχρονες μορφές των πολιτικών συστημάτων (προεδρικών, ημιπροεδρικών και κοινοβουλευτικών) σε συνάρτηση με τους ανάλογους τύπους των δημοκρατικών κυβερνήσεων. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εισαγωγή τόσο την πολιτειολογική όσο και στην κοινωνιολογική έννοια του πολιτικού συστήματος και των ιστορικών μετασχηματισμών του. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μελέτη του ελληνικού πολιτικού συστήματος σε σχέση με την ιστορία, τη λειτουργία του και την περαιτέρω προοπτική του. Κεντρικός πυρήνας της κοινωνιολογικής προσέγγισης των σύγχρονων δημοκρατικών πολιτευμάτων αποτελεί το ζήτημα της πολιτικής νομιμοποίησής τους και η κατανόηση των αιτίων που προξενούν κρίσεις της δημοκρατικής αρχής σε περιβάλλον αντιπροσώπευσης. Τέλος, το μάθημα προσεγγίζει το ζήτημα των ανθρωπινων δικαιωμάτων ως πιθανή πηγή νομιμοποίησης της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, καθώς και τους λόγους που μπορούν να αποδυναμώσουν ή και να καταλύσουν αυτόν τον τύπο δημοκρατίας.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Τσίρος, Ν. (2013). *Κράτος, Εξουσία, Κοινοβουλευτικό σύστημα σε κρίση κατά την περίοδο 1914-1920. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η λειτουργία του πολιτεύματος*. Εκδόσεις, Παπαζήση. Αθήνα.

Τσίρος, Ν. (2013). *Αξιοπρέπεια και ανθρώπινα δικαιώματα του ανθρώπου ως συγκείμενα της νεωτερικότητας*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300147 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Εμμανουήλ Χουμεριανός, Αναπληρωτής Καθηγητής****Περιγραφή**

Η διδασκαλία του μαθήματος αναφέρεται στα παρακάτω θεματικά πεδία:

- Στην εξέλιξη του αθλητικού φαινομένου και τις κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές διεργασίες που τη συνοδεύουν.
- Στην οργάνωση του πλαισίου λειτουργίας των σπορ και στις σύγχρονες πρακτικές (συγκρότηση σταθερών διοργανώσεων, εξέλιξη του κανονιστικού πλαισίου, συμπόρευση με οικονομικά συμφέροντα, παγκοσμιοποίηση και σπορ, διαπραγμάτευση νέων ταυτοτήτων στο πεδίο των σπορ, ολόένα μεγαλύτερη σύνδεση με τη βιομηχανία του θεάματος, ρόλος των ΜΜΕ).
- Στα σημαντικότερα θεωρητικά ρεύματα και στις κυριότερες προσεγγίσεις της Κοινωνιολογίας του Αθλητισμού: Δομολειτουργισμός και σπορ, Θεωρία του σχηματισμού (Elias/Dunning), Ερμηνευτική προσέγγιση στην κοινωνιολογία των σπορ (βεμπεριανή αντίληψη), Μαρξιστική προσέγγιση, σπορ και έμφυλες σχέσεις, κοινωνικές σημασίες των σπορ ως μέσων αναπαραγωγής ταυτοτήτων, πολιτισμικών διακρίσεων και κοινωνικών διαφορών (Bourdieu), Μεταστρουκτουραλιστικές ερμηνείες (Foucault, Baudrillard).
- Στις ιδεολογικές, πολιτισμικές και πολιτικές διαστάσεις των σπορ, με αναφορά την κοινωνική τάξη και το φύλο, τις τοπικές ταυτότητες και αντιπαλότητες.
- Στην ιστορική και κοινωνιολογική προσέγγιση του αθλήματος του ποδοσφαίρου λόγω της μαζικοποίησης του ενδιαφέροντος γύρω από αυτό. Μεταξύ των άλλων εξετάζονται οι απαρχές του αθλήματος, η εξέλιξη του στη διαχρονία, καθώς και οι σύνθετες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές μεταβολές που λαμβάνουν χώρα, όσο αφορά τη μορφή του αθλήματος τις τελευταίες δεκαετίες.
- Στις κοινωνικές σχέσεις και πολιτισμικές πρακτικές που χαρακτηρίζουν τους κόσμους των φιλάθλων και ιδίως τις οργανωμένες κοινότητες οπαδών: μορφές οπαδικών κοινοτήτων (πχ. τοπικές κοινότητες φιλάθλων, υπερτοπικά δίκτυα οπαδών), εσωτερικές μορφές οργάνωσης και πρακτικές λειτουργίας, φαντασιακές και συμβολικές αναφορές των φιλάθλων κοινοτήτων («ομάδα», «σύνδεσμος/θύρα», «λαός», «θρησκεία»), διεργασίες διαπραγμάτευσης και επαναδιαπραγμάτευσης ρόλων και ιεραρχιών. Ο «σύνδεσμος» και η «ομάδα» ως στοιχεία κοινωνικότητας των φιλάθλων (καθημερινές πρακτικές, σημασία τελετουργικών διεργασιών).
- Στις όψεις κουλτούρας των κοινοτήτων οπαδών, στις διαδικασίες κατασκευής και στους τρόπους διαπραγμάτευσης της συλλογικής ταυτότητας. Επίσης, στις νέες μορφές οπαδισμού, στη συγκρότηση πεδίων αντιπαλότητας και στις στρατηγικές διαχείρισής τους, όπως αυτές συναρθρώνονται με τις ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές μεταβολές που λαμβάνουν χώρα στην ύστερη νεωτερικότητα.
- Στους κώδικες συμπεριφοράς, στα αξιακά συστήματα, στις εκδηλώσεις φανατισμού στους αθλητικούς χώρους. Ακόμη διερευνώνται οι διαδικασίες κοινωνικού ελέγχου και κατασκευής της επικινδυνότητας της οπαδικής βίας μέσα από τις συλλογικές αναπαραστάσεις των ΜΜΕ.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Κυπριανός, Π., & Χουμεριανός, Μ. (2009). *Ανατομία των ποδοσφαιρικών παθών*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα..

Ζαϊμάκης, Γ., & Κοταρίδης, Ν. (επιμ.). (2013). *Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών. Αντιπαλότητες και πολιτικές ταυτότητας*. Εκδόσεις Πλέθρον. Αθήνα.

300177 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΙ

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Μιλτιάδης Κήπας, Καθηγητής

Περιγραφή

Ο σκοπός του μαθήματος είναι διττός. Αφενός μεν γίνεται μια εισαγωγή σε βασικές έννοιες της κοινωνικής και οικονομικής πραγματικότητας της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, αφετέρου δίνεται έμφαση στη σημασία των εννοιών και των αναλυτικών εργαλείων που προκύπτουν από αυτές για την κατανόηση του τρόπου λειτουργίας μιας σύγχρονης οικονομίας και κοινωνίας των κρατών αυτών. Αφετέρου απώτερος στόχος είναι να κατακτήσουν όλοι οι σπουδαστές ένα κοινό βασικό επίπεδο γνώσεων ώστε να μπορούν να προσεγγίσουν σύγχρονες συζητήσεις σε κρίσιμα θέματα που αφορούν τις χώρες της κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

- Η βαλκανική περιφέρεια και η ανατολική Ευρώπη αποτελούν συστατικό στοιχείο της οικονομίας της Νέας Ευρώπης. Οι δυνάμεις της οικονομικής της οικονομικής ενοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαμορφώνουν το νέο γεωγραφικό τοπίο στο πλαίσιο του οποίου θα κινηθούν οι δυνάμεις της παραγωγής, επαναπροσδιορίζοντας σε παγκόσμια κλίμακα τη δυναμική του ευρωπαϊκού κεφαλαίου.
- Οι διαδικασίες αυτές είναι καταρχήν, οι πολιτικές και οι δυναμικές της οικονομικής ολοκλήρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αφετέρου ο οικονομικός και ο πολιτικός μετασχηματισμός των χωρών της βαλκανικής περιφέρειας και της ανατολικής Ευρώπης εν γένει.
- Υπ' αυτή την έννοια παρατηρούμε μία θεμελιακή αλλαγή στην Ευρώπη, η οποία επαναχαράσσει την πολιτική της σε νέα δεδομένα προκειμένου να την καταστήσουν ιδιαίτερα ανταγωνιστική στο παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον.
- Επομένως, η σκοπιμότητα της ένταξης άλλων δώδεκα χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με άλλες χώρες του πρώην υπαρκτού σοσιαλισμού που είναι υποψήφιας για ένταξη και ήδη συνεργάζονται με ευνοϊκούς όρους, έχει συσχετισθεί με τις διαδικασίες της ολοκλήρωσης και της προσδοκίας για ανάπτυξη.
- Παράλληλα η ένταξη των συγκεκριμένων της ανατολικής Ευρώπης παρουσιάζεται όχι σαν μια αναγκαιότητα του ευρωπαϊκού κεφαλαίου, αλλά σαν αποτέλεσμα της ανάγκης της Ευρώπης για την εμπέδωση της ειρήνης, για σταθερότητα και συνεργασία με στόχο την υποτιθέμενη ανάπτυξη σε όλη την ήπειρο και την εξάλειψη της αστάθειας. Την ίδια αναγκαιότητα προφανώς εκφράζουν και τα Βαλκάνια.
- Προκειμένου η Ευρωπαϊκή Ένωση να πετύχει τους στόχους της προχώρησε ήδη στη διαδικασία της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς με την εφαρμογή της οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Κήπας, Μ. (επιμ.). (2021). *Οικονομία και Κοινωνία στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη*. Εκδόσεις Ηρόδοτος, Αθήνα.

Κήπας, Μ. (επιμ.). (2014). *Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη στην Ανατολική Ευρώπη και στα Βαλκάνια*. Εκδόσεις Ηρόδοτος. Αθήνα.

Κήπας, Μ. (επιμ.). (2014). *Δομές, Μετασχηματισμός και Ανάπτυξη στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη*. Εκδόσεις Ηρόδοτος. Αθήνα.

Κήπας, Μ. (2024). *Οικονομία, Κοινωνία και Ανάπτυξη στη Σοβιετική Ένωση και στη Ρωσία*. Εκδόσεις Ηρόδοτος. Αθήνα.

300179 – ΜΑΡΞ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Αλέξανδρος Χρύσης, Καθηγητής

Περιγραφή

Στο πλαίσιο αυτού του μαθήματος επιχειρείται κριτική παρουσίαση της φιλοσοφικής σκέψης του νεαρού Marx με έμφαση στις θεματικές της θεωρίας του κράτους, της θεωρίας της αλλοτρίωσης και της κριτικής της ιδεολογίας. Οι μαρξικές θέσεις εξετάζονται με βάση έργα, όπως Η κριτική στη χεγκελιανή φιλοσοφία του δικαίου, τα Οικονομικά και φιλοσοφικά χειρόγραφα του 1844, Η Αγία Οικογένεια και Η γερμανική ιδεολογία, στη συνάφειά τους με φιλοσοφικά και κοινωνικά ρεύματα των νεότερων χρόνων, όπως αυτά του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού, του γερμανικού ιδεαλισμού, των Νέων Χεγκελιανών και του ουτοπικού σοσιαλισμού.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Βρανίτσκι, Π. (2008). *Ιστορία του μαρξισμού* (μτφρ. Μ. Ζορμπά). Εκδόσεις Βιβλιόπολις. Αθήνα.

Karl Marx. *Κείμενα από τη δεκαετία του 1840. Μια ανθολογία* (επιλογή, μετάφραση, επιμέλεια Θανάσης Γκιούρας/ επιστημονική επιμέλεια Θ. Γκιούρας, Θ. Νουτσόπουλος) (2014). Εκδόσεις ΚΨΜ. Αθήνα.

Claeys, G. (2018). *Μαρξ και μαρξισμός* (μτφρ Γ. Μαραγκός). Εκδόσεις Μεταίχμιο. Αθήνα.

300201 – ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Πρόντζας, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

Το αντικείμενο του συγκεκριμένου μαθήματος, αφορά στην διασύνδεση του επιστημονικού αντικειμένου του φαινομένου της διαφθοράς, με το ζήτημα των μεταβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό, αφετηριακός στόχος αποτελεί, η αξιοποίηση των επιστημονικών εργαλείων που προσφέρει η Θεωρία του φαινομένου της διαφθοράς, για την κατανόηση του φάσματος των σύγχρονων μεταβάσεων τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε επίπεδο εθνών-κρατών: από τις γεωπολιτικές ανακατατάξεις και ανακατανομές ισχύος μέσω συγκρούσεων (Ουκρανία, Μέση Ανατολή, υποσαχάρια Αφρική), τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις (τεχνητή νοημοσύνη, τέλος εποχής του πετρελαίου), τις νέες μορφές απειλών των κοινωνιών (κλιματικές αλλαγές, νέα διεθνής τρομοκρατία). Τα δεδομένα που αφορούν στην πυροδότηση του ανωτέρω φάσματος μεταβάσεων, διασυνδέονται με το κεντρικό ερώτημα, περί του γιατί πρέπει να μελετάμε το φαινόμενο της διαφθοράς και τις μορφές του σε κοινωνίες υπό συνθήκες μετάβασης, ποια είναι τα προσδοκώμενα επιστημονικά αποτελέσματα, γιατί είναι κρίσιμο/χρήσιμο για έναν σύγχρονο κοινωνιολόγο να

εκπαιδευτεί στην εξειδικευμένη μελέτη του επιστημονικού αντικειμένου του φαινομένου της διαφθοράς, για κοινωνίες ευρισκόμενες σε συνθήκες μετάβασης.

Στο πλαίσιο αυτό, η θεματολογία του μαθήματος, αρθρώνεται διαμέσου ερωτημάτων, τα οποία εκκινούν, από το τι σημαίνει μετάβαση και ποιες συνθήκες οδηγούν μια χώρα, μια ήπειρο, έναν ολόκληρο πλανήτη σε διαδικασίες μετάβασης; Ποιες μεταβατικές διαδικασίες σε παγκόσμια και εθνοκρατική κλίμακα, δημιουργούν οι τεχνολογικές εξελίξεις, οι πολιτισμικές μεταβολές, οι νέες μορφές απειλών των κοινωνιών; Ποιες είναι οι «πηγές» και οι τύποι μιας μεταβατικής διαδικασίας; Είναι σε θέση ο παγκόσμιος πληθυσμός να διαχειρισθεί τις υπό διαμόρφωση πραγματικότητες; Μπορεί να αντιληφθεί τις επερχόμενες ριζικές αλλαγές, τα αποτελέσματα μιας μεταβατικής διαδικασίας και ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος του σύγχρονου κοινωνιολόγου; Η δυσκολία επιστημονικής διαχείρισεως αυτών των ζητημάτων, αυξάνεται με γεωμετρικό τρόπο, όταν θα συσχετισθούν με το Φαινόμενο της Διαφθοράς και τις μορφές του, για τον κάθε τύπο μετάβασης ξεχωριστά. Όταν θα συσχετισθούν με τις πηγές, τις εξελίξεις και τις καταλήξεις μιας μεταβατικής διαδικασίας. Αυτός είναι και ο κεντρικός στόχος του μαθήματος: δια της αξιοποίησης των επιστημονικών εργαλείων που προσφέρει η Θεωρία του Φαινομένου της Διαφθοράς, να ανακαλύψουν οι σπουδαστές το πώς, η μελέτη των μορφών διαφθοράς σε χώρες υπό συνθήκες μετάβασης, τους επιτρέπει να κατανοήσουν, να εκτιμήσουν τα αποτελέσματα και να προτείνουν σχέδια διαχείρισης αυτών των συνθηκών μετάβασης. Να διαπιστώσουν την κρισιμότητα του να αντιληφθούν ότι, όταν το φαινόμενο της διαφθοράς, ταυτίζεται επιλεκτικά και σκόπιμα με κάποιες μορφές του, όταν διατηρούνται λανθασμένοι “ορισμοί” περί αυτού, όταν καλλιεργείται η λανθασμένη επιστημονικά εντύπωση, ότι πρόκειται για ένα “ποινικό ζήτημα” ή ένα “εγκληματικό φαινόμενο”, τότε οι πληθυσμοί, δυσκολεύονται να κατανοήσουν, όχι μόνον τι πραγματικά συμβαίνει σήμερα, αλλά και το τι επέρχεται αύριο.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Πρόντζας, Δ. (2023). *Το φαινόμενο της διαφθοράς*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Martinussen, J. (2007). *Κοινωνία, Κράτος, Αγορά: Θεωρίες της ανάπτυξης*. Εκδόσεις Σαββάλας. Αθήνα.

Ρος Α. (2017). *Οι βιομηχανίες του μέλλοντος*. Εκδόσεις Ίκαρος. Αθήνα.

300219 – ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΕΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής (με φροντιστήριο, τρεις ώρες) – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Αλεξάνδρα Χαλκιά, Καθηγήτρια

Περιγραφή

Σε αυτό το μάθημα εξετάζονται το φύλο και η σεξουαλικότητα ως διαστάσεις των κοινωνικών ταυτοτήτων και καταστατικά στοιχεία των υποκειμενικότητων στην ύστερη νεοεποχότητα, τα οποία διαμορφώνονται μέσω κοινωνικών πρακτικών εντός διαφορετικών κοινωνικών, πολιτισμικών και ιστορικών πλαισίων. Διερευνούνται οι κοινωνικές διαδικασίες συγκρότησης των ταυτοτήτων του άνδρα, της γυναίκας ή άλλου και τα νοήματα που αυτές λαμβάνουν σε διαφορετικά συγκείμενα. Επιπλέον, εξετάζεται η πολυμορφία των σεξουαλικών ταυτοτήτων ενώ ειδική έμφαση δίνεται στην κοινωνιολογική και διεπιστημονική κριτική της δεσπόζουσας κατανόησης του φύλου και της σεξουαλικότητας ως «ουσιών» καθορισμένων από την βιολογία. Αξιοποιώντας διαφορετικές προσεγγίσεις της κοινωνιολογίας και ευρύτερα της κοινωνικής θεωρίας (θεωρία της κοινωνικής κατασκευής, μαρξιστικές προσεγγίσεις, μεταδομισμός, φεμινιστικές και κούιρ επεξεργασίες), το

μάθημα ανασυγκροτεί το φύλο και τις σεξουαλικότητες ως κοινωνικά προϊόντα που διαμορφώνονται, περιφρουρούνται αλλά και αλλάζουν, εντός των σχέσεων εξουσίας και σε συνδυασμό με άλλες διαστάσεις της ετερότητας και της κοινωνικής ανισότητας, όπως η εθνικότητα, η φυλή, η κοινωνική τάξη, η ηλικία, οι σωματικές ικανότητες.

Το μάθημα διερευνά την ποικιλία και πολυμορφία των «ταυτοτήτων φύλου και σεξουαλικότητας» τόσο στη σημερινή Ελλάδα όσο και σε διάφορα εθνικά και ιστορικά πλαίσια. Εξετάζεται και ο τρόπος που κοινωνικές δυνάμεις όπως ο φιλελευθερισμός, η ετεροκανονικότητα και το «μονοδιάστατο κουίρ» συμμετέχουν στη διαμόρφωση των ταυτοτήτων. Επιπλέον, το μάθημα επιδιώκει την όξυνση της αντίληψης των φοιτητριών και των φοιτητών για τους τρόπους με τους οποίους το φύλο και η σεξουαλικότητα εμπλέκονται στη λειτουργία διαφόρων κοινωνικών θεσμών (σχολείο, οικογένεια) καθώς και σε φαινόμενα που εμφανίζονται ως άσχετα με αυτά (ανεργία, κοινωνικά κινήματα). Κεντρικός στόχος του μαθήματος αποτελεί η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης και της ικανότητας ανάλυσης της κοινωνικής πραγματικότητας μέσω της κατανόησης του τρόπων με τους οποίους το φύλο και η σεξουαλικότητα (ανα)παράγουν κρίσιμες κοινωνικές ιεραρχίες και αποκλεισμούς.

Το μάθημα συμπεριλαμβάνει παρουσιάσεις επιστημονικών άρθρων ή κεφαλαίων βιβλίων από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες των οποίων η προετοιμασία και η συζήτηση πραγματοποιούνται στις ώρες φροντιστηρίου του μαθήματος. Το μάθημα εξετάζεται προφορικά.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ferguson, R., (2022). *Το μονοδιάστατο κουίρ* (πρόλογος, επιστ. επιμ. Α. Χαλκιά). Εκδόσεις ΕΑΠ. Αθήνα.

Laqueur, T. (2003). *Κατασκευάζοντας το φύλο: Σώμα και κοινωνικό φύλο από τους αρχαίους Έλληνες έως τον Φρόιντ* (πρόλογος, επιστ. επιμ. Κ. Γιαννακόπουλος). Εκδόσεις Πολύτροπον. Αθήνα.

Αποστολέλλη, Α., & Χαλκιά, Α. (2012). *Φύλο, Σώμα, Σεξουαλικότητα: ΛΟΑΤΚ Πολιτικές στην Ελλάδα*. Εκδόσεις Πλέθρον. Αθήνα.

300230 – ΜΟΝΤΕΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΜΟΡΦΩΝ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ

ΚΟΣΜΟ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Πρόντζας, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

Με το διδακτικό αυτό αντικείμενο, ο σπουδαστής, εισέρχεται σε μια συγκεκριμένη επιστημονική διαδικασία, ήτοι την μοντελοποίηση μορφών διαφθοράς και την σκιαγράφηση του αντικτύπου αυτών, τόσο σε επίπεδο φορέων, οργανισμών και επιχειρήσεων (δημοσίων και ιδιωτικών), όσο και σε επίπεδο εθνών κρατών. Αφετηρία αυτής της διαδικασίας, αποτελεί, η συνάντηση δύο επιστημονικών αντικειμένων: της Μοντελοποίησης και του Φαινομένου της Διαφθοράς. Ο κεντρικός στόχος αυτής της συνάντησης, αφορά στην αναζήτηση των βέλτιστων διαχειρίσεων των εκάστοτε μορφών διαφθοράς. Οι αφετηριακές προϋποθέσεις αυτού του στόχου, εκκινούν από την γνώση των αξιωμάτων της Θεωρίας του Φαινομένου της Διαφθοράς (ορισμός της διαφθοράς, τι σημαίνει μορφή διαφθοράς, με ποια κριτήρια μια ανθρώπινη πράξη θα ορισθεί ως μορφή διαφθοράς, ποιος είναι ο Κώδικας των Μορφών Διαφθοράς, ποιες μπορεί να είναι οι πηγές γένεσης μιας μορφής διαφθοράς, πως εκδηλώνεται και πως επιπίπτει, τι σημαίνει στην θεωρία και στην πράξη, διαχείριση μιας μορφής διαφθοράς, ποιος είναι ο Homo Corruptus), ενώ έπονται, τα αξιώματα της θεωρίας της

μοντελοποίησης και προσομοίωσης συστημάτων. Στο πλαίσιο αυτό, ο σπουδαστής θα κληθεί να αντιληφθεί ότι, για πολυδύναμα και αυτόνομα επιστημονικά πεδία, όπως αυτό του Φαινομένου της Διαφθοράς, απαιτείται διαρκώς ο συνδυασμός θεωρίας και πράξης· από τη μια πλευρά, ως μελετητής και επίδοξος διαχειριστής των μορφών του φαινομένου, είναι μετέωρος αν τα εργαλεία που αξιοποιεί, δεν συνοδεύονται από τους απαραίτητους θεωρητικούς στοχασμούς και αναστοχασμούς. Από την άλλη, αν αυτός ο θεωρητικός στοχασμός, σταθεί μόνος του, δεν θα έχει αποτέλεσμα στις διαχειρίσεις των μορφών διαφθοράς. Η Μοντελοποίηση Μορφών Διαφθοράς (Corruption Formes Modeling), αφορά λοιπόν σε μία διαδικασία, η οποία θα επιτρέψει στον σπουδαστή, να προσδιορίσει με επιστημονικό τρόπο, τις ενδογενείς και εξωγενείς μορφές διαφθοράς του συστήματος της συνύπαρξης που τον ενδιαφέρει, τις υπαρκτές και τις υπο διαμόρφωση μορφές διαφθοράς, τον αντίκτυπό τους και τα αντίμετρα που σχετίζονται με την βέλτιστη διαχείρισή τους. Στο πλαίσιο αυτό, θα κληθεί να μάθει τους λόγους που οδηγούν στην ανάπτυξη μοντέλων για την μελέτη μιας μορφής διαφθοράς, τις έννοιες, τις αρχές και τον επιστημονικό βηματισμό της Μοντελοποίησης Μορφών Διαφθοράς (Corruption Formes Modeling). Θα κληθεί να μάθει, το εννοιολογικό περιεχόμενο και την πραγματολογική διάρθρωση αξιωμάτων όπως, σύστημα μιας μορφής διαφθοράς, επιχειρησιακή αποκρυπτογράφηση μιας μορφής διαφθοράς, *modus operandi* ενός *homo corruptus*, προσωπικό αποτύπωμα διαφθοράς, έννοια και εξίσωση της στρατηγικής ενός *homo corruptus* για μια μορφή διαφθοράς, έννοια της τακτικής μιας στρατηγικής διαφθοράς, έννοια και εξίσωση της στρατηγικής ενός διαχειριστή για μια μορφή διαφθοράς, προφίλ κινδύνου μιας μορφής διαφθοράς.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Πρόντζας, Δ. (2017). *Η Διαφθορά. Από τη Θεωρία στη Γεωγραφία*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300674 – ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Βλάχου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Περιγραφή

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν το επιστημολογικό εύρος και την έκταση του πεδίου εφαρμογής του επιστημονικού κλάδου της «Αντεγκληματικής Πολιτικής» καθώς πρόκειται για ένα επιστημονικό πεδίο ευρύ και σύνθετο, το οποίο αφενός θεμελιώνεται σε ποικίλες θεωρίες και επιστημονικά πεδία με κυρίαρχο και καθοριστικό αυτό της Εγκληματολογίας, ενώ αφετέρου περιλαμβάνει μια συστάδα προτύπων ανάπτυξης πολιτικών και μέτρων, στενά συναρτημένων με την κυρίαρχη άποψη για το έγκλημα και τον εγκληματία σε κάθε κοινωνία και εποχή. Στις σύγχρονες κοινωνίες ο όρος «Αντεγκληματική Πολιτική» έχει διευρυνθεί και αναφέρεται, όχι μόνο σε κατασταλτικές κρατικές πολιτικές, αλλά κυρίως σε επιμέρους κοινωνικές πολιτικές του κράτους. Η αρχική αλλά και η σύγχρονη πρόσληψη της έννοιας και του πεδίου εφαρμογής της «Αντεγκληματικής Πολιτικής» συνιστούν το αντικείμενο του μαθήματος, το οποίο εξειδικεύεται στο κάτωθι διάγραμμα των θεματικών ενοτήτων που το αποτελούν.

Κύριες θεματικές μαθήματος:

A) ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

I) Οι έννοιες και η σημασία τους

II) Αντεγκληματική πολιτική και υποβόσκοντα ιδεολογικά ρεύματα

III) Τα θεμελιώδη πρότυπα αντεγκληματικής πολιτικής

B) ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

I) Πρόληψη της εγκληματικότητας σε τοπικό επίπεδο (έννοιες και πολιτικές)

II) Τα θεμελιώδη πρότυπα σε ευρωπαϊκό και διεθνές πλαίσιο

III) Ο ρόλος της εγκληματολογικής έρευνας στη χάραξη και άσκηση της αντεγκληματικής πολιτικής

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ζαραφωνίτου Χ. (2003). *Πρόληψη της Εγκληματικότητας σε τοπικό επίπεδο. Οι σύγχρονες τάσεις της εγκληματολογικής έρευνας*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Delmas Marty, M. (2005). *Πρότυπα και τάσεις αντεγκληματικής πολιτικής*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία είναι στη διάθεση των φοιτητών υπό μορφή φακέλου στη διεύθυνση : <https://openeclass.panteion.gr/courses/TMC448/>

300756 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ: ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Διδάσκων ΕΣΠΑ

Περιγραφή

Στο πλαίσιο του μαθήματος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα εξής ζητήματα:

- 1) Θρησκεία και Πολιτική (θρησκεία και ιδεολογία, γνώση και πίστη, επιστήμη και θεολογία, ο πολίτης και ο πιστός, νόμος και θεϊκές εντολές, πολιτική και θρησκευτική συνείδηση, ιστορία και θεοδικία).
- 2) Κράτος και Εκκλησία (οι κρατικοί μηχανισμοί, η εκκλησιαστική διοίκηση και οι εκκλησιαστικοί μηχανισμοί).

300785 – ΕΘΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Γεράσιμος Καραμπελιάς, Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι: 1. Η εξέταση των σύγχρονων θεωριών και θεωρήσεων περί της εθνικής ταυτότητας καθώς και των μορφών συνύπαρξης/ αντιπαράθεσης/ σύγκρουσης της με αυτές της θρησκευτικής, φυλετικής, πολυεθνικής (πχ Ευρωπαϊκής) αλλά και πολυπολιτισμικής ταυτότητας. 2. Κατανόηση των πολυεπίπεδων, πολυδιάστατων και δυναμικά εξελισσόμενων πολιτιστικών, κοινωνικών, οικονομικών, εκπαιδευτικών κλπ σχέσεων μεταξύ των κοινοτήτων της διασποράς, της χώρας προέλευσής των μελών της και της χώρας υποδοχής των. 3. Εφαρμογή ποιοτικών και ποσοτικών μεθόδων κοινωνικής έρευνας.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Καραμπελιάς, Γ., & Ιακωβίδης, Ι. (2021). *Ελληνισμός της Διασποράς*. Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα.

Δαμανάκης, Μ. (2007). *Ταυτότητες και Εκπαίδευση στη Διασπορά*. Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

300826 – ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟ ΞΕΠΛΥΜΑ**ΧΡΗΜΑΤΟΣ****Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Ζιούβας, Επίκουρος Καθηγητής****Περιγραφή**

Το μάθημα εξετάζει τις συνήθεις μορφές εγκληματικότητας που εμφανίζονται στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Παράλληλα με τις τράπεζες διερευνώνται και φαινόμενα ποινικής παραβατικότητας στις ασφαλιστικές εταιρίες και την κεφαλαιαγορά. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάλυση του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, γνωστού και ως ξεπλύματος “βρώμικου” χρήματος (money laundering), καθώς και στην ενδεχομένως σχετιζόμενη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΞΧ/ΧΤ). Η εξέταση του ξεπλύματος χρήματος ως εγκλήματος συγκάλυψης/νομιμοποίησης εσόδων προερχόμενων από άλλα, προηγούμενα χρονικά, “βασικά” εγκλήματα (φοροδιαφυγή, διαφθορά κ.λπ.) εντάσσεται μεθοδολογικά στο πλαίσιο μελέτης του Συστήματος της Οικονομικής και Οργανωμένης Εγκληματικότητας. Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση του εγκληματικού φαινομένου και η μελέτη των μηχανισμών πρόληψης και ποινικής καταστολής της χρηματοπιστωτικής εγκληματικότητας στο πλαίσιο της ελληνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς δικαιοταξίας.

Θεματικές ενότητες της διδασκαλίας

Οι βασικές θεματικές ενότητες του μαθήματος περιλαμβάνουν:

1. Δομές και εύρυθμη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως αντικείμενο ποινικής προστασίας
2. Ένταξη των χρηματοπιστωτικών εγκλημάτων στο “Σύστημα” του Οικονομικού Ποινικού Δικαίου
3. Διασυνωριακός και οργανωμένος χαρακτήρας των χρηματοπιστωτικών εγκλημάτων
4. Ασύμμετρη πληροφόρηση και χρηματιστηριακά εγκλήματα
5. Μορφές απάτης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα
6. Ποινική προστασία των συστημάτων πληρωμών
7. Ελληνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές ρυθμιστικό πλαίσιο καταπολέμησης του ξεπλύματος χρήματος
8. Φοροδιαφυγή, διαφθορά και μορφές οργανωμένου εγκλήματος ως “βασικά” εγκλήματα του ξεπλύματος χρήματος
9. Τυπολογία πράξεων ξεπλύματος χρήματος μέσω ύποπτων ή ασυνήθιστων συναλλαγών
10. Εξωχώριες (offshore) εταιρίες, ανώνυμοι τραπεζικοί λογαριασμοί, εξακρίβωση της ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων και τραπεζικά μέτρα δέουσας επιμέλειας
11. Ο ρόλος της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης των τραπεζών στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος
12. Εποπτικές, ελεγκτικές και διωκτικές αρχές για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος
13. Δέσμευση τραπεζικών λογαριασμών και μέτρα ανάκτησης εγκληματικών περιουσιακών στοιχείων (asset recovery)
14. Μορφές και φορείς ευρωπαϊκής και διεθνούς ποινικής συνεργασίας

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ζιούβας, Δ. (2018). *Χρηματοπιστωτικό Ποινικό Δίκαιο*. Ευρωπαϊκές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις. Αθήνα.

300850 – ΕΘΝΟΣ, ΚΡΙΣΗ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Ιωάννης Γκολφινόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής****Περιγραφή**

Το μάθημα μελετά από κοινωνιολογική σκοπιά τον κόμβο που σχηματίζει το έθνος με τη μετανάστευση και τις διαφορετικές μορφές που λαμβάνει σε ένα περιβάλλον διαρκούς κρίσης. Διερευνά τη γενεαλογία της έννοιας «κρίση» και αναδεικνύει τη σημασία της για την ευρωπαϊκή νεότεριότητα. Κατόπιν, εστιάζει στις ποικίλες εκδοχές κρίσης που κυριαρχούν στον εγχώριο και διεθνή δημόσιο λόγο συνδέοντάς τες, αφενός, με τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής, και, αφετέρου, με το τεταμένο πεδίο του έθνους-κράτους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο έθνος ως διάσταση ενός καθεστώτος κοινωνικών σχέσεων που διαρκώς (ανα)παράγει μια ιστορικά συγκεκριμένη εκδοχή διαφοροποιημένης κοινωνικής αναγνώρισης διαμέσου της διάκρισης μεταξύ «ντόπιων» και «ξένων».

Το μάθημα εξετάζεται γραπτά.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Λέκκας, Π. Ε. (2011). *Η εθνικιστική ιδεολογία: Πέντε υποθέσεις στην ιστορική κοινωνιολογία*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Σούζας, Ν, Μέρμηγκα, Ι., & Διακουμάκου, Τ. (2021). *Γιατί η μοναξιά μου είναι μια ασφαλής χώρα: Αγώνες αιτούντων άσυλο και τοπικές αντιδράσεις στο συνοριακό καθεστώς στη Χίο*. Εκδόσεις Ψηφίδες. Αθήνα.

300855 – ΙΣΤΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Κωνσταντίνος Πασσάς, Επίκουρος Καθηγητής****Περιγραφή**

Το μάθημα ανατρέχει στην ιστορία της οικονομικής σκέψης από την αρχαιότητα έως σήμερα επικεντρώνοντας στους στοχαστές και τις σχολές που είχαν καθοριστική συμβολή στην εξέλιξη της οικονομικής σκέψης. Η προσέγγιση του μαθήματος είναι ιστορική και αναλυτική, δίνοντας έμφαση στη σχέση ανάμεσα στη γέννηση και την εξέλιξη των αναλυτικών εννοιών με τις μεταβολές στα κοινωνικά και οικονομικά φαινόμενα. Σε αυτό το πνεύμα οι οικονομικές θεωρίες του παρελθόντος δεν αντιμετωπίζονται ως μια διαδοχή περισσότερο οι λιγότερο επιτυχημένων παραδειγμάτων τα οποία έχουν οδηγήσει στην διαμόρφωση του εννοιολογικού πλαισίου της σημερινής οικονομικής επιστήμης, αλλά ως διακριτές οπτικές σε μια πολυδιάστατη διαδικασία επιστημονικής προόδου. Οπτικές που κατά συνέπεια μπορούν να φωτίσουν ή να θέσουν σε αμφισβήτηση πλευρές τις οποίες η οικονομική επιστήμη σήμερα ενδέχεται να μην εξετάζει.

Βασικές θεματικές ενότητες

1. Αρχαιότητα και Μεσαίωνας
2. Εμποροκράτες
3. Φυσιοκράτες
4. Άνταμ Σμιθ
5. Ντέιβιντ Ρικάρντο

6. Καρλ Μαρξ
7. Από τον Βαλράς και τον Τζέβονς στον Άλφρεντ Μάρσαλ
8. Η γερμανική Ιστορική Σχολή και η Οικονομική Κοινωνιολογία
9. Από τον Μάρσαλ στον Κέινς
10. Η νεοκλασική σύνθεση της μεταπολεμικής περιόδου
11. Από τον Μονεταρισμό στα Νέα Κευνσιανά
12. Σύγχρονα Ετερόδοξα Οικονομικά
13. Μια επισκόπηση της Θεωρίας της Αξίας

Αξιολόγηση:

Μία γραπτή εξέταση ή προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%). Δυνατότητα προαιρετικής εργασίας, κατόπιν συνεννόησης με τον διδάσκοντα (+20%). Για να συνυπολογιστεί ο βαθμός της εργασίας στην τελική αξιολόγηση απαραίτητη προϋπόθεση είναι τόσο ο βαθμός της γραπτής (ή προφορικής) εξέτασης όσο και της εργασίας να είναι από 5 και πάνω.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Backhouse, R.E. (2009). *Η εξέλιξη της οικονομικής σκέψης*. Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα.

Τσουλφίδης, Ε. (2023). *Ιστορία Οικονομικής Θεωρίας και Πολιτικής*. Εκδόσεις Τζιόλα. Θεσσαλονίκη.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

300198 – ΘΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Αρτινοπούλου, Καθηγήτρια

(ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ)

Περιγραφή

Στο μάθημα εξετάζονται οι σύγχρονες όψεις της θυματοποίησης, που δεν περιορίζονται στο στενό πλαίσιο της εγκληματικής πράξης, αλλά συσχετίζονται με τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές δομές (δομική θυματοποίηση). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κοινωνική κατασκευή του θύματος, τόσο στο πλαίσιο της εγκληματογένεσης όσο της κοινωνικής αντίδρασης.

Στόχος του μαθήματος είναι η εμβάθυνση των φοιτητών στη διερεύνηση του εγκληματικού φαινομένου, μέσω της εστίασης στον έτερο πόλο του εγκλήματος, το θύμα. Ιδιαίτερος στόχος του μαθήματος αποτελεί η εξοικείωση των φοιτητών με τις διαδικασίες της ‘κοινωνικής κατασκευής’ θυμάτων και της δομικής θυματοποίησης ατόμων ή ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, στο πλαίσιο του κοινωνικού αποκλεισμού και των μειονοτήτων.

Η διεξαγωγή πρωτογενούς έρευνας σε θέματα θυματοποίησης αποτελεί κύριο μέρος του σεμιναρίου. Η παρακολούθηση και η συμμετοχή των φοιτητών είναι υποχρεωτική και η αξιολόγηση στηρίζεται στην υποβολή εργασιών.

Θεματικοί άξονες

- Θυματολογία και εγκληματολογία
- Θεωρητικές προσεγγίσεις της έννοιας του θύματος
- Θυματολογικές έρευνες (μεθοδολογία, πορίσματα, συμβολή)
- Μορφές της θυματοποίησης (θυματοποίηση νέων, ηλικιωμένων, κοινωνικά αποκλεισμένων κ.ά.)
- Το ευάλωτο θύμα

- Ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις υποστήριξης του θύματος
- Σύγχρονα προγράμματα αντιμετώπισης της θυματοποίησης σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο
- Η πρόληψη της θυματοποίησης στο πλαίσιο της αντεγκληματικής πολιτικής

Προτεινόμενα συγγράμματα

Αρτινοπούλου, Β., & Μαγγανάς, Α. (1996). *Θυματολογία και Όψεις Θυματοποίησης*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Αρτινοπούλου, Β., Μπαμπάλης, Θ., Τσώλη Κ., & Νικολόπουλος, Β. (2023). *Σχολικός εκφοβισμός: Θεωρία, έρευνα και πρακτικές*. Εκδόσεις Διάδραση. Αθήνα.

300846 – ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ: Η ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ιωάννα Τζουρμανά, Επίκουρη Καθηγήτρια

Περιγραφή

Το σεμινάριο εξετάζει την Εποχή των Επαναστάσεων ως αντικείμενο έρευνας και στοχεύει στη συζήτηση και κριτική επισκόπηση των προσεγγίσεων και μεθόδων που έχουν προταθεί για τη μελέτη του συγκεκριμένου ιστορικο-κοινωνικού πεδίου. Παράλληλα με την ανάδειξη της ποικιλίας των προσεγγίσεων (οι οποίες απηχούν εξίσου την ποικιλία, ενίοτε, αλληλοσυγκρουόμενων μεταξύ τους επιστημολογικών θέσεων), το σεμινάριο στοχεύει στην εξέταση του στοχασμού που έχει παραχθεί για τις χρονικότητες ερμηνευτικών προβάσεων της ιστορικο-κοινωνιολογικής έρευνας και των διαφορετικών γεωγραφιών της: Από την Ευρωπαϊκή ιστορία και τη «διττή επανάσταση» στην Ατλαντική και Μεσογειακή ιστορία μέχρι τη χωρική και τη δι-εθνική και παγκόσμια «στροφή». Εξετάζονται εννοιολογικές διακρίσεις ως προς την προβληματική της σχέσης βασικών τυπολογήσεων για έννοιες όπως, φιλελευθερισμός, ριζοσπαστισμός, ρεπουμπλικανισμός, συνταγματισμός, εθνικισμός η ιστορικότητά τους και η σχέση τους με τη διεύρυνση της θεματολογίας και των οριζόντων της σχετικής έρευνας.

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

300133 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ II: ΜΟΡΦΕΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΚΟΜΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Νικόλαος Τσίρος, Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα εισάγει στην έννοια του κόμματος ως σύγχρονου πολιτικού θεσμού, που συνυφαίνεται με την εμφάνιση του έθνους-κράτους και την ανάπτυξη της δημοκρατικής αρχής. Στη συνέχεια αναλύονται οι τύποι των κομμάτων με βάση την οργανωτική τους δομή (κόμματα στελεχών, κόμματα μελών, πολυσυλλεκτικά κόμματα, κόμματα «καρτέλ»), καθώς και το νομικό status τους με βάση τις ισχύουσες συνταγματικές και νομοθετικές διατάξεις. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην κομματική ιδεολογία, την οργάνωση και τη λειτουργία των κομμάτων στο πλαίσιο του σύγχρονου κοινοβουλευτικού συστήματος πολιτικής αντιπροσώπευσης. Επίσης, περιγράφεται η ιστορία του ελληνικού κομματικού συστήματος και αναλύονται οι προοπτικές του και το μέλλον του για τον περαιτέρω εκδημοκρατισμό της χώρας μας. Τέλος, εξετάζονται τα κόμματα σε σχέση με έτερες ενώσεις πολιτών που μετέχουν με έμμεσο τρόπο στη διαμόρφωση της πολιτικής εξουσίας, όπως π.χ. τα συνδικάτα και οι ομάδες πίεσης.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Τσίρος, Ν. (2013). *Η νομοθεσία του Ελευθέριου Βενιζέλου κατά την περίοδο 1911-1920 στα πλαίσια της μεταρρυθμιστικής του πολιτικής και στα κοινωνικοπολιτικά δεδομένα της εποχής*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Τσίρος, Ν. (2013). *Κράτος, εξουσία, κοινοβουλευτικό σύστημα σε κρίση κατά την περίοδο 1911-1920. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η λειτουργία του πολιτεύματος*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300180 – ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ II: ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Αλέξανδρος Χρύσης, Καθηγητής

Περιγραφή

Στο πλαίσιο αυτού του μαθήματος παρουσιάζεται ο «κριτικός κομμουνισμός» του Κομμουνιστικού Μανιφέστου, καθώς και πλευρές της σύγκρουσης μαρξισμού και αναρχισμού στους κόλπους της Α' Διεθνούς. Κριτικά παρουσιάζονται επίσης βασικές θεματικές του σοσιαλδημοκρατικού μαρξισμού της Β' Διεθνούς, αλλά και κοινωνικές και πολιτικές ιδέες κορυφαίων μαρξιστών των πρώτων δεκαετιών του 20ου αιώνα, όπως ο Λένιν, ο Τρότσκι, η Luxemburg, ο Lukács και ο Gramsci. Έμφαση αποδίδεται στη συσχέτιση των μαρξιστικών ιδεών με τις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις της εποχής μας σε διεθνές επίπεδο.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Βρανίτσκι, Π. (2008). *Ιστορία του μαρξισμού* (μτφρ. Μ. Ζορμπά). Εκδόσεις Βιβλιόπολις. Αθήνα.

Claeys, G. (2018). *Μαρξ και μαρξισμός* (μτφρ Γ. Μαραγκός). Εκδόσεις Μεταίχμιο. Αθήνα.

McLellan, D. (2014). *Ο μαρξισμός μετά τον Μαρξ* (μτφρ. Τ. Παπαϊωάννου, Ρ. Βρανάς). Εκδόσεις Σαββάλας. Αθήνα.

300228 – ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Ζιούβας, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέταση και μελέτη του εγκληματικού φαινομένου της διαφθοράς στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Το μάθημα προσεγγίζει τα βασικά ερωτήματα του ποινικού δικαίου και της εγκληματολογίας (ορισμός και διαχείριση της παραβατικότητας) αναφορικά με τη διαφθορά στη δημόσια διοίκηση.

Στόχοι και ενότητες της διδασκαλίας

- Κατανόηση του φαινομένου της διαφθοράς ως παραβατικού/εγκληματικού φαινομένου με άξονα τα διεθνή, ευρωπαϊκά και ελληνικά νομοθετικά κείμενα. Γίνεται αναφορά ακροθιγώς στις Συμβάσεις κατά της Διαφθοράς του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (2003), του Συμβουλίου της Ευρώπης (1999), του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1997) και του Ο.Ο.Σ.Α. (1997), καθώς και στα εγκλήματα της δωροδοκίας και της δωροληψίας δημοσίων υπαλλήλων και πολιτικών αξιωματούχων στο ελληνικό ποινικό δίκαιο.
- Αναφορά σε γνωστές ποινικές δίκες διαφθοράς δημοσίων υπαλλήλων και πολιτικού προσωπικού με έμφαση στους τομείς των εξοπλιστικών προγραμμάτων, της φορολογικής και τελωνειακής διοίκησης, της υγείας, των αναπτυξιακών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και της πολεοδομίας.
- Ανάλυση του αντεγκληματικού συστήματος προστασίας του δικαιώματος στη χρηστή και διαφανή δημόσια διοίκηση, όπως αυτό θεμελιώνεται μεταξύ άλλων στον Χάρτη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Παρουσίαση των κεντρικών αξόνων της αντεγκληματικής πολιτικής των διεθνών και εθνικών φορέων στον τομέα καταπολέμησης της διαφθοράς και των σχετιζόμενων εγκλημάτων.
- Μέθοδοι και τεχνικές πρόληψης των εγκλημάτων διαφθοράς στη δημόσια διοίκηση
- Ένταξη των εγκλημάτων διαφθοράς στο σύστημα οικονομικής και οργανωμένης εγκληματικότητας και συσχέτισή τους με παραβατικές συμπεριφορές όπως η απάτη, η ευρωπαϊάτη, η φοροδιαφυγή, το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, η σύσταση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση.
- Βασικές πτυχές της ποινικής δίκης σχετικά με εγκλήματα διαφθοράς δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών με την παρουσίαση μεταξύ άλλων διωκτικών τεχνικών και ανακριτικών μεθόδων, του συστήματος προστασίας μαρτύρων (whistleblowers) κ.λπ.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ζιούβας, Δ. (2018). *Ποινικό Δίκαιο και Αντεγκληματική Πολιτική κατά της Διαφθοράς*. Ευρωπαϊκές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις. Αθήνα.

300630 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Μιλτιάδης Κήπας, Καθηγητής****Περιγραφή**

Ο σκοπός του μαθήματος είναι διττός. Αφενός μεν γίνεται μια εισαγωγή σε βασικές έννοιες της λογικής της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης των κοινωνιών, των κρατών και των περιφερειών στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον πλανήτη από την κοινωνιολογική, οικονομική και ιστορική αφετηρία. Αφετέρου δίνεται έμφαση στη σημασία των εννοιών και των αναλυτικών εργαλείων που προκύπτουν από αυτές τις έννοιες για την κατανόηση του τρόπου λειτουργίας μιας σύγχρονης κοινωνίας και περιφέρειας. Απώτερος στόχος είναι να κατακτήσουν όλοι οι σπουδαστές ένα κοινό βασικό επίπεδο συνολικών γνώσεων ώστε να μπορούν να προσεγγίσουν σύγχρονες συζητήσεις σε κρίσιμα θέματα για την κοινωνική, οικονομική θεωρία και την ιστορία της λογικής της ανάπτυξης.

Σκοπός του μαθήματος είναι:

- Να κατανοηθεί σε ποιο βαθμό μέσω της τεχνολογίας και των σύγχρονων αναγκών των κοινωνιών στον πλανήτη και στην Ευρώπη φέρνει τους κατοίκους του πλανήτη γη πιο κοντά από ποτέ, είτε μας αρέσει είτε όχι. Παρ' όλα αυτά με ελάχιστες εξαιρέσεις, οι κοινωνικοί επιστήμονες δεν έχουν φτάσει στο σημείο να θεωρούν ακόμα το σύνολο του κόσμου σαν θεμιτό αντικείμενο γνώσης.
- Υπάρχουν σημαντικοί λόγοι γι' αυτό. Η μελέτη μιας και μόνο κοινωνίας θεωρείται πολύ δύσκολη εξαιτίας της πολυπλοκότητας των κοινωνικών σχέσεων.
- Στο πλαίσιο της συγκριτικής κοινωνιολογίας η προσπάθεια στα όρια εμμονής για προβλήματα μέτρησης, οδήγησε στο να χαθεί η συνολική εικόνα του παγκόσμιου συστήματος χάθηκε σε ένα ομιχλώδες τοπίο αμφίβολης γενίκευσης ενός πλήθους διακριτών μεταβλητών από κοινωνίες από όλο τον κόσμο.
- Έχουμε παραγωγή αριθμών για ένα φαινόμενο, οι οποίοι μπορούσαν να συσχετιστούν με τους αριθμούς άλλων κοινωνιών που υποτίθεται ότι αφορούν το ίδιο φαινόμενο.
- Το παγκόσμιο σύστημα απέχει αρκετά από τον κόσμο της καθημερινής εμπειρίας από ότι άλλες έννοιες όπως η ισχύς ή φιλία.
- Σε τι αναφέρεται η έννοια του παγκόσμιου συστήματος; Εξαιτίας του ότι ο κόσμος είναι διαιρεμένος σε ανεξάρτητα κράτη, τα περισσότερα με σχετικά ξεκάθαρους και ενοποιημένους πολιτισμούς, είναι η πιο βολική αναγνώριση των κρατών αυτών σαν βασικά στοιχεία του παγκόσμιου συστήματος. Εξάλλου αυτό κάνει και ο ακμάζων ακαδημαϊκός κλάδος των διεθνών σχέσεων. Παρόλα αυτά υπάρχουν σημαντικές διεθνείς σχέσεις που δεν διεξάγονται υποχρεωτικά από κράτη.
- Χωρίς να αγνοούμε το έθνος-κράτος θα πρέπει να κατανοηθεί η κατανόηση του παγκόσμιου συστήματος με βάση τις διεθνικές πρακτικές. Αυτές είναι διαχωρισμένες σε τρία επίπεδα: οικονομικό, πολιτικό και πολιτισμικό-ιδεολογικό.
- Στη σημερινή μορφή του κόσμου αυτές είναι δομημένες με βάση τον παγκόσμιο καπιταλισμό και κάθε μία από αυτές μπορούν κάλλιστα να αποτελούν ένα θεσμό.
- Οι πολυεθνικές εταιρείες είναι το μείζον των διεθνικών οικονομικών πρακτικών. Αυτό που λέγεται διεθνής καπιταλιστική τάξη είναι το σημείο τριβής της δράσης των διεθνικών πολιτικών πρακτικών, ενώ το μείζον σημείο δράσης των διεθνικών πολιτισμικών-ιδεολογικών πρακτικών βρίσκεται στην πολιτισμική ιδεολογία του καταναλωτισμού. Κάθε φορά που αγοράζουμε ένα εισαγόμενο προϊόν εμπλεκόμαστε σε μία τυπική διεθνική οικονομική πρακτική. Όταν βιώνουμε την ανάγκη ενός παγκόσμιου προϊόντος εμπλεκόμαστε σε τυπική πολιτισμική-ιδεολογική διεθνική πρακτική.

-Οι διεθνικές πρακτικές έχουν νόημα στα πλαίσια ενός παγκόσμιου συστήματος. Η θεωρία του παγκόσμιου συστήματος με βάση τις διεθνικές πρακτικές είναι μία προσπάθεια να απαλλαχτούμε από τους περιορισμούς του κρατο-κεντρισμού.

-Το παγκόσμιο σύστημα χαρακτηρίζεται από μία τεράστια ασυμμετρία. Τα πιο σημαντικά οικονομικά, πολιτικά, πολιτισμικο-ιδεολογικά αγαθά που κυκλοφορούν στον κόσμο ανήκουν συνήθως ή ελέγχονται από μικρές ομάδες μέσα σε ένα σχετικά μικρό αριθμό χωρών. Όμως σημαντικό ρόλο παίζουν και οι περιφέρειες. Σ' αυτές θα επικεντρωθούμε για να κατανοήσουμε τη δημιουργία των προβλημάτων.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Κήπας, Μ. (2016). *Κοινωνιολογία της Ανάπτυξης και της Υπανάπτυξης*. Εκδόσεις Ηρόδοτος. Αθήνα.

Κήπας, Μ. (2004). *Κοινωνιολογία της Ανάπτυξης*. Εκδόσεις Ηρόδοτος. Αθήνα.

Κήπας, Μ. (2022). *Οικονομία, Κοινωνία και Πολιτική στην Ανατολική Ευρώπη*. Εκδόσεις Ηρόδοτος. Αθήνα.

Κήπας, Μ. (2025). *Κοινωνιολογία της Ανάπτυξης του Παγκόσμιου Συστήματος*. Εκδόσεις Ηρόδοτος. Αθήνα.

300763 – ΙΣΛΑΜ ΚΑΙ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΣΕ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Γεράσιμος Καραμπελιάς, Καθηγητής

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι: 1. Η κατανόηση των ορισμών της Ριζοσπαστικοποίησης, του Ακτιβισμού, του Εξτρεμισμού, της Θρησκευτικής Βίας, του Φανατισμού και της Τρομοκρατίας, 2. Η εξέταση των παραγόντων που συνεισφέρουν στην ακραία συμπεριφορά μεμονωμένων ατόμων/πολιτών ή και ομάδων όπως πχ το κράτος, η οικογένεια, η θρησκεία, η πολιτική, η οικονομία, ο διεθνής παράγοντας κλπ. 3. Η κατανόηση της γέννησης και εξάπλωσης της Ισλαμικής Θρησκείας, των αρχών και χαρακτηριστικών της λατρείας της και της παρουσίας της στην περιοχή της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης, 4. Η εξέταση της παρουσίας των ισλαμικών κοινοτήτων στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των προβλημάτων που αναδύθηκαν κατά τη μετα- ψυχροπολεμική περίοδο.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Άρμστρονγκ, Κ. (2002). *Ισλάμ. Μια Σύντομη Ιστορία*. Εκδόσεις Πατάκη. Αθήνα.

Ελευθεριάδου, Μ. (2022). *Ριζοσπαστικοποίηση*. Εκδόσεις Ευρασία. Αθήνα.

Σημειώσεις (ΠΑΝΔΗΜΟΣ)

300835 – ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Εμμανουήλ Χουμεριανός, Αναπληρωτής Καθηγητής

Περιγραφή

Οι κύριοι θεματικοί άξονες γύρω από τους οποίους επικεντρώνεται η διδασκαλία του μαθήματος είναι οι παρακάτω:

- Η ανάλυση βασικών εννοιών, θεωριών και ερευνητικών πεδίων της ιστορίας και κοινωνιολογίας του αθλητισμού.
- Οι σύνθετες ιστορικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις των σύγχρονων σπορ.
- Οι διαδικασίες ανάπτυξης και οργάνωσης του αθλητισμού και των σπορ στην Ελλάδα από το 19ο αιώνα μέχρι τη σύγχρονη περίοδο. Οι ιδεολογικές, έμφυλες και ταξικές διαστάσεις τους.
- Η κριτική διερεύνηση των ιστορικών και κοινωνικών διαδικασιών παραγωγής και κατανάλωσης του αθλητικού θεάματος.
- Η κριτική προσέγγιση της δομής, λειτουργίας, καθώς και του ευρύτερου κοινωνικού και πολιτισμικού ρόλου των αθλητικών θεσμών και πρακτικών, αλλά και των φίλαθλων κοινοτήτων.
- Οι διαφορετικές μορφές, τα σύνθετα αίτια και οι πολλαπλές συνέπειες της παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς και του κοινωνικού ελέγχου στους αθλητικούς χώρους.
- Η ανάλυση διαφόρων εθνογραφικών και μικροκοινωνιολογικών παραδειγμάτων που καταδεικνύουν τις πολλαπλές και σύνθετες κοινωνικές και πολιτισμικές σημασιοδοτήσεις που διαμορφώνονται στο πεδίο (έμφυλες, ταξικές, εθνο-πολιτισμικές, φυλετικές κ.λπ.).
- Η σημασία της Φυσικής Αγωγής στη διαμόρφωση της αθλητικής κουλτούρας, των αθλητικών ταυτοτήτων και των κοινωνικών χρήσεων του αθλητισμού και των σπορ.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ζαϊμάκης, Γ., & Φουρναράκη, Ε. (επιμ.). (2015). *Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα. Κοινωνιολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.

Ζαϊμάκης, Γ., & Κοταρίδης, Ν. (επιμ.). (2013). *Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών. Αντιπαλότητες και πολιτικές ταυτότητας*. Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα.

300837 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Χ. Μελετιάδης, Αφ. Καθηγητής

300839 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ιορδάνης Ψημμένος, Καθηγητής

Περιγραφή

Η Κοινωνιολογία της Μεταναστευτικής Εργασίας εξετάζει τις δομές, αναπαραστάσεις και κοινωνικές δράσεις που συντελούν στην παραγωγή και αναπαραγωγή της εργασίας και απασχόλησης του μεταναστευτικού δυναμικού. Μέσα από μια κριτική προσέγγιση, οι διαλέξεις έχουν στόχο την κατανόηση της συμβολής της κοινωνιολογικής σκέψης στη διαμόρφωση ενός ιδιαίτερου εργατικού δυναμικού και μορφών εργασίας στις καπιταλιστικές κοινωνίες.

Το πρώτο μέρος των διαλέξεων εισάγει τους φοιτητές/τριες στις συμβολές των τεσσάρων βασικών σχολών της Κοινωνιολογίας στη μεταναστευτική εργασία.

Το δεύτερο μέρος αφιερώνεται στη μεθοδολογία και ειδικότερα στην ιστορική, συγκριτική και αναλυτική προσέγγιση των διαδικασιών διαμόρφωσης της μεταναστευτικής εργασίας.

Το τρίτο και τελευταίο μέρος των διαλέξεων εξειδικεύεται στη μελέτη περιπτώσεων εργασιών και μορφών απασχόλησης του μεταναστευτικού εργατικού δυναμικού.

Το μάθημα εξετάζεται με εργασία.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Ψημμένος, Ι. (1994). *Μετανάστευση από τα Βαλκάνια. Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Αθήνα*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Ψημμένος, Ι. (επιμ.). (2021). *Το μεταναστευτικό εργατικό δυναμικό: Σχέσεις, Αντιλήψεις, Δράσεις*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Σημειώσεις

300842 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ιορδάνης Ψημμένος, Καθηγητής

Περιγραφή

Η Κοινωνιολογία της Εργασίας αποτελεί: διεύρυνση του θεωρητικού και μεθοδολογικού προβληματισμού της Βιομηχανικής Κοινωνιολογίας και ταυτόχρονα μια ανάπτυξη ενός πεδίου που εξειδικεύεται στη συγκρότηση της εργασίας έξω από τη βιομηχανική παραγωγή, των σχέσεων που διατρέχουν αυτή, καθώς και των νοηματοδοτήσεων που απορρέουν.

Από τη μια πλευρά, η Κοινωνιολογία της Εργασίας εστιάζει την προσοχή της στον Δευτερογενή και τον Τριτογενή τομέα της οικονομίας και, από την άλλη πλευρά, στη διαδικασία διαμόρφωσης του σύγχρονου εργατικού – υπαλληλικού δυναμικού. Οι σχέσεις αυτού με την οικογένεια, την οικονομία, την κοινωνική προστασία, την πολιτική και με το υπόλοιπο εργατικό δυναμικό, αποτελούν κεντρικά σημεία αναφοράς της Κοινωνιολογίας της Εργασίας.

Ο σκοπός του μαθήματος της Κοινωνιολογίας της Εργασίας είναι η εισαγωγή των φοιτητών/τριών: (α) στην ιστορική εξέλιξη της εργασίας και των νοηματοδοτήσεων της, (β) στη θεωρητική – μεθοδολογική εξειδίκευση στις σύγχρονες μορφές εργασίας – απασχόλησης, και (γ) στην ανάδειξη της σημασίας μελετών περίπτωσης για την κατανόηση της συμβολής της εργασίας στις κοινωνικές σχέσεις σήμερα.

Το μάθημα εξετάζεται προφορικά ενώ ταυτόχρονα οι φοιτητές/τριες ενθαρρύνονται και στην κατάθεση εργασίας κατόπιν συνεννόησης με τον υπεύθυνο καθηγητή.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Watson, T. (2005). *Κοινωνιολογία, Εργασία και Βιομηχανία*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Αθήνα.

Ψημμένος, Ι. (2021). *Το Μεταναστευτικό Εργατικό Δυναμικό*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

Ψημμένος, Ι., & Σκαμνάκης, Χ. (2008). *Οικιακή Εργασία των Μεταναστριών και Κοινωνική Προστασία*. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

300845 – Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ (DISCOURSE) ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Ιωάννης Γκολφινόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής****Περιγραφή**

Το μάθημα εξετάζει την έννοια του λόγου (discourse) και τη σημασία του για την κοινωνιολογία σήμερα. Παρουσιάζονται διαφορετικές προσεγγίσεις της γλώσσας και της κοινωνίας οι οποίες συνεισέφεραν στη διαμόρφωση της σύγχρονης έννοιας του λόγου καθώς και ο θεωρητικός και μεθοδολογικός ορίζοντας της ανάλυσης λόγου (discourse analysis) στις διαφορετικές εκδοχές της. Εξετάζονται οι συνέπειες της «στροφής στον λόγο» των κοινωνικών επιστημών και ιδιαίτερα το πρόβλημα γεφύρωσης του χάσματος μεταξύ «αντικειμενικής» και «υποκειμενικής» πραγματικότητας. Επιπλέον, το μάθημα εστιάζει στις δυνατότητες που προσφέρει η ένταξη της ανάλυσης λόγου σε μια περιεκτική κοινωνιολογική προσέγγιση των μέσων ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης για την κριτική προσπέλαση της δημόσιας σφαίρας και της διαρκώς αναδιαμορφούμενης επικαιρότητας.

Το μάθημα εξετάζεται γραπτά.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Μπουκάλα, Σ., & Στάμου, Α. Γ. (επιμ.). (2020). Κριτική ανάλυση λόγου: (Απο)δομώντας την ελληνική πραγματικότητα. Εκδόσεις Νήσος. Αθήνα.

Hall, S. (2017). Το έργο της αναπαράστασης. Εκδόσεις Πλέθρον. Αθήνα.

Μπαρτ, Ρ. (2007). *Μυθολογίες-Μάθημα: Εναρκτήρια παράδοση στην έδρα της Φιλολογικής Σημειολογίας της Λογοτεχνίας στο Collège de France (7 του Γενάρη 1977)*. Εκδόσεις Κέδρος. Αθήνα.

300854 – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Κωνσταντίνος Πασσάς, Επίκουρος Καθηγητής****Περιγραφή**

Η κοινωνική προστασία στις σύγχρονες καπιταλιστικές κοινωνίες λαμβάνει τη μορφή της Κοινωνικής Πολιτικής, μιας διαδικασίας αναδιανομής του παραγόμενου πλούτου. Αυτή η διαδικασία αναδιανομής του πλούτου πραγματοποιείται αφενός μέσω κρατικών πολιτικών, αφετέρου εντός μιας ιστορικής εποχής που χαρακτηρίζεται από τη διαπάλη μεταξύ εμπορευματοποίησης και αποεμπορευματοποίησης των όρων αναπαραγωγής των εργαζομένων. Συνεπώς, η οικονομική ανάλυση της Κοινωνικής Πολιτικής εξετάζει ταυτόχρονα, τόσο την παρέμβαση του κράτους στην αγορά με όρους οικονομικής αποτελεσματικότητας, όσο τις ίδιες τις κοινωνικές ανάγκες ως αναπόσπαστο στοιχείο της οργανωμένης κοινωνικής προστασίας, της Κοινωνικής Πολιτικής. Η νεοκλασική οικονομική σχολή χαρακτηρίζεται συχνά ως συμβατική ή καθιερωμένη, ως κυρίαρχη ή ακόμα και ως ορθόδοξη. Τέτοιο χαρακτηρισμοί σηματοδοτούν την κυριαρχία της σχολής αυτής στη σύγχρονη πανεπιστημιακή διδασκαλία και έρευνα, αλλά όχι και την καθολική αποδοχή της ορθότητας των νεοκλασικών απόψεων. Επιπλέον, ακόμα και στο πλαίσιο του νεοκλασικού παραδείγματος μπορούμε να διακρίνουμε μια σειρά από διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς την κατεύθυνση των παρεμβάσεων του κράτος στην αγορά. Στο μάθημα αυτό οι φοιτητές, εκκινώντας από τις θέσεις των νεοκλασικών οικονομικών και συγκεκριμένα από τις έννοιες των δημοσίων αγαθών, των εξωτερικοτήτων και της αποτυχίας της αγοράς, εισάγονται στην ανάγκη διατύπωσης εναλλακτικών

θεωρητικών παραδειγμάτων για μια σειρά από ζητήματα της οικονομικής ανάλυσης που σχετίζονται με την Κοινωνική Πολιτική. Στο πλαίσιο του μαθήματος αποφεύγεται, όσο είναι δυνατόν, η χρησιμοποίηση μαθηματικοποιημένων τεχνικών και φορμαλισμών. Αντίθετα δίδεται έμφαση στην διατύπωση, θεμελίωση και εξαγωγή βασικών επιχειρημάτων που αναπτύσσονται κατά την ανάλυση επιμέρους θεμάτων της Κοινωνικής Πολιτικής. Στόχος είναι η δημιουργία των κατάλληλων ερεθισμάτων για μία κριτική προσέγγιση του ιδιαίτερου στίγματος που δίνει η οικονομική επιστήμη στο ρολό της Κοινωνικής Πολιτικής.

Βασικές θεματικές ενότητες

1. Εισαγωγή στην οικονομική ανάλυση
2. Για τη μέθοδο
3. Εισαγωγή στην ιστορία της οικονομικής σκέψης
4. Αποτυχίες της αγοράς
5. Ανάλυση Κόστους - Οφέλους
6. Οικονομική Ανισότητα και Φτώχεια
7. Τα οικονομικά της εργασίας και της απασχόλησης
8. Τα οικονομικά του Τομέα της Υγείας
9. Τα οικονομικά της Εκπαίδευσης
10. Τα οικονομικά του Περιβάλλοντος
11. Στεγαστική πολιτική
12. Τα οικονομικά της Κοινωνικής Ασφάλισης
13. Ανασκόπηση και επανάληψη

Αξιολόγηση

Μία γραπτή εξέταση ή προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%). Δυνατότητα προαιρετικής εργασίας, κατόπιν συνεννόησης με τον διδάσκοντα (+20%). Για να συνυπολογιστεί ο βαθμός της εργασίας στην τελική αξιολόγηση απαραίτητη προϋπόθεση είναι τόσο ο βαθμός της γραπτής (ή προφορικής) εξέτασης όσο και της εργασίας να είναι από 5 και πάνω.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Παπαθεοδώρου, Χ., & Σακελλαρόπουλος, Θ. (2020). *Τα οικονομικά της κοινωνικής πολιτικής*. Εκδόσεις Διόνικος. Αθήνα.

Stiglitz, J. (2019). *Οικονομική του δημόσιου τομέα*. Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα.

300856 – ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Ελισσάβετ-Ευαγγελία Τσακανίκα, Εργαστηριακό Διδακτικό

Προσωπικό

Περιγραφή

Το μάθημα διερευνά τις προϋποθέσεις και τις μεθόδους ανάλυσης των λογοτεχνικών κειμένων ως πηγών της κοινωνικής και πολιτισμικής ιστορίας. Μελετά λογοτεχνικά κείμενα που αποτυπώνουν μείζονες όψεις και αλλαγές της νεοελληνικής κοινωνίας από τα μέσα του 19ου ως τα μέσα του 20ου αιώνα.

Στην πρώτη ενότητα θα μελετηθεί η μακρά περίοδος 1830-1880, κατά την οποία οι λογοτέχνες δεν ενδιαφέρονταν για την απεικόνιση του ρευστού παρόντος, αλλά για την ιδεολογική του διαμόρφωση.

Θα αναπτυχθούν οι λόγοι για τους οποίους απέφευγαν να καταπιαστούν με σύγχρονά τους θέματα και κατέφευγαν στην ηρωϊκή-πατριωτική θεματολογία του ιστορικού μυθιστορήματος: η ακμή του ρομαντισμού, η έλλειψη αποκρυσταλλωμένης κοινωνικής ζωής στις πόλεις, η ευρωπαϊκή παιδεία των συγγραφέων.

Στη δεύτερη ενότητα θα μελετηθεί το ηθογραφικό μυθιστόρημα που καλλιεργείται στην Ελλάδα περίπου από το 1880 ως τα τέλη του αιώνα, με αντικείμενο την πιστή αναπαράσταση των ηθών της επαρχίας. Θα αναπτυχθούν οι βασικοί λόγοι ανάπτυξής του: η αποκρυστάλλωση των συνθηκών της ζωής στην ελληνική ύπαιθρο έπειτα από μισό αιώνα ειρηνικής ζωής, η επιρροή της λαογραφίας και η νατουραλιστική πεζογραφία της Δύσης. Θα επισημανθεί επίσης η αλλαγή στο προφίλ των λογοτεχνών της περιόδου, οι οποίοι -σε αντίθεση με τους ομοτέχνους τους των πρώτων μετεπαναστατικών χρόνων- δεν ασκούν τη λογοτεχνία ως συμπλήρωμα της πολιτικής.

Στην τρίτη ενότητα θα μελετηθούν τα πρώτα δείγματα του αστικού μυθιστορήματος, το οποίο μετατοπίζει το ενδιαφέρον από την ύπαιθρο και το ηρωϊκό παρελθόν, στην σύγχρονη πόλη, το άμεσο περιβάλλον όπου ζούσαν οι νεοέλληνες συγγραφείς. Θα αναλυθούν οι λόγοι που συνετέλεσαν σε αυτήν την μετατόπιση: η οριστική διαμόρφωση του αστικού τρόπου ζωής, η ομαλοποίηση της συνταγματικής ζωής, η διεύρυνση των συνόρων και η ανάπτυξη του εμπορίου.

Η τέταρτη ενότητα πραγματεύεται την ανάδυση της «γενιάς του 1930», που σημαδεύτηκε από τη Μικρασιατική Καταστροφή και το τέλος της Μεγάλης Ιδέας. Θα αναλυθούν τα ειδοποιά γνωρίσματα της γενιάς αυτής, όπως ο πνευματικός μεγαλοϊδεατισμός, η αναζήτηση του άχρονου χαρακτήρα της ελληνικότητας, η αισθητικοποίηση του λαϊκού, η διαμόρφωση ενός ενιαίου γλωσσικού οργάνου και η συνύπαρξη της ατομικιστικής καλλιτεχνικής θεωρίας με ένα συλλογικό γενεαλογικό ιδεολόγημα. Τέλος, θα επισημανθεί η παράλληλη εμφάνιση ενός μαρξιστικού λογοτεχνικού υποδείγματος.

Η πέμπτη ενότητα μελετά τις λογοτεχνικές αποτυπώσεις της ταραγμένης δεκαετίας του 1940, κυρίως σε μεταγενέστερα έργα που πραγματεύονται τη θεματολογία της Κατοχής, της Εθνικής Αντίστασης και του Εμφυλίου – από τον Στρατή Τσίρκα ως τον Θανάση Βαλτινό. Εξαιτίας των δύσκολων συνθηκών και της επιβεβλημένης λογοκρισίας, το μεγαλύτερο μέρος της λογοτεχνίας που αναφέρεται στην περίοδο εκείνη έχει παραχθεί σε μεταγενέστερο χρόνο, αντανakλώντας το διαφορετικό πρίσμα της κάθε εποχής απέναντι στην ταραχώδη δεκαετία του 1940.

Η έκτη ενότητα αξιοποιεί το έργο του Νίκου Τσιφόρου ως πηγή για την κοινωνική ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Τα ζητήματα που αναδεικνύει είναι: η ζωή στη μετεμφυλιακή Αθήνα και την επαρχία, η μικροαστική νοοτροπία, το κοινωνικό περιθώριο της μεγάλης πόλης και οι ιδιαίτεροι ανθρωπότυποι που το αποικίζουν, η φυλακή και οι κώδικές της, η πορνεία, η ομοφυλοφιλία, εκφάνσεις του αστικού λαϊκού πολιτισμού, όπως το ρεμπέτικο, αλλά και οι νέοι τύποι ψυχαγωγίας, όπως το σινεμά και το νυχτερινό κέντρο.

Γενικός στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει ένα πανόραμα της νεοελληνικής κοινωνίας μέσα από τη λογοτεχνία της. Ολοκληρώνοντας το μάθημα, οι φοιτητές θα γνωρίζουν τα ορόσημα που καθόρισαν την πορεία του ελληνικού κράτους και διαμόρφωσαν την κοινωνική ζωή και τη διανοήση: η Μεγάλη Ιδέα, η εδαφική ολοκλήρωση, η Μικρασιατική Καταστροφή, ο Εμφύλιος κ.λπ. Θα έχουν μελετήσει αντιπροσωπευτικά δείγματα λογοτεχνικής γραφής των βασικών εκπροσώπων των διαφόρων ρευμάτων, εστιάζοντας στους τρόπους με τους οποίους οι συγγραφείς κατανοούσαν την εποχή τους και τις εποχές που προηγήθηκαν. Τέλος, θα έχουν αντιληφθεί τη λογοτεχνία ως μέσο αποτύπωσης κοινωνικών φαινομένων, κοινωνικών αναπαραστάσεων και νοοτροπιών που δεν γίνονται αντικείμενα καταγραφής σε επίσημα αρχεία ή άλλες πρωτογενείς πηγές της ιστοριογραφίας,

και που σχετίζονται με το κοινωνικό φύλο, το σώμα, την τιμή, τους πολιτισμικούς κώδικες, τις υποκοουλτούρες.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Δημαράς Κ. (2000). *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*. Εκδόσεις Γνώση. Αθήνα.

Μαστροδημήτρης, Π. Δ. (2018). *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*. Εκδόσεις Δόμος. Αθήνα.

Πολίτης, Λ. (2015). *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, Εκδόσεις ΜΙΕΤ. Αθήνα.

Vitti, M. (1992). *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*. Εκδόσεις Οδυσσέας. Αθήνα.

300857– ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΕΣ

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παρασκευή Ζαγούρα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Περιγραφή

Στο μάθημα διερευνάται η εξέλιξη της εγκληματικής συμπεριφοράς σε όλα τα επιμέρους στάδια αυτής (έναρξη, συνέχεια, αποχή και διακοπή της εγκληματικής δράσης) και σε συνάρτηση με την ηλικία του παραβάτη. Στο εν λόγω γνωστικό αντικείμενο περιλαμβάνεται η μελέτη στοιχείων τόσο από την Εγκληματολογία του περάσματος στην πράξη όσο και από την Εγκληματολογία της κοινωνικής αντίδρασης, καθώς επίσης του ρόλου των παραγόντων εγκληματογένεσης και εγκληματοποίησης. Μελετώνται οι επιμέρους διαστάσεις της εγκληματικής σταδιοδρομίας σε συνάρτηση με παράγοντες διακινδύνευσης και προστατευτικούς (ατομικούς παράγοντες, οικογένεια, σχολείο/εκπαίδευση, κοινωνικοοικονομικό status, φιλικές συναναστροφές, χαρακτηριστικά τόπου κατοικίας κ.λπ.) αλλά και περιστατικά ζωής. Αξιοποιούνται οι κατευθύνσεις τόσο της Αναπτυξιακής/Εξελικτικής Εγκληματολογίας & της Εγκληματολογίας που εστιάζει στην πορεία της ζωής όσο και της Κλινικής/Εφαρμοσμένης Εγκληματολογίας. Παρουσιάζονται σχετικά ερευνητικά υποδείγματα και αναδεικνύεται η σημασία της προσέγγισης αυτής για το σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης και την αντεγκληματική πολιτική. Ειδικότερα, παρουσιάζονται η θεμελίωση του Παραδείγματος της εγκληματικής σταδιοδρομίας, το Παράδειγμα της πρόληψης των παραγόντων διακινδύνευσης, το Παράδειγμα της Αναπτυξιακής/Εξελικτικής Εγκληματολογίας και το Παράδειγμα της Εγκληματολογίας που εστιάζει στην πορεία ζωής.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Παρέχεται φάκελος κειμένων και σημειώσεων στο e- class του μαθήματος.

300861– ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ II

Υποχρεωτικό Επιλογής – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Κωνσταντίνος Πασσάς, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή

Το μάθημα ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ II είναι συνέχεια του μαθήματος ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ I. Ειδικότερα, γίνεται παρουσίαση της προσέγγισης των Οικονομικών έτσι όπως αυτή διαμορφώθηκε μέσα από τα δύο κυρίαρχα ρεύματα της, την Νεοκλασική και την Κεϋνσιανή θεωρία. Το μάθημα χωρίζεται σε δύο μεγάλες ενότητες. Η πρώτη ενότητα παρουσιάζει τα εισαγωγικά στοιχεία της μικροοικονομικής ανάλυσης και συγκεκριμένα το υπόδειγμα προσφοράς και ζήτησης, τις βασικές έννοιες της αποτελεσματικότητας της αγοράς, των πλεονασμάτων καταναλωτή και

παραγωγού, και της ύπαρξης διαφορετικών μορφών αγοράς. Η δεύτερη ενότητα παρουσιάζει εισαγωγικά στοιχεία της μακροοικονομικής ανάλυσης και συγκεκριμένα τις κατηγορίες των Εθνικών Λογαριασμών, της ανεργίας και του πληθωρισμού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην διερεύνηση των μεθοδολογικών παραδοχών της οικονομικής θεωρίας και στη σχέση τους με την οικονομική πραγματικότητα, καθώς και στην κριτική ανάγνωση της κυρίαρχης οικονομικής θεωρίας υπό το φως της ριζοσπαστικής κριτικής της πολιτικής οικονομίας. Στο πλαίσιο του μαθήματος αποφεύγεται, όσο είναι δυνατόν, η χρησιμοποίηση μαθηματικοποιημένων τεχνικών και φορμαλισμών.

Βασικές θεματικές ενότητες

1. Εισαγωγή στη μικροοικονομική ανάλυση
2. Ζήτηση
3. Προσφορά
4. Ισορροπία προσφοράς και ζήτησης
5. Ελαστικότητες
6. Πλεονάσματα καταναλωτή και παραγωγού
7. Αποτελεσματικότητα αγοράς
8. Μορφές αγοράς
9. Εισαγωγή στη μακροοικονομική
10. Εθνικοί Λογαριασμοί και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
11. Ανεργία
12. Πληθωρισμός

Αξιολόγηση

Μία γραπτή εξέταση ή προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%). Δυνατότητα προαιρετικής εργασίας, κατόπιν συνεννόησης με τον διδάσκοντα (+20%). Για να συνυπολογιστεί ο βαθμός της εργασίας στην τελική αξιολόγηση απαραίτητη προϋπόθεση είναι τόσο ο βαθμός της γραπτής (ή προφορικής) εξέτασης όσο και της εργασίας να είναι από 5 και πάνω.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Krugman, P., & Wells, R. (2018). *Οικονομική σε διδακτικές ενότητες*. Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα.

Begg, D., Fischer, S., Vernasca, G., & Dornbusch, R. (2015). *Εισαγωγή στην Οικονομική* (3η έκδοση). Εκδόσεις Κριτική. Αθήνα.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

300041 – ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

Σεμινάριο – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Διδάσκων ΕΣΠΑ

Περιγραφή

Αντικείμενο του σεμιναρίου αποτελεί το ενδιαφέρον που παρουσιάζει για την εγκληματολογία η παρατηρούμενη στο πλαίσιο της “ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης” μερική αποσύνδεση του εγκληματικού φαινομένου από το αποκλειστικό πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και εγγυήσεων του εθνικού κράτους δικαίου και η ένταξή του στο πλαίσιο ενός «χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης». Παράλληλα, αναλύεται η οργάνωση ενός συστήματος προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και

ελευθεριών των πολιτών, των θυμάτων του εγκλήματος και των προσώπων που εμπλέκονται στην ποινική δίκη. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην εξέταση της αντεγκληματικής πολιτικής αναφορικά με την καταπολέμηση της εγκληματικότητας σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε. («ευρωπαϊκές»), καθώς και της εμπορίας ανθρώπων ως μορφής οργανωμένου εγκλήματος, που άπτεται της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής.

300828 – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ: ΕΝΝΟΙΕΣ, ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ, ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σεμινάριο – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασιλική Αρτινοπούλου, Καθηγήτρια

(ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ)

Περιγραφή

Η κοινωνική διαμεσολάβηση, ως έννοια και ως πρακτική, αποτελεί μια προσέγγιση για την ειρηνική επίλυση συγκρούσεων σε ποικίλα περιβάλλοντα και επίπεδα: κοινωνικό, νομικό, εργασιακό και σχολικό. Βασίζεται στη συναινετική επίλυση διαφορών, με στόχο τη γεφύρωση αντιθέσεων, την αποκατάσταση της επικοινωνίας και τη δίκαιη διαχείριση των εντάσεων.

Η εφαρμογή της διαμεσολάβησης αναπτύσσεται σε ποικίλα πλαίσια, όπως:

- η ενδοοικογενειακή βία, υπό προϋποθέσεις ασφάλειας και συναίνεσης,
- η ενδοσχολική βία και ο εκφοβισμός,
- η ρατσιστική βία και οι διακρίσεις λόγω πολιτισμικών διαφορών,
- η παραβατικότητα των νέων και η βία μεταξύ συνομηλίκων,
- η κοινοτική βία και οι εντάσεις μεταξύ κοινωνικών ομάδων.

Η εξοικείωση των φοιτητών του Τμήματος Κοινωνιολογίας με τις τάσεις και τις εφαρμογές της διαμεσολάβησης στην απονομή δικαιοσύνης, στις τοπικές κοινωνίες, στην εκπαίδευση και στον εργασιακό χώρο, θα διευρύνει τις γνώσεις τους και θα ενισχύσει τις δεξιότητές τους στην επικοινωνία και την ενεργητική ακρόαση, με στόχο την ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων. Το μάθημα συνδυάζει θεωρία και πράξη, περιλαμβάνοντας βιωματικές ασκήσεις και προσομοιώσεις, μέσω των οποίων οι φοιτητές εκπαιδεύονται στις βασικές τεχνικές της διαμεσολάβησης. Επιπλέον, το σεμινάριο έχει ερευνητικό χαρακτήρα, καθώς διεξάγεται πρωτογενής έρευνα σε θέματα αποκαταστατικής προσέγγισης και διαχείρισης συγκρούσεων.

Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική και η αξιολόγηση των φοιτητών βασίζεται σε γραπτές εργασίες και ενεργή συμμετοχή.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Αρτινοπούλου, Β. (2010). *Σχολική Διαμεσολάβηση*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Αρτινοπούλου, Β., Μπαμπάλης, Θ., Τσώλη Κ., & Νικολόπουλος, Β. (2023). *Σχολικός εκφοβισμός: Θεωρία, έρευνα και πρακτικές*. Εκδόσεις Διάδραση. Αθήνα.

300840 – ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΧΑΜΗΛΟΥ ΚΥΡΟΥΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Σεμινάριο – 5,5 ECTS

Υπεύθυνος μαθήματος: Παρασκευή-Βίβιαν Γαλατά, Επίκουρη Καθηγήτρια

Περιγραφή

Η ιεραρχική ταξινόμηση των επαγγελμάτων και οι σχέσεις και μορφές εξουσίας που διαμορφώνουν την υποτακτικότητα των εργαζομένων αποτελούν το κεντρικό θέμα ανάλυσης. Το μάθημα εξετάζει τα επαγγέλματα που κατατάσσονται χαμηλά στην κοινωνική και επαγγελματική ιεραρχία, με έμφαση στα λεγόμενα «υπηρετικά» επαγγέλματα – δηλαδή εκείνα που σχετίζονται με τη φροντίδα, την καθαριότητα, την εξυπηρέτηση πελατών και την εργασία υπό συνθήκες επισφάλειας. Προστίθενται τα χαμηλού κύρους επαγγέλματα στον τομέα των υπηρεσιών, όπως μπάρμαν, κομμωτές, νοσηλεύτες, χειριστές τηλεφωνικών κέντρων και οι σύγχρονες μορφές εργασίας μέσω ψηφιακών πλατφορμών (platform/gig work), καθώς και οι μορφές «αόρατης» ή υποτιμημένης εργασίας που συχνά επιτελούν γυναίκες, μετανάστριες/ες και νέοι/ες εργαζόμενοι/ες.

Οι διαλέξεις χωρίζονται σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος αφιερώνεται στη συμβολή της Κοινωνιολογικής σκέψης στην κατανόηση της ιεραρχικής δομής των επαγγελμάτων και στη σημασία των επαγγελμάτων χαμηλού κύρους στην αγορά εργασίας, στην κοινωνική οργάνωση και στην οργάνωση της εργασίας. Το δεύτερο μέρος εξειδικεύεται στη μεθοδολογία εξέτασης του κύρους και της υπηρετικότητας των επαγγελμάτων. Το τρίτο μέρος αφιερώνεται στη μελέτη περιπτώσεων χαμηλού κύρους και υπηρετικών επαγγελμάτων. Τα παραδείγματα της οικιακής εργασίας, του γενικού συντηρητή, της καθαρίστριας σε σπίτια και σε υπηρεσίες, της οικοδομής, της εργαζόμενης σε catering, αλλά και των νέων μορφών εργασίας μέσω ψηφιακών πλατφορμών, όπως οι διανομείς φαγητού (Wolt, e-food), οι εργαζόμενοι σε απλές αλλά κρίσιμες εργασίες σε ψηφιακές εταιρείες (Amazon Mechanical Turk) και οι αόρατοι διαχειριστές σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν κεντρικά σημεία αναφοράς.

Θεματικές Ενότητες

- Κοινωνικό κύρος, εργασία και ανισότητα
- Τάξη, φύλο, εθνικότητα και «υπηρετικότητα»
- Εργασία φροντίδας, συναισθηματική εργασία, ψηφιακή εργασία
- Μεθοδολογία, βιογραφικές αφηγήσεις, μελέτες περίπτωσης

Μαθησιακά αποτελέσματα

Οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά και τη θέση των χαμηλού κύρους και υπηρετικών επαγγελμάτων στο κοινωνικό πεδίο, να αναλύουν κριτικά την έννοια του κύρους και τη σχέση της με τις κοινωνικές ανισότητες και να αξιοποιούν κοινωνιολογικές έννοιες και θεωρίες για την κατανόηση των εμπειριών, των συνθηκών και των ανισοτήτων που συνδέονται με αυτά τα επαγγέλματα.

Το μάθημα εξετάζεται με εργασία, ενώ λαμβάνεται υπόψη και η ενεργός συμμετοχή σε ομαδικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Watson, T. (Ι. Ψημμένος, Επιμέλεια και Μ. Καστανάρα, Μετάφραση) (2015). *Κοινωνιολογία, εργασία και βιομηχανία*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα.

Lazarescu Daria (2015). *Σταδιοδρομία στην υπηρετικότητα: Η περίπτωση των Ρουμάνων μεταναστριών οικιακών εργατριών στην Ελλάδα*, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα.

Χαντζαρούλα Ποθητή (2012). *Σμιλεύοντας την υποταγή. Οι έμμισθες οικιακές εργάτριες στην Ελλάδα το πρώτο μισό του εικοστού αιώνα*, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα.

Ψημμένος Ιορδάνης (Πρόλογος, Εισαγωγή και Επιμέλεια) (2013., *Εργασία και κοινωνικές ανισότητες. Προσωπικές υπηρεσίες και υπηρετικό δυναμικό*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα.

Γαλατά Παρασκευή-Βίβιαν, *Υποτιμημένα Επαγγέλματα: Θεωρητικές και Εμπειρικές Παρατηρήσεις* (Σημειώσεις αναρτημένες στο e-class του Τμήματος).

300851 – ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ: ΕΚΚΟΣΜΙΚΕΥΣΗ ΚΑΙ**ΙΔΕΟΛΟΓΙΕΣ****Σεμινάριο – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Ιωάννα Τζουρμανά, Επίκουρη Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Το σεμινάριο επισκέπτεται αναπτύξεις της ιστορικής κοινωνιολογίας για τις διαδικασίες εκκοσμίκευσης της κοινωνικής και πολιτικής τάξης στον νεωτερικό κόσμο. Με την αξιοποίηση ιστορικών τεκμηρίων, αλλά και πηγών από τη σύγχρονη πραγματικότητα παρουσιάζει συνεισφορές για τη σχέση θεωρίας και πράξης, εστιάζοντας στις εννοιακές κατασκευές με τις οποίες νοηματοδοτούμε και εξηγούμε τον κόσμο μας και στις αφαιρέσεις που κατοικούν στη συνείδηση του νεωτερικού υποκειμένου. Υπό τη μορφή ασκήσεων εργασίας (που ανανεώνονται κάθε ακαδημαϊκό έτος) εξετάζονται προσεγγίσεις των εννοιών της νεωτερικότητας, της ιδεολογίας και της εκκοσμίκευσης. Συζητούνται ζητήματα σύμμιξης της ηθικής και της πολιτικής επιχειρηματολογίας, μορφές πατρωνίας με επίκεντρο τη θρησκεία, διακρίσεις ιδιωτικού-δημόσιου (και πως εγκαθιστούν μια δημόσια σφαίρα), όροι άρθρωσης διαφορετικών πεδίων της εξουσίας, μορφές έκφρασης και άσκησης της κοινωνικής δράσης.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Προτείνεται ειδική βιβλιογραφία, κατά την πρόοδο του σεμιναρίου, σύμφωνα προς τις επιμέρους θεματικές ενότητες που εξετάζονται. Τεκμήρια και περιγραφικό υλικό διανέμονται, επίσης, ηλεκτρονικά ή προτείνονται με βάση τη διαθεσιμότητά τους στα ηλεκτρονικά αποθετήρια ή στη βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου και σύμφωνα προς το περιεχόμενο των εκπονούμενων εργασιών.

300859 – ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ**Σεμινάριο – 5,5 ECTS****Υπεύθυνος μαθήματος: Παρασκευή Ζαγούρα, Επίκουρη Καθηγήτρια****Περιγραφή**

Το σεμινάριο στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με εξειδικευμένα γνωστικά αντικείμενα μέσα από τη μελέτη των θεσμών που τα υπηρετούν και των επαγγελματικών πλαισίων, όπου αυτά θεραπεύονται. Ειδικότερα, μελετώνται τα πραγματικά πλαίσια στα οποία ασκούνται οι πολιτικές και οι πρακτικές πρόληψης και αντιμετώπισης του εγκλήματος, μεταχείρισης και κοινωνικής ένταξης των δραστών. Εξετάζονται οι παρεμβάσεις με επίκεντρο τον παραβάτη του νόμου, από την άποψη της θεωρητικής τους τεκμηρίωσης, της μεθόδου και των αποτελεσμάτων τους· επισκοπούνται οι παρεμβάσεις που επικεντρώνονται στον εντοπισμό και τον χειρισμό των ψυχοκοινωνικών παραγόντων (προστατευτικών και διακινδύνευσης), καθώς και των περιστατικών ζωής, που διαμορφώνουν, σε ατομικό επίπεδο, την εγκληματική συμπεριφορά και την εγκληματική σταδιοδρομία, με στόχο την αποτροπή της έναρξής της και την πρόληψη της υποτροπής, ανάλογα με το ηλικιακό στάδιο και τις εξατομικευμένες ανάγκες των παραβατών του νόμου, στη βάση τεκμηριωμένα καλών πρακτικών. Αναλύονται τα πρότυπα των παρεμβάσεων, ο ρόλος των διεθνών και ευρωπαϊκών Οργανισμών στη διαμόρφωσή τους, εξειδικευμένες και εξατομικευμένες παρεμβάσεις στο κοινοτικό πλαίσιο, στο σωφρονιστικό και μετασωφρονιστικό πλαίσιο, στο

ψυχιατρικό πλαίσιο και σε πλαίσια απεξάρτησης. Δίνεται έμφαση στην οπτική των επαγγελματιών και στον διεπιστημονικό και τον διαιτητικό χαρακτήρα των παρεμβάσεων.

Προτεινόμενα συγγράμματα

Παρέχεται φάκελος κειμένων στο e- class του μαθήματος.